שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ) מיספר 2451 כ"ד אב תשמ"ד, 22.8.1984

העולמיה



הנערה שנפלה מהקורה באולימפיאדה:

„מדוש פישלנו?"

לימור פרידמן

חדש מ„עלית"

עוגת שוקולד משפחתית



חדש מעלית–
עוגת שוקולד
שלא תגמר גם אחרי שכל הילדים יתנפלו עליה. עוגת שוקולד משפחתית (גדולה) של עלית. זוהי עוגת שוקולד נפלאה מ„עלית" שעושה את השוקולד הטוב ביותר בארץ. אפשר לגוון את העוגה עם קצפת,קרם שוקולד וגלידה - מה שתרצי. לבחירתך עוד עוגות טעימות לא פחות: עוגת שיש, עוגת צימוקים, עוגה אנגלית ועוגת לימון. כולן עלית.

עוגת עלית

את אפית

עלית



מכתבים

מי יהיה האישי?

פעם בשנה, בראש השנה העברי, בוחר העולם הזה את „איש השנה". כמה קוראים הציעו בלוח ונילו כי המועד קרוב.

בהנחה כי שימעון פרס, האיש שכל־כך הרבה שנים ניסה וניסה, בכל זאת יצליח — ויתמנה ראש־ממשלה — כדאי שתתחילו לרכז את החומר הביוגרפי עליו.

יוסי גבריאלי, חולון

אין מועמד מתאים יותר ממאיר כהנא. כולם מתייחסים אליו כאל צעקן קיצוני, מחקה עלוב של אדולף היטלר. אך הח"כ החדש מאיים לגנוב בבחירות הבאות את מצביעי ש"ס, התחיה, המפד"ל והליכוד. בטקטיקה שבה הוא נוקט, הוא יצליח לגרוף שמונה מנדאטים ולהפוך לאיש החשוב ביותר במדינה: העולם הזה. שתמיד חזזה ראשון את ההתפתחויות, צריך לשים לב אליו כבר עכשיו.

רוני שר־אבי, חיפה

... יצחק שמיר. הוא מכהן בתפקיד החשוב ביותר בישראל כבר תשעה חודשים. בלי הרבה רעש ומבלי שנשים אליו לב, הוא מצליח לבצע את האידיאולוגיה שלו. לפי מצב העניינים כיום, נראה שהוא ימשיך במלאכה זו — כתואר ראש־ממשלה או בתואר סגן — אבל ממדיניות ההתנחלויות הוא לא ירפה.

ציונה לוי, תל־אביב

אני מציע את הרב יצחק פרץ. הוא מסמל את המהפכה המיזרחית בארץ, מהפכה שתיתן את אותותיה לא רק במישור הפרלמנטרי...

דני גלזר, תל־אביב

• • •

עבודת־צוות

טוב שמן טוב משם טוב.

אני קוראה קבועה ונאמנה של העולם הזה. אבל יש משהו שמפריע לי כבר הרבה זמן: כתבות המתפרסמות ללא שמו של העיתונאי שכתב אותן. מדוע זה קורה? האם אין זו זכותי, כקוראה, לדעת מי כתב את הכתבה?

רעיה גד, תל־אביב.

● *כל גליון של **העולם הזה** הוא פרי של עבודת־צוות, ולכן, מלבד המדורים האישיים ומיקרים מיוחדים, אין מציינים את שמות הכותבים.*

• • •

רעתו של פחדן

בצניעותו הרבה החליט מחבר המיכתב הבא להישאר אלמוני, ולכן לא חתם את שמו.

לאורי אבנרי ושות' „המחבלים הרוחניים":

הנכם אוהדי הערבים ושונאי ישראל, העוזרים לכל אויבי העם היהודי, אשר מטרתם להשמיד אותנו ולזרוק בים!

אתם אוהבים (ואף מחבקים ומנשקים את היטלר הערבי בימינו: את יאסר ערפאת) + ותמשיכו לנשק אותו ואת עוזריו הרוצחים לא רק בפרצוף, אלא גם בתחת!

הדה־גנרל המטומטם והפחדן, מתי פלד, שלא היה לוחם בחיים המחורבנים שלו אלא ראש אפסנאות — ג'וביק בלבד — בכל ארץ אחרת היו מורידים אותו בדרגה, לא רק עד טוראי, אלא היו מגרשים אותו מהצבא (דוגמת דרייפוס!) ויוזרקים אותו לבית־סוהר למאסר־עולם (לכל הפחות)!

אתם יותר גרועים מהערבים, כי אתם בוגדי העם שהייתם שייכים עליו בצעירותכם! לכו לאהובת ארצותיהם: לארצות ערב. או אפילו לרוסיה, שגם הם אוהדי הערבים ושונאי ישראל! מנוולים — לכו לעזאזל! (—)

• • •

פני הדור כפני הזנב

בבית־החולים בתל־השומר נולד תינוק בעל זנב. 12 ס"מ אורכו – בעיתונים.

אחרי שהופרד עודף הבריקמה מגופו של הרך הילוד, הוא עשה דרכו למערכות העיתונים היומיים. הענין ריאיונות בלעדיים, כישכש ופיזז, ואפילו קפץ לרגע לכותל, להטמין שם פתק.

„להיות (זנב לאריות) או לא להיות (ראש לשועלים)?" התלבט ידידנו בקול רם, אל מול פני האומה. „סוף זנב לתליה!" הגיב מייד פובליציסט ותיק, שראה כבר הרבה זנבות בחייו.

אין מה להגיד: בהופעתו הסנסציונית הוא ממש הציל את המדיה, שנמצאו בשיאה של עונת־מלפפונים. (המשך בעמוד 4)



כתבת השער הקדמי:

„הבטן שלי פירפרה!"

לימור פרידמן בת ה־16, שנפלה מן הקורה בלוס־אנג'לס, טוענת שמול קהל של 15 אלף צופים איבדה לרגע את העשתונות: „הבטן שלי פירפרה, הרגליים רעדו" באוזני העולם הזה היא סבטיחה: „למרות הכל, אני מתכוננת לאולימפיאדה הבאה בסיאול"

46



כתבת השער האחורי:

איפה אירים?

איריס דוידסקו נעלמה. היא לא נמצאת בבית־החולים גהה. לא יצאה לחו"ל, לא נעצרה על־ידי המישטרה ולא מתגוררת בדירתה. איש אינו יודע היכן היא, מלבד, אולי, אביה וספק־הסמים שלה. האם יש קשר בין בריחתה ובין בואו לארץ של אורי גלר, אהובה לשעבר, המשגשג באמריקה, בעוד היא נמקה כאן בסיבלה?

34

דו"ח מיוחד

חרגיל מיזרחי

בצמרת המערך מתגבשת בסודי־סודות ההצעה להקים קואליציה עם ש"ס ושני הד"בים המיזרחיים במסד"ל — אבנר שאקי ודויד דינינו. אם אכן יתבצע הרעיון, יהיה זה סופה של המסד"ל וסוף מנהיגותה האשכנזית.

12

הבורג הניצחי

שר־הפנים, המישטרה, האוטונומיה ווקן חברי־הכנסת, יוסף בורג, הוא שבשבת־רוח של הפוליטיקה הישראלית. הוא תקוע במקום אחד ומסתובב עם כל שינוי קל בכיוון הרוח. אך ישנו עיקרון אחד שאליו צמוד בורג לאורך כל הדרך — עיקרון טובתו של בורג עצמו.

10

מתח"פמים

הדמוקרטיה היא עניין רציני מדי מכדי להשאירה בידי חברי־כנסת. את זאת הוכיחו באחרונה כמה ח"כים, ובראשם ה„מאכערים" חיים קורסו ומשה שחל, שהתחכמו לתקנון והצליחו לשתק את הפרלמנט הישראלי באמצעות כמה תר־גילים מכוערים ובלתי־חוקיים של עסקני מיפלגות.

7

בונים בחול

מי שכבר חזר מחו"ל ולא נסע לכינרת, ומי שכבר נמאס לו מהמשא־ומתן הקואליציוני, יכול היה להשתתף בתחרות מיוחדת במינה בחוף־הים של תל־אביב – בניית ארמונות של חול.

52

לקראת הרייך הרביעי?

האם מובילה התעוררות התודעה הלאומית הגרמנית לתקמת הרייך הרביעי? הידיעה על הזמנת ראש ממשלת גרמניה המיזרחית לביקור בגרמניה המערבית עוררה דאגה בעולם כולו. החרד שמא הזמנה זו היא צעד ראשון לאיחודה מחדש של גרמניה, הביזיון המפחיד את כל אירופה.

16

זרע וגרגרים

במישפטו של שלמה חליווה, הנאשם ברצח החיילת אורלי דובי, מתבססת התביעה כמעט רק על ראיות נסיבתיות: כתם של זרע וגרגרים בעלי הרכב כימי מיוחד על מעילו. האם אלה יספיקו להרשעה?

51



חפץ חשוד

מישפטו של אסף חפץ הוא כמו מיל־חמת לבנון – זה נמשך בלי סוף, אין בו מנ־צח ויש רק נפגעים. חפץ מסרב להיכנע, ושופטיו נפסלים בזה אחר זה.

26

היהלומים לא נוצצים עוד

המישטרה פרצה כספות בבורסת היהלומים, כדי להוכיח שהיהלומנים רימו ביחד עם הבנקים את בנק־ישראל. היה־לומנים הנזעמים מאיימים: „נעביר את הבורסה לחו"ל!"

14



מצא פוליטי

„כל הרצון שלי היה לאומי, עוד מתחילת דרכי כילד קטן. כל השאר מתבטל לעומת עיקר העיקרים," אומר יהושע מצא, הח"כ החדש של חרות, שהפוליטיקה היא תמ־צית חייו וראש מעייניו.

22

„אני עוד אחזור לשם!"

„חשבתי שאנחנו לוקחים בקלות את הבחירות. ריכזתי את נושא השכונות והייתי בטוח שיצביעו אמת," מספר יעקב גיל, ח"כ לשעבר, מועמד מס' 45, שכמעט נבחר גם הפעם. הוא מבטיח להרעיש שמיים וארץ — ולחזור לכנסת.

35

חו"ל כחול לבן



רוב הישראלים חוס־כים פרוטה לפרוטה כדי לנסוע לחו"ל. אך הסנובה האמיתית מוצאת יום כחול, שמש ויכולת להשתזף בעירום דווקא בחופיה של טאבה.

41

המדורים הקבועים:

מיבתבים	3
זה היה העולם הזה שהיה	4
קורא יקר	5
בלונים	5
תשקוף	6
במדינה	7
הנדון – רוח נכאים	9
תמרורים	18
יומן אישי – מדליה לברברת	19
אנשים	20
מה הם אומרים – יהודית דרורי, מוקי מלצר, לאורה טולדו, ארדון רובינשטיין, דויד רודי, אסף שמי	24
זה וגם זה	29
לילות ישראל	30
חלון ראווה – רומא מתלבשת	32
שידור	39
תשבצמן	40
עלי הסנה	44
רחל מרחלת על כל העולם	48
אתה והשקל	57
הורוסקום – מזל אריה: מאיר כהנא	58

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה", שהוסיע השבוע לפני 25 שנה, הקדיש חקירה נרחבת, תחת הכותרת "מדינה בתוך מדינה", לממלכת הקרן־הקיימת־לישראל, שהיתה ב־1959 (לפני שהאדמות שברשותה הועברו למינהל מקרקעי־ישראל) בעלת הקרקעות הגדולה במדינה, שעליהן ישבו, ב־600 ישובים כפריים, יותר מחצי מיליון אזרחים. בחקירה סופר, בין השאר, גם על המנהל הראשון של הקרן־הקיימת, מנחם אוסישקין, שדאג לכך כי רחוב מרכזי בשכונת רחביה הירושלמית ייקרא על שמו בעודו בחיים, וגם הקפיד על כך שסוללת־ניקיון, מצויידת בסולם ובדלי, תעבור מדי ערב שבת ברחוב ותמרק את השלטים הנושאים את שמו בקרנות הרחוב שלו ● בתבת השער דיווחה על יציאתו מן הכלא של דויד יעקובוביץ, שנשפט בשנת 1949 למוות (בתקופה שבה טרם בוטל עונש המוות), על אונס שלווה במעשה רצח בלב תל־אביב. הוא יצא לחופשי עשר שנים ויומיים אחרי שנשפט, מאחר שעונש־המוות הומר ב־15 שנות מאסר. שמחן נוכה השליש המקובל ועליהן התוספו שני ימי מאסר, בגין נסיונו להבריח סיגריות לבית־הסוהר ● בשער הגליון: "אני חף מפשע!" קרא דויד יעקובוביץ בצאתו מן הכלא.



"העולם הזה" 1143
תאריך: 26.8.1959

"העולם הזה" מגלה את הקשר האישי
בין בן־גוריון להרצל ★ פרופסור "לכל מיני דברים" מצמיח שערות על קרחת

העם

הספינכס ללא סוד

מישרדי־החוץ בכל העולם יודעים כי ישראל דומה, לעתים, לילדה קפריזית. הם למדו להתייחס אליה בסבלנות. השבוע עמדה סבלנות זו במיבחן רציני.

גרמו לכך חופשתו של דויד בן־גוריון, שעלה על האונייה תיאודור הרצל והפליג בה לנופש בחוף צרפת. היתה זאת חופשה רגילה מאוד. אולם בישראל, שבה קיים בחוגים מסויימים ש־גיגעון־הסודיות, אי־אפשר היה לפרסם זאת.

הכל נשאר בסוד, עד שהעניין התפוצץ בצרפת. דבר שהיה מובן מראש. מייד עלה יס־הניחושים על גדותיו. כי ערב מיבצע סיני ביקר ביג'י באורח סודי בצרפת, כדי לקבל הנחיות לפעולה. ייתכן שבישראל היה מישהו מעוניין בחשב כזה, כדי להפחיד את עבר אל־נאצר באופן ילדותי. אולם מישרד־החוץ הצרפתי, המנסה לפייס את עבד אל־נאצר, כדי לבודד את מורדי אלג'יריה, הגיב בזעם.

בסך־הכל הזכירה הפרשה כולה את הבדיחה אודות היהודי שעלה לרכבת בלבוב ושאל את שכנו לאן הוא נוסע. "לפינסק," השיב הלה. "רמאי," התרגש הראשון. "אתה אומר לי פינסק, כדי שאחשוב שאתה נוסע לפלונסק. אבל אני יודע שאתה באמת נוסע לפינסק!"

שינוי־ערבים. העולם הזה, שלא יכול היה לפרסם את הידיעה (מטעמי צנזורה) הכניס אותה בשבוע שעבר במדור תצפית (תשקיף של היום), במלים: "צפה לשינוי ערכים יסודי בהשקפתו של דוד בן־גוריון על חוזה־הציונות תיאודור הרצל. למרות הסתייגותו האישית של ביג'י מכל הקשור ברמותו של הרצל, דבר שהתבטא בהתנגדותו הנמרצת, ב־שעתו, להעלאת עצמותיו של הרצל ארצה, יוודע בקרוב על קשרים אישיים הדוקים שקשר ראש־הממשלה עם מיפעל הנושא עליו את שמו של הרצל."

פסוק השבוע

● יוסף אלמוגי, יושב־ראש מטה־הבחירות של מפא"י, על ועדת־המינויים של מיפלגתו: "ואת לא ועדת־מינויים — זאת ועדת־עינויים".

דרכי אדם

צלב הכרס

עוברים ושבים נעצרו בתמיהה ליד חלון גדול באחד הצריפים שבשכונת נורדיה (מקומו של דיזנגוף סנטר של היום) בלב תל־אביב. המודעות ה־תלויות בחלון הבטיחו ללקוחות להגשים את מיטב חלומותיהם. לתקן את כל פגמיהם הגופניים והרוחניים. המבטיח: אליעזר פריד (40), יליד ראש־פינה.

בעברית רעועה הציע פריד את סחורתו: החזרת הצבע לשערות מל־בינות, ללא שימוש בצבעים מלא־כותיים; הצמחת שערות על קרחות; החזרת הנעורים, העלאת והורדת המשקל, ללא הרעבה והתעמלות.

לא היה זה העיסוק היחידי של פריד. הוא הציע לאנשים סקרנים להביא תמונות וכתבי־יד של ידידים ולשמוע מפיו מה אופיים האמיתי וכוונותיהם הנסתרות, של הידידים. ולחובבי אמנות היה לו להציע משהו נוסף: תמונות. פרי מכחולו.

איפה יש במוני? "אני מוכשר מאוד," הודה השבוע פריד, בלי שמץ של בושה ובכנות מדהימה. "כבר בגיל 22 נחשבתי כפרופסור לכל מיני דברים. הכשרונות שלי התפתחו בשטחים רבים." פריד, הנחשב בעיני עצמו גאון, הדפיס על חשבונו ספר בשם הרופא הטבעי, אך אינו מצליח להסביר מדוע אין הספר נמכר.

כיצד הוא מטפל בכל הפגמים השונים של הזוטלת, זה עניינו שלו. הוא מוכן לגלות רק טפח משיטותיו: על הקרחות הוא מורח חומר מיוחד עשוי מצמחים. פטנט שלו. כעבור זמן קצר צומחות השערות המיוחלות.

אפילו היה מגלה את הפטנט שלו, לא כל אחד היה יכול להשתמש בו. "יש לי השפעה אישית עצומה על האיש שמקבל ממני טיפול," מסביר פריד.

וכך הוא מתאר את יכולתו האישית העצומה לגבי אנשים שצריכים להשמין או לרזות: "שני סוגי האנשים האלה מקבלים את אותו הטיפול כמעט," מודה פריד. "רק השפעתי האישית עוזרת לאחד לגדל את כרסו ולשני — להוריד אותה."



איש הצ'יטה האורח החדש שהגיע לגן־החיות של תל־אביב (שבשנת 1959 עדיין שכן מאחורי ככר מלכי ישראל, ליד בניין העיריה של היום) היה צ'יטה. נמר־הציד האמריקאי, החיה המהירה בעולם. את הצ'יטה הביא לתל־אביב משה פינזילבר (בתצלום), יהודי רומני שגידל בטנגניקה (טנזאניה של היום) חיות טרף.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

מעונשו של המיקרה הרפואי המוזר יכול להציל אותנו רק מיקרה מוזר עוד יותר. כמו, למשל, לידת תאומים סיאמיים. אל דאגה, גם זה יקרה. הניתוח המסובך הכרוך בלידתם מתבצע בימים אלה ממש במלון המלך דויד בירושלים. כאשר ייצאו התאומים האלה (לראשונה מזה אלפיים שנה) ללובי של המלון — בעלי שני ראשים, לב אחד ואין ספור ידיים ורגליים — יועם באחת זוהרו של מיודענו הזנב. הוא יחזור למקום הראוי לו: צינצנת פורמאלין באחד מבתי־הספר לרפואה.

תחיה יעקובי, כפר־סבא

● ● ●

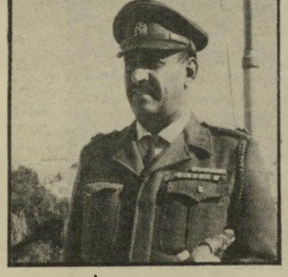
בדיעה צלולה

מי זקוק לבדיקה דחופה במישרד־הבריאות? תשובת התליין־המתנדב למיכתבו של מייק נבון (העולם הזה 18.7.84).

מייק נבון כותב מגרמניה: "כשלחמנו לעצמאותנו..." למען כך לחמנו? שיוכל להישאר בגרמניה?

לאור מיכתבו יש לברוק את מי צריך לשלוח לבדיקה במישרד־הבריאות. אני, אישית, מעדיף שיישאר בגרמניה וייברק שם. חבל על כספי משלם המיסים הישראלי.

לגופו של עניין: במוקדם או במאוחר יהיה צורך בתליין במדינת ישראל. ואני, כילידת הארץ, שעבר את



קורא ג'מילי
לתלות את האפיפיור!

כל מילחמות ישראל, חוזר על הצעתי בדיעה צלולה, ומוכן להתנדב למשימה.

באשר לנשיא ארצות־הברית או לאפיפיור: אם הם היו מתנהגים ועושים את מעשיו של ראש־המחבלים, גם אותם הייתי תולה ברצון.

ברוך ג'מילי, פתח־תיקווה

● ● ●

לא"ן — לעצור את וייצמן!

מיכתב גלוי לראשי המיפלגות הדתיות (מפד"ל, ש"ס, מורשה, אגו"י). לראש תנועת תמ"י ולראש תנועת אומץ.

תוצאות הבחירות העניקו לכם את הכוח להרכיב ממשלה לאומית־ציונית יחד עם הליכוד והתחיה. חלק מכם נתקף מורך־רוח ופיקפוקים נוכח עמדתו הנחרצת של עזר וייצמן נגד ממשלה בראשות הליכוד. בשנים האחרונות נוכחנו לדעת כי זיקתו לארץ־ישראל דעכה, עד כי כבתה לחלוטין.

האם ייתכן כי נחרצותו של האיש הזה ללכת בקו תבוסתני של כניעה לתכתיבים מצריים־אמריקאיים תוביל גם אתכם ללכת שבי אחרי דרכו המתעתעת?

ממשלת אחדות לאומית בראשות הליכוד — כן.

עזר וייצמן כשר־חוץ וכבעל הכוח



קוראים הרצל ובלפור חקק
בטרם יהיה מאוחר

להכתיב את דרכה של הממשלה — לא.

התשובה היא לאו. לא"ו — לעצור את וייצמן.

בטרם יהיה מאוחר.

הרצל ובלפור חקק, מבשרת ציון

● ● ●

שחור הוא יפה

בנק ישראל מסתער על השקל ושער הדולר השחור יורד.

אם זה ימשיך כך, תצטרך ממשלת ארצות־הברית לנקוט בפעולה תקיפה לשיקום תדמיתו של המטבע שלה. שעד לאחרונה היה פופולארי מאוד בישראל. הקהילות היהודיות בעולם יקימו קרן מיוחדת לתמיכה בנפגעי לילנבלום והספסרים יאלצו לשכור את שירותיהם של מישרדי־פירסום. אם הם יזדקקו לג'ינגלים, אני יכול להציע להם כבר עכשיו שניים: "שחור הוא יפה" ו"שחור מקיר לקיר הוא הקרקע האיתנה שלך".

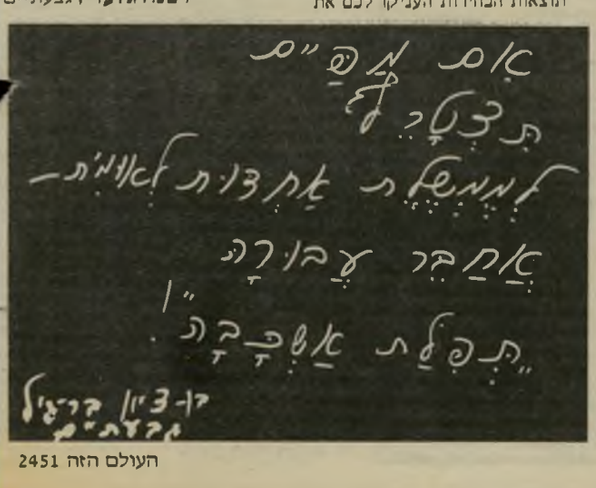
כל הזכויות שמורות.

אבי דרורי, תל־אביב

סוף־סוף גילה לנו שר־האוצר מי האחראי לירידה החמורה ביתרות המטבע הזר. אין זה אלא עורד שחר. הכתב הכלכלי החרוץ של הטלוויזיה, שבישר לציבור לפני הבחירות כי עומד להתרחש פיחות (מבט לחדשות, יום שבת 18.8.84).

טוב באמת שהתגלה האשם. עתה רק נותר לחקור מה חלקו של הדסק הצבאי בהתארכות המילחמה בלבנון. האם אין הכתבים לענייני רווחה אחראיים למצב המחפיר של המוסדות למפגרים, ומה בריוק חלקם של הכתבים לענייני התנחלות באירגון המחתרת הטרוריסטית בשטחים.

דפנה גלעדי, גבעתיים

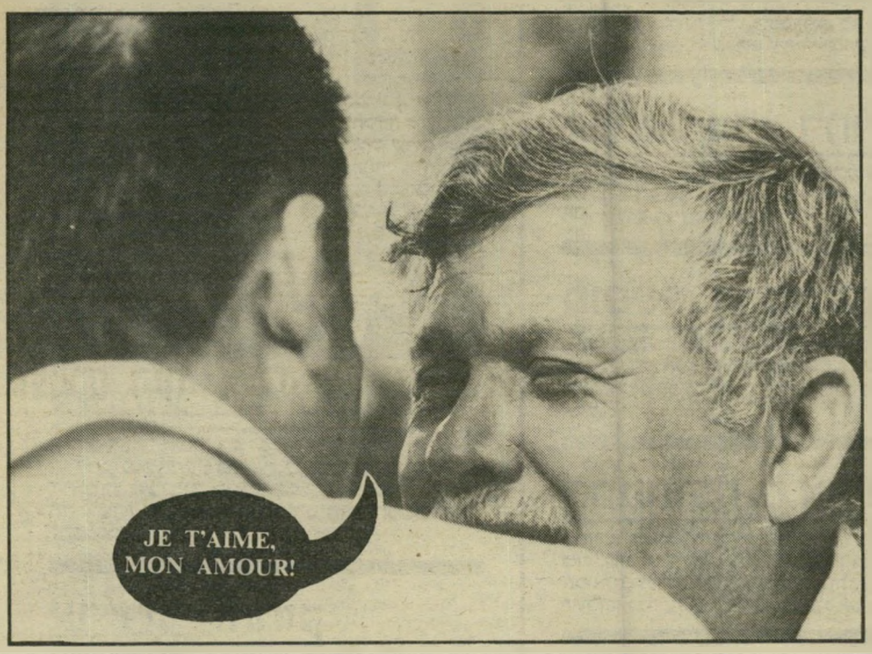


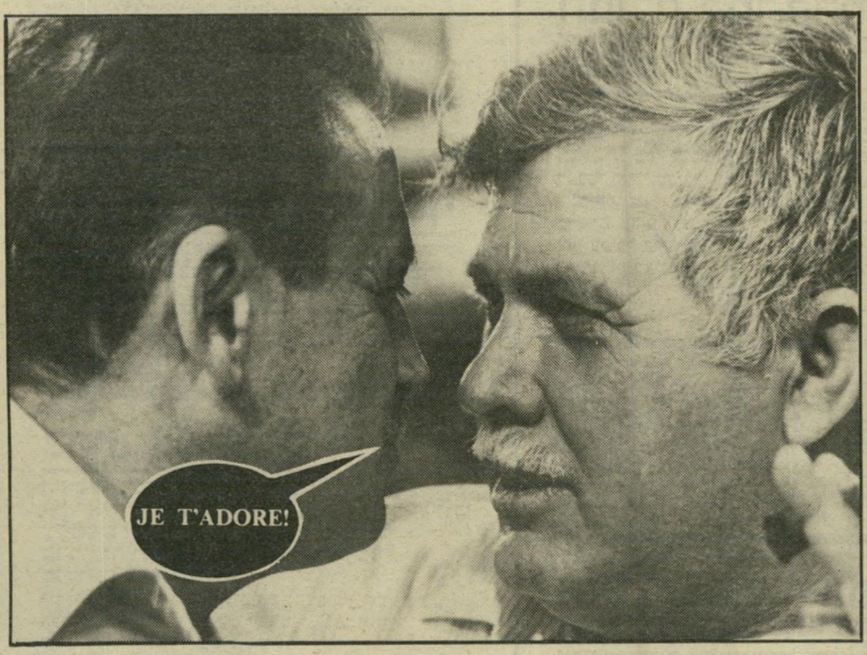
העולם הזה
בלי משוא פנים

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבניתי: יוסי שגיו ♦ עורכי ביתוב: ענת ישראלי וגוירא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורך הפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

בלונים

מאת **דניאלה שמי**







שר־החקלאות פסח גרופר ושר־התיירות אברהם שריר

בלי משוא פנים

בשבת לפני שבועיים

ישב דן עומר לכרו בדירתו בשכונת אבו־תור בירושלים ועבד. זה עתה סיים כתיבת קטע על רפאל איתן, והתחיל בכתיבת כתבה ממצה על נשיא־המדינה, חיים הרצוג. לפתע צנח ואיבר את הכרתו. הוא לקה בהתקף־לב קשה.

כאשר חזרה אשתו, נורית, הביתה כעבור כעשרים דקות, היא הוציאה אמבולנס והחלה בהנשמה מלאכותית.

מזה שבועיים שוכב דן עומר בבית־החולים הדסה שעל הר־הצופים. כשהוא חסר הכרה. יש תקופות שבהן הוא מגיב איכשהו, וכנראה גם שומע. אך כרגע אין עדיין לדעת מתי יחלים ויחזור למלוא פעילותו הענפה. כולנו מאחלים לו זאת בלב שלם. ואני בטוח



כתב עומר
התקף־לב

שמצטרפים לאיחולים אלה גם יריבים שהוא לא חסך מהם את שבט ביקורתו.

אולי יהיה זה נאה לפרסם כאן את הקטע האחרון שכתב לפני ההתקפה. ביקשתי ממנו לברר את האמת העובדתית לגבי ההאשמות ההדדיות של רפאל איתן וחיים חפר.

הנה הקטע של דן עומר:

זה החל כמעט במיקרה. הפיזמונאי חיים חפר התריס כלפי רפאל ("רפול") איתן ויובל נאמן, במקאמה שכתב, כי הילד הזה (מאיר כהנא) "כולו שלכם".

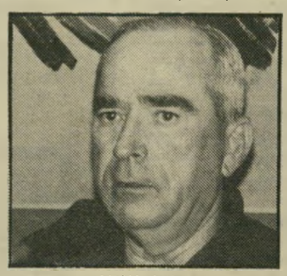
רפול לא התמהמה ואמר ברדיו: מה אתה מעמיד פני הומאניסט? הרי בפלמ"ח סירסו ערבי. ורפול התייחס כבר בעבר ל"סירסנוך יא מוחמד".

מייד השיב לו חפר: נכון, אבל היתה לכך הצדקה, כי הוא אנס יהודיה. חפר לא הסתפק בכך ופירסם את אחד מהסיפורים הכמוסים של הפלמ"ח במילחמת 1948, ואמר לרפול: לך אין זכות־דיבור, כי במילחמת 1948 לכדת ערבי שנעל נעליים אוסטרליות (שאותן נעלו אנשי־הפלמ"ח), הכנסת אותו לכוורת־דבורים והשארת אותו שם עד שמת.

ב"שיחות עם רפול" שערך ישעיהו בן־פורת בידיעות אחרונות (13 מאי 1983), הרחיב רפול את סיפורו של מוחמד ואמר: "...שכחת כבר, שהיה מיקרה שסירסו ערבי במיספריים, מפני שהיה חשוד בתקיפת בחורה בעמק בית־שאן? ועוד כתבו על זה שיר: ומי כתב את השיר? זה שהיום כותב מקאמות בעיתון. כן, בלי נרקווה עשו את הסירוס. נידמה לי ששם השיר באמת היה 'בלי נרקווה'. אז זה טוהר־נשק? על זה אולי יגידו: זה לא נשק, זה מיספריים. מיספריים זה לא רציני... שמע, ממילחמת־השיחרור אני יכול להביא לך אלף דוגמאות. טוהר־נשק? נו, באמת!"

חיים חפר חשף למעשה סקופ כמוס הנוגע לרפול בימי־הפלמ"ח שלו. כאשר נתפס ערבי, כשהוא נועל נעליים שהיו שייכות, כנראה, לאחד מנופלי הל"ה, הפשיט אותו רפול עירום, הזמין את הכנות לראות והכניס את האיש לכוורת־דבורים.

מי שהציל את הערבי היה ה"פו־ליטרוק" (הקומיסאר הפוליטי), בני



ח"כ איתן
דבש(ת)

מהרשק, רמות ססגונית, חבר־קיבוץ, שהיה קצין־התרבות של הפלמ"ח.

העדות היחידה לסיפור הכוורת בכתובים מצוייה בסיפרו של שלמה שבא, בני רץ. בעמוד 235 מספר שבא:

"בקרבות נתפס לוחם ערבי בבית־ג'יז. הפקודה היתה לחקור אותו, כדי לגלות פרטים על האויב, ולא דיבר. לבסוף ניזרק אל כוורת־דבורים, התענה בעינויים קשים עד שמת. האנשים שהיו נוכחים באותו מיקרה, גם אם לא השתתפו בעצם המעשה, צפו ולא הגיבו.

"היה מי שטען: היו אלה הגח"ל (גיוס־חוץ־לארץ, עולים חדשים). שאלתי וחזרתי ושאלתי, עד שנתחוור לי שהיתה זו, כנראה, מחלקה של ותיקים, מושבניקים וקיבוצניקים ובני־הארץ, והיו שם גם בנות. והכל שתקו.

"שאלתי אחד: כיצד יכול היה לקרות מעשה כזה?

"והוא אמר לי שהיה זה תוך קרבות רבים, שחברים נהרגו בהם, האנשים היו עייפים וחושיהם קהים, והם קיוו שאם ידבר הערבי, יימנע דם נוסף.

"משנודע הדבר לבני (מהרשק) השתולל וצעק. מישהו אמר 'כאילו אותו עקצו הדבורים'. הוא אמר שזו בגידה בשעת־מילחמה.

"עד כאן הסיפור. את סופו לא הצלחתי לגלות. האם נשפטו האנשים? אינני יודע..."

עד כאן החומר שהכין דן עומר. הוא קרא לו "הדבש(ת) של רפול".

תשקיף

לא מחליטים בצה"ל

אי־הוודאות השוררת לגבי זהותו של שר־הביטחון הבא גורמת לעיכוב בקבלת החלטות חשובות במטה הכללי של צה"ל. ההחלטות הן בתחומים שבהם חייב המטכ"ל לקבל את גיבויו של השר לאורך זמן.

ארידור מתחזק

חיים קשים צפויים ליגאל בהן־אורגד בוועדת־הכספים הזמנית של הכנסת. יורם ארידור, שהפך למעשה למרכז סיעת הליכוד בוועדה, מתכוון להטריד את בהן־אורגד ללא הרף.
ארידור פועל עתה להבטיח, שאם הליכוד יישב ליד שולחן הממשלה, הוא יקבל תיק כלכלי.

אבו־חצירא מגייס כסף

ח"כ תמ"י, אהרון אבו־חצירא, ינצל את ביקורו הקצר בפאריס כדי לאסוף כסף לכיסוי הוצאות הפסדי תמ"י בבחירות האחרונות.
לאבו־חצירא מזומנת פגישה חשובה עם יהודים מיזרחיים משוויייץ, שיביאו במיוחד לצרפת כדי להיפגש איתו.

בקיעים במפ"ם

ח"כ לשעבר של מפ"ם, אימרי רון, יבנס בקרוב את ראשי התעשיה הקיבוצית, כדי להפעיל לחץ על מפ"ם שלא לפרוש מהמערך, ולתמוך בממשלה רחבה ובמינוי שר־אוצר בעל סמכויות רחבות.
רון יוצא לפעולה כדי לבלום את לחצם של חברי מפ"ם העירוניים, הגורסים שמפ"ם עצמאית, אשר תחדור לוועדי־עובדים גדולים, היא הערובה לעתיד המיפלגה, ולא המשך השותפות עם העבודה.

חו"ל — יוק

אחד הפעיסים החסויים בתוכנית הכלכלית של המערך הוא הטלת הגבלות חמורות על היוצאים לחו"ל.
ההיגיון המעולה הוא הקטנה חמורה של ההקצבה ליוצאים. ואילו אף הגבלת היוצאה שלא למטרות עבודה — לפעם אחת בשנה.

העוזרים הפרלמנטריים יתאחדו

עוזרים פרלמנטריים ותיקים מתכוונים להקים ועד־פעולה משותף, שיפעל לניהול משא־ומתן על הטבה ניכרת בתנאי־שכרם.
חלק מהעוזרים כבר הודיעו, שהם ינקטו בפעולות חריגות אם לא תהיה היענות לפנייתם.

אגמון לכהונה שניה

בחודש הקרוב תקיים מועצת־המנהלים של „בית־לסין" דיון לגבי הרישותיו של המנכ"ל, יעקב אגמון, בעניין המשך העסקתו בתפקיד.
אגמון מסיים בסוף השנה שלוש שנות־כהונה, והוא זכה לביקורת חיובית ביותר מפי ראשי ההסתדרות.
אחת הבעיות המרכזיות שיעמדו על הפרק היא שאלת סיבסוד התיאטרון על־ידי ההסתדרות, בהיקף הדומה לסיבסוד תיאטרונים אחרים על־ידי המדינה והעיריות.

ישראל פלד לחו"ל

ראש העיריה לשעבר של רמת־גן, ישראל פלד, ייצא בקרוב לחו"ל כשליח הסוכנות היהודית. פלד היה באחרונה מועמד לתפקיד מבקר־הסוכנות.

מוסיאון ברמת־גן

משקיעים יתורמים אמריקאים עומדים מאחורי המוסיאון לאמנות ישראלית, שיוקם ברמת־גן.
המוסיאון ימוקם במיבנה נטוש של בית־חרושת ברחוב אבא הילל.

התפתחות ב„אליאנס"

בתחילת ספטמבר יתקיימו שתי אסיפות כלליות, בתל־אביב ובניו־יורק, של בעלי הענין במיפעל לצמיגים אליאנס. צפויות התפתחויות מעניינות הן מבחינת הרכב ההון והן מבחינה פרסונאלית במיפעל השייך לכור.

תמיכת המתקדמת בהילל — בספק

אין כל ביטחון שהרשימה המתקדמת לשלום תתמוך בבחירת שלמה הילל לתפקיד יו"ר הכנסת. בלי קולותיה, אין ריב לבחירה.
לאנשי הרשימה יש הסתייגות מהילל, מפני שכיהן כשר־המישטרה ב„יום־הארמה", שבו נהרגו שישה אזרחים ערביים. עד כה לא הביע הילל חרטה על כך.
יתר על כן, הרשימה זועמת על כי המערך לא פתח עימה בהידברות רצינית על הבחירה, והיא מתכוונת לקבוע את עמדתה רק אחרי הידברות יסודית כזאת.

ג'ינס ב„שטרן"

המתעניינים הראשונים בשכירת בית־הקפה „שטרן" ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, שנסגר השבוע, מעוניינים לפתוח במקום חנות למכירת מיכנסי ג'ינס ואופנה זולה לצעירים, בשיטת הבאזאר.

תיירנים נגד קורפו

גרמי תיירות ישראלים וזרים ביקשו השבוע אסיפת־חירום סודית, שבה החליטו לצאת למילחמת־חורמה נגד השר חיים קורפו ונגד מישרד־התחבורה.
המשתתפים בפגישה החליטו להפעיל את כל כיבד מישקלם כדי שהאחריות המינסטריאלית לענייני התעופה תועבר למישרד־התיירות.
הנוכחים החליטו להתייצב מאחורי השר אברהם שריר.
הם אף סיכמו, שכל אחד מהם יפקיד ערבות כספית גבוהה, למימוש ההבטחה למילחמה מישפטית ופירסומית נגד קורפו ומישרד־התחבורה.

פיצויי אבניאון לדיון חוזר

אחת הפעולות הראשונות שתבצע יישבת־הראש החדשה של ועדת־הביקורת המרכזית של ההסתדרות תהיה דיון מחודש בפיצויי הפרישה של מנכ"ל „הסנה" לשעבר, איתן אבניאון.
בשעתו נותר העניין ללא טיפול, מכיוון שיושב־הראש שפרש, ניסים בכר, שהה בשוויייץ כנציג חברת העובדים. והוועדה היתה משותקת.

צ'יץ' בעמדת זינוק

שמו של ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יץ") להט, מוזכר לעיתים קרובות במועמד לכהונת שר. שמו עלה בשיחות על הרכבת הממשלה הבאה, שמקיים המערך הן עם הליכוד והן עם הסיעות הקטנות.
צ'יץ' עצמו שומע בהנאה גדולה על ההתעניינות בו. במיפלגה הליברלית טוענים, שהוא נמצא עתה בעמדת זינוק מצויינת לתפקיד פוליטי בכיר.

היקב בלוס־אנג'לס

בלוס־אנג'לס קמה אגודת ידידי היקב — מועדון תרבות של הימין, בניהולו של ח"כ חרות מיכה רייסר, ובהשתתפות פעילה של איש־העסקים מיכאל אלבין.
רייסר מתכוון לגייס שם כסף, המיועד להקמת בית־היקב. עד עתה נאסף סכום לא־גדול.

קיצוץ־שכר ב„חדשות"

שכרם של העובדים בחדשות יקוצץ ב־20 אחוז. בעל היומן, עמוס שוקן, הודיע על כך באסיפת־חירום שכינס ביום שני אחר־הצהריים.
בשעתי משך „חדשות" עיתונאים מ־מערכות אחרות אליו בהבטחת משכורות גבוהות על סי חוזים מיוחדים.

„פירוצ'י" תוצרת הארץ

חברת האופנה האיטלקית הידועה פירוצ'י התירה לנציגיה בארץ לייצר בישראל את ביגדי החברה, תחת לייבא אותם. עתה מחפשים הנציגים חברת קונפקציה גדולה לשם ביצוע העיסקה.

סיירת־שיטור בירושלים

סיירת שיטור חדשה הוסעלה בירושלים. השוטרים מפטרלים בשטח, בעיקר באיזורי תיירות ובצמתים מרכזיים, במתכונת סעולה של שוטרי־מקוף.

מעקבים במטה הארצי

שוטרים המשרתים במטה הארצי בשייח' ג'ארח בירושלים והעוזבים את הבניין בשעות היום, מעוררים סקרנות גדולה אצל חבריהם לעבודה, ואחרי חלקם אף נערך מעקב מאולתר.
הסיבה: באחרונה פורסם מידע רב על המטה הארצי, וצמרת המישטרה בטוחה שהמדליפים עושים זאת בשעות העבודה מחוץ לבניין.

מילחמת עצבים קואליציונית

צפוי שבוע של הדלפות מכוונות בכל הנוגע לשיחות על הקמת קואליציה.
כתבים מיפלגתיים ופוליטיים מוצפים במידע כוזב על הצלחות או כשלונות במגעים.
שניים מבכירי הכתבים החליטו, ליתר זהירות, להקליט את קולות הדוברים עמם, כדי לוודא שהדובר הוא אכן מי שהוא מתיימר להיות.

„יורדים על השבוע" חוזר

המוסף האסאירי יורדים על השבוע ישוב לבימות בתוכנית אקטואלית בחודש הבא.

ירידה במחירי המשומשות

מסתמנת ירידה גדולה במחירי המכוניות המשומשות.
סוחרים בענף צופים הצפת השוק במכוניות משומשות בחודשים הקרובים, בגלל הצעדים הכלכליים הצפויים.

העם עניין של כבוד

המדינה רעשה. לא בגלל הממשלה, לא בגלל המיפלגות, לא בגלל הכלכלה. אלא בגלל עניין חשוב הרבה יותר

המדינה רעשה.

לא בשל הכלכלה שהתמוטטה, שאיימה לקבור תחתיה את האזרח.

לא בשל המערכת הפוליטית, שלא היתה מסוגלת להגיע להרכבת ממשלה.

לא בשל שיתוק הכנסת על־ידי קנוניה של עסקנים.

אלא בשל עניין הרבה יותר חשוב, שנגע לליבו של כל אדם בישראל: כישלונם של ספורטאי ישראל באולימפיאדה של לוס־אנג'לס (ראה ע' מודים 46־47).

נערה בשם מיכל

האם „מיכל" היתה קיימת — ואולי לא היתה ולא נבראה, אלא משל היתה?

הדמות המיסתורית ביותר בישראל היתה השבוע צעירה — או אשה, או נערה — בשם מיכל.

אם אכן זה היה שמה.

מיכל זו היא שהודיעה למישטרה שהיא חושדת שמכונית, החונה במרכז ירושלים, היא מכונית־תופת. המישטרה התייחסה אל ההודעה כאל תורה מסיני, מיהרה למקום, פתחה את המכונית, גילתה את הפצצה ופירקה אותה. לדבריה נמנע פיגוע שעלול היה להרוג עשרות אזרחים.

את האחריות למעשה קיבל על עצמו ארגונו של אבו־מוסה, סוכנו של נשיא־סוריה ואויבו המושבע של יאסר ערפאת.

ואילו מיכל נעלמה כאילו בלעה אותה האדמה — כאילו לא היתה ולא נבראה, אלא משל היתה.

המצאה לשם חיסוי? אורח רגיל, המציל את הציבור מאסון, אינו מתבייש בכך. הוא שמח לוכות בתהילת ההכרה הציבורית. מה גם שערותה של מיכל היתה דרושה למישטרה, כפי שזו הודיעה.

מהו פיתרון התעלומה?

לא היתה זאת התעלומה היחידה. לדבריה בטלפון, חשדה מיכל במכונית מפני שחנתה בצורה עקומה. אך בירושלים, ובארץ כולה, חונות מדי יום מאות מכוניות בצורה עקומה וב„חניה כפולה", מפני שנהגיהן נחפזים למקום כלשהו ולא מצאו חניה סדירה. מדוע התעורר החשד שלה?

היו לתעלומה כמה פיתרונות אפשריים:

● למיכל היה מידע מוקדם על הכוונה לבצע את הפיגוע. אם כן, מניין בא לה מידע זה? האם היתה שייכת לקבוצה האחראית לפיגוע? ואם כן, האם היא בכלל יהודיה. כפי שהיה נדמה?

● מיכל חשדה במכונית מפני שראתה את יושביה, כאשר יצאו ממנה. אם כן, מדוע אינה מזדהה?

פוטש בכנסת



ח"כ קורפו
דרוש בור גמור

ח"כ מילה „פוטש" היא גרמנית־שווייצית. ואין לה תרגום מדוייק בשפות אחרות. בעברית רגילים לתרגם אותה כ„הפיכה".

כאשר מדברים על „פוטש" עולה תמונה של טנקים, המקיפים את הפרלמנט כדי לאפשר לקבוצת־קצינים או למחתרת מהפכנית לתפוס את השילטון.

בישראל הוכח השבוע שאין צורך בטנקים, כדי לשתק את הפרלמנט. ניתן לעשות זאת באמצעות שורה של תרגילים מבוערים של עסקני־מיפלגות.

ועוד דבר הוכח השבוע: ששיתוק הכנסת אינו מעורר התרגשות ציבורית. ההתעניינות מוגבלת לציבור קטן.

קנוניה כפולה

ל **הפיכה נגד** הכנסת ה־11 בוצעה עוד לפני שנכנסה לתפקידה. ניצחו עליה שני ה„מאכערים" של הליכוד והמערך: חיים קורפו ומשה שחל.

לפני כינוסה של כנסת חדשה מקובל להקים „ועדה מסדרת" בלתי־רישמית, המורכבת מחברי כל הסיעות. ועדה זו, האמורה לשקף את הרכב הכנסת, כפי שנבחרה, מכינה את כינוס הכנסת.

קורפו־את־שחל ראגו להקים ועדה מסדרת, שאינה משקפת את הכנסת נאמנה. לשם כך הוציאו, בתירוצים תפלים, כמה מן הסיעות מהוועדה.

סת אחרי ישיבת־הפתיחה החגיגית.

כדי לבצע זאת היו זקוקים לשיתוף־פעולה מצד האיש שהיה אמור, על פי חוק, לנהל את הישיבה הראשונה: זקן חברי־הכנסת. למזלם הרב, נמצא האיש האידיאלי למשימה זו: הר"ר יוסף בורג, מנהיג המפד"ל, שר־הפנים (האחראי למישטרה ובתי־הסוהר), שר־הדתות והממונה על שיחות־האוטונומיה.

בורג, ציניקן מוחלט הדואג אך ורק להאדרת מעמדו (ראה עמודים 10־11), קיבל את הרעיון בלי בעיות. כאיש־מיפלגה מובהק, היה מעוניין — כמו קורפו ושחל — בשיתוק הכנסת, כל עוד מתנהל המשא־ומתן המורכב להקמת ממשלה חדשה. כמו קורפו היה מעוניין שהממשלה הקיימת, שהיא ממשלת־מעבר, תוכל לנהל את ענייניה ללא הפרעה וביקורת מצד הפרלמנט. כמו שחל היה מעוניין שהתכסכים המסובכים, הכרוכים בהקמת הממשלה החדשה, יתנהלו במחשכים, מבלי שהכנסת תטיל עליהם אור.

כך נוצרה השערוריה חסרת־התקדים — ישיבת הפתיחה של הכנסת ה־11.

כפלוגת מג"ב

ל **שיבה זו**, שנערכה ביום השני שעבר (העולם הזה 15.8.84) היתה פסולה מראשיתה ועד סופה. בין השאר:

● היא נוהלה בידי אדם שהוא היושב־ראש, כפי שכל כנסת חדשה חייבת לעשות לפני כל דבר אחר, אחרי השבעת חברי־הכנסת, מנע בורג את בחירתו. הוא רצה להמשיך ולנהל את הכנסת בעצמו.

● בניגוד להוראות התקנון, מנע בורג באופן שרירותי מחברי־הכנסת, שביקשו לשנות את סדר־היום כדי לתקן פגם זה, להעלות את הצעותיהם. תחת זאת נתן לגאולה כהן להעלות הצעה מקושקשת לסדר היום על מצב יהודי ברית־המועצות.

על־פי התקנון, יכול כל חבר־כנסת להציע הצעה לסדר הישיבה. אחרי שהודיע על כך בכתב ליו"ר, ניתן למציע להשמיע את ההצעה מעל הדוכן. בורג התעלם מחובה זו וסתם את הפה לחברי־הכנסת מתי פלד ומוחמד מיעארי.

● בורג נעל את הישיבה מבלי לקבוע תאריך לכינוסה מחדש.

כך נוצר מצב שלא יתואר במדינה דמוקרטית: הכנסת יצאה מכלל סעולה, באילו נתפס הבניין על־ידי סלוגה של צה"ל או מישמר־הגבול.

אסימון למישחקים

ב **כל 10 הכנסות** הקודמות, נבחר היו"ר בישיבה הראשונה של הכנסת החדשה. הדבר היה כה מובן מאליו, עד כי לא נקבע בחוק מפורש.

ליו"ר הכנסת יש שתי קבוצות של תפקידים חשובים:

● הוא המכנס את הכנסת וקובע את סדר־היום שלה, ואחראי לעבודת הבית.

● הוא ממלא תפקידים לפי כמה וכמה חוקים. למשל: הוא ממלא את מקומו של נשיא־המדינה בהיעדרו, מעניק רשיונות להפגנות ברחבת־הכנסת, קורא בשעת הצורך למישטרה להגנה על הכנסת (בדרך־כלל אין למישטרה הרשות להיכנס לתחום הכנסת), ועוד.

לזקן חברי־הכנסת אין אף אחת מן הסמכויות האלה. למעשה, על־פי חוות־הדעת המאלפת של היועץ המישפטי של הכנסת, צבי עינבר (מי שהיה הפרקליט הצבאי הראשי), אין לו שום סמכות חוץ מאשר ניהול הישיבה הראשונה של הכנסת, עד לבחירת היו"ר.

כך יצר המשולש שחל־קורפו־בורג מצב חסר־תקדים וללא־נשוא:

● הכנסת לא תיפקדה לחלוטין. היא גם לא היתה בסגרה (כי איש לא החליט על כך). היא פשוט יצאה מכלל סעולה, והשאירה אחריה חלל ריק.

● לא היה מי שמוסמך לכנס את הכנסת או לנהל את סעיף לותיה.

● לא היה קיים אדם שהיה מוסמך למלא שורה ארוכה של תפקידים חוקיים, כגון מילוי מקומו של הנשיא בשעת־הצורך.

כל זה היה נוח לשתי המיפלגות הגדולות, שהיו עסוקות במישחקיהן הקואליציוניים המסובכים. הן היו מעוניינות שמקום יו"ר־הכנסת יישאר ריק, כדי שיהווה אסימון נוסף על שולחן הרולטה הקואליציונית. גם המערך וגם הליכוד התכוננו למכור תפקיד זה כפרס נוסף לאחת המיפלגות, תמורת תמיכה בקואליציה זו או זו.

היה דרוש בור גמור, כמו חיים קורפו, כדי להגיד זאת בפה מלא. הוא טען כי אסור לבחור ביו"ר הכנסת, כל עוד אין ממשלה — וממילא יש לדחות את הבחירה. מובן שההיפך הגמור הוא נכון: כל כנסת בוחרת את היו"ר שלה ביומה הראשון, ורק אחר־כך היא ניגשת לתהליך של הרכבת הממשלה הבאה. כלומר: יו"ר הכנסת נבחר תמיד בשעה שאין ממשלה קבועה, כאשר שולטת במדינה ממשלה שנבחרה בימי הכנסת הקודמת („ממשלת מעבר").

הרעיון שתפקיד יו"ר הכנסת הוא סחורה במיקוח הקואליציוני פסול מעיקרו, כי הוא הופך את הכנסת כולה לגוף המשועבד לממשלה. העיקרון של הפרדת הרשויות מחייב דווקא את ההיפך: שלא תהיה שום זיקה בין בחירת יו"ר־הפרלמנט ובחירת הממשלה, שהיא הרשות המבצעת.

דלתות פתוחות

ל **תכן שהמצב של** שיתוק הכנסת היה נשאר על כנו במשך זמן ניכר, אלמלא נקטה הרשימה המתקדמת לשלום ביוזמה מכרעת: היא פנתה לבית־המישפט הגבוה לצדק.

בעתירה, שנוסחה על־ידי המישפטן המבריק, אביגדור פלדמן, ממישרדו של עורך־הדין אמנון זיכרוני, ביקשה הרשימה שבג"ץ יורה על שני צעדים:

● סילוקו של בורג מתפקיד היו"ר הזמני, בגלל היותו חבר־הממשלה.

● בחירה מיידית של יו"ר קבוע לכנסת.

לא היה לאיש ספק כי עתירה זו אכן תצליח. בורג, שנוכח לדעת כי הקרקע נשמטת מתחת לרגליו, נקט בטכסיס אופייני: הוא העמיר פני תם, פנה אל היועץ המישפטי לממשלה, יצחק זמיר, בבקשה שיחווה את דעתו.

זמיר לא היה זקוק לזמן רב כדי להשיב. הוא קבע, בעקיפין, שהרשימה המתקדמת צודקת בעתירתה.

בישראל אין צורך בקבוצת קולונלים כדי לשחק את הכנסת — לשם כך די בשלושה עסקני־מיפלגות

?אחר מכן ניגשו לעשות את ההיסך מן המשימה שהיתה מוטלת עליהם: הם תיכננו את אי־הפעלתה של הכנסת.

לשם כך הכינו סדר־יום לישיבה הראשונה, שהיתה צריכה להתכנס על־פי חוק. עיקר דאגתם היתה לעשות שני דברים, שאין להם תקדים בהיסטוריה הפרלמנטרית הישראלית:

● למנוע את בחירתו של יושב־ראש הכנסת.

● למנוע את הפעלת הכנ־



ח"כ אבן
לא להישאר תקוע

חבר־הממשלה. דבר האסור בפירוש לפי תקנון־הכנסת, והנוגד כל הגיון דמוקרטי.

במישטר דמוקרטי־פרלמנטרי, הכנסת עומדת מעל לממשלה ומפקחת עליה. זהו אחד מתפקידיה העיקריים. כאשר כפופה הכנסת לרצונו של חבר־הממשלה, היא הופכת לחותמת־גומי בידי השילטון, כמו במישטר קומוניסטי או פאשיסטי.

● תחת לגשת מייד לבחירת

הכנסת
האם תישרוד הכנסת ה־11?
הכנסת לא תחזיק מעמד אפילו שנה אחת — סבורים ח"כים ועיתונאים

ישיבת הפתיחה של הכנסת ה־11 הותירה טעם מר בפה. בלטו הפאשלות של היו"ר יוסף בורג (העולם הזה 15.8.84). "המנוול" הראשון שיצא מפיו של מאיר כהנא, הקנוניות חסרות הבושה נגד הסיעות האנטי־מימסדיות.

העולם הזה שאל חברי־כנסת וכתבים פרלמנטריים על סיכוייה של הכנסת הזאת להחזיק מעמד.

האם תישרוד קאדנציה מלאה? התוציא, לפחות, את שנתה הראשונה?

● **צבי ישראלי** (קול ישראל): הכל תלוי בהקמת ממשלת מערך־ליכוד, ואף היא עשויה להתפרק. עם זאת, אינני צופה בחירות בקרוב מאוד.

● **יעקב אחימאיר** (הטלוויזיה הישראלית): בשלב זה קשה לחזות. הכל תלוי "בממשלת אחדות".

● **ח"כ יוסי שריר:** כן! הם יסתדרו ביניהם. אני צופה שהכנסת תכהן קאדנציה מלאה.

● **ח"כ שבח וייס:** לח"כים רבים יש אינטרס שהכנסת דווקא תחזיק מעמד. בעיקר מדובר בסיעות הקטנות, המשחקות את המישחק הקואליציוני. ובקנוניות שלהן. כל העניין דומה לקאזינו. קיימת גם תחושה חזקה, שלא ייצא לאף אחד שום דבר מבחירות מוקדמות.

● **ח"כ יגאל כהן:** מקווה שלא יהיו בחירות. יש בכך משום הכברה עצומה על המשק. המאבק בין המיפלגות הוא עקר. ויש להתאחד במיסגרת של ממשלת אחדות.

● **אמנון לוי** (חדשות): יש סיכוי טוב שהכנסת לא תוציא אפילו שנה אחת. לדעתי אין למערך שום סיכוי להקים ממשלה צרה. גם לליכוד סיכוי קטן, אם עזר וייצמן ימשיך לדבוק בעמדותיו העכשוויות. בשני הגושים קיימת התנגדות רבה לממשלת "אחדות".

● **ח"כ מאיר כהן־אבידב:** תלוי בליכוד לאומי. אין כל הבדל ביני לבין לפחות 30 ח"כים מהמערך: מה ההבדל ביני ובין שושנה ארבלי־אלמוזלינו?

● **ח"כ משה שחל:** אם לא תקום ממשלת מערך־ליכוד, יהיו לכנסת חיים קצרים במיוחד.

● **מיכל רפאלי** (דוברת ר"צ): אינני יודעת. אני חוששת שדווקא הליכוד יצליח להרכיב ממשלה, שאולי תחזיק מעמד זמן מסויים.

● **גידעון רייכר** (ידיעות אחרונות): הכנסת לא תוציא. כנראה, את שנתה. מבחינה מסויימת זה חבל. עם כל חסרונותיה, היא התחליף היחידי לטנקים מסביב לבניין ראש־הממשלה.

● **ח"כ חייקה גרוסמן:** לדעתי, הכנסת הזאת לא תחזיק מעמד אפילו שנה אחת.

● **ח"כ מרדכי וירשובסקי:** רצוי מאוד שהכנסת הזאת לא תחזיק מעמד. אבל בנסיבות הנוכחיות אין לדעת. עדיין מוקדם לשפוט.

● **ח"כ חיים רמון:** יש לי ספק רב אם היא תחזיק מעמד אפילו שנה אחת.

מיפלגות
ר"ץ: משבר ראשון
מה חישוב יותר: הפסקת ההתנחלויות או צימצום הכפיה הדתית?

סיעת ר"ץ בכנסת כבר שרויה במשבר. הח"כ הטרי, רן כהן, אל"מ (מיל') וחבר קיבוץ גן־שמואל, יכנס השבוע את חברי הקרובים. פורום זה, המורכב כולו משרידי אנשיו של כהן בתנועת מוקד, קורא לעצמו "מועצת של"י".

כהן כבר מאיים לפרוש מר"ץ.

חבריו של רן הם, ברובם, אנשי־שלום טובים. חלקם מתח ביקורת קשה על התנהגותו במילחמת לבנון ("ריתי אלפי פגזים"), אבל הלך עימו לאורך כל הדרך, מתוך נאמנות אישית.

מאז הוא נמצא במעין מיבחן מתמיד. לחבריו של כהן יש התנגדות נחרצת להליכה לממשלה עם הליכוד. גם העמדה הנוכחית של ר"ץ, תמיכה ב"ממשלת אחדות" בראשות שימעון פרס, אינה מקובלת עליהם כלל ועיקר. כהן שרוי בלחץ מתמיד שלא להצביע עבור ממשלה שבה ישתתפו אנשים כמו משה ארנס, אריאל שרון או "בונה הגדה", דויד לוי. מה גם שברור לכל, שממשלה כזאת תהיה ניצית מאין כמוה.

מה שרע לשפירא. עמדת "המימסד" של ר"ץ שונה לחלוטין. תנועה זאת סובבת את אישיותה של ח"כ שולמית אלוני, בעיקר בנושאים הקשורים בכפיה דתית. לחלק ניכר מתומכיה אין דיעות נחרצות על השטחים הכבושים או השלום, ורבים מהם אינם חורגים מהקונסנזוס הלאומי בנושאים אלה.

אלוני יצאה, אומנם, בשצף־קצף נגד קדושת רעיון "האחדות הלאומית", והוקיעה אותו כ"אנטי דמוקרטי". אך היא עצמה, ורוב אנשיה, נמשכים לאפשרות לנטרל במידה רבה את הסחטנות הדתית, אם תקום ממשלת מערך־ליכוד.

"החשבון הוא פשוט," אמר איש צמרת ר"ץ, "הדתיים יהיו מיעוט בממשלת־אחדות. כוח המיקוח שלהם יירד. לכן מתנגד לכך כל־כך הפיקח שבחבורה, ח"כ אברהם שפירא מאגודת־ישראל. ברוך־כלל, מה שרע לשפירא ולאגודת־ישראל — טוב לנו, ולכל האזרחים החילוניים במדינת ישראל."

משקיפים אחרים סבורים, שההערכה הזאת היא פשטנית משהו. "לדעתי יתחזקו מאוד הדתיים בממשלת אחדות," אמר ח"כ בכיר ממפ"ם. "שתי המיפלגות הגדולות אינן מאמינות האחת לשניה. ממשלה כזאת תהיה ממשלת־מארב הדדי. אנשי מיפלגת־העבודה ינסו להדק את הקשרים עם הליברלים, שני הצדדים ינסו להוכיח לדתיים שהם תומכים בדרישותיהם בלב שלם, ולא רק מתוך כורח קואליציוני.

"שימעון פרס, יצחק שמיר ודויד לוי ימשיכו לשמור לעצמם את האופציה של ממשלה צרה. בעיקר אמורים הדברים בפרס. אם הוא יצליח להרכיב ממשלת־אחדות, הוא יעשה הכל — והכוונה ממש לכל דבר — כדי לרצות את הדתיים. יכול להיות שהמערך ישלם מחיר זול יותר עבור ממשלה צרה גם הגוש הדתי. בכלל, עדיף אולי שהליכוד ירכיב ממשלה כזאת, ואנחנו נתכונן לבחירות להסי תדרות ולכנסת!"

תיקוה בלתי־מבוססת. דיעה זו איננה מקובלת בר"ץ, שחלק ניכר מחבריה הבכירים איננו מתוחכם במיוחד מבחינה פוליטית. השינאה לדת ולדתיים, בצירוף התיקווה הבלתי־מבוססת, שהליכוד יעזור למערך לנטרל אותם, מניעה אותם לתמיכה בממשלת־אחדות.

שולמית אלוני חייבת להביא בחשבון את עמדתם. עבורה ועבור מרדכי בר־און, הח"כ החדש השייך למימסד של שלום עכשיו, הגלולה של ממשלה עם הליכוד היא קשה, אבל יתכן שהיא תבלע אותה.

רן כהן אינו יכול להרשות לעצמו לנקוט עמדה כזאת. במגעים עם ראשי המערך הוא הודיע מפורשות, שיעדיף לוותר בנושאים דתיים, ובלבד שלא יוסכם עם הליכוד על הקמת התנחלויות חדשות. עמדה זאת, בצירוף הטמפרמנט הידוע של כהן, עלולים לגרום לקרע מוחלט בר"ץ, כבר בחודש הראשון לכהונת הכנסת ה־11.



ח"כים בר־און, אלוני וכהן
עם שרון נגד הדתיים, או עם הדתיים נגד שרון?

השלישיה של של"י
11 ראשי של"י המקוריית התפזרו בכמה מיפלגות — שלושה מהם נבחרו לכנסת

שלושה ח"כים שנבחרו לכנסת ה־11 היו חברים בהנהלה הראשונה, המקורית, של מחנה של"י. באורח טיפוסי לתנועות השמאל והשלום בער לם כולו, מייצגים השלושה שלוש רשימות שונות.

● אלוף (מיל') מתי פלד, המייצג את הרשימה המתקדמת לשלום.

● אל"מ (מיל') רן כהן, שנבחר מטעם ר"ץ (ראה לעיל ויומן אישי).

● יאיר צבן, שכיהן בכנסת הקודמת, וששובץ שוב ברשימת המערך, כאיש חטיבת מפ"ם.

מתוך 11 חברי הנהלה הראשונה של של"י (שהוקמה ערב הבחירות לכנסת התשיעית במארס 1977), נכללו תישעה ברשימות מועמדים לכנסת גם בבחירות האחרונות, לכנסת ה־11. חמישה מהם (מתי פלד, ואליד צאדק האג'־יחיה, יעקב ארנון, אורי אבנרי וחיים ברעם) הופיעו ברשימה המתקדמת לשלום. יאיר צבן וסעדיה מארציאנו הופיעו ברשימת המערך, רן כהן בר"ץ, ואילו אריה ("לובה") אליאב התחרה על קולות הבוחרים ברשימה עצמאית, אישית, שסימנה דף.

רק שני חברי הנהלה, אל"מ (מיל') מאיר פעיל ועורך־הדין אמנון זיכרוני, לא הופיעו ברשימה כלשהי. עם זאת, בלטו שניהם בבחירות האחרונות. זיכרוני ייצג את הרשימה המתקדמת לשלום בבג"ץ המפורסם נגד ועדת־הבחירות המרכזית, שהעניק לרשימה זאת את הזכות להשתתף בבחירות. מאיר פעיל תמך ברשימות־השלום שמחוץ למערך, ובעיקר ברשימה המתקדמת.

גם מי שמילא תפקיד של סגן ומלא־מקום בהנהלה, מיכה מיימון, זכה לפיסום מסויים במערכת הבחירות. מיימון, שייצג בשל"י את הפנתרים, ניהל פלירט פורה עם תמ"י שהעניקה לו את תפקיד דובר מישרד־העבודה־והרווחה. הוא הריח היטב את קיצה של תמ"י, ובעיקר את הערך סיכויי פטרונו. השר אהרון אוזן, לזכות במישרה שילטונית כלשהי, והלך סוף־סוף אחרי נטיית ליבו האמיתית. מיימון קרא לבוחרים להצביע עבור הליכוד.

גזים בתאים — במדינת היהודים

רק ישראלים מעטים עקבו בתשומת־לב כלשהי אחרי הזיכוי הציבורי המר אודות השימוש בגז מדמיע, צורב ומסוכן, כדי לדכא אסירים במדינת־ישראל. הדיון של הזויכוח הזה הגיעו לכנסת, וזכו גם לטיפטופים קלים בכלי־התיקשורת.

קשה לומר שקמה זעקה של ממש, ולא ניתן לדווח על הפגנות של אזרחים נזעמים נגד הזוסר־האנושיות והכתמת שם ישראל.

אבל, כרגיל, קשר־השתיקה הזה נשבר בחוץ־לארץ. עיתוני העולם עסקו ועוסקים בפרשה המכוערת הזאת בהרחבה ובהבלטה. הקישור של שימוש בגז נגד בני־אדם, והפעלתו בידי יהודים, הוא פיתוי ששום עיתונאי אינו מחוסן נגדו. מה גם, שלפחות במיקרה זה העובדות מדברות בעד עצמן, והחשפת מציאות מרכאה.

החודש העלה כתב השבועון הבריטי סאנדיי טיימס, דייוויד בלונדי, את ספורה של האסירה הביטחונית הנכה, נעמה אל־חילן, הכלואה בבית־הסוהר לנשים, נווה תירצה. אל־חילן תיארה כבר היא, ועוד 34 אסירות, התוקפו על־ידי חיילים בגז בתוך תאיהן. הגז גרם להתעלפויות, הקאות, התכווצות שרירים, כוויות קשות בכל חלקי הגוף. שיער אחת האסירות נשר כולו.

נזיל צהבהב. אל־חילן, 32, היא ערביה מג'בליה שליד עזה. היא חברת החזית העממית לשיחרור פלסטין, ונאסרה ב־1972 ליד ביתה, כשזורקה רימון על חיילי צה"ל. ידה הימנית נקטעה בפיצוץ. היא שוחררה אחרי חמש שנים עקב מצב בריאותה הקשה. אך נאסרה שוב ב־1981, ונכלאה בעוון גיוס חברים לקבוצות אש"פיות ברצועת־עזה.

באוקטובר 1983 פתחו האסירות הביטחוניות הערביות בנווה תירצה בשביתה. הן סירבו לבשל עבור הסוהרות שלהן. האסירות הערביות הופרדו מחברותיהן היהודיות, נכלאו בתאים.

הן הגיבו בזימרה עזה של שירים לאומיים.

ב־8 בערב הופיע ליד התאים חייל במסיכה וריסס את התאים בגוזל חסר־צבע. השפעתו היתה בינונית, לא־חמורה. האסירות הגיבו בזעקות ובסיסמות נגד האימפריאליזם והציונות.

כעבור 20 דקות הופיעו שוב החיילים, והפעם היה בידיהם מיכל־גז גדול, שריסס לעברן גוזל בצבע צהבהב.

הן חשו בחנק. בבחילה. כולן הקיאו, זעקו, סבלו מכוויות ברגליים ובגב. אל־חילן ניסתה להיחנק לבית־השימוש הקטנטן, אבל הגז הגיע גם לשם. היא התעלפה לזמן ממושך. כעבור 15 דקות הופיעו החיילים שוב, וריססו בפעם השניה בגוזל הצהוב. כל האסירות סבלו מכוויות קשות. ואחת מהן איבדה את שיער ראשה.

רק למחרת הגיעה אחות בשם חנה שמואל, והאסירות קיבלו טיפול רפואי. נעמה אל־חילן סבלה במשך זמן רב מצרידות. כאבים בגרון ובעיניים, ומהרגשת תשישות.

שימעון מלכה, איש מישרד־הפנים, הודה שירו על האסירות ב־31 באוקטובר 1984 גז מסיפוס C_5, אך טען שהן "היכו סוהרות" ולא היתה ברירה. מלכה אף הכחיש שריססו אותן בתוך התאים.

גירסתו של מלכה הוכחשה על־ידי חברי־כנסת שחקרו בפרשה. ח"כ הליברלים אלי קולאם אישר, שהנשים היו בתוך התאים כשנעשה השימוש בגז. עם זאת, טען שהחיילים ריססו "כמות קטנה" והשימוש בגז "היה כדין".

ח"כ תופיק טובי, לעומת זאת, סיפר שריח הגז היה כל־כך חזק, שאפילו כעבור שבועיים דמעו העיניים והפנים האדימו. סימני הריסוס ניכרו באסירות שהתקשו לנשום. טובי הגדיר כאוזני כתב סאנדיי טיימס את השימוש בגז כ"בלתי־אנושי".

כלונגרי מרווח ששר־הפנים, הר"ר יוסף בורג, אישר, בתשובה לשאילתה בכנסת, ששם הגז שבו השתמשו הסוהרים או החיילים הוא ORTHOCHLORO BEN-ZALMALONONITRIL. לדברי בורג מותר להשתמש בגז הזה כדי לדכא מהומות.

בורג הדגיש, בציניות האופיינית לו, ש"ידוע שאסירים כלואים בתאים, ומשתמשים בו, כשיש צורך, גם בתאים."



צרור שלם של ספרים ומאמרים מנבאים לישראל רודנות פאשיסטית. מדוע?

רוח נבאים

מאז הבחירות ירדה רוח־נבואים על המחנה ההומאניסטי בישראל.

למיקרא הדברים של טובי הזוגיו, אפשר לקבל את הרושם שמחנה זה כבר הובס במאבק על ישראל.

אחד הנציגים המוכשרים של מחנה זה, אמנון דנקנר, מבטא רוח זו במדורו (שעבר לאחרונה מהארץ לדבר). לפני שבועיים פירסם סיפור־סיוט עתידני, המתאר את ישראל של מחר כמדינה פאשיסטית־דתית, לפי מיטב הרעיונות של מאיר כהנא. תיאור קורר זה מצטרף לסיפורו של עמוס קינן (בדרך לעין־חרוד), המתאר את ישראל כדיקטטורה צבאית־פאשיסטית, ולסיפורו של בנימין תמוז (פונדקו של ירמיהו), שבו מתוארת ישראל־של־מחר כרודנות דתית.

אותה רוח משתקפת במדורים רבים של אנשים אלה ועמיתיהם.

מסע־החנופה של עמוס עוז וחבריו לגוש־אמונים, ועלייתו־לרגל של עוז ליצחק שמיר, מוסיפים לאווירה זו.

המסקנה: הקרב אבוד. ישראל עלתה ללא־תקנה על דרך המובילה לדיקטטורה ולפאשיזם. ניצחון הימין הוא סופי. כל השאר אינו אלא שאלה של זמן.

האם יש לאווירה זו תימוכין במציאות?

■ ■ ■

תוצאות הבחירות לכנסת ה־11 אינן מצדיקות אווירה זו, לפחות כשמדובר על המיספרים היבשים.

הנה העובדות:

בבחירות לכנסת ה־10 זכה ה„ימין" ב־51 מנדאטים (48 ליכוד, 3 התחיה). בבחירות לכנסת ה־11 זכה גוש זה ב־47 מנדאטים בלבד (41 ליכוד, 5 התחיה, 1 כך).

משמע: ה„ימין הלאומני („המחנה הלאומי") הפסיד ארבעה מנדאטים.

הגוש הרתי זכה בבחירות לכנסת ה־10 בסך־הכל ב־13 מנדאטים (6 מפד"ל, 4 אגודת־ישראל, 3 תמ"י). גם בבחירות לכנסת ה־11 זכה גוש זה ב־13 מנדאטים (4 מפד"ל, 4 ש"ס, 2 אגודת־ישראל, 2 מורשה, 1 תמ"י).

משמע: הגוש הזה לא עלה ולא ירד.

כוחו עדיין נופל מן העוצמה שהיתה לו, למשל, בכנסת ה־6 (11 מפד"ל, 4 אגודת־ישראל, 2 פועלי־אגודת־ישראל, בסך־הכל 17); ובכנסת ה־7 (12 מפד"ל, 4 אגודת־ישראל, 2 פועלי־אגודת־ישראל, בסך־הכל 18).

הגוש ה„שמאלי" זכה בבחירות לכנסת ה־10 בסך־הכל ב־54 מנדאטים (47 מערך, 2 שינוי, 1 ר"ץ, 4 חד"ש). בבחירות לכנסת ה־11 זכה ב־56 מנדאטים (44 למערך, 3 שינוי, 3 ר"ץ, 2 הרשימה המתקדמת ו־4 חד"ש). משמע: הגוש הזה ע ל ה ב־2 מנדאטים.

באמצע מצויות עתה הסיעות המרכזיות: 3 לסיעתו החדשה של עזר וייצמן, 1 לאומץ, בסך־הכל 4 (תחת 2 שהיו קודם לכן לתל"ם).

לכאורה מראים המיספרים כי ה„ימין" הפסיד ארבעה מנדאטים, המרכז הרוויח 2 מנדאטים, ה„שמאל" הרוויח 2 מנדאטים.

לפי החשבון הזה, היתה בבחירות של יולי 1984 תזוזה קלה שמאלה — מן הימין אל המרכז ואל השמאל.

בלומר, התוצאות לא היו צריכות לגרום לציבור אומנם להתסרצות של שימחה מחנה ההומאניסטי, אך לפחות לאומ־טיומיות מתונה.

■ ■ ■

מבחינת מיספר הקולות נראית התמונה כך:

ב־1981 זכה הגוש ה„שמאלי" ב־865,466 קולות, שכללו את המערך, ל"ע, ר"ץ, שינוי, רק"ח, רשימת הבדואים ושתי הרשימות הערביות שהיו קשורות במערך (שלא עברו את אחוז־החסימה). ב־1984 זכה גוש זה ב־951,694 קולות, שכללו את המערך, ר"ץ, שינוי, רשימת אליאב, רק"ח והרשימה המתקדמת.

תוספת נטו לשמאל: 86,228 קולות.

ב־1981 זכה הגוש ה„ימני" ב־768,769 הקולות של הליכוד, התחיה וכך (שלא עברה אז את אחוז־החסימה). ב־1984 זכה גוש זה ב־770,246 קולות של אותן הרשימות.

תוספת נטו לימין: 1477 קולות בלבד.

הגוש הרתי זכה ב־1981 ב־229,100 קולות — המפד"ל, אגודת ישראל, פועלי־אגודת־ישראל (שלא עברה את אחוז־החסימה) ותמ"י. גוש זה זכה ב־1984 בסך־הכל ב־237,604 הקולות של המפד"ל, אגודת־ישראל, תמ"י, מורשה וש"ס.

תוספת נטו לדתיים: 8,504 קולות.

משמע: בעוד שהגוש הימני והגוש הרתי לא זכו בשום תוספת משמעותית של קולות, ועל כן ירדו באחוזים (הימין מ־40% ל־37%, הרתיים מ־11.8% ל־11.4%), הרי הגוש ה„שמאלי" קיבל תוספת רי נכבדה, ועלה מ־44.7% ל־46%.

רשימה זו אינה כוללת את הרשימות שבאמצע והבלתי־מוגדרות, כגון יחד, תל"ם, אומץ, פלאטו־שרון ועוד.

המסקנה: התמונה רחוקה מלהיות כה מחרידה ומדהימה כפי שנדמה.

■ ■ ■

אם כן, מניין רוח־הנבואים?

הסיבה המיידית היא האכזבה. אחרי מילחמת־לבנון וזוועותיה, אחרי התמוטטות המשק הישראלי תחת שילטון הליכוד, אחרי פרישתו של מנחם בגין ציפו הכל לתזוזה גדולה לעבר המערך. תזוזה כזאת לא היתה. מכאן האכזבה.

אך יש גם סיבות עמוקות יותר. כי המיספרים אינם מגלים את כל הסיפור.

בתוך הגושים קרה משהו.

הימין אומנם איבד שלושה אחוזים וארבעה מנדאטים, אך בתוך הימין עצמו חלה תזוזה גדולה ימינה. הליברלים מחוקי־הפרצוף, המחזיקים עדיין כחטיבה מתונה־יחסית, נשחקו. בליכוד השתלטה עתה חרות לחלוטין.

הליכוד כולו הפסיד שני מנדאטים לתחיה הפאשיסטית. ומעבר לה ציץ ראשו של מאיר כהנא.

בתוך המחנה הרתי התזוזה משמעותית לא פחות. אגודת־ישראל, המצפצפת על ארץ־ישראל השלמה (ולמעשה על המדינה הציונית כולה) ירדה לחצי, ועיקרו של מחנה זה עבר לסיעה החדשה, ש"ס, שהיא לאומנית־קיצונית. המפד"ל איבד עוד מכוחו המרולדל, לטובת רשימת־מורשה, שהיא כה לאומנית־קיצונית עד כי אפשר היה לשייך אותה, בעצם, למחנה הלאומני.

ב„שמאל" היתה נטישה המונית של המערך לטובת ר"ץ ושינוי, שהן שמאלה מן המערך, וקמה הרשימה המתקדמת לשלום, שזכתה בקולות ערביים רבים שניתנו בעבר למערך ולגרוריו (נוסף על בוחרים ערביים רבים שלא הצביעו בעבר כלל, וכחצי־אחוז מרק"ח).

תמונה זו יכולה להצדיק, לכל היותר, את הדיעה כי חל קיטוב מסויים, כשהמחנה הלאומני נהיה לאומני עוד יותר, ואילו במחנה ההומאניסטי התחזקו הסיעות היותר עיקביות.

גם זה אינו מצדיק את רוח הנבאים.

■ ■ ■

האווירה הפסימית ניזונה משתי תופעות, שיש להן חשיבות לגבי ההתרשמות מן התוצאות.

הופעתו של מאיר כהנא בכנסת, אחרי שעבר את אחוז־החסימה (שאליו הוא התקרב מאוד בבחירות לכנסת השמינית) אינה רק שינוי כמותי, אלא גם איכותי.

הופעתה של סיעה נאצית בכנסת אינה תופעת־שוליים, גם אם היא כזאת מבחינה מיספרית. זוהי מהות חדשה בכנסת, המביאה את ההקצנה הלאומנית לידי ביטוי מסוג חדש.

גם אם לוקחים בחשבון שבכנסת הקודמת הצדיקו אנשי התחיה, הרב דרוקמן וחלק מהליכוד את הטרור היהודי ורגלו ברעיונות פאשיסטיים מובהקים, כהנא הוא בכל זאת משהו חדש.

הציבור כולו הרגיש שקרה כאן משהו חריג. אין זה שינוי בלבד. זוהי מוטאציה.

התופעה השניה קשורה ביחס לרשימה המתקדמת. כאשר נכנעו המערך וגרוריו לטרור המילולי של הלאומנים ולחולשת הרוח שלהם עצמם, וניסו להוציא את הרשימה המתקדמת אל מחוץ לתחום, שם נמצאת רק"ח מזמן, הם תרמו תרומה מכרעת לציור תמונה של תזוזה ימינה.

■ ■ ■

אך מתחת לכל הרברים האלה יש רובד עמוק יותר, הגורם לפסימיות הקודרת במחנה ההומאניסטי, ולא בכדי.

זהו הרובד הדמוגראפי.

כאשר מנתחים את המגמות הגדולות, חשובה לא רק השאלה „כמה הצביעו", אלא גם השאלה „מי הצביע".

למחנה הלאומני היה יתרון ניכר בשני מיגזרים של קהלי־הבוחרים: הציבור היהודי־המיזרחי והדור היהודי הצעיר.

שני מיגזרים אלה חשובים מאוד לגבי העתיד, כי אלה הם שניים מבין שלושת המיגזרים הנמצאים בסימן של עליה מיספרית. (השלישי הוא הציבור הערבי בישראל).

האוכלוסיה המיזרחית צעירה מן האוכלוסיה האשכנזית. בצורה אכזרית אפשר היה לומר כי בכל שנה מת שנתון אחד שבו יש רוב למחנה ההומאניסטי, וגדל שנתון שבו יש רוב למחנה הלאומני.

הוא הדין, כמובן, בדור הצעיר. ההצבעה בצה„ל מלמדת על העתיד.

„אומנם, במידה מסויימת יש חפיפה סטאטיס־טית בין שתי התופעות. מכיוון שהיהודים־המיזרחיים מהווים רוב בדור היהודי הצעיר, הרי עדיפות המחנה הלאומני במיגזר המיזרחי משתקפת בהכרח גם בקרב המיגזר הצעיר, ושתי התופעות הן היינו הך).

עד כה אפשר היה להשתעשע באשליה כי הציבור המיזרחי מצביע בעד הליכוד מפני שהוא אוהב את מנחם בגין אישית, או בגלל רוגז זמני על המערך.

בחירות 1984 הוכיחו כי אין זו תופעה זמנית, ואין היא תלויה באיש אחד. הציבור המיזרחי מצא בית בליכוד, מזדהה עימו ונאמן לו גם בתנאים קשים.

(המשך בעמוד 56)



אמנון דנקנר (מצייר מגן־דוד וצלב־קרס במסיבה חברתית)

אורי אבנרי על

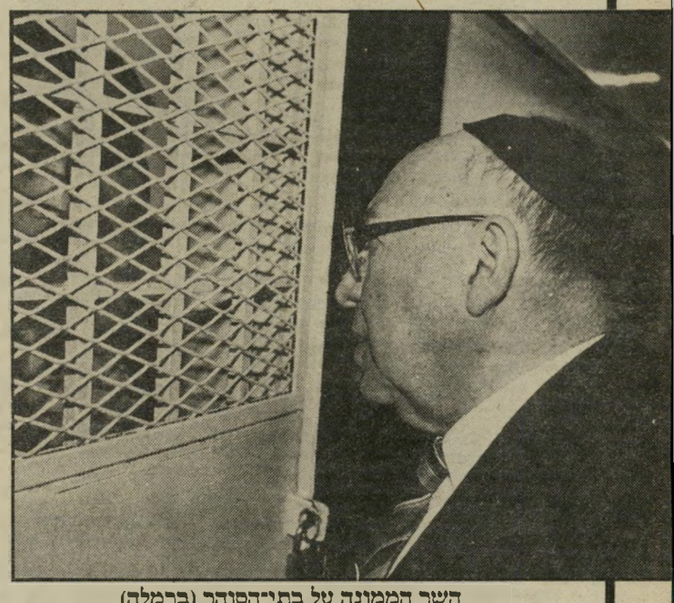
בורג



השר הממונה על דיוני האוטונומיה: עם פאדאת
המשא־ומתן מת



השר הממונה על המישטרה
מכות ועינויים



השר הממונה על בתי־הסוהר (ברמלה)
מצב בלתי־הומאני

אשר הטיל עליו מנחם בגין את ניהול שיחות האוטונומיה, התי־מוגג בורג מאושר.

לאחד ממקורביו אמר אז: „הגעתי לפיסגה שלי. אני בן 71 (אז). אני שר־הפנים (החולש על המישטרה ובתי־הסוהר), ושר־הדתות. עכשיו הוטלה עלי האחריות לנושא הלאומי החשוב ביותר. כראש המפד"ל לא אוכל להיות ראש־הממשלה. הגעתי לשיא הקאריירה שאני יכולתי להגיע אליה."

זו היתה טעות. כי זאת היתה כמעט ההתחלה של הקאריירה שלו. מאז עולה בורג ועולה ועולה.

הוא נשאר האחראי לענייני הפנים, המישטרה, בתי־הסוהר, הדתות והאוטונומיה. אך הוא גם „זקן חברי־הכנסת", והיה נדמה לו שהוא ימשיך לנהל את הכנסת במשך זמן רב, ויכהן גם כממלא־מקום נשיא־המדינה.

„עכשיו הוא צריך להיבחר גם כנשיא בית־המישפט העליון וכרב הראשי, כדי לאחד בידיו את כל הסמכויות," התלוצץ אחד החכ"ים במיסדרון, בתום ישיבת־הכנסת. (שאותה ניהל בורג בתערובת אופיינית של יהירות, התעלמות מן התקנון והכללים וחוסר־ידיעה משווע של החומר).

יתכן שגם הערכה זו אינה ממצה את הפוטנציאל של האיש. פה ושם כבר נשמעת, בחצי־פה, ההצעה לבחור בבורג כבמועמד מוסכם לראשות־הממשלה, אם ראשי המערך והליכוד לא יוכלו להסכים ביניהם על אחד מהם. כבר ברור כי בורג הוא האיש שיקבע מי יהיה ראש־הממשלה הבאה. בגיל 75 נראה כי אין גבול למה שהוא יכול להשיג.

בורג הוא תופעה, הוא סנומן פוליטי ואנושי. נטוות סביבו בדיחות ואגדות.
מהו סודו של האיש?

● הפוליטיקאי המושלם

אשר מגיע אדם למעמד כזה בחיים הפוליטיים. אין לייחס זאת למיקרה.

יכולה להיות להצלחה כזאת רק סיבה אחת: התאמתו המוחלטת של האיש לזירה הפוליטית בכלל, ולזירה הישראלית בפרט.

כדי להיות פוליטיקאי כל־כך מצליח, צריך אדם להיות פוליטיקאי מושלם.

ואכן, אין לבורג אח ורע בחיים הפוליטיים של ישראל, לא מבחינת הכוח ולא מבחינת אריכות־הימים הפוליטית.

כמה פעמים היה נדמה שהנה, או־טו־טו, יריביו יתגברו עליו, והאיש יישלח לגימלאות? כמה פעמים התברר, למחרת היום, שיריביו הם שהוכו שוק על ירך?

כמה פעמים הסתבך בורג בפרשות מפרשות שונות, כגון פרשת אפרסק, וכעבור זמן קצר התברר שלא רק שלא נפגע במאומה, אלא כוחו אך גבר והוא הריח בנקל את החוקרים?

מי שרוצה ללמוד משהו על כללי הפוליטיקה הישראלית (ואולי גם העולמית), על התכונות הדרושות לאדם כדי להצליח בה, על מהות האישיות הפוליטית בכלל, כדאי לו לבחון את אישיותו של איש זה.

במה יכולתו? במה הוא מצטיין? היכן טמונים כישוריו וכישרונותיו המיוחדים?

● אדריכל הביזנוס

כל יותר לקבוע היכן אין כישרונותיו טמונים, וכמה אינו מצטיין.

יוסף בורג אינו בונה של כוחות פוליטיים. ההיסך הוא הנכון.

כאשר היה למנהיג העליון של המפד"ל, הוא קיבל לידיו מיפלגה פורחת, בעלת ייצוג נכבד בכנסת (ראה עמודים 12-13). סניפים שופעי־חיים, התיישבות עובדת. היא היתה הענק בזירת הפוליטיקה הדתית, ובהשוואה אליה היתה גם אגודת־ישראל גמדה. הכל ידעו שעל פיה יישק דבר במדינה.

בתקופת מנהיגותו של בורג התמוטט כל הבניין הזה. אחרי שורה של מפלות מוחצות, ירדה המפד"ל עד כדי שליש של כוחה המסורתי. היא בכנסת הנוכחית אחת משלוש סיעות קטנות בנות ארבעה מנדאטים, אחרי תנועת־התחייה. כבר בכנסת הקודמת עלתה עליה אגודת־ישראל בכוחה הממשי להשיג דברים. בכנסת הזאת מאפילה עליה מיפלגה חדשה, ש"ס.

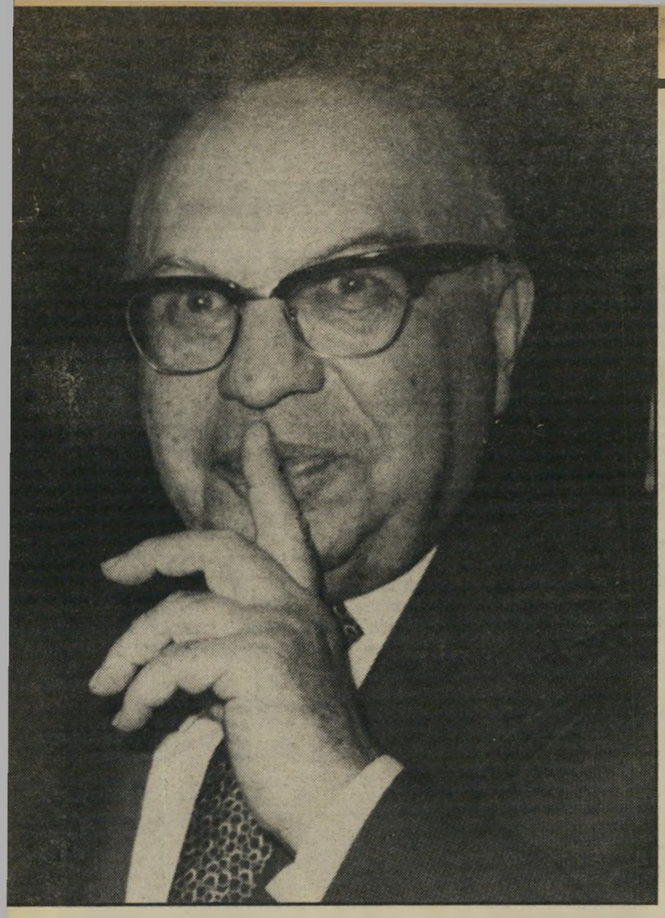
זהו סיפור של בישלון ממאיר — אך הוא לא פגע במלוא הנימה במעמדו של יוסף בורג

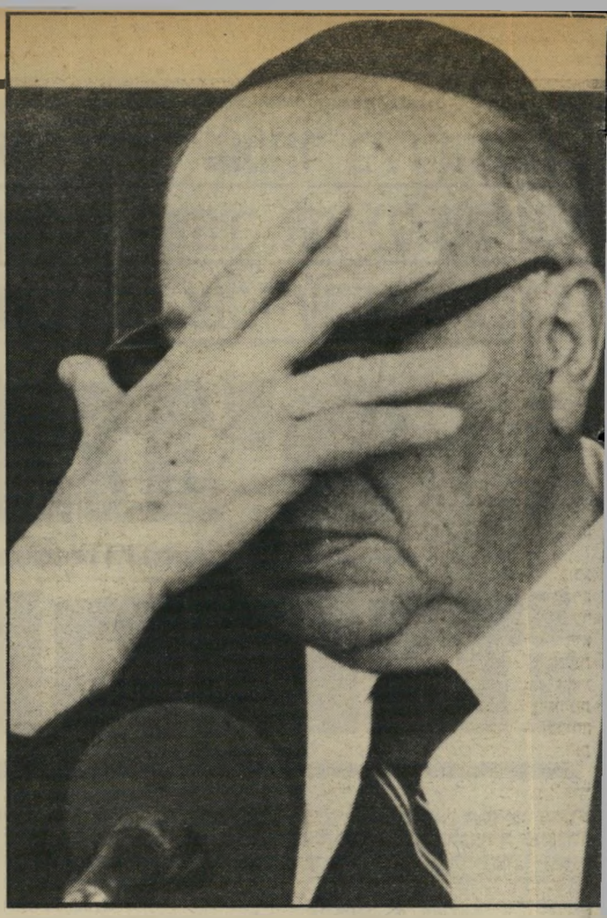


בורג כח"כ חדש
היונה היתה לנץ



בורג כיו"ר הכנסת (עם הנשיא)
וגם שופט עליון ורב ראשי





כדי לתפוס זאת, יש להבין את המלאכה הקרויה פוליטיקה.

פוליטיקאי אינו אמור להיות הוגה־דיעות, אינטלקטואל, מייסד־תורה, נביא, מרינאי או כיוצא באלה.

הפוליטיקאי הוא בעל־מלאכה. כשם ששרברב עוסק בצנרת, ונגר בעצים, הפוליטיקאי עוסק בחומר־הגלם של מיקצועו: הכוח הפוליטי. הוא סרסור לדבר שילטון.

הוא שרברב של צנרת הכוח. הוא צריך להבין מניין זורם הכוח הפוליטי, ולאן. הוא צריך לדעת לייצר רהיטים פוליטיים ולתקן אותם. כחשמלאי, הוא יוצר את החיבורים. אין הוא צריך לדעת איך לייצר חשמל, אלא רק איך להעביר אותו בחוטים, איך למנוע קצר, ולתקנו אם ישנו.

כמו כל בעל־מלאכה, אין הפוליטיקאי זקוק לשאר־רוח. אך הוא זקוק לסבלנות, להבנת החומר ולשליטה בכללי המלאכה. אומן אמיתי, אומן מלידה, נחון בחוש השישי, ביכולת להבין את החומר בקצה־אצבעותיו. זה נכון גם לגבי האומן הפוליטי.

מכיוון שהפוליטיקאים מנהלים את ענייני־המדינה, מכריזים מילחמות, מקבלים החלטות כלכליות גורליות וקובעים את גורלו של כל אזרח לשבט ולחסד, נדמה לציבור שהם אנשים־עליונים, בעלי חוכמה בלתי־מוגבלת, אנשים שהם משיכמם ומעלה.

הציבור חייב להאמין בכך, אחרת היה משתגע.

לא רואה, לא מדבר, לא שומע: יוסף בורג, הציניקן העליון, מתאים את עצמו לכל רוח



ובכוחו. כמעט שניתן לאמר: נהפוך הוא.

האם יוסף בורג הוא כוח אינטלקטואלי, הוגה־דיעות מבריק וחדשני? ההיפך הוא נכון. בורג נאם רבכות נאומים בחייו, וכולם מלאים במישחקי־מלים, לשון־נופל־על־לשון ומה שנקרא בעברית „שנינות". אך איש אינו יכול לזכור אף משפט א ח ד שלו שיש בו מחשבה מקורית כלשהי, על כל נושא שהוא.

בראיונות ובנאומים מצטיין בורג בחוסר מוחלט של רעיונות, ביכולת להתחמק מכל שאלה, שלא להשיב על שום טענה או שאלה רלוונטית. הוא דומה למה שהיה בעבר: מורה־גימנסיה מתחכם. המסוגל לגבב התחכמויות העושות רושם על נערים ונערות.

בציבור הרחב, האמור להעריץ עילויים, גדולים־בתורה והוגי־דיעות מוסריים, בורג הוא בעל מישקל־זבוב.

זה לא הפריע לקידומו. ושוב: נהפוך הוא.

ואולי בורג הוא אדמיניסטרטור גאוני, מינהלן בחסד?

גם כאן נכון ההיפך. אין לו זמן ואין לו חשק לנהל שום דבר. הוא אוהב לטייל בחו"ל. ואת זאת הוא עושה בהרחבה.

אין דבר הכפוף לאחריותו של בורג המתפקד כראוי.

שיחות האוטונומיה עלו בתוך זמן קצר על שירטון, והן מהוות את הכישלון הדיפלומטי החמור ביותר בתולדות ישראל. המצרים כל־כך התרגזו על בורג ועמיתיו, עד שהם הפסיקו את השיחות גם להלכה, והכריזו על „שלום קר".

אי־הסדרים במישרד־הפנים הם שם־דבר. אין רשות מקומית בארץ כאינה מגנה בחריפות את המישרד, שבו חוגגת הביורוקרטיה „ההופכת את נבחרי הציבור המקומיים לנערים־שלי־חים. אשר לטוהר הנוהלים במישרד, כבר נאמר הכל בפרשת אפרסק.

מאז שהועברה המישטרה לסמכותו של בורג, היא הולכת מדחי אל דחי. תהליך הברוטאליזציה של המישטרה החל הרבה זמן לפני כן, ואין להטיל את האחריות להתחלתו על בורג. אך רווקא בשטח זה הניבה הציניות של בורג את פירות־הבאושים המחרידים ביותר שלה.

בשנים האחרונות התגלה לעיני כל שקיימת עתה במישטרה שיטה קבועה של הכאת אסירים ועצירים. השפלות ועינויים, הפוגעת בכל הסוגים — יהודים וערבים. פושעים מועדים וסתם אזרחים שהסתבכו על לא עוול בכפם. כולם זוכים, פחות או יותר, לאותו הטיפול.

לבורג לא איכפת. גם לא כאשר פירסם האירגון אריר־היוקרה, אמ־נסטי דוח הקובע שבישראל נהוגה עתה שיטה של עינויים.

זהו גם המצב בבתי־הסוהר, הכפופים לבורג. המצב הבלתי־הומאני בבתי־הכלא של ישראל הוא חרפה. אם זה מטריד את בורג, הוא לא הראה זאת אף במילה אחת.

זה היה מטריד אותו, אילו זה הפריע לקידומו. אך מאחר שזכויות־האדם אינן מעניינות כמעט איש בישראל, אין זה מפריע לבורג כלל.

● בעל־מלאכה של שילטון

אם כן, במה טמון כישרונו המיוחד של איש זה? מה הופך אותו לפוליטיקאי המושלם?

אך האמת רחוקה מאוד מחלום זה. רוב רובם של הפוליטיקאים המיק־צועים הם אפסים אנושיים. טיפוסים אפורים, שאילו הוגש להם רעיון מקורי על צלחת לא היו יודעים מה זה. בעלי־מלאכה אמיתיים כמו רוני מילוא, משל שחל, אהוד אולמרט ודומיהם הם אנשים משעממים מאוד. אלמלא היו כאלה, אילו היו בעלי שאר־רוח וברק אינטלקטואלי, לא היו מגיעים לאן שהגיעו, מפני שהיו מעוררים חשדות. קינאה, שינאה והתנגדות.

הפוליטיקאי אינו מחנך את הציבור ואינו מנהיג אותו. מי שמסוגל לכך, שוב אינו סר־ליטיקאי, אלא משהו הרבה יותר מזה.

אנשים כמו וינסטון צ'רצ'יל ופראנקלין דלאנו רוזוולט היו גם פוליטיקאים. אך בראש וראשונה היו מנהיגים, מדינאים. כמעט נביאים. הם היו אמנים, לא אומנים.

אמן גדול מבין, כמובן, גם את כללי האומנות הכרוכה במיקצועו. צייר גדול מבין את הצבע ויודע להשתמש בו. אך מי שמבין בצבעים בלבד אינו צייר. אלא צבעי. וזהו, בדיוק, ההבדל בין המדינאי הגדול ובין הפוליטיקאי.

המדינאי מחנך, מדריך, הולך בראש, מוכן ללכת למידבר.

הפוליטיקאי יודע באופן אינטואיטיבי מה רוצה הציבור לשמוע, והוא משמיע זאת.

המדינאי, המנהיג, יוצר את הרוח. הפוליטיקאי מתאים את עצמו למשב הרוח.

כאימרה האמריקאית הידועה: „מדינאי הוא מי שחושב על הדור הבא, הפוליטיקאי חושב על הבחירות הבאות."

● שבשבת הרוח

יוסף בורג הוא שבשבת־הרוח הלאומית. יתכן שזהו מוקד כישרונו המיוחד.

שבשבת־רוח צריכה להיות בעלת מישקל קל. אחרת לא תסתובב.

שבשבת־הרוח תקועה למקום אחד, ומסתובבת עם כל שינוי קל שבקלים בכיוון הרוח.

ואכן, בכך אין דומה ליוסף בורג.

בעלי־הזיכרון אינם צריכים להת־אמץ הרבה כדי לזכור את בורג כיונה שביונים. בימים ההם נחשב כדוגמה אופיינית של יהדות־גרמניה המתונה וההומאניסטית, שהוציאה מתוכה אישים פוליטיים ישראליים כמו פינחס (פליקס) רוזן ופרץ (פריץ) ברנשטיין.

זה היה קל. הפועל־המזרחי, ואחר־כך המפד"ל, היו מיפלגות מתונות מאוד. מנהיגם, חיים משה שפירא, היה יונה. אדם פיקח, מתון ושפוי. במאבקים הגדולים שבין דויד בן־גוריון ומשה שרת, בממשלות של שנות ה־50 תמך שפירא ברוב־כלל בשרת המתון נגד בן־גוריון הרדיקלי.

קשה להאמין כי בורג של אז, תלמידו של שפירא, היונה שליגלג ללאומנים, הוא אותו הבורג שביקש זה עתה להכניס למפד"ל את חנן פורת וחיים דרוקמן, המטיף בלהט עילאי להתנחלות בכל רחבי ארץ־ישראל, המוכן למסור עכשיו את המדינה לידי הליכוד והתחייה.

האם יכול אדם להשתנות עד כדי כך?

בוודאי שלא. שבשבת־רוח אינה משתנה כאשר היא מש־נה כיוון. היא קבועה במקום אחד.

יוסף בורג הוא האדם העיקבי ביותר במידנת־ישראל. הוא נשאר נאמן, ללא סטייה קלה שבקלה, לעיקרון־היסוד שלו.

עיקרון זה הוא טובתו של יוסף בורג.

● מלך מלכי הציניות

כל בעל־מלאכה פוליטי הוא ציניקן גמור. לולא היה כזה, לא יכול היה לתפקר כראוי.

בעל־המלאכה הפוליטי צריך להיות קשוב לרחשי־הלב של הציבור ולסגוד להם. הן כאשר הציבור צורק, הן כאשר הציבור שוגה שגיאה נוראה. הוא צריך להשמיע באוזני הציבור מה שהציבור רוצה לשמוע. גם אם אלה הם דברים טפלים. או אף מטורפים. רק ציניקן מסוגל לזה.

בורג אינו ציניקן סתם. הוא מלך מלכי הציניקנים. הוא היה

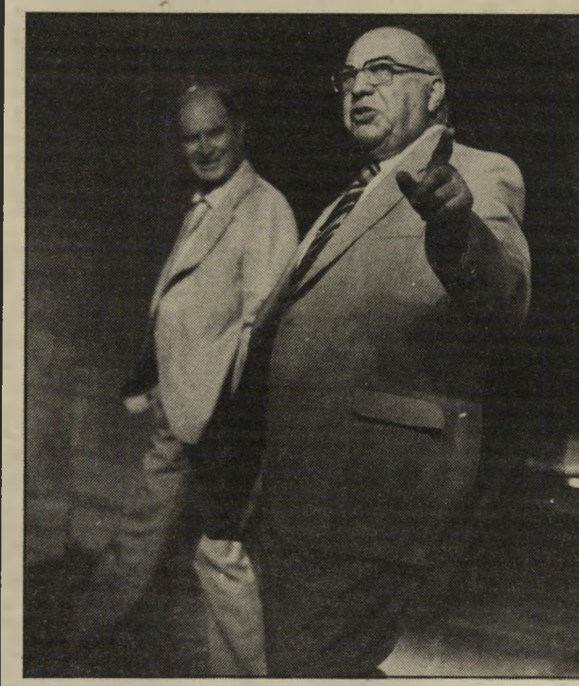
(המשך מעמוד 11)

זוכה במדליית־הזהב בכל תחרות עולמית במיקצוע זה.

הוא יכול לגנות את הטרור היהודי ולהתרפס לפני הטרוריסטים. הוא יכול להתנגד להתנחלויות ולהטיף להן כצו אלוקי. הוא יכול לקרוא לאחרות לאומית כדרך יחידה להצלת המדינה, ולמנוע אותה באלף ואחד טכסיסים גאוניים. אין גבול.

ציניות כזאת היא, אולי, כישרון מלידה, מתת שמיים. היא סוד לאריכות־ימים, ובעיקר לאריכות־ימים פוליטית. וככל שהפוליטיקאי מאריך ימים, הציניות שלו גוברת. יתכן שאין אדם יכול להיות פעיל בחיים הפוליטיים במשך יותר מעשור שנים מבלי להידבק בציניות זו.

אם כן, הרי אריכות־ימיו הפוליטית של בורג היא נכס בשלעצמו. היא הגרילה את הציניות הטבעית שלו לממדים מנומנטליים, המעוררים השתאות.



בורג והיועץ המישפטי זמיר
וחוץ מהכל גם יו"ר הכנסת?

"השילטון משחית, והשילטון המוחלט משחית באופן מוחלט," אמר הלורד אקטון. זה נכון גם לגבי אורך תקופת השילטון. השילטון משחית, וככל שאדם נמצא בשילטון זמן רב יותר, כן משחית השילטון את אופיו. האגרמאניה, הנרקיסיזם, האהבה־העצמית של בעל השילטון־הארוך הן תופעות בלתי־נמנעות.

אורך תקופת שילטונו של בורג כבר היה לאגדה. המחיר נראה לעין. ולא בורג הוא המשלם את המחיר הזה.

● הגולם ויוצרין

שבשבת־הרוח ששמה בורג מראה את כיוון הרוח במחנה הדתי, שעבר מכיוון יוני־מתון לכיוון לאומני־קיצוני.

איך זה קרה?

האם מהווה בורג קורבן של תהליך, שלא היתה לו שליטה עליו?

גם אמתלה זו אינה יכולה לעמוד לו.

השינוי הרה־האסון של כיוון הרוח הדתית בישראל הוא תוצאה של מערכת־החינוך הישראלית, ובמיוחד מערכת־החינוך הממלכתית־דתית.

מאז שהגיע בורג לראשונה לכנסת סיימו 33 שנתונים את מערכת־החינוך הזאת — ומשנה לשנה גברה הלאומנות הגזענית־דתית של השנתון השוטף על זו של קודמו.

בורג וחבריו עמלו קשה כדי להשיג זאת. תודות להם נשפכו הציבור הדתי המיזרחי — בקיצור, כל המחנה הדתי בישראל, מלבד כמה שרידים יפים ואומללים, ההולכים ונעלמים.

זהו הגולם, שהקימו בורג וחבריו, המהר"ל המודרני. אלא שבניגוד לאגדה, אין שום דרך לשתק את הגולם הזה. הוא קם על יוצריו.

● הכחובת על הקיר

הו העונש האלוהי. לפי התפיסה הדתית, או העונש הטיבעי, לפי התפיסה המודרנית.

הגולם הזה אינו שייך עוד לבורג. בורג יכול להמשיך עוד זמן־מה במישחקיו, ולעורר עוד כוח וכיבודים. אבל זמנו עבר. הכתובת כבר מופיעה על הקיר.

המחנה הדתי של מחר לא יהיה שייך עוד ליוסף בורג ודומיו. הוא יהיה שייך למאיר כהנא.

נגזר על יוסף בורג, האיש שחי כמה שנים תחת שילטון הנאצים בגרמניה, ושאחת התעודות הרכניות שלו נושאת את חותמת צלב־הקרס של הרייך השלישי, לראות במו עיניו כיצד הוא הוציא מתחת לידיו, בארץ־ישראל, תנועה נאצית יהודית.

אילו היה אדם אחר, היה אולי מתאבד. אך יוסף בורג, מלך הסוליטיקאים, אינו מניח עסעק. הוא עשוט מסיק את המסקנות, מתאים את עצמו לרוח החדשה ומנסה לנצלה במיסרשיו בדי להסליג הלאה.

משאבים בלתי־נידלים לתוך החינוך הדתי, והוגבר החינוך הדתי־לאומני גם במערכת־החינוך ה"כללית". זה התחיל עוד בתקופת־כהונתם של שרי־החינוך מטעם מפא"י, וזה גבר שיבעתיים תחת שרי־חינוך מן המפד"ל.

בוחריהם של מאיר כהנא, גאולה כהן וחנן פורת גדלו בחממה זו, וכמוהם בוחרי מאיר כהן־אבידוב, יצחק פרץ ורפאל איתן.

מי שמסיים מערכת זו כמעט אינו יכול שלא לחשוב על הערבים כעל גזלנים מסוממים וחיות דו־רגליות, ועל ה"גויים" בעל תת־אדם שטופי־זימה.

לפני כמה ימים שידרה הטלוויזיה עימות פאתטי בין שני מחנות דתיים. היה זה עימות מפוברק, שאינו קיים במציאות. כי מול כמה פרופסורים קשישים, כמו אפריים אורבך, הממשיכים במסורת ההומאניסטית היהודית־דתית של מרכז־אירופה, ניצב המחנה האדיר של הנוער הדתי, אנשי ישיבות־ההסדר, חניכי בית־הספר הדתי, תנועת־הנוער, ההתנחלות, המוני

הקוניה האחרונה

הנשק הסודי שנותר בידי המערך: לשבור את המפד"ל ולמסור את כל המימסד הדתי בידי הספרדים של ש"ס והמפד"ל

דו"ח מיוחד

בשבועות האחרונים הולכת וגוברת הטינה, שרוחשים ראשי מיפלגת־העבודה למנהיג המפד"ל שר־הפנים והדתות, הד"ר יוסף בורג.

השר הקשיש, ששירת תחת כל ראשי ממשלות־ישראל, מתקלס בילוי בשימעון פרס ובחבריו, ויורה בהם חיצים הנחשבים, לפחות בעיניו, כהתגלמות השניונות. העובדה שהמפד"ל יצאה מהבחירות עם שיא שלילי של ארבעה מנדטים בלבד (ראה מיסגרת), איננה מרשימה אותו במיוחד. הוא זורק לעבר מנהיגי העבודה אימרות־כנף, הנאספות בשקדנות ראויה לציון על־ידי מלקטי הפיקנטריה בעיתונות היומית. "המצע העבודה. "המוניטין שלו בציבור, שלא היו מוצדקים מעולם, הוא בירידה, אחרי הופעתו הנלעגת בישיבת־הפתיחה של הכנסת ה־11 (העולם הזה, 15.8.84).

"הדרך לכך היא אחת ויחידה. יש לנו קלף אחד אדיר, שטרם הובן על־ידי הפרשנים בעיתונות היומית. זהו הקלף העדתי.

"עד כה קיימות, בעצם, שתי סיעות במפד"ל. שלושת הח"כים שלהם מצד אחד, וח"כ אבנר שאקי — הליכודניק — מצד שני.

"דווקא הפרום שאקי הוא המפתח להרכבת קואליציה צרה־יחסית בראשות המערך. אם נצליח לשכנע את שאקי ואת ח"כ דויד דניני להיפרד מבורג, יתכן שגם חב"ר ש"ס, חרף בוחריהם הלאומניים, יסכימו להצטרף אלינו. אין צורך לומר, שמנהיג תמ"י, אהרון אבו־חצירא, ירוץ לכל תרגיל נגד בורג. שאקי יגשים את חלומו הישן ויהיה שר־החינוך. לש"ס ניתן את מישרדי הדתות, ודניני, יו"ר המועצות הדתיות, יקבל את הסמכות במישרד זה. הפיתוי לדתיים מקרב עדות המיזרח יהיה ממש עצום, למרות העמדות הי־

ניציות בנושא המדיני (וכי התוכנית של המערך איננה ניצית?). בסעם הראשונה מאז קום המדינה, ינוטרלו הדתיים האשכנזיים מכל מוקדי־הכוח המסורתיים שלהם.

"בורג וזבולון (המר) ייזרקו לאור פוזיציה, ויחגגו שם בחברת אברהם שפירא ומנחם פרוש מאגודת־ישראל, חיים דרוקמן ואברהם ורדיגר ממורשה, אליעזר ולרמן וגרשון שפט מהתחיה.

"זאת תהיה מהפכה אדירה, שהציבור החילוני איננו מסוגל להבין אותה. התקציבים, ועדת־הכספים, ההזרמה לישיבות, הרכבות הראשית, המועצות הדתיות, מישרד־הדתות — כל הנכסים האדירים האלה יוצאו מידי צבא העסקנים האשכנזיים, ויועברו לידיים מיזרחיות.

"המהפך של 1977 יחוויר לעומת הצעד ההיסטורי הזה. אנו מטפטפים את התוכנית הזאת טיפין־טיפין לאישים כמו הרב עובדיה יוסף מש"ס, וגם לשאקי ולדניני בעצמם.

"לבורג והמר אין כל תשובה למהלך הזה. זאת היא גם הסיבה לכך שבורג משחק כל־כך על הקלף הניצי. הוא רוצה להקשות על שאקי — שהוא באמת לאומני מטורף — על הצעד הגדול הזה. נוכל לשכנע את שאקי, אולי אפילו להעניק לו חופש־הצבעה בנושאים מדיניים מסויימים.



מזכיר בן־נתן
צעקה אחרונה



מועמד שאקי
שוחד בצורת תיק־החינוך?

מי אמר שהם מתונים?
מנהיג המפד"ל על הטרור היהודי:

● **מס' 1 ברשימת המפד"ל, הד"ר יוסף בורג (75), שהוא גם השר הממונה על המישטרה ועל שירות בתי־הסוהר:**

"הלכתי לבקר את 25 עצורי־המחתרת, כי אלה 25 מטיפוס אחר לגמרי. הם לא מעולם הפשע. הלכתי ואינני מתבייש.

"מה שדחף אותם למעשים, זה חיבור של שני גורמים: אהבה נלהבת לארץ־ישראל והפחד הזימזומי שהאשה והילדים יזכו להיפגע על־ידי אבן.

"זה יצר קומפלקס (תסביך) נפשי עמוק. האווירה של לנוד שם, להרגיש מיעוט, להיות מותקף — זה יצר משהו..."

● **מס' 2 ברשימת המפד"ל, זבילון המר (48), שהוא גם השר הממונה על חינוך ותרבות במדינת־ישראל:**

"אני מכיר אישית רבים מהנאשמים.

"אישית אני מאוד מכבד אותם ואוהב אותם כבני־אדם. לא חלמתי שזה יכול לקרות. אלה אנשים שאוהבים את המולדת, ויוצים שידיה פה טיב.

"לפעמים, גם אהבה מקלקלת את השורה. בכל אופן, זה לא דבר כללי של המחנה, או טעות כוללת של הדרך".

כחידון מסוג של "מצא את ההבדלים," אפשר היה לטעון ששר־החינוך חושף הסתייגות מסריסית ממעשיי־הטרור. בוכות הערות כאלה זכה לתואר של מתון מפי משקיפים תמימים. האנשים ששר־החינוך "מכבד ואוהב" אותם, הנאשמים, בין השאר, ברצח תלמידים בבית־ספרים. בהטלת מומים קשים בנבחרי־ציבור, בתיכנון רצח המוני של ילדים, נשים וגברים באוטובוסים, במזימה לפוצץ את מיסגדי האיסלאם בהר־הבית, ולהביא בכך שואה ודאית על מדינת ישראל.

הד"ר בורג, לעומת זאת, זקן־הכנסת, שר, מנהיג־מיפלגה, יו"ר־כנסת זמני, אינו מביע אפילו הסתייגות צנועה, צבועה משהו, נוסח המר.

"בין כה וכה הכתיבו תוצאות הבחירות שיתוק מוחלט בנושא השלום. אם תהיה יוזמה רצינית של רונלד רגן, אחרי שייבחר בנובמבר לקדנציה שניה כנשיא ארצות־הברית, נוכל ללכת לבחירות חדשות. לכן אנו זקוקים לארכה נוספת מהנשיא חיים הרצוג, וגם נקבל אותה."

התובנית הזאת, שיש לה סיכויי הצלחה מסויימים (אם לא תוכשל על־ידי להיטותו הבלתי־מרוסנת של פרס לזכות בראשות־הממשלה בכל צירוף קוק, והפך אותו לדמות ציבורית.

"הוא לא למד את ליקחי האסון הזה, וגרם עכשיו במישרין להצנחתו של אבנר שאקי. האיש הזה, שאקי, מתנהג כאילו היה נפוליון, ויצא מכל שליטה מנגנונית או מיפלגתית. כל זאת, כשיהודה בן־מאיר, פרלמנטר מוכשר והמוח שמאחורי כל הצלחותיו של המר, נוטרל לחלוטין והוצא מרשימת המפד"ל לכנסת.

"המר תמיד בגד בחסידיו. לפני הבחירות הצהיר שלא ילך עם בורג וסנט בכל חסידיו שדיברו על אחדות מהליכוד, ואידיאולוגיה ברורה בזכות ארץישראל השלמה. אנשים אלה ישלטו, במוקדם או במאוחר במיפלגה כולה."

קשה להתווכח עם החשבון הזה, שהוא אמין ונכון. אבנר שאקי טען, בשבועות האחרונים, שיותר מ־70 אחוזים ממצביעי המפד"ל הם מקרב עדות־המיזרח. הוא אמר דברים כאלה כדי לתגבר את תביעתו לתפקיד שר למועמד דתי־לאומי־מיזרחי — כלומר, הוא עצמו.

משקיפים אובייקטיביים יותר חולקים על קביעה זאת. "לא יתכן," אמר להעולם הזה פרשן לענייני־מיפלגות, "שס"ס ותמ"י ביחד יקבלו חמישה מנדטים. אם כל־כך הרבה יהודים מיזרחיים הצביעו עבור המפד"ל." עם זאת, אין ספק שיותר ממחצית הבוחרים למפד"ל אינם אשכנזים. הלחץ מלמטה אילץ את ראשי שתי הסיעות הקובעות במפד"ל, הצעירים ולמיפנה, להכניס שלושה מיזרחיים בחמשת המקומות הראשונים ברשימה לכנסת.

בורג והמר האשכנזיים הובילו במקומות הראשון והשני. בורג הבטיח עשרות פעמים להתפטר, אבל איש אינו מאמין לו. הוא תמיד יחלץ בעזרת אימרת־כנף כגון "לא ריברתי על פרישה. אנשים גדולים מדברים על אידיאות, אנשים קטנים מדברים על אנשים...". אבל שלושת המקומות הבאים אויישו על־ידי ספרדים.

אבנר־חי שאקי, שהיה סגן־שר החינוך, הוצב במקום השלישי, דויד רנינו, איש־אירגון במיפלגה ויו"ר המועצות הדתיות, הופיע במקום הרביעי. יוסף גואטה (48), נציג תנועת המושבים, החליף את חבר־הכנסת אליעזר אבטבי, גם הוא איש המושב הדתי, שהתחרה בהצלחה בלתי־מבוטלת על התואר "ח"כ החיוור ביותר בכנסת ה־10", שבו זכה לבסוף ח"כ־האגודה שמואל הלפרט.

האשראי של המפד"ל אוזל והולך. יהודה בן־מאיר, ד"ר לפסיכולוגיה, נץ שקצת התמתן, איבד את עולמו בכל מקום, ומדבר על שותפות עם המערך לכאורה מתוך נימוקים אידאיים, אבל למעשה מתוך מניעים אישיים.

הרומאן שלו עם הציבור המשיחי בישראל נגמר. ב־"יהודה ושומרון" משמיעים המתנחלים באוזניו את הסיס־מה המבריקה הבאה: "יותר חשוב עתיד יהודה ושומרון מאשר עתיד יהודה וזבולון."

מלמד ובורג ניסו למשוך את חנן פורת התמים והקנאי לברית איתם, ונגד המר ובן־מאיר, העניקו לו את מפתחות המפד"ל, מכרו לו את כל האידיאולוגיה בפרוטה, ואז "החליפו את המנעולים".

לכל אלה אין עוד מה למכור בציבור הדתי. אם המפד"ל תישאר מחוץ לקואליציה, היא אבודה, ולכן עליה לשחק על הקלף הניצי, כדי למנוע ברית שאקי־ש"ס־מערך.

בכל מיקרה היא תעלם, בהדרגה, מהזירה — יחד עם היהדות הדתית־לאומית המתונה, לפחות במיסגרת האירגונית הקיימת. הסחורה שמוכרת מורשה היא באמת יותר אותנטית.

אחרי הקנוניות המבוזרות שאיפיינו את הרכבת הרשימה לכנסת, אמר אחד יהודה שירין, קבלי־עם וכלי־התיקשורת: "זאת מיפלגה? זה גוף נפשי!"

חיים ברעם

בלי אבל, בלי חבל — זה סופה של המפד"ל?

ובכל מחיר) מתפרסמת כאן בפעם הראשונה.

סוף האיש החזק

המפד"ל זכתה ב־75,530 קולות בבחירות לכנסת ה־11. מומחים לענייני מיפלגות שהיא מיצתה בזאת את כל כוחה, בקרב הציבור הקרוב לה.

אחד מראשי המפד"ל, ששוחח במשך שעות ארוכות עם העולם הזה, הביע את הדיעה שמיפלגתו זכתה בשלושה מנדטים מבוחרים המעדיפים קואליציה בראשות הליכוד, ורק מנדט אחד מאוהדי המערך.

"אנשים כמו רפאל בן־נתן ("האיש החזק") או מבקר־המיפלגה צבי ברנשטיין, בעל הטור ביומון של המפד"ל, הצופה, מייצגים את הדרך ההולך ונעלם במיפלגה. הם חולמים על חידוש "הברית ההיסטורית" עם המערך, ואינם רואים שהמציאות השתנתה. כל הדיבורים של בן־נתן, כאילו ירדנו בעטיו של שיתוף־הפעולה שלנו עם הליכוד — הם שטויות חסרות־שחר. אם נלך הפעם עם המערך, נפסיד 90 אחוז מהנוער שלנו לטובת חיים ורוקמן, מנהיג מצ"ד במורשה.

"העיתונאים בנו את זבולון המר. פעם מציגים אותו כפוליטיקאי מזהיר וממולח, בהזדמנויות אחרות כיפה־נפש, אפילו כיונה. נכון שההתבטאויות שלו, ההתלבטויות הפומביות כביכול, הפכו אותו לאיש השנוא ביותר בגוש־אמונים ובהתנחלויות. אבל העיתונאים שוכחים, שהוא הביא למפד"ל את חיים ורוקמן, גייס את הרב צבי יהודה הכהן המפד"ל. ברגע האחרון, כשהוא ובן־מאיר כמעט הקימו רשימה עצמאית בשם גשר, הוא התקפל, הצטרף לכל הקנוניות של אנשי סיעת למיפנה.

"צריך לזכור שרוב המתונים במפד"ל, אנשים כמו משה אונא הקשיש, הקדימו בכמה שנים את דוד גלם. הם מצביעים כבר יותר מ־10 שנים עבור המערך. תמונת מצביעי המפד"ל היא מעין תמונה מוקטנת של המצב במדינה כולה. האשכנזים הוותיקים, שהם מיעוט פוחת והולך מבחינה ביולוגית, מעדיפים את המערך.

"רוב הצעירים, וכמעט כל מצביעי המפד"ל מקרב עדות־המיזרח, רוצים בראשממשלה



ח"כ־לשעבר בן־מאיר ושר המר
בגידה כפולה ומכופלת

על־יתם וירידתם של הדתיים־הלאומיים

מנהיג המפד"ל, הד"ר יוסף בורג, טוען לזכות־בעלות על המטבע "מדבר פקר תרחק." צופי־הטלוויזיה שמעו אותו, אומנם. מרקלם דבר־שנינות זה, בזחיחות־הדעת הטיפוסית שלו. זה קרה כחודש לפני הבחירות. שר־הפנים והדתות ידע היטב שגורל מיפלגתו מונח על כף המאזניים. הלעג לסקרים לא היה אלא מס־שפתיים. הפגנת ביטחון עצמי לצריכת המונים.

אחרי הבחירות אין הפרשנים וקוראיהם נזקקים לסקרים או למעשי־איצטגנינות נוסח חנוך סמית הטלוויזיוני. המספרים מדברים. כרהיטות רבה. בעד עצמם:

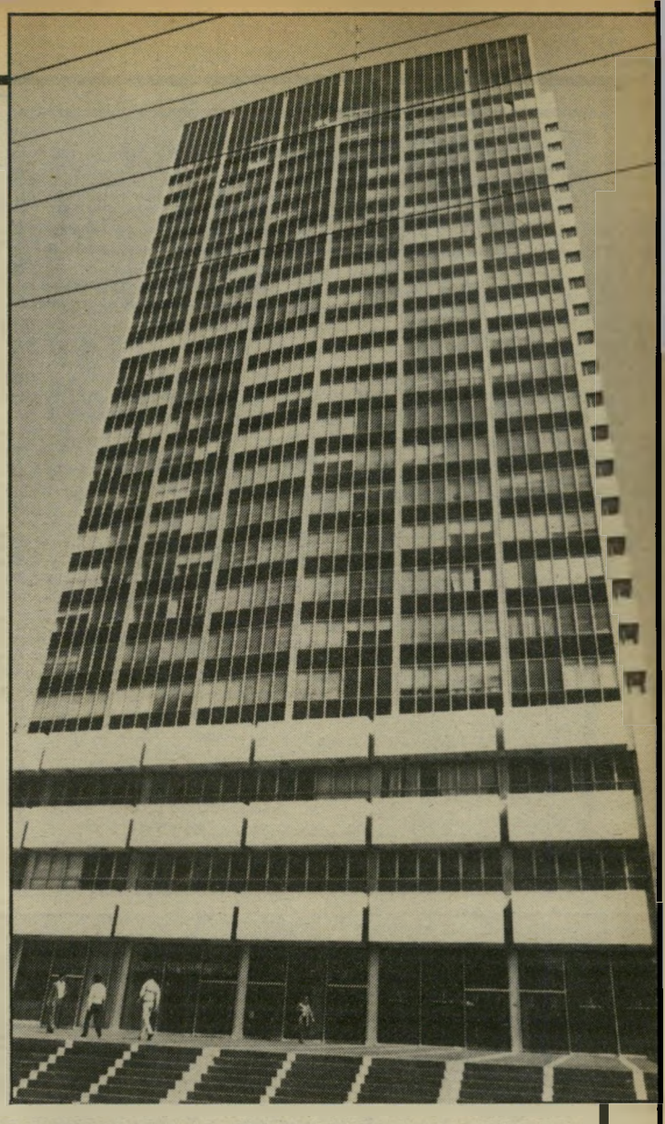
הדתיים הלאומיים בכנסות ישראל:

● **הכנסת ה־1** — 16 מנדטים (יחד עם החרדים).
● **הכנסת ה־2** — 10 מנדטים (הפועל המיזרחי — 8, המיזרחי — 2).
● **הכנסת ה־3** — 11 מנדטים.
● **הכנסת ה־4** — 12 מנדטים.
● **הכנסת ה־5** — 12 מנדטים.
● **הכנסת ה־6** — 11 מנדטים.
● **הכנסת ה־7** — 12 מנדטים.
● **הכנסת ה־8** — 10 מנדטים.
● **הכנסת ה־9** — 12 מנדטים (הכנסת ה־9 היתה כנסת המהפך. שבה עלה מנחם בגין לשילטון).
● **הכנסת ה־10** — 6 מנדטים (כולל ח"כ חיים דרוקמן, שפרש וייסד את מצ"ד. כנסת זאת כללה גם שלושה ח"כים מתמ"ר, ואת חנן פורת ברשימת התחיה).
● **הכנסת ה־11** — 4 מנדטים (גם מורשה הדתית־לאומית בתוספת פאג"י הכניסה שני ח"כים. שני דתיים־לאומיים נוספים נבחרו ברשימת התחיה: אליעזר ולדמן וגרשון שפט. כן נבחר גם אהרן אבו־חצירא מתמ"ר, שהוא מתון יחסית והמגדיר את עצמו כדתי־לאומי).

דו"ח מיוחד

המישטרה פרצה את הכספות בבורסה

כדי להוכיח שהיהלומנים והבנקים שלהם רימו את „בנק ישראל", והיהלומנים מאיימים לברוח מן הארץ





בחו"ל, בתחילת חודש ספטמבר. אבל כל מי שקשור לענף היהלומים יודע, שהעתיד צופן בחובו רק שחורות לענף.

חוקריו של זיגל ביקשו לברוק הלכה למעשה ריעה הנפוצה בקרב המקורבים לענף היהלומנים. ריעה זו קובעת, כי היהלומנים והבנקים הסוחרים עם היהלומנים חברו יחדיו לרמות את בנק־ישראל, לזכות ב־אשראי ממשלתי מסובסד. הדרך לכך היא ניפוח ערכם האמיתי של היהלומים, המצויים בחבילות הנמסרות לשמירה בבנק, או בנאמנות, ברישומים המופיעים עליהן, כשהן מוכנסות לכספות למישמרת.

בצו שהוציאה המישטרה אצל שופט השלום הניה שטיין נכללו שמות של יהלומנים ופירמות מבוססות, לצד אחרים, שהפסידו כספים רבים ב־שנתיים האחרונות, והשקועים בחובות לבנקים, ואפילו כאלה אשר כמעט שסגרו את מישרדיהם.

מיהן החברות שנגרן דרשה המישטרה צו הקפאת מצב היהלומים בכספות היהלומנים בבנק דיסקונט? מי עומד מאחוריהן?

● נגה – בראשה עומד ריצ'רד שוחט. בעבר היא שימשה למעשה בנק פרטי — מעין מסלקה — בתוך הבורסה, שעזר בעיסקות מימון יהלומים. מאז שהוחלה חובה על היהלומנים לניהול ספרים, פסקה שיטת התשלומים באמצעות פיתקי־נועם נועצר לא מכבר בחשד־שווא של מתן שוחד למנהל סניף בנק דיסקונט בבניין הבורסה, רוני דרוויש. הוא שוחרר אחרי שנחקר על מכירת חנות במחיר נמוך לאשתו של דרוויש בבניין נועם.

● פז – עסק מישפחתי של בן־ציון ופינחס פוזיילוב ובני מישפחה אחרים, הפוזיילובים ובנק דיסקונט. ברשותם מלטשות, והם גילגלו בכל יום בבנקים סכומים של מאות מיליוני דולארים. כך הם הפכו ליצואנים גדולים. הם העסיקו אלף עובדים.

כאשר החל גל פשיטות־הרגל, היו הכל בטוחים בבניין הבורסה שהפוזיילובים יפלו עם כל השאר.

„הבורסה תזוז לחו"ל!"

דה יבול לקרות כבר מחר: בניין בורסת־היהלומים, הנמצא על גבול תל־אביב ורמת־גן, ייסגר על מנעול ובריח. המישרדים יינטשו. היהלומנים יסגרו את מיפעליהם. הפזורים ברחבי־הארץ, ויפטרו אלפי עובדים. הם יוציאו את כספם מהבנקים וימכרו את כל ניכסיהם בארץ. מאות מהם יעברו למרכז היהלומים באנטוורפן שבבלגיה. אחרים ימצאו מיקלט בלונדון ובניו־יורק. מיעוטם יסעו לחפש עבודה במיזרח הרחוק.

על הבניין הגבוה ישאר למזכרת עולמים השלט: „ישראל — מס' 1 בעולם בייצור וייצוא יהלומים".

נשמע בלתי־מציאותי? דמיוני?

לא כך חושבים הנכנסים והיוצאים בבניין המפורסם, שאגרות קשורות בו. השבוע התבטאו הגדולים בענף שהם שוקלים ברצינות את העברת מרכז העסקים שלהם אל מעבר־לים. אחרים ביכו את הענף ואמרו שהוא מחוסל, וממילא לא תהיה להם ברירה אלא לחפש את מזלם ופרנסתם בשדות זרים.

מדוע נפלה רוחם של מגלגלי המיליארדים?

הדוברים, שהעדיפו לשמור על אלמוניותם מחשש לעינא בישא, תלו את הקולר להתמוטטות הקרובה במישטרת־ישראל. מזה חודשים מס' תובבים אנשי־מישטרה במדים ובלבוש אזרחי בבניין הבורסה. יהלומנים הוזמנו לחקירות־הונאה, הנמצאים ביפו. היו גם מעצרים.

אך הקש ששבר את גב־הגמל היה צו שהוציאה המישטרה, ב־12 באוגוסט, לתפיסת יהלומים של יהלומנים מכובדים ומפורסמים, שהיו מונחים בכספות של סניף בנק דיסקונט בכניסה לבניין הבורסה.

הסניף הגדול

בינתיים החליט בית־המישפט, במעמד שני הצדדים, להקפיא את בדיקת ערכם של היהלומים, עד לשובם של ראשי הענף מחופשה בחו"ל, בתחילת חודש ספטמבר. אבל כל מי שקשור לענף היהלומים יודע, שהעתיד צופן בחובו רק שחורות לענף.

חוקריו של זיגל ביקשו לברוק הלכה למעשה ריעה הנפוצה בקרב המקורבים לענף היהלומנים. ריעה זו קובעת, כי היהלומנים והבנקים הסוחרים עם היהלומנים חברו יחדיו לרמות את בנק־ישראל, לזכות ב־אשראי ממשלתי מסובסד. הדרך לכך היא ניפוח ערכם האמיתי של היהלומים, המצויים בחבילות הנמסרות לשמירה בבנק, או בנאמנות, ברישומים המופיעים עליהן, כשהן מוכנסות לכספות למישמרת.

בצו שהוציאה המישטרה אצל שופט השלום הניה שטיין נכללו שמות של יהלומנים ופירמות מבוססות, לצד אחרים, שהפסידו כספים רבים ב־שנתיים האחרונות, והשקועים בחובות לבנקים, ואפילו כאלה אשר כמעט שסגרו את מישרדיהם.

מיהן החברות שנגרן דרשה המישטרה צו הקפאת מצב היהלומים בכספות היהלומנים בבנק דיסקונט? מי עומד מאחוריהן?

● נגה – בראשה עומד ריצ'רד שוחט. בעבר היא שימשה למעשה בנק פרטי — מעין מסלקה — בתוך הבורסה, שעזר בעיסקות מימון יהלומים. מאז שהוחלה חובה על היהלומנים לניהול ספרים, פסקה שיטת התשלומים באמצעות פיתקי־נועם נועצר לא מכבר בחשד־שווא של מתן שוחד למנהל סניף בנק דיסקונט בבניין הבורסה, רוני דרוויש. הוא שוחרר אחרי שנחקר על מכירת חנות במחיר נמוך לאשתו של דרוויש בבניין נועם.

● פז – עסק מישפחתי של בן־ציון ופינחס פוזיילוב ובני מישפחה אחרים, הפוזיילובים ובנק דיסקונט. ברשותם מלטשות, והם גילגלו בכל יום בבנקים סכומים של מאות מיליוני דולארים. כך הם הפכו ליצואנים גדולים. הם העסיקו אלף עובדים.

כאשר החל גל פשיטות־הרגל, היו הכל בטוחים בבניין הבורסה שהפוזיילובים יפלו עם כל השאר.

התחייבות, והתשלומים נעשים באמצעות הבנקים.

כיום נגה כמעט משותקת. היא עוסקת, אם בכלל, ביצוא עבור פירמות אחרות, שאינן מתעסקות ביצוא יהלומים. לא דווח על חובות של נגה לבנקים.

● אורה – זוהי שותפות מהגדולות בארץ. השותפים הם זאב מוסקוביץ' ומרדכי נועם, שהם בעלי בניין נועם במשולש היהלומים ברמת־גן. חברה זו היא מגדולות החייבים לבנקים.

יוצאי בוכרה. החברה חייבת כספים רבים לבנקים, אך מצבה הפיננסי הוא איתן. למישפחת פוזיילוב רכוש דלא־ניידי.

עיסקי האחים פוזיילוב שיגשגו כבר לפני שנים, בבניין הבורסה הישן, ברחוב אחוות־בית בתל־אביב. האחים ניהלו את עיסקיהם מתוך סניף בנק דיסקונט בתקופה שרק בנק איגוד מימן את עיסקות היהלומנים.

אחר כך, כאשר בנקים אחרים נכנסו לעיסקי־יהלומים, נוצר קשר בין עובדה היא, שיהלומי פז היו חייבים סכומים רבים לבנקים. בסדר גודל של עד 80 מיליון דולר. אך הם מצליחים לעבוד ועדיין נחשבים לבטוחים, הגונים ורציניים בענף.

עיקר חקירותיה של המישטרה בימים אלה מתמקר בעיסקי מישפחת פוזיילוב.

● פיספיגו – בראשה עומד יהודי בלגי עתיר־נכסים. בבלגיה היא נחשבת לחברת בנייה גדולה ביותר. נציג החברה בארץ הוא חיים פינק. חובותיה לבנקים בארץ הם ממוצעים, והיא יכולה לעמוד בהם.

● סינדיאם – חברת־בת של היהלומן המנוח יוסף גולדפינגר. בנו ממשיך באותם עסקים. לחברה הון־עתק וחובותיה לבנקים הם פעוטים.

● תרשיש – חברתו של שלמה סולימני, יוצא בוכרה המתגורר בנתניה. הוא תעשיין יהלומים גדול, בעל סניף מכירות גדול בארצות־הברית. הוא ובנותיו מנהלים את העסק המישפחתי.

באחרונה גרמה לו השלוחה הניו־יורקית צרות צרורות. אחד מלקוחותיו פשט את הרגל, וסולימני הפסיד סכומי כסף גדולים. ואם לא די בזה, התבצע שוד נועז במישרדו בניו־יורק. נשדד שם סכום של קרוב לחמישה מיליון דולר.

● לגזיאל – חברתו של דניאל לגזיאל, נשיא תעשיית היהלומים בארץ. מצבו הפיננסי איתן, אין לו חובות לבנקים.

● סטאר פולישינג – זוהי חברת היהלומים הפרטית הגדולה בעולם. בראשה עומד המולטי־מיליארדר ליאו מכובדים ומפורסמים, שהיו מונחים בכספות של סניף בנק דיסקונט בכניסה לבניין הבורסה.

הסניף הגדול

בינתיים החליט בית־המישפט, במעמד שני הצדדים, להקפיא את בדיקת ערכם של היהלומים, עד לשובם של ראשי הענף מחופשה בחו"ל, בתחילת חודש ספטמבר. אבל כל מי שקשור לענף היהלומים יודע, שהעתיד צופן בחובו רק שחורות לענף.

חוקריו של זיגל ביקשו לברוק הלכה למעשה ריעה הנפוצה בקרב המקורבים לענף היהלומנים. ריעה זו קובעת, כי היהלומנים והבנקים הסוחרים עם היהלומנים חברו יחדיו לרמות את בנק־ישראל, לזכות ב־אשראי ממשלתי מסובסד. הדרך לכך היא ניפוח ערכם האמיתי של היהלומים, המצויים בחבילות הנמסרות לשמירה בבנק, או בנאמנות, ברישומים המופיעים עליהן, כשהן מוכנסות לכספות למישמרת.

בצו שהוציאה המישטרה אצל שופט השלום הניה שטיין נכללו שמות של יהלומנים ופירמות מבוססות, לצד אחרים, שהפסידו כספים רבים ב־שנתיים האחרונות, והשקועים בחובות לבנקים, ואפילו כאלה אשר כמעט שסגרו את מישרדיהם.

מיהן החברות שנגרן דרשה המישטרה צו הקפאת מצב היהלומים בכספות היהלומנים בבנק דיסקונט? מי עומד מאחוריהן?

● נגה – בראשה עומד ריצ'רד שוחט. בעבר היא שימשה למעשה בנק פרטי — מעין מסלקה — בתוך הבורסה, שעזר בעיסקות מימון יהלומים. מאז שהוחלה חובה על היהלומנים לניהול ספרים, פסקה שיטת התשלומים באמצעות פיתקי־נועם נועצר לא מכבר בחשד־שווא של מתן שוחד למנהל סניף בנק דיסקונט בבניין הבורסה, רוני דרוויש. הוא שוחרר אחרי שנחקר על מכירת חנות במחיר נמוך לאשתו של דרוויש בבניין נועם.

● פז – עסק מישפחתי של בן־ציון ופינחס פוזיילוב ובני מישפחה אחרים, הפוזיילובים ובנק דיסקונט. ברשותם מלטשות, והם גילגלו בכל יום בבנקים סכומים של מאות מיליוני דולארים. כך הם הפכו ליצואנים גדולים. הם העסיקו אלף עובדים.

כאשר החל גל פשיטות־הרגל, היו הכל בטוחים בבניין הבורסה שהפוזיילובים יפלו עם כל השאר.

התחייבות, והתשלומים נעשים באמצעות הבנקים.

כיום נגה כמעט משותקת. היא עוסקת, אם בכלל, ביצוא עבור פירמות אחרות, שאינן מתעסקות ביצוא יהלומים. לא דווח על חובות של נגה לבנקים.

● אורה – זוהי שותפות מהגדולות בארץ. השותפים הם זאב מוסקוביץ' ומרדכי נועם, שהם בעלי בניין נועם במשולש היהלומים ברמת־גן. חברה זו היא מגדולות החייבים לבנקים.

יוצאי בוכרה. החברה חייבת כספים רבים לבנקים, אך מצבה הפיננסי הוא איתן. למישפחת פוזיילוב רכוש דלא־ניידי.

עיסקי האחים פוזיילוב שיגשגו כבר לפני שנים, בבניין הבורסה הישן, ברחוב אחוות־בית בתל־אביב. האחים ניהלו את עיסקיהם מתוך סניף בנק דיסקונט בתקופה שרק בנק איגוד מימן את עיסקות היהלומנים.

אחר כך, כאשר בנקים אחרים נכנסו לעיסקי־יהלומים, נוצר קשר בין עובדה היא, שיהלומי פז היו חייבים סכומים רבים לבנקים. בסדר גודל של עד 80 מיליון דולר. אך הם מצליחים לעבוד ועדיין נחשבים לבטוחים, הגונים ורציניים בענף.

עיקר חקירותיה של המישטרה בימים אלה מתמקר בעיסקי מישפחת פוזיילוב.

● פיספיגו – בראשה עומד יהודי בלגי עתיר־נכסים. בבלגיה היא נחשבת לחברת בנייה גדולה ביותר. נציג החברה בארץ הוא חיים פינק. חובותיה לבנקים בארץ הם ממוצעים, והיא יכולה לעמוד בהם.

● סינדיאם – חברת־בת של היהלומן המנוח יוסף גולדפינגר. בנו ממשיך באותם עסקים. לחברה הון־עתק וחובותיה לבנקים הם פעוטים.

● תרשיש – חברתו של שלמה סולימני, יוצא בוכרה המתגורר בנתניה. הוא תעשיין יהלומים גדול, בעל סניף מכירות גדול בארצות־הברית. הוא ובנותיו מנהלים את העסק המישפחתי.

באחרונה גרמה לו השלוחה הניו־יורקית צרות צרורות. אחד מלקוחותיו פשט את הרגל, וסולימני הפסיד סכומי כסף גדולים. ואם לא די בזה, התבצע שוד נועז במישרדו בניו־יורק. נשדד שם סכום של קרוב לחמישה מיליון דולר.

● לגזיאל – חברתו של דניאל לגזיאל, נשיא תעשיית היהלומים בארץ. מצבו הפיננסי איתן, אין לו חובות לבנקים.

● סטאר פולישינג – זוהי חברת היהלומים הפרטית הגדולה בעולם. בראשה עומד המולטי־מיליארדר ליאו

כך זה התחיל

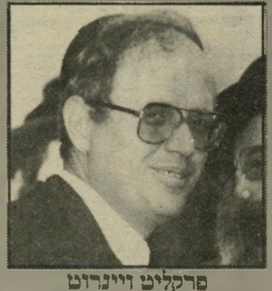
פרשת היהלומן ליאו זיגמן עלולה לפתוח תיבת פאנדורה, שתזעזע את היסודות של תעשיית היהלומים הישראלית, ושתטיל צל כבד על המערכת הבנקאית, ששיתפה פעולה עם היהלומנים – במילים אלה נפתחה כתבת־סקופ של העולם הזה (25.2.81). שעסקה בגילוייו של זיגמן על המתרחש מאחורי הקלעים בבורסת היהלומים ה־ישראלית.

זמן קצר לפני שזיגמן נמלט מהארץ, הוא מסר את גירסתו להעולם הזה. כיום מסתבר שתיאורו, שאז נראה פנטסטי, תואם לחלוטין את גירסת המישטרה ובנק־ישראל ביחסם למערכת היחסים הסבוכה שבין היהלומנים והבנקים הפועלים בבורסה.

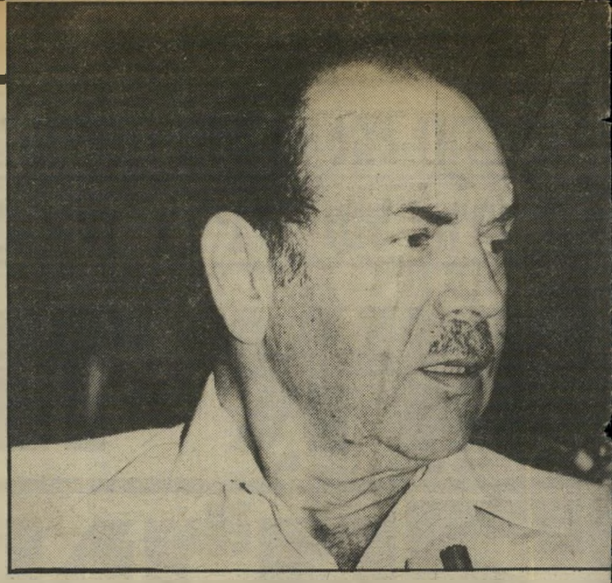
לימינו של זיגמן התייצב הד"ר יעקב ויינרוט, פרקליט חובש־כיפה מבני־ברק, בעל מישרד גדול בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב. ויינרוט, מרצה למישפטים באוניברסיטות בר־אילן ותל־אביב, הפך מאז למגינם של מרבית פושטי־הרגל בקרב ה־יהלומנים, ולנושא הדגל ב־מאבקם נגד הבנקים.

שנתיים ויותר אחרי שזיגמן מסר את גירסתו, נכנסה היחידה לחקירות־הונאה לעובי־הקורה. פרשת תפיסת היהלומים ב־כספות בנק דיסקונט, בשבוע שעבר, לצורך הערכה מוסמכת של שוויים, היא שלב מתקדם בחקירה זו, שרבים ממתינים לתוצאותיה – יהלומנים, בנקים, בתי־מישפט בארץ ובחו"ל וחב־רות־ביטוח – כל אחד וסיבותיו עימו.

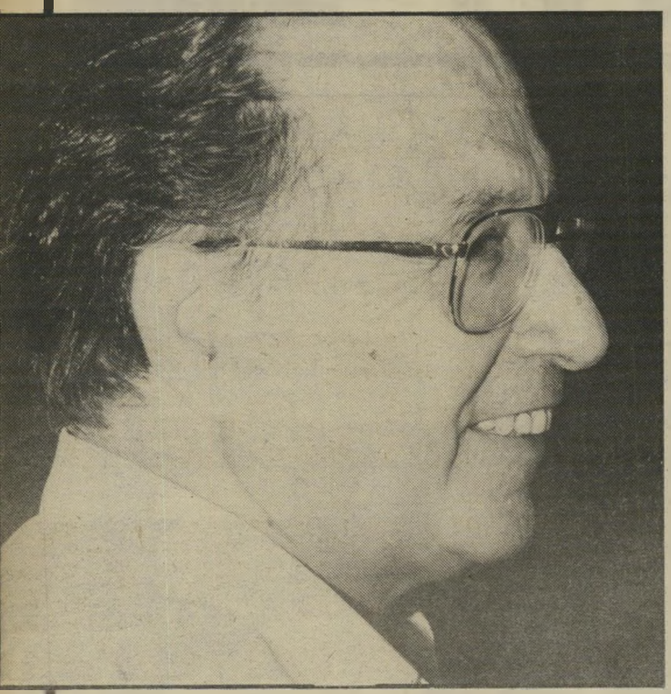
הסכומים שבהם מדובר הם בסדר־גודל של מיליוני דולא־רים.



פרקליט ויינרוט
גירסת היהלומן



אנשיו של בנימין זיגל (למעלה) פתחו את הכספות של בן־ציון פוזיילוב (משמאל) וחבריו — ואלה זועקים: היהלומנים לא יישארו במדינה שבה פותחים כספות!





הבקשה לפתיחת הכספות
הקש ששבר את גב הגמל

פישמן. החברה היא הלקוח הגדול ביותר של סינדיקט היהלומים בלונדון. עד לפני שנה הם היו היצרנים הגדולים ביותר בשוק המקומי, והעסיקו 6000 עובדים. לפני תישעה חודשים הם הודיעו על סגירת החברה בארץ, בגלל סיכסוך מתמשך עם מישרד המיסחר והתעשיה. עילת הסיכסוך: שאלת מימון וביטוח שער דולר ליצואני יהלומים.

הנציגות הישראלית של החברה הגדולה סבלה מבעיה נוספת. שמועה עקשנית, שקבלני־מישנה ישראליים רימו את האנגלים ונהגו להחליף סחורה טובה שקיבלו לעיבוד בסחורה מדרגה ב'. עובדה זו, בנוסף להתערערות הכללית בענף, הביאה את החברה להפסדים ולחובות גדולים לבנקים כאן.

כיום הם עוסקים בעיקר במיסחר ביהלומים.

● אל־אס־אל – זוהי חברת־בת של ליאו פישמן מסטאר פולישינג, המפיצה חומרי־גלם. גם היא, כמו החברה האחרת של פישמן, קשורה קשר בל־ינתק לסינדיקט בלונדון.

● פרלמן־פרלב – המדובר בחברה של הדילר אשר פרלמן, שהוא נציג מורשה של הסינדיקט לאבקות יהלומים וליהלומי תעשיה. בעבר הוא היה שותף באחד משני הבנקים הפרטיים שפעלו בבורסה. פרלמן הוא סוחר סולידי, מבוסס היטב, ועד כמה שידוע, אינו חייב כספים לבנקים.

אשראי לבנקאיות

כדי להבין את המתרחש עתה בבורסה, אי־אפשר שלא לשוב בקצרה לפרשיות הגדולות שהסעירו את הבורסה מאז תחילת שנת 1981.

היהלומן ליאו זיגמן (ראה מיסגרת) אכן פתח תיבת פאנדורה. היהלומן בעל היקף העסקים הנרחב הסתבך בחובות עם הבנקים הישראלים. ערב בריחתו מהארץ, זמן קצר לפני שהמישטרה הגיעה אליו, הוא תיאר את התרגיל הבלתי־חוקי המקובל בענף הנוצץ.

על־פי זיגמן, התרגיל פעל כך: בנקי־ישראל מגביל את האשראי שיכולים הבנקים לתת ליהלומנים, כדי למנוע את התמוטטות הבנקים בשעת צרה ואת אובדן כספי המפקידים.

הבנקים והיהלומנים חברו יחדיו כדי לעקוף הוראות אלה ולהגדיל את האשראי — הן כדי להגדיל את ריווחי הבנקים והן כדי לאפשר ליהלומנים לשחק בסכומי־כסף גדולים יותר.

כל יהלומן חייב, על־פי הוראות בנקי־ישראל, להפקיד בסניף הבנק בבורסה יהלומים שערכם הממשי עולה באחוז מסויים על סכום ההלוואה הניתנת לו.

הבנקים רשאים למסור ליהלומנים את היהלומים בחזרה, בצורת נאמנות, כדי שהיהלומן יוכל למוכרם. היהלומן חייב להחזיר את היהלומים בתוך זמן קצוב או להחזיר את תמורתם לכיסוי האשראי, אם הצליח למוכרם.

כדי לעקוף הוראה זו של בנקי־ישראל, נהגו בנקים מסויימים לרשום ערך פיקטיבי של היהלומים שהופקדו אצלם, ולא לרשום כלל את פרטיהם המדוייקים, כדי למנוע את גילוי התרגיל.

לעיתים לא היו כלל יהלומים בנמצא. ההפקדה והמסירה בחזרה למפקיד, בצורת נאמנות, היו על נייר בלבד.

היהלומנים אף החזירו טובה לבנקים, ועזרו לנפח את המניות הבנקאיות — בעזרת כספי האשראי שקיבלו בבנקים.

כל זה היה טוב ויפה בתקופת פריחת הענף. כאשר החלו להיבקע בו סדקים, ערך היהלומים ירד והיהלומנים נדרשו להחזיר את חובותיהם לבנקים, התברר שביטחונות שהיו לבנקים כנגד ה־הלוואות שניתנו ליהלומנים לא הספיקו.

בשלב זה נאלצו הבנקים לדרוש מהיהלומנים שישיבו להם את ה־יהלומים שאמורים היו להיות בחבילות הנאמנות.

על מי שלא היה לו כסף או יהלומים לכיסוי הגירעון העצום, לחצו הבנקים בכוח רב. הם אף פנו בסיטונות לבתי־המישפט, כדי להשיג מעשה פשיטת־רגל בסדר־דין מקוצר כנגד היהלומנים, בטענה שהם הפרו את חובת הנאמנות — הפרה שהיא עבירה פלילית.

זיגמן ופושטי־רגל אחרים בדרך היו צריכים להוכיח שהנאמנות לא היתה אלא פיקציה, ובכך למנוע מהבנקים אפשרות לתבוע אותם בתביעה אזרחית. אך מה שהדאיג יותר את היהלומנים בצרה היה סכנת אישום פלילי נגדם מצד בנק־ישראל, על הפרת חובת נאמנות.

כיום יש 40 פושטי־רגל, החייבים לבנקים סכומים בסדר גודל של 250 מיליון דולר. רובם מיוצגים על־ידי עורך הדין הר"ר יעקב ויינרוט.

קשר קפריסין

פ ושטי־הרגל ממתינים בציפיה דרוכה לתוצאות בדיקת המישטרה בכספות היהלומנים. אם אכן יתברר שהנאמנות היא פיקציה, הרי שאז יוכלו לתבוע את הבנקים על עוגמת־נפש ופגיעה ממשית ב־עיסקיהם, בעיקבות תביעת הבנקים נגדם והפיכתם לפושטי־רגל.

לא רק פושטי־הרגל ממתינים בפתח. גם חברות־הביטוח ממתינות בציפיה דרוכה. נציג חברות־הביטוח, יחזקאל ביניש, עוקב בעניין רב אחרי ההתפתחויות. אם אכן יתברר שהנאמנויות היו פיקציה, יוכלו חברות־הביטוח לא לשלם את ביטוחי הנאמנויות, ואף לתבוע מהבנקים את מה ששולם על נאמנויות שהוברחו על־ידי היהלומנים פושטי־הרגל ל־חו"ל.

מי שיכול להכריע אם הנאמנות היתה כשרה או שהיתה פיקציה היא המישטרה. איך היא השתרבבה לעניין? במשך שנים היתה הבורסה ליהלומים שטח אכס־טריטוריאלי לגבי המיש־טרה ואף לגבי שילטונות־המס. תיק זיגמן היה הראשון שהגיע לאנשיו של בנימין זיגל.

בתחילת שנת 1981 הובא למישרדי היחידה חומר רב על מערכת היחסים המסועפת והמוזרה בין הבנקים וה־יהלומנים (העולם הזה 19.1.83).

חומר דומה הגיע ליחידה בעיקבות סיכסוך בין הבנקים והשותפות וייס את וולף.

החקירה התנהלה, כרגיל, ב־עצלתיים. כדי להוכיח את מה שביקשו זיגמן וחבריו להוכיח, היה צריך לפשוט על הבורסה, לחקור בכירים בבנק־ישראל ובמערכת הבנקאית — שלא לדבר על ראשי הענף.

מכיוון שהיהלומנים התלוננו על התמוטטות הענף, לא רק בגלל פשיטות־הרגל, אלא גם בגלל המשבר בעולם כולו, ומכיוון שחקירה רצינית לא היתה יכולה להתבצע ביחידה הארצית לחקירות־הונאה, שהכל נעשה כדי להחניקה — לא היה נראה שתהיה תפנית דרמאתית בעניין הונאת היהלומנים והבנקים.

כמו תמיד, התפנית באה די במיקרה.

בחודש אפריל השנה נעצרו כמה וכמה חשודים במעורבות בקשר הקפריסי — קשר של הברחות לארץ וממנה באמצעות מטוסים קלים שטסו בין ישראל וקפריסין.

אחד העצורים שימש בלדר של יהלומן גדול בבורסה. היחידה לח־קירות־הונאה אף חשפה בנק פרטי של דולארים ושיטת הברחות לחו"ל של שני בכירים בתדיראן.

בין אנשיו של זיגל הוחלט כבר אז, שהיעד הבא יהיה בניין הבורסה. מי שעזר להוציא את התוכנית אל הפועל היה סגן מנהל סניף בנק דיסקונט בבורסה, דני אשכנזי, ש"הועזב" ממישרתו אחרי שהסתבך בעסקים לא בנקאיים עם כמה מהיהלומנים שהכיר.

אשכנזי העלה על הכתב את מה שידע, ואולי גם את מה שחשב שידע. המידע שלו שימש חומר־גלם מצויין. על החקירה הופקד אריה שגיא, ראש אחד משלושת המיפלגים אצל זיגל. היעד היה בנק דיסקונט.

בתחילת אפריל נעצר רוני („ריימונד") דרוויש, מנהל סניף הבורסה של בנק דיסקונט.

מעמדו של דרוויש שונה ממעמדם של מנהלי בנקים אחרים. היקף עסקיו של סניף הבורסה של דיסקונט שקול כנגד כל הסניפים האחרים של הבנק הפרטי הגדול. מעמדו של דרוויש זהה למעמד של עוזר מנכ"ל הבנק.

דרוויש היה עצור 15 יום. הוא שוחרר וחזר לעבודה בסניף הבנק, כשהוא נהנה מגיבוי מלא מצד הנהלת הבנק. עד היום לא הוגש נגדו כתב־אישום.

בבקשה למעצרו החשידה אותו המישטרה בסידרת עבירות חמורות ביותר לכאורה.

הוא הוחשד בסעיפים הבאים: קבלת שוחד מלקוחות הבנק; נתינת אשראי מוזל למקורביו, כנגד קבלת טובות־הנאה; הונאת בנק־ישראל על־ידי מתן אשראי מסובסד, על חשבון משלם המיסים, ליהלומנים שלא עמדו בקריטריונים למתן אשראי של בנק־ישראל; עצימת עין מול העברה לחו"ל, בניגוד לחוק, של מאות מיליוני דולארים מסובסדים; מתן נאמנויות, שנדרשו לצורך אשראי מסובסד, מבלי שהיו כלל יהלומים בעין; הערכת־יתר של יהלומים, לשם מתן אשראי גדול ווזל יותר ליהלומנים.

אבל שיאה של בקשת־המעצר היתה טענת המישטרה, שנתגלתה רשימה מיוחדת שאותה ניהל דרוויש, ושממנה עולה כי לקוחות מסויימים נהנו מאשראי רב יותר מאשר אחרים.

המישטרה אומנם חקרה עשרות יהלומנים והסתובבה בבניין ובסניפי־הבנק בבניין, אבל עתה, אחרי חמישה חודשים, לא נראה שיש ממש בפרשת הרשימה.

(המשך בעמוד 54)



חוקר שגיא (שני מימין)
תצהיר בבית־משפט בניו־יורק

ידיעה קטנה גרמה לזעזוע מסביב לעולם, והעלתה מחדש את החשש

הרדום מפני גרמניה מאוחדת, חזקה ועצמאית בליבה של אירופה

שוב: דויטשלנד איבר אלס?



1945: חיילים סובייטים מניפים את הדגל האדום מעל לבניין הרייכסטאג בברלין למנוע איחוד בכל מחיר

הידיעה היתה קטנה, כמעט חסרת־חשיבות. אך היא הדליקה את הנורות האדומות בכל רחבי אירופה. מנגנוני־האזעקה הופעלו בעולם כולו.

היה זה כאילו גילה סייסמוגראף רחשוש קל שבקלים בהר־געש, שגרם בעבר לאסונות נוראים. כל הגרים בסביבה התחילו לחשוש, כאילו כבר נשפכה הלאבה הגועשת מן הלוע.

אלמלא היתה ישראל עסוקה בצרותיה, היתה גם נשמעת קריאת־אזעקה.

הידיעה שגרמה לזעזוע זה: ראש־ממשלת גרמניה המיזרחית, אריך הונקר הקומוניסטי, הזמין לעריכת ביקור פרטי במקום־הולדתו, בגרמניה המערבית.

זה הכל. אבל זה מספיק. במוסקווה יצאו מן הכלים. בוושינגטון הזדעזעו. בפאריס. בוורשה, בלונדון, בפראג התכנסו מדינאים מודאגים כדי לדון במתרחש.

בדימיונם שמעו הבל את הצלילים הנושנים: „דויטש־לאנד, דויטשלאנד איבר אלס, איבר אלס אין דר וֶלט...“

„תכה את הגרמני שלי“

כאשר התמוטט הרייך השלישי בדם ואש, גמלה בלב המנצחים החלטה אחת: לעולם לא תקום עוד גרמניה מאוחדת בין צרפת ופולין.

מאז נאבקות שתי מעצמות־העל זו בזו בכל המישורים, ולא פעם הגיעו לעברי־פי־פחת של הרס גרעיני הדדי. אך בדבר אחד ויחידי הן נשארו מאוחדות לגמרי: שלא להניח לגרמנים להתאחד. מבחינה זו אין הבדל בין ברית־המועצות, המחזיקה את כוחותיה בגרמניה המזרחית, ובין ארצות־הברית, שכוחותיה מצויים על אדמת גרמניה המערבית.

שני הגיסות האלה אינם ערוכים רק זה נגד זה. יש להם משימה משותפת: למנוע את איחוד גרמניה.

כי פעמיים במאה ה־20 התגרתה גרמניה המאוחדת בעולם כולו, והגיעה עד לסף הניצחון. פעמיים כבשה נתחים נכבדים מכל שכנותיה, וביניהן רוסיה וצרפת. פעמיים היו דרושים מאמצים כבירים, ונהרגו מיליונים, עד שהעוצמה הגרמנית הוכרעה.

כדי למנוע הישנות הסכנה הזאת החליטו שלושת הגדולים של המחנה המנצח במילחמת־העולם השניה — פראנקלין דלאנו רוזוולט האמריקאי, וינסטון צ'רצ'יל הבריטי ויוסף סטאלין הסובייטי — לחלק את גרמניה לעד.

במשך קרוב ל־40 שנה היה נדמה כי פיתרון זה אכן מחזיק מעמד. חלוקת־גרמניה הפכה לא רק עובדת־קבע, אלא אף התעמקה והלכה. חיילי שתי הגרמניות ירו איש ברעהו. המישטר הקאפיטליסטי במערב היה אוייב־בנפש למישטר הקומוניסטי במיזרח. „קהיליית־הברית הגרמנית“ במערב הפכה יותר אמריקאית מאמריקה, מבחינה כלכלית ותרבותית לא פחות מאשר מבחינה מדינית. „הקהיליה הדמוקרטית הגרמנית“ במיזרח הפכה סופר־קומוניסטית, אדוקה אף מ־ברית־המועצות.

מבחינה פוליטית היה השיעבוד שלם. ארצות־הברית דיכאה ביד רמה כל ניסיון של גרמניה המערבית לפתח מדיניות עצמאית משלה (למשל: בסיכסוך הישראלי־ערבי). ובשעה שעברו זעזועים קשים על הונגריה, צ'כוסלובקיה ופולין, נשארה גרמניה המיזרחית נאמנה למוסקווה כמו רק־ח בישראל.

שתי המעצמות יכלו לאמץ לעצמן את הבריחה היהודית העתיקה על שני הפריצים: „אם תכה את הגרמני שלי, אכה את הגרמני שלך...“

בשנים הראשונות של החלוקה עוד נשמעה ברמה קריאת ל„איחוד מחדש“, בייחוד בחוגי הימין בגרמניה המערבית. אולם במשך השנים השתתקו גם קריאות אלה. הכל הבינו כי החלוקה היא עובדה לצמיתות. מכיוון שכל ניסיון לשנות את המצב עלול לגרום למילחמת־עולם שלישית, שתחריב את גרמניה כולה. תחת הקאנצלר ווילי בראנט החלה „המדיניות המיזרחית“, שהיתה מבוססת על השלמה עם החלוקה ועל קיומן של שתי גרמניות.

בחוגים של הוגי־דיעות החלו מדברים לא רק על שתי מדינות, אלא גם על שני לאומים גרמניים חדשים, בעלי תרבויות שונות המתרחקים זה מזה במהירות.

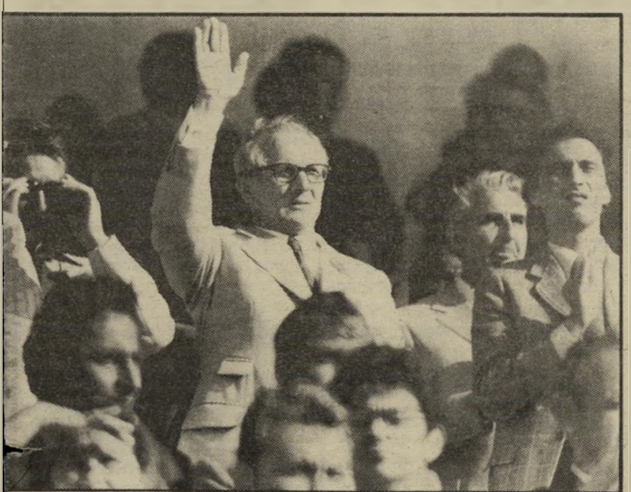
דור שלם של גרמנים מאס בלאומיות הגרמנית, שהצמיחה את אדולף היטלר ואת ההרס הנורא של המולדת הגרמנית. הסיסמות הלאומיות היו מילים גסות, נחלתם של מטורפים חסרי־תקנה. העבר הגרמני, הספרות הגרמנית, השירה הגרמנית — כל אלה זוהו עם תקופת־היטלר, ואיש לא רצה לשמוע עליהם.

הדור הראשון שלאחר־המילחמה, האנשים והנשים שנולדו בשנות ה־40', מאסו במורשה הגרמנית. בגרמניה המערבית חלמו חלומות אמריקאיים, רקדו לצלילי הפופ ולבשו ג'ינס. במיזרח ריברו על בניית הסוציאליזם. השמות הגדולים של העבר הגרמני היו פסולים גם פה וגם שם.

אולם בינתיים נולד דור חדש. לגבי בני הדור הזה היטלר הוא עבר רחוק, דבר שאינו נוגע להם, ושאין הם אשמים בו. אף לא בעקיפין. וכמו שישראלים רבים מחפשים „שורשים“ וחוזרים „אל המקורות“, כך התחילו גרמנים צעירים לחפש את המקורות והשורשים שלהם.

תוך כדי כך הם מגלים כי ההיסטוריה הגרמנית רחוקה מלהיות סיפור שחור של זוועות ודיכוי הזולת.

בשתי הגרמניות התחילו צעירים



מזכי־המיפלגה הונקר ביקור פרטי לגמרי

לא היה מה לפחד. רק מטורף יכול היה לדבר עוד על „איחוד מחדש“.

והנה, לפתע, כל הפחדים הישנים צצו מחדש. כאילו 40 שנה לא היו.

מה קרה?

בין הדוב והנשר

קרה דבר פשוט: הזמן חלף, והזמן עשה את שלו.

רבים למאוס בשיעבודם למעצמות־על זרות, ולהיזכר שוב בגרמניותם. מטבע הדברים, החלו מסתכלים לעבר גרמניה השכנה, ולחלום על ניטראליזם בין הגושים.

זהו כמעט תהליך מקביל — ויחד עם זאת הפוך.

בגרמניה המערבית החל התהליך החדש למצוא את ביטויו בתנועה נגד החימוש הגרעיני. סביב הטילים האמריקאיים, שהוצבו על אדמת גרמניה, התלקח קרב־איתנים, שהתקשר עם



"צעירים" בגרמניה המיזרחית: תזמורת "הנוער הגרמני החופשי" כמו בדיחה יהודית ישנה

המילחמה בזיהום הסביבה, המאבק לצדק סוציאלי ודברים טובים אחרים. זוהי תנועה אותנטית גדולה, שצמחה מלמטה. אחד מביטוייה הוא מיפלגת הירוקים, שהפכה למיפלגה השלישית בגודלה במדינה.

תנועת־השלום הגרמנית קיבלה צביון אנטי־אמריקאי חריף, ועל כן הוחשדה לא פעם כאילו היא פועלת בשליחות הסובייטים. אך מחוץ לסוכנים הקומוניסטיים, שחדרו אליה מדרך הטבע, זוהי תנועה גרמנית אמיתית. היא מתנגדת למה שנראה לה כניסיון של מדינה זרה — ארצות־הברית — להילחם למען המטרות האנוכיות שלה על אדמת גרמניה, תוך סיכון חייו ורכושו של העם הגרמני.

לפחד הזה יש שורשים עמוקים מאוד בהיסטוריה הגרמנית.

באותה שעה עצמה קמה תנועה דומה בגרמניה המיזרחית. היא בולטת פחות, מפני שהיא צומחת בתוככי מישטר דיקטטורי.

גרמניה המיזרחית עניה משכנתה המערבית, כי הסובייטים לא השקיעו בה דבר, בניגוד לאמריקאים בצד שלהם. להיפך, המיזרחיים נאלצו לעבוד עבודת־פרך כדי להשביע את הדוב הרוסי.

בכל זאת הפכה גרמניה המיזרחית מעצמה כלכלית, אחת מעשר הגדולות בעולם, ורמת־המחיה בה עלתה בהתמדה. ככל שהתעצמה, כן גדל בה הבוז לאחות הסובייטית, הבלתי־יעילה והכושלת מבחינה כלכלית.

לקומוניסט גרמני קשה לשכוח כי הצבאיים. הצבא המיזרחי דומה ל־וורמאכט יותר מאשר הצבא המערבי, בעל הגינונים האמריקאיים. מבחינת הדיבור, הלבוש, האוכל, הספורט ו־המוסיקה — המיזרח קשור יותר לעבר הגרמני, הטרום־נאצי, מאשר המערב.

יש לכך גם סיבה פסיכולוגית. ב־מערב שלט במשך דור רגש־האשם על פישעי הנאצים. המיזרח, לעומת זאת, ראה בעצמו המשך למיפלגה הקו־מוניסטית, שהתנגדה להיטלר בכל שנות שילטונו. אף שהקומוניסטים הגרמניים היו מעטים, וההתנגדות קלושה, התבססה גרמניה המיזרחית על זיכרון היסטורי זה. על כן לא נית־קה את עצמה מן העבר, כפי שקרה במערב, וגם לא שילמה שילומים לישראל.

אחרי 40 שנה מרגישים כנראה רבים בגרמניה המיזרחית שהגיעה ה־שעה להרים ראש ולתבוע מידה של עצמאות. אחרי שיוגוסלאוויה וסין הקומוניסטיות הלכו בדרכים עצ־מאיות, ואחרי שרומניה החלה מנהלת מדיניות עצמאית, ואחרי השינויים שחלו בהונגריה ובפולין, החלו גם אנשי גרמניה המיזרחית להשתנות.

הנטיה הטיבעית היא להת־



תלמיד בגרמניה המיזרחית
עדיין: גרמניה האמיתית?

המארכסיזם הוא תורה גרמנית, וכי קארל מארכס לא חלם מעולם שתורתו תתגשם דווקא ברוסיה, שבה ראה ארץ מפגרת. בעיני קומוניסטים גרמניים, יש לקומוניזם תכונות גרמניות אופייניות — סדר, מישמעת, אירגון, תיכנון.

כל הגרמנים תמימי דיעה כי גרמניה המיזרחית היא "יותר גרמנית" מאשר המערבית.

תחת המישטר הקומוניסטי נשמר הסיגנון הגרמני בחיים האזרחיים ו־



חיל מיזרח־גרמני (מימין) וחיילים סובייטים בברלין המיזרחית
בוז לסובייטים הכושלים

קרב אל האחים ממערב לגבול השותת־דם, אותם שהעיתונות הסובייטית התחילה להתקיף בשבועות האחרונים בסיגנון הפרוע ביותר כמי שמבקשים "נקמה", וכמי שמבקשים להקים את הרייך הרביעי.

גרמניה מעל לכל

ב שביל גרמני, המעורה בהיס־טוריה של עמו, אין חידוש במצב הזה. כל זה כבר קרה בעבר, ולא פעם אחת.

יש בעבר הגרמני מעין מחזוריות היסטורית. כשם שההיסטוריה היהודית מכירה את המחזור של גלות־תקומה־התאבדות־חורבן־גלות, כך מכירה ה־היסטוריה הגרמנית את המחזוריות של חלוקה־שיעבוד־שיחרור־איחוד־ניצחון־התמוטטות־חלוקה.

גרמניה היתה האומה הגדולה האח־רונה באירופה שהגיעה לאחרות לאו־מית (מלבד איטליה). בשעה שספרד, צרפת, בריטניה ורוסיה היו מאוחדות מזמן, והקימו אימפריות גדולות, עדיין היתה גרמניה מחולקת לעשרות ממלכות ונסיכויות, בפסיפס מטורף, חסר סדר והגיון.

כמו גורל כל העמים, נעוץ גורלה של גרמניה בגיאוגרפיה. גרמניה שו־כנת בלב אירופה. אין לה גבולות טיבעיים, המצויידים במחסומי־טבע כמו הרים גבוהים, מידבריות וימים. היא פרוצה מכל עבר לפני שכנותיה החזקות.

לשכנים אלה היה תמיד אינ־טרס חזק מאוד למנוע או. אי־חודה של גרמניה. לטפח בגר־מניה פילוג ופירוד, כדי למצוא על אדמתה סוכנים וגרורים.

יתר על כן, בגלל תנוחת גרמניה, שהיא ברובה מישור גדול במרכז אי־רופה, היה נוח לכל עמי אירופה ללחום את מילחמותיהם על אדמתה. לשיאה הגיעה הטרגדיה הזאת במילחמת שלושים־השנים (1618 עד 1648), שהיתה לא רק מילחמת־אחים גרמנית, אלא גם מילחמה בין כל מתחריה ושכניה של גרמניה, ששלחו את צבאותיהם להילחם על אדמתה. בר ב שלושים השנים הנוראות היתה גרמניה כולה עיי־חרבות, שליש העם הגרמני הושמד ושני שלישים משיטחה הוחרבו. אסון זה השאיר בתודעה הגרמנית צלקת עמוקה, בדומה ל־טראומה של השואה בנשמה היהודית.

מסקנת הגרמנים, אחרי טראומה זו, היתה: יש לאחד את גרמניה ולהקים צבא חזק, שיהיה מסוגל להגן על האדמה הגרמנית מכל עבר ולהוות מעין מחסום חי, במקום הר וים. משימה כפולה זו נפלה, בדרך הטבע, על השבט הגרמני הגדול ביותר: פרוסיה. המלך הפרוסי, אישי־המילחמה פרידריך ה־גדול, הפך לסמל ההיסטורי של מגמה זו.

למרות זאת עברו יותר מ־200 שנה,

(המשך מעמוד 17)

אחרי מילחמת שלושים־השנים, עד שקמה גרמניה מאוחדת, שנקראה בפי הגרמנים „הרייך השני". („הרייך ה־ראשון" היה קיים בימי הביניים, והיה מפולג ורופף).

במשך 200 שנים אלה היו מילחמות, ניצחונות ומפלות. הנסיכים התגרו לאימחוד בכל כוחם, כי כל אחד מהם רצה לשמור על כוחו וזכויותיו.



מילחמת שלושים השנה: חייל רוצח אזרחים
הטראומה של השואה

זוהי עובדה שיש לה משמעות גם ביום: המאבק הגדול לאיחוד גרמניה לא היה, בעיקר, מאבק „ימני" (במושגים של ימינו), אלא דווקא מאבק „שמאלי".

הקריאה לאיחוד גרמניה ולתת־עוררות לאומית באה דווקא מפי משוררים והוגי־דעות שוחרי־קידמה, ליברלים, ואחר־כך סוציאליסטים. האינטליגנציה, הפרופסורים, „יפי הנפש", תנועות־המחאה בגרמניה היו „לאומיות", ורצו בגרמניה מאוחדת, בעוד שהריאקציה, בעלי זכויות, היתר, הנסיכים והגנרלים שמרו על הפילוג ונהנו ממנו. מאבק זה הגיע לשיאו ב־1848, כאשר קמו הבורגנים כדי לכפות על „הנסיכים" חוקה דמוקרטית ודוכאו בכוח.

השיר המפורסם „רויטשלנד איבד אלס" („גרמניה מעל לכל"), שהיה לימים להימנון לאומני, נולד על רקע זה. היתה זאת קריאה של משורר מתקדם להעמיד את האינטרסים של גרמניה בכללותה מעל לאינטרסים של הנסיכים והמלכים.

הביריון של אירופה

כאשר קם סוף־סוף „הרייך השני" של גרמניה המאוחדת, בשדה־הקרב של המילחמה בצרפת (1870), הוא צבר במהרה כוח כלכלי אדיר. הלאומיות הפכה ללאומנות שלוחת רסן.

כמו נער שצמח מהר מדי, והתחזק יותר מדי, הסכה גרמניה המאוחדת הבריון של אירופה. היא התמוטטה אחרי מאבק־איתנים במילחמת־העולם הראשונה.

בעיקבות המילחמה הושפלה גרמניה, נקרעו ממנה שטחים מכל הצדדים, אך המדינה לא חולקה. ההשפלה והמשבר הולידו את היטלר ואת מילחמת־העולם השניה, ומאז חזרה גרמניה למצבה הקודם: מדינה מחולקת בלב אירופה, שדה־קרב פוטנציאלי לאמריקאים ולסובייטים.

גרמני צעיר ומשכיל, המצוי בתולדות עמו, יעמוד בנקל על הדמיון. מבחינה זאת לא חשוב אם הוא אזרח המערב בפראנקפורט־על־נהר־מיין או אזרח המיזרח בפראנקפורט־על־נהר־אודר.

הסממנים הראשונים להתעוררות התחושה הלאומית המשותפת ניכרים זה מכבר. במערב גוברים הדיבורים על „גרמניה האחרת" — זו שבמיזרח, המעוררת סקרנות. אנשי־השמאל רר־צים לתמוך ב„מתנגדי־המישטר" במיזרח, אנשי־התעשייה מחפשים שם שווקים. ואילו במיזרח גוברת האהדה ל„תנועת־השלום" שבמערב.

שתי הגרמניות משחקות בהצלחה רבה ברגשות של מעצמות־על, החולשות עליהן. במערב מוצגת הנטיה אל המיזרח כחלק מן המאמץ המערבי לקעקע את האימפריה הסובייטית, ולמצוא מסילות אל לב גרמניה המיזרחית, כדי לשחררה מעול הקומוניזם. במיזרח מוצגת הנטיה אל המערב כתמיכה במתנגדי הטילים האמריקאיים ובשוחרי ה„רטאנט" — שהיא מילת־קסם במיזרח.

אולם בשתי המעצמות התחילו לקלוט סימנים מדאיגים.



בורגנים נגד צבא המלך
הלאומיות היתה של השמאל

איל־התעשיה השולטים במערב גרמניה התחילו להפר בגלוי את פקודות האמריקאים. בניגוד להוראות וושינגטון תמכו בהנחת צינור־ענק, המוביל גז טיבעי סובייטי למערב. עכשיו הם מאיימים בחקיקת חוק מיוחד, שיאסור על חברות גרמניות לציית להוראות החרם האמריקאי על יצוא טכנולוגיה מתקדמת לגוש הקומוניסטי.

מנהיגי־המיפלגה במיזרח, מצידם, מנצלים את מאבק־הכוח הסמויים בקרמלין כדי להשיג מידה של עצמאות. פראבדה ואחיותיה מגנות בטונים גבוהים את ה„נקמנות" של גרמניה המערבית, ומזהירות מפני כל התקרבות אליה. אך תוכנית הביקור של הונקר במערב לא בוטלה.

המטוטלת זזה שוב

איש אינו מצפה להתפתחות דרמאתית, שתשנה בדלילה את מפת אירופה ומאזן־הכוחות העולמי. אך רבים חשים שהמטוטלת הגרמנית החלה לנוע בכיוון חדש.

בשעתו היה שארל דה־גול הראשון בין מדינאי המערב שחזה מראש את המרד של סין בברית־המועצות, ושטען כי זאת תהיה התופעה החשובה ביותר במחצית השניה של המאה ה־20. לפני כן חזה וינסטון צ'רצ'יל את הקרע בין יוגוסלאוויה ובריית־המועצות.

ביום אשר להינבא כי חוקי היסוד של ההיסטוריה הגרמנית פועלים שוב. הלאומיות הגרמנית שהיתה רדומה במשך יותר משנות־דור בעקבות הזוועה הנאצית, מי תחילה להתעורר.

הנטיה הטיבעית של שתי הגרמניות להיעזר זו בזו כדי להגיע למידה כלשהי של עצמאות תתחזק אף היא.

לגבי היסטוריונים, אין בכך פלא. הוכח מזמן כי התודעה הלאומית של העמים היא כוח כביר, ולא בנקל ניתן לדכאה לאורך ימים. 40 שנים היא תקופה ארוכה, ואין ספק כי הבריחה הגרמנית מן הלאומיות מתקרבת לסיומה, וכי התהליך הנגדי כבר התחיל.

השאלה רק אם היא תוביל שוב להגזמה שתזעזע את העולם, כפי שחוששים בעלי־הזיכרונות, או שהפעם תתבטא הלאומיות החדשה במושגים חיוביים, בגון שלום, ניטרליות ומניעת השואה הגרעינית.

פוטש בכנסת

(המשך מעמוד 7)

היתה לכך תוצאה חשובה: כנציג הממשלה, לא התכוון זמיר להופיע בבית־המישפט ולטעון נגד העתירה. בכך סולק בורג, למעשה, מתפקיד היו"ר.

בו זמנית נקט נשיא המדינה, חיים הרצוג, יוזמה בלתי־רגילה. הרצוג, המתגלה מיום ליום יותר כנשיא סעיל, המוכן למלא את החלל הריק שנוצר בצמרת המדינה, קרא אליו את משה שחל, והביע את דאגתו מאי־בהירת יו"ר ומאי־בינוס הכנסת.

ביום השני השבוע עמדו שלושת השופטים של בית־המישפט העליון, בראשות הנשיא מאיר שמגר, לדון בעתירת הרשימה המתקדמת. כדי לקדם את פני הרעה הודיע נציג היועץ המישפטי, עורך־הדין רנאטו יראקי, כי בורג יפנה את מקומו לזקן חברי־הכנסת שאינו שר. הוא גם הודיע כי מוסדות הכנסת ניגשים להפעלתה.

על־סמך הודעה כפולה זו יעץ שמגר לעותרים לוותר על עתירתם, אך הוסיף רמז עבה: אומנם אין הוא חפץ במצב שבו תפעל הכנסת תחת אימת בית־המישפט, אך אם לא תמלא הכנסת את תפקידה בהקדם האפשרי, „פתוחות דלתות בית־המישפט לפני העותרים." היתה זאת הזמנה להגיש עתירה חדשה, אם לא תבחר הכנסת ביו"ר קבוע.

באותה שעה התכנסה הוועדה־המסדרת במרתף הכנסת. למעשה הוכרע הקרב עוד לפני פתיחת הישיבה: פעולת הרשימה המתקדמת, קביעת בית־המישפט והתערבות נ"ש־המדינה עשו את שלהם. הוסכם על הכל, כי תפקידו של בורג הסתיים, וכי את תפקיד זקן חברי־הכנסת ימלא הבא בתור: אבא אבן, יליד ה־2 בפברואר 1915 בקייפטאון, דרום־אפריקה. (בורג נולד ב־31 בינואר 1909 בעיר דרזדן במיזרח־גרמניה. הוותיק שבחברי־הכנסת, תופיק טובי, נולד רק ב־11 במאי 1922, בחיפה.)

אך כאן התלקח הקרב החדש.

אומנם, שחל שינה את טעמו והציע כי היו"ר ייבחר מיידי בישיבה הקרובה, ושזו תכונס בשבוע הבא. נראה כי שחל היה בטוח כי מועמד המערך, שלמה הילל, ייבחר.

לעומת זאת רצה קורפו לכפות על אבא אבן שלא לכנס את הכנסת ולא להביא לבחירת יו"ר קבוע, עד אשר תוקם הממשלה החדשה. הוא רצה שהאסימון יישאר מונח על שולחן המישחקים.

אולם היועץ המישפטי לממשלה, זמיר, והיועץ המישפטי של הכנסת, עינבר, קבעו שניהם שאי־אפשר לכפות דבר על אבן. יו"ר הכנסת — גם זמני, במיקרה זה — חופשי לגמרי בקביעת סדר־היום של הכנסת. הוא לבדו מוסמך, על־פי התקנון, להחליט מתי לכנס את הכנסת, ומה יהיה סדר־יומה. כמו בורג לפניו, אין אבן מוסמך למלא תפקידים המוטלים על יו"ר הכנסת בחוקים השונים, אך הוא מוסמך למלא את תפקיד היו"ר לגבי עבודת הכנסת עצמה.

אבן הוא איש־מיסלגה, ויש להניח כי יסעל על פי רצון מיסלגתו. אך יש לו גם אינטרס אישי: הוא חושש מאוד שאם יתחיל למלא את תפקיד היו"ר הזמני, יגבר עליו הלחץ לקבל את התפקיד הזה לצמיתות — כך שייצא ממעגל המועמדים לתפקיד שר־החוץ, ולממשלה בכלל. לכן הוא מעוניין להביא באופן דחוף לבחירת יו"ר קבוע.

אחרי כל התככים, הקונניות והתת־מקחויות, יתכן מאוד שזה אשר יקרה. אך ביניתיים ביזו העסקנים את הכנסת, השפילו אותה עד עפר והוכיחו תוך כדי כך שהדמוקרטיה הישראלית אכן עומדת על כרעי תרנגולת.

שר צרפתי אמר פעם שהמילחמה היא ענין רציני מדי מכדי להשאירה בידי הגנרלים. השבוע הוכח כי הדמוקרטיה היא ענין רציני מדי מכדי להשאירה בידי חברי־הכנסת.

חמרורים

◆ **נחוגו** בטוויסנסברג, אוהיו, ארצות־הברית, על־ידי אלף וזוגות תאומים, במשך יומיים, חגיגתיים התאומים. טוויסנסברג (שפירוש שמה בעברית: עיר־התאומים) קרואה על שם התאומים אהרון ומשה וילקוסקי, ש־התיישבו במקום לפני 167 שנים, נשאו שתי אחיות, ילדו מיספר זהה של ילדים, נפטרו באותו יום, מאותה מחלה, ונקברו בקבר אחד.

◆ **נחוג** יום־הולדתו ה־60 של **סמח גרופר**, שר־החקלאות, יליד תל־אביב, נכדו של בעל הכרכרה שבה הובל הרצל, בעת ביקורו בארץ, בסוף המאה הקודמת, לירושלים ובנו של רצון ריתמות לבהמות. גרופר גדל, בסופו של דבר, בעתלית, כאיכר המתגאה על כך שאחת מכתפיו נמוכה מרעותה בגלל הכוח שהיה צריך להפעיל על המחרשה שבה חרש, בנעוריו, שמונה שעות ביום. גרופר, שהיה כמה פעמים ראש מועצת עתלית וסגן שר־החקלאות (שמחה ארליך היה השר) הוא אב לשלושה בנים: דורון והתאומים דויד ויהונתן.

◆ **נחוג** יום־הולדתו ה־61 של **שמעון פרס**, בעיצומם של נסיונותיו להרכיב ממשלה. פרס היה מזכיר הנוער העובד בגיל 25, מנכ"ל מישרד הביטחון בגיל 32, סגן שר־הביטחון בגיל 37, שר־התחבורה בגיל 47 ושר־הביטחון בגיל 51.

◆ **נחוג** יום־הולדתו ה־66 של **קספר** („קאפ") **ויינברגר**, שר־ההגנה של ארצות־הברית, מישפטן לפי השכלתו ואיש־עסקים לפי ניסיונו, שעלה מחבר בית־המחוקקים המקומי של מדינת קליפורניה לממונה על התקציב ולמישרת שר הבריאות, החינוך והסעד בממשלת ריצ'ארד ניכסון. ויינברגר, קצין־מודיעין (בדרגת סרן) בחזית היפאנית במילחמת־העולם, גילה עוד בצעירותו עניין בפוליטיקה, כאשר היה קורא, מדי יום, בהיותו תלמיד בית־הספר התיכון, לשם תענוג, את דברי הקונגרס, הסטנוגרמה היומית של ישיבות בית־הנבחרים האמריקאי.

◆ **נחוג** יום־הולדתו ה־75 של ד"ר (ולכלכלה) **ראובן רודולף הכט**, בעל ממגורות דגון בחיפה ולשעבר יועצו האישי (ללא שכר) של ראש־הממשלה מנחם בגין. הכט, יליד בלגיה שגדל בשווייץ ושגישא ביזגוסלביה, בשבוע שבו פלשו אליה הנאצים, הוא בן מישפחת מפעילי ספינות על נהר הריין ומאחסני תבואות בממגורות, שקיבל בשנת 1950, מממשלת ישראל, זיכיון ל־51 שנה להפעלת הממגורות בחיפה (ולאחרונה באשדוד), דרכן נשאבות מן הספינות כשני מיליון טונות גרעיני מזון ומיספוא לשנה.

◆ **נפטר** במוסקבה, בגיל 55, **טיגרן פטרוסיאן**, מי שהיה בגיל 34 אלוף העולם בשח־מת (לאחר שגבר על מיכאיל בוטביניק). פטרוסיאן, יליד גרוזיה, עסק גם בעיתונאות שח־מת ואף פירסם ספר (שח־מת ופילוסופיה) אך במיוחד נודע בהקפדתו לשמור מרחק מאמני שח־מת שערקו מברית־המועצות בכמקרהו של ויקטור קורצ'נוי, שאת ידו סירב פטרוסיאן ללחוץ לפני מישחק על אליפות העולם ואף דרש שיקצו לו חדר־אוכל וחדר־שירותים בנפרד מקורצ'נוי.

◆ **נפטר** בתל־אביב, בגיל 81, **יעקב אבא**, מראשוני התיאטרון העברי, שהחל את דרכו כשחקן התיאטרונות הסאטיריים הקומקום והמטאטא, המשיך בתיאטרון המסחרי (כנר על הגג) וסיים את ימיו כסדרן בכניסה לתיאטרון הבימה.

◆ **נפטר** בסטראפורד־און־איוון, באנגליה, חודש לפני יום־הולדתו ה־90, **גיון בראינטון סריסטליי**, סופר אנגלי פורה (למעלה מ־30 ספרים), שנודע במיוחד בשיחות־ הארגעה שלו בבי־בי־סי של לונדון, בימי מילחמת־העולם. רבים מספריו של פריסטלי, שנישא שלוש פעמים, ושהפך מקצין קרבי של מילחמת־העולם הראשונה למתנגד נמרץ של החימוש הגרעיני, תורגמו לעברית והיו לרבי־מכר של הוצאת עם עובד בשנות ה־40 (אור יום בשבת).

מדליית־זהב לברברת

אין ספר שישראל היתה יכולה לזכות בנקל במדליית־זהב (וגם כסף וארד) באולימפיאדה, אילו היה שם ענף־ספורט המבוסס על השריר האחד שבו טמון כל כישרוננו הלאומי: הלשון.

לפני האולימפיאדה, בזמנה ואחריה, הופעל השריר הזה במרץ בלתי־נלאה. יתכן שספורטאינו, מאמנינו ועסקנינו אינם מצטיינים כל־כך במיקצועות פרימיטיביים כמו שחייה, סיף והרמת־משקולות, כדרך הגויים, אך בהפעלת הלשון — אין כמותם: כל אחד שיאן עולמי ואולימפי.



פרידמן

שאל אחד מהם מדוע לא הצלחנו באולימפיאדה כמו זאמביה ואיסלאנד, ובלי מחשבה שניה הוא ימטיר עליך מטר של הסברים, שלעומתם מחווירים להטוטי ההתעמלות של הנערות הרומניות וכושר־ההתמדה של הגברת השווייצית.

מי לא אשם?

הממשלה אשמה! אלה מה?

העיתונאים אשמים! מובן מאליו!

אלוהים אשם! האקלים אשם! הערפיח אשם! הגעגועים הביתה אשמים! כולם אשמים, חוץ מן הספורטאים, המאמנים, העסקנים, שהיתה להם החוצפה התהומית לנסוע על חשבוני ללוס־אנג'לס ולבזות את דגל־המדינה.

ואילו אני הייתי רוצה במדליה עלובה אחת של ארד. א ח ת! ואל יבואו אלי כל יפי־הנפש, ויטענו כי קביעה זו היא סטייה שוביניסטית איומה. וגם לא המטיפים נגד עיליתנות (או „אליטיזם", בלשון אקדמית טהורה).

כן, בפירוש: אני רוצה במדליה של ארד. ולמרות שאיני המעריץ הכי גדול של התיקווה, אני רוצה שינגנו את התיקווה באולימפיאדה, ששיאן ישראלי יעמוד על המיתקן המשולש ויצדיע לדגל הכחול־הלבן העולה בתורן.

ומדוע? לא רק מפני שאני נעלב, כישראלי, כאשר כל הר הספורטאי של ישראל אינו מסוגל להוליד אפילו עכברון עלוב אחד. זה מרגיז, בהחלט, אבל לא זה העיקר.

העיקר הוא — וכבר אמרתי זאת במדור זה — שמצב הספורט אינו אלא סימפטום של מחלה לאומית כללית: חוסר־ההצטיינות בכל שטח שהוא, אי־הנכונות של היחיד להתאמץ כדי להשיג, חוסר התמריץ של האדם להתמודד עם עצמו ולהגיע למשהו שאיננו תפל ועקר ובינוני ואפרורי. מבחינה זו אין הבדל בין ספורט וספרות, אמנות ופוליטיקה, עיתונות וצבא. דיבור במקום מאמץ, שוויץ ורושם במקום הישג, „סמוך עלי" במקום אחריות.

כן, גם צבא. ודיבורי־ההבל של הפרופסור בתוכנית מוקד, כאילו אנחנו שיאנים עולמיים במרגמות ובתותחים — גם להם אין על מה לסמוך. האם יש באמת הבדל בין לוס־אנג'לס וסולטאן־יעקב? בין לימור פרידמן ורפאל איתן?

אבל לדבר אנחנו יודעים. ועוד איך! חיים ומוות ביד הלשון. אותו מאמן זריז־הלשון בתוכנית מוקד. שידע להסביר את הכל ולהאשים את הכל ולדבר על הכל — הוא השיאן הישראלי האמיתי.

הביאו לאולימפיאדה ענף של ברברת — והתיקווה תנוגן והדגל הכחול־לבן יעלה!

אלמלא באוגוסט 1984

השאלות המעניינות ביתר בהיסטוריה הן השאלות המתחילות במילים „אילו" ו„אלמלא".

למשל: מה היה קורא א ל מ ל א קמה בסוף מאי 1967 ממשלת־אחדות־לאומית?

הנה הפרטים העיקריים, למען הקוראים שהיו אז תינוקות, או שלא נולדו עדיין:

באמצע מאי נודע כי נשיא מצריים, גמאל עבד־אל־נאצר, ריכז במפתיע צבא גדול בחצי־האי סיני. כעבור שבוע הוא הכריז שהטיל הסגר על אילת, ושמיקש את מיצר־טיראן (זה לא היה, אגב, נכון). כאשר החלה ישראל מגייסת את צבא־המילואים, נשמעו בעולם הערבי איומים מקפיאי־דם בהשמדת ישראל.

בארץ גברה חרדה נוראה. בריעבד הוכח כי לחרדה זו לא היה כל בסיס, כי לישראל היתה גם אז עליונות צבאית כבירה. כמה אנשים במטכ"ל אף חיכו בכליון־עיניים לאמתלה טובה לפתוח במילחמה. אבל הציבור לא ידע זאת, וגם לא הכנסת והממשלה. החרדה היתה עמוקה וכנה.

כמו תמיד במצב כזה, נשמעה הקריאה לאיש חזק. ראש־הממשלה ושר־הביטחון, לוי אשכול, לא היה בעל כריזמה. לציבור היה נדמה שזהו איש חלש, הססן, מגמגם, ובעיקר — אדם שאין לו מושג בענייני־ביטחון.

היה ברור שתפרוץ מילחמה. היא נתפסה כמילחמה על עצם קיומה של ישראל. הממשלה דחתה את ההכרעה, בין השאר כדי לקבל אר־קיי אמריקאי. ובינתיים גברה ברחוב תנועה ספונטנית למסירת ראשות־הממשלה ו/או מישרד־הביטחון בידי מנהיג למוד־מילחמה.

תחילה התעופפו בחלל שמות רבים: דויד בן־גוריון (שהיה באופוזיציה), יגאל ידין, יגאל אלון, שימעון פרס, משה דיין. בהדרגה התמקדה הדרישה סביב אדם אחד: דיין.

בתוך הממשלה היו לחצים חזקים על אשכול לוותר על תיק־הביטחון ולמסור אותו בידי אלון, המצביא המצטיין ביותר במילחמת־העצמאות. אשכול לא רצה להיכנע. הוא רחה את ההכרעה מיום ליום.

במיקרה עמדתי אז במגע יומי עם אלון, בגלל עניין אחר, וחזיתי בדראמה מקרוב. ביום הרביעי בשבוע באתי למישרדו של אלון, ומצאתי אותו במצב־רוח מרומם: הוא היה בטוח שקיבל סוף־סוף את המינוי. כעבור 24 שנות דיברתי איתו שוב, והוא היה אדם שבור. הסתבר כי בינתיים הוחלט למסור את התפקיד לדיין. באותו ערב הוקמה ממשלת־אחדות־לאומית: דיין היה לשר־הביטחון, מנחם בגין ויוסף ספיר הליברלי צורפו לממשלה כשרים בלי־תיק.

גולדה מאיר מזכירת מפא"י, התנגדה לכך עד הרגע האחרון, גם כאשר נערכו לפני משרדה ברחוב הירקון 110 הפגנות של נשים („הנשים העליזות של וינדזור", כפי שכינו אותן אז). גולדה אמרה שאין לה צורך בשותפים לניצחון.



אין ספק שגולדה צדקה. אילו החליטה ממשלת־אשכול על פתיחת המילחמה מבלי להקים את ממשלת־האחדות, לא היה משתנה דבר בששת־הימים. בראש צה"ל עמד המטכ"ל הטוב ביותר שהיה לו מעולם, המילחמה היתה מתנהלת בדיוק כפי שהתנהלה, ובסערת הניצחון לא היה איש זוכר את משה דיין ו/או מנחם בגין, שהיו נשארים עסקנים אופוזיציוניים, בשולי המאורעות.

האם היה משתנה משהו למחרת המילחמה? אלמלא קמה ממשלת־האחדות, האם היתה ממשלת־אשכול מסוגלת לנצל את ההודמנות ההיסטורית החד־פעמית להמיר את פירות־הניצחון בשלום?

אשכול עצמו היה רחוק מלעלות על דרך השלום. על כך אני יכול להעיד בעצמי, כי הצעתי לו ביום החמישי של המילחמה לפנות לאלתר במחווה דרמאתית אל העם הפלסטיני: מדינה פלסטינית תמורת שלום. כעבור כמה ימים דיברתי עימו על זה בארבע עיניים. הוא לא חלם על כך.

יגאל אלון, שר־העבודה, התגלה אז כלאומן קיצוני, ואיש בממשלה לא עלה עליו מבחינה זו — גם לא מנחם בגין. הוא ניסה להיות יותר ניצי מאשר משה דיין, שנוא־נפשו, והתחרות זו עיוותה את כל מחשבותיו.

ובכל זאת — הנוכחות של בגין בממשלת־האחדות חיזקה באופן מכריע את המגמות הסיפוחיסטיות, סיפקה ללאומנים הסוציאליסטיים חיזוק רעיוני ומנעה כל מחשבה אחרת. בשבועות ובחודשים המכריעים אחרי המילחמה, כאשר התגבשה והתקשתה התודעה הלאומית, וכאשר עלתה המדינה על פסי הסיפוח, מילא בגין תפקיד חשוב מאוד.

פסים אלה הובילו עד הלום. ממשלת־האחדות העניקה לגיטימציה לימין הקיצוני, שנראה לפתע כמרכז מתון. האיש בגין זכה באהדה רבה. חבריו החדשים בממשלה הוקסמו על־ידי נימוסיו, הגינותו הקולגיאלית וחזותו הרציונלית. לולא ממשלת־האחדות של 1967, לא היה בא המהפך — וב־1977 לא היה בגין ראש־ממשלה.

מכל הבחינות, הקמתה של ממשלת־האחדות־הלאומית ב־1967 היתה אסון לאומי.

כיום, כאשר דן המערך שוב בהקמת ממשלת־אחדות־לאומית, כדאי לו להרהר במאורעות מאי 1967. כדי שלא יהיה בשנת 2000 צורך לכתוב מאמרים שיתחילו במילה „אלמלא...".

בגין! בגין!

כאשר נפזקו העיצומים של עובדי המיטען בנמל־התעופה בן־גוריון, פרצו הנוסעים השמחים בקריאות „בגין! בגין!" — כך סיפרה כותרת בעיתון.

מובן שאיש מהם לא העלה על דעתו כי מנחם בגין, האסיר־מרצון מרחוב צמח בירושלים, קשור בצורה כלשהי בעיצומים ובהפסקתם. היתה זאת סתם קריאה של התלהבות לשמע הידיעה הטובה, אחרי עיניים ממושכים.

לפני שני דורות היו נוסעים אלה קוראים „הידד!" ולפני דור „כיפאק היי!" — קריאה שמקורה המדוייק לוטה ערפל. (אולי זוכר מישהו איך חדרה קריאה זו לפלמ"ח ולצה"ל?)

מסתבר כי שמו של ראש־הממשלה לשעבר, אהוב השכונות, קיבל עתה משמעות זו.

אני מתאר לעצמי שבעוד אלפיים שנה יישבו היסטוריונים ופילולוגים וישברו להם את הראש מה משמעותה של קריאה זו. מה זה „בגין"? פרופסור פלוני יטען שיש לזה מקום אשורי עתיק, שעבר אל השפה העברית באמצעות הארמית, ואילו דוקטור אלמוני יוכיח בלהט כי „בגין" משמעו „בגלל, מחמת", והקריאה היא קיצור של „בגין ה'", כך שיש לראות בה מעין הודייה לשם יתברך.

מלומד אחר יטען שמקור המילה באנגלית, שפה שהיתה מקובלת אז בעולם, ומשמעות הקריאה היא: „להתחיל! להתחיל!"

סטודנט אחד קטן יתערב בוויכוח בדחילו ויאמר שאולי היה קיים אי־פעם אדם בשם בגין — אך איש לא ישים לב לתיאוריה מגוחכת זו.

אולטימטום ביער בן־שמן

שמעתי ברדיו ראיון עם חבר־הכנסת הטרי רן כהן, ולא ידעתי אם להתרגז או לצחוק.

כהן ירק בפני כל חבריו־לשעבר בשל"י והודיע שהוא „בז" להם. את עצמו הציג בענווה כאיש־עקרונות דגול, הלוחם מילחמת־מיצווה למען העשוקים והמדוכאים.

לשמע מילים אלה עלתה לנגד עיני תמונה מסויימת מאוד. לא הייתי מעז לתאר את המעמד כאן, מחשש פן יחשדו בי שהמצאתי אותו, אלמלא היו לו כה הרבה עדי־ראייה־וזשמיעה.

של"י נולדה ערב הבחירות של 1977, כהתאחדות של כמה פלגים. בישיבת־הייסוד הוסכם מי יהיו ארבעת מועמדיה הראשונים: לובה אליאב, מאיר פעיל, אורי אבנרי וסעדיה מרציאנו, לפי סדר זה. הוטל על אדם אחד — יעקב ארנון, שהכל כיבדוהו וסמכו עליו — להחליט לבדו על דירוג כל שאר החברים ברשימה.

כעבור כמה ימים הביא ארנון את החלטתו. החבר הערבי, ואליר צדרק, הוצב במקום ה־5, רות דיין במקום ה־6, רן כהן במקום ה־7 ואמנון זיכרוני במקום ה־8.

בשבת שלאחר מכן ערכו חברי של"י פיקניק המוני ביער בן־שמן. באמצע אירוע עליז זה ניגש אלינו רן כהן ותבע שנקיים מייד ישיבת־חירום של הפורום המוביל.

באי־רצון מסויים נענינו. התרחקנו מן החוגגים וערכנו ישיבה־בעמידה בין העצים. השתתפו בה אליאב, פעיל, ארנון, פלד, אני, ועוד שניים־שלושה חברים.

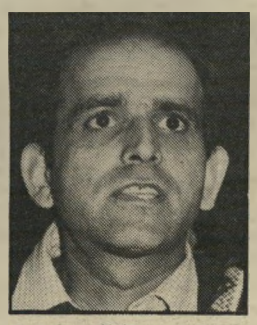
רן כהן פנה אלינו ותבע לשנות את מקומו ברשימה. הוא הביא לכך נימוק מיוחד במינו. תחילה חשבנו שהוא מתלוצץ, אך כאשר נוכחנו לדעת שהוא מדבר ברצינות גמורה, גברה המבוכה בלב כולנו. לא ידענו כיצד להגיב.

וזה היה סיפורו: זה עתה הוא התחתן בשנית (ראינו את אשתו, צעירה בלונדית מהקיבוץ). כאשר סיפר לה שדורג במקום ה־7 ברשימה, היא הגישה לו אולטימטום: אם לא יוקדם למקום ה־6, היא תתגרש ממנו. הוא פשוט לא יוכל לחזור הביתה, אם לא יוזז קדימה.

החל ויכוח גדול. בגלל אופי הנימוק, אי־אפשר היה לדבר בצורה חופשית, בלי מבוכה. בסופו של דבר נחלצנו מן המצב המביך על־ידי כניעה לדרישתו. רות דיין הסכימה לעבור למקום ה־7, ורן כהן הוצב במקום ה־6. כשהודעתי על כך לזיכרוני, הודיע שהוא פורש מתנועה שבה מתנהלים העניינים ברמה זו.

ההמשך ידוע: של"י זכתה בשני מנדאטים. לפי שיטת הרוטציה, מסר לי לובה את מקומו, ואני מסרתי אותו הלאה לצאדק. פעיל ויתר על מקומו למרציאנו, וזה ברח עימו מייד. כהן לא נכנס.

לקראת הבחירות של 1981 הזיז כהן שמיים וארץ כדי לזכות במקום הראשון. כשלא הצליח בכך, מנע את הרכבת הרשימה עד השניה האחרונה. כתוצאה מכך הוצב במקום ה־3, והרשימה לא עברה את אחוז החסימה.



כהן

אחרי אינטרמצו קטן כמפקר התותחנים שהפגיזו את ביירות, חזר רן הביתה ופילג את של"י. אף אחד מכל הנוכחים באותו מעמד מביע ביער בן־שמן לא הלך איתו. את הקליפה הריקה מכר לשולמית אלוני תמורת מקום בכנסת. ואכן, השבוע ראיתי אותו, יחד עם אשתו הבלונדית והבן הקטן במיזנון הכנסת, מאושר עד מעל לגג. סוף־סוף הגיע.

מובן שאין זה הסוף. באותו שידור ברדיו כבר הספיק לזלזל בשני שותפיו הנוכחיים. על אלוני אמר שהיא התרכזה רק בענייני זכויות־האזרח, בעוד שהוא, איש הקיבוץ שלא היה יום אחד בחייו עובר שכיר, יילחם למען המוני השכירים מזי־הרעב, וישנה את ר"ץ מעיקרה. אחר־כך השמיץ את המגעים עם אש"ף שאליהם הוא מתייחס ב„בוז" — אף שמס' 2 ברשימה, מרדכי בר־און, חזר לא מכבר ממסע ארוך של הופעות משותפות עם אנשי אש"ף בארצות־הברית.

המשך יבוא. התערבויות עדיין מתקבלות.

אנשים

כיצד נחשף סודו של וייצמן, איזה תיק קיבל יהודה בן־מאיר ואיזה שם מוצע לאורי לובראני

■ **עזר וייצמן** בא בשבוע שעבר לפגישה סודית עם הנשיא **חיים הרצוג** שעניינה היה בקשתו של וייצמן לדעת אם הנשיא יטיל על **שימעון פרס** פעם נוספת את תפקיד הרכבת הממשלה, אחרי שייסתיימו שלושת השבועות, או שיטיל את תפקיד על ראש־הממשלה **יצחק שמיר**. אבל הסוד נתגלה די במיקרה. ליד מישכן־הנשיא עברה דמות פוליטית ידועה מהאופוזיציה, ראתה את וייצמן וכך נחשפה הפגישה הסודית.

■ **כל** הנוכחים במסיבת הפרידה שנערכה ליושב־ראש היוצא של ועדת־הכספים, **שלמה לורינץ**, שלא יכהן בכנסת ה־11, הירבו לשבחו. לורינץ הסמיק מאוזן לאוזן, כאשר דובר על הגינותו, מתינותו, תושחשבותו ואופן התנהגותו. גם שר־החקלאות, **פסח** („פייסי") מעבירים את כל ההחלטות בקולות של שנינו?" נגיד בנק ישראל, הד"ר **משה מנדל־באום**, שנכח במסיבה שנערכה במישכן הכנסת, לא יכול היה שלא לפרוץ בצחוק. גם האחרים חייכו מרוב בושה. התערב ח"כ העבודה, **אברהם** („בצל'ה) **בין־עוז** ואמר ללורינץ: „אל תיפגע! הוא מתכוון לברך אותך." ואחר־כך פלט בשקט: „חמור הגרופר הזה."

■ ח"כ־המפד"ל לשעבר, **יהודה בן־מאיר**, זכה בתיק מסוג ג'יימס בונד חדש, למרות שהוא לא נכנס לכנסת ה־11, שימש בן־מאיר כראש מטה־ההסברה של המפד"ל בבחירות האחרונות ולכן היה במגע יום־יומי עם אנשי פירסום איילון, שערכו את מסע־הפירסום של המיפלגה. במהרה הבחינו אנשי המישרד, בישי־בעל המישרד, תיק ג'יימס בונד מהודר.

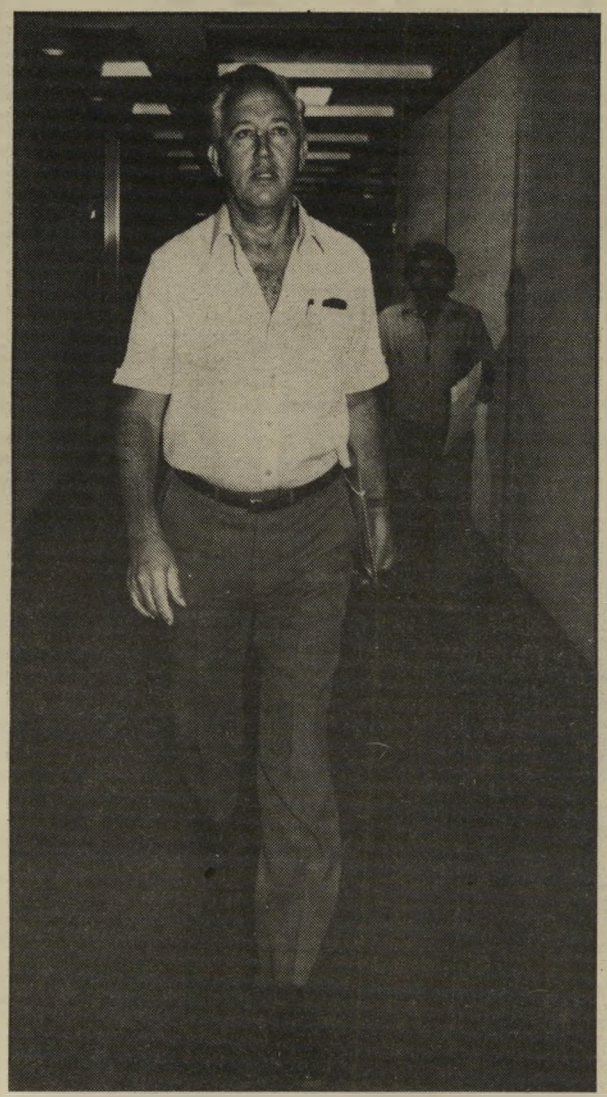
■ בתשדירי המפד"ל שודר קול גברי מפחיד שהזהיר את הבוחר הדתי שלא להצביע לרסיסי מיפלגות דתיות. עתה מסתבר שהיה זה חבר להקת הכל עובר חביבי, **עמי מנדלמן**.

■ חבר־הכנסת הליברלי **אריאל ויינשטיין** ננזף שלא בצדק. בישיבת חטיבת הליברלים בכנסת, הובעה התרעמות נגד ח"כי המיפלגה שמסרו הודעות לעיתונות בגנות הכינוס הנפרד של חברי חטיבת חירות בלישכת ראש־הממשלה. ויינשטיין ביקש רשות להגיב ופתח בסיפור המפורסם על שר־המישטרה המנוח **שלום כבור שיטרית**. כאשר היתה הבריחה הגדולה מכלא שאטה, בסוף שנות ה־50, נמתחה עליו ביקורת קשה בכנסת. שיטרית יצא למיסדרון ושאל בקול: „למה כולם מותחים עלי ביקורת? עד שלא היתה בריחה לא ידעתי שיש בית־כלא בשאטה?" המשיך ויינשטיין: „עד שלא קראתי בעיתונים שמצטטים אותי תוקף את כינוס חטיבת חרות, לא ידעתי כלל שזו התכנסה."

■ הפירסומאי **יורם ברנע** פגש את מתאם הפעולות בלבנון, **אזרי לובראני** והציע לו לשנות את שמו לרגל עיסוקו. ברנע הציע לו את השם **אזרי לובנני**.

■ מי שהיה דובר לישכת מיפלגת העבודה, **עומרי מריאן**, ודוברו האישי של פרס, יוצא לסיור השתלמות בן ארבעה שבועות בארצות־הברית, הסטייט־דיפרטמנט. אחת, אחת מחו"ל, הוא לא ישמע המיפלגה ברחוב היקר בתל־אביב.

■ שר החינוך זבולון המר, „לימור פרידמן פרידמן היא הי אלית שהירבתה



גד יעקבי בבואו להתייעצויות המשותפות – ליכוד־מערך – ביום השישי. ההתייעצויות היו של הצוותים הכלכליים של שתי המיפלגות הגדולות. משמאלו של יעקבי נראה פנס תאורה של הטלוויזיה הישראלית. אנשי הטלוויזיה באו למקום בשני צוותים – צוות של מחלקת החדשות בעברית וצוות של מחלקת החדשות בערבית. אך לשם חיסכון השתמשו שני הצוותים בציוד־תאורה אחד. לכן העמידו את הפנס באמצע המיסדרון, כששני הצלמים ושני המקליטים עומדים בקצהו ומחכים לבאים.



בנימין ג'יבלי תופס את כיסאו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, זוכה שמאל ובלחיצת יד חברית ממזכיר חברת־העובדים, דני רוזוליו כור מזון. חטיבת המזון של כור, נהג כחתן בחתונתו, במסיבה שנערכה במיפעל שמן במיפרצ חנוכת מוסיאון תעשיית השמנים בארץ. ג'יבלי, לשעבר מנכ"ל שמן, אף היא של חברת כ להקמת המוסיאון. מרוב התרגשות על הכבוד שנפל בחלקו, התיישב על הכיסא שלא



דבורה עומר סופרת הילדים והנוער מנסה לתפוס תנומה בעת דיון ציבורי שנערך בתי־אטרון הבימה בעד ונגד השמעת יצירותיו של המלחין הגרמני ריכרד ואגנר בארץ. עומר, אישתו של מנכ"ל הבימה, שמואל, שאף ישב לידה. אכן הצליחה לנמנם ואפילו אורות הפלאש של המצלמה שכוונה אליה לא העירו אותה. אחר־כך העיר אותה בעלה מתנומתה, והשניים עזבו את הפואייה שבו נערך הדיון, וירדו לבית־הקפה.

גרופר החליט לתרום את חלקו למסכת הברכות. הוא פנה בלשון חברית ללורינץ והזכיר לו נשכחות מהתקופה שבה גם הוא היה חבר ועדת־הכספים. „אתה זוכר, לורינץ, איך שאני הייתי חבר בוועדה היינו רק שנינו מדייקים ובאים בזמן, ולפני שאנשי המערך היו באים היינו בות־המטה המשותפות, שבן־מאיר מתקשה לפתוח ולסגור את תיקו. הוא היה מכה בחוזקה על גב התיק כדי שייפתח וגם כדי שייסגר. עתה, משהסתיימו הבחירות, ערכו אנשי מישרד הפרסום ומטה ההסברה של המפד"ל מסיבה, ובן־מאיר הופתע לקבל מידי **אזרי אילון**.





ר
ב
בתו של האלוף (מיל.) רחבעם זאבי (מימין) באה עם בנה מנישואיה הקודמים לבני קלטר, להופעת הפרידה של להקת נשבת בין כל המכובדים האחרים. בני מישפחה, בכירים בעיריה ועיתונאים, שקיבלו תווי כניסה „בתפקיד" וישבו ליד הבימה. לא הרחק ממנה ישבה ענת גוב, אישתו של הזמר גידי גוב, עם שני ילדיהם, הבת דניאל והבן יותם. בסביבה הקרובה ישבו עוד בני מישפחה של חברי הלהקה, שבאו לצפות בהופעת ההמונים בפארק הירקון.

זרות המת־
ארת לוס־
אומרים על
רוצה להצליח,
הזמן. הנפילה
היא שמיספר 3
שאקי, שנבחר
רים לרשימה,
ד, אם המפר־ל
יושהי קואליצ־

לכלי חובש־
לוין, הוזמן
וה של אחד
הבכירים בארץ.
וא טילפן לאישתו
סקים וביקש לדעת
שיוגש במסיבה יהיה
נענה בשלילה הודיע
וא. לוין הוא גם מרכיז־
. מדי שבוע הוא מלמד
גמרא בבית־הכנסת בית־אל
שבצפון תל־אביב.

■ העורך האחראי של הארץ, **מתי גולן**, התרגש מהתרמית הימנית שלבשו לפתע עמודי החדשות של עיתון הבוקר, מאז שנודעו תוצאות הבחירות. גולן הוציא חוגר לעורכי־הלילה וביקש שיקפידו על דמותו הליברלית והלא־ימנית של העיתון.

■ עורך־הדין, **אריה צ'ר־נוק**, חבר תנועת החרות שהתמודד בחודש מאי השנה על מועמדות הליכוד לראשות־הממשלה עדיין לא נרגע מתוצאות אותה הצבעה. „קיבלתי שמונה קולות, שניים שהצביעו עבורי אני כבר יודע את זהותם. אני עדיין מחפש את ששת התמימים האחרים."

■ **שמואל פלאטו שרון** אינו מבין מדוע הוא לא נכנס הפעם לכנסת. „קיבלתי יותר נשיקות מכל פוליטיקאי אחר, אבל כנראה שנשיקות לא מביאות קולות," קונן המיליונר מסביון, וביקש להוסיף באותו עניין: „אני אוהב להגיב על הצלחה, לא על הפסדים."

■ אלמוני טילפן לקיבוץ גן־שמואל וביקש לשוחח עם ח"כ ר"ץ החדש, **רן כהן**. הוא הודהה כאיש תנועת כך, והזהיר את כהן, שאם הוא יתקוף בפומבי את הרב **מאיר כהנא**, אזי תחזור על עצמה פרשת **אמיל גרינצוויג**. כהן לא התרגש, אך החליט להאריך בשיחה. הוא ניהל אותה בקור־רוח ולבסוף אף הצליח להוציא מהמטלפן את שמו ופרטים מזהים נוספים.

■ במשך שנים נהג **שימעון בר** לרשום במחברת עבת־כרס קטעים מספרים שהתרגש מהם, ולעיתים גם מהירהורי ליבו. אחרי מותו חיפשה אשתו שושנה, דרך להנציח את זיכרו. השבוע היא הוציאה לאור, בשיתוף פעולה עם התיאטרון הקאמרי, חוברת־זיכרון ובה קטעים נבחרים מהמחברת הפרטית של בר. לחוברת היא קראה „הירושה התרבותית של שימעון."

■ בחוברת מופיע בכתב־ידה של החרזנית והמלחינה **נעמי שמר**, שיר הכתר השרביט והגלימה. צופי תוכנית ההוקרה לשחקן **שמואל** („מולה") **רודנסקי** ששודרה בטלוויזיה בחג השבועות שמעו את השחקן, **משה בקר**, שר את השיר לכוכב־הבימה הקשיש. שמר היא חברה טובה של שושנה בר. היא סיפרה לה שאחרי שסיימה לכתוב את השיר היא הגיעה למסקנה שהשיר מתאים במיוחד לבר. היא שלחה לאלמנה את כתב־היד והסכימה שהוא יופיע בחוברת־הזיכרון.

■ אסון בתיאטרון העירוני חיפה. נעלמה תוכנית העבודה של התיאטרון לשנה הקרובה. **עזמרי ניצן**, המנהל האמנותי של התיאטרון בילה את חופשת הקיץ עם אישתו, **רינה**, כלכלנית בכירה בבנק לאומי, במסע־באירופה. בחניית־לילה בברצלונה פרצו אלמונים את ריכבם של בני־הזוג ניצן וגנבו את תיקו של הבימאי. בתיק היו מיסמכים שונים חסרי־חשיבות, אך גם דבר־מה יקר־ערך רק לבעליו. היתה זו תוכנית הר־פרטואר המלאה של התיאטרון לשנה הקרובה, שבה נכללו שיבוצי השחקנים ככל ההצגות, מועדי החזרות וסידורים טכניים אחרים, חשובים ביותר. השבוע התקיימה ישיבה ראשונה של הנהלת התיאטרון שכונסה כדי להכין את עבודת התיאטרון לשנה הקרובה. ניצן נאלץ להסביר לנוכחים שבשלב זה הוא לא יוכל לתת להם מידע רב.

■ המחזאי המצליח **יהושע סובול**, התבשר ערב יציאתו לאנגליה, שמחזהו גטו המועלה בברלין יוצג בחודש דצמבר הקרוב גם בהמבורג. שני ישראלים־לשעבר מכבים בו: **אסתר עופרים** בתפקיד זמיר הגטו והקלריניסט **גיורא פיידמן**, לשעבר נגן התיזמורת הפילהרמונית.

■ סובול ישוב לארץ להצגה אחרונה בהחלט של נפש יהודי שתועלה בתחילת החודש הבא. ההצגה תהיה מחווה לשחקנית **דליה שימקו**, שיוצאת לשנת לימודים באנגליה. המשתתפים בהצגה החליטו לתרום את שכרם באותו הערב, כדי להגדיל את כמות המזומנים ששימקו תיקה איתה לשם.

■ האסטרולוגית **מרים תמיר**, שותפו לחיים של מפקד מחוז־הדרום של המישטרה, **אבי רהם תורג'מן**, החליטה לעשות משהו כדי להרזות. היא יצאה לשבועיים של הרזייה אינטנסיבית באנגליה ומקוה שהפעם היא תצליח לעמוד בפיתויי המזון.

■ ידידים מכירים רק בעת צרה. בעלת־מועדון קלאב אייי שנשרף, **כרמלה זילברמן**, הופתעה לגלות שמי שמת־עניינת עתה בשלומה ודואגת לה, היא הרוגמנית **סנינה רוזנבלום**. השתיים הכירו בשנה האחרונה וזילברמן שמחה לגלות שהיא רכשה חברה נוספת.

■ הספר **מאקס דהאן** עריין מרצה את עונשו בכלא על חלקו בקשר ההירואין שנחשף. בחופשות שהוא מקבל, כל חודשיים. הוא שב לעבוד במיספרה שלו ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב. ועתה הוא ממתין להפחתת שליש מעונשו, כדי לשוב לעבודה במישרה מלאה.

פסוקי השבוע

● **יושב־ראש מיפלגת העבודה, שימעון פרס ביום הולדתו:** „בביולוגיה השגתי כבר את ה־61, בפוליטיקה — אני עדיין מקווה."

● **ח"כ הליברלים, בני שליטא**, על השאלה מדוע לא חתם על עצומה נגד הגזענות: „חתימה שלי היא מעין הודאה שלמדינת ישראל יש כוונה לגרש ערבים."

● **ח"כ מורשה, חיים דרוקמן**, על הנ"ל: „העצומה מיותרת וחוק נגד גזענות מיותר."

● **ח"כ חרות, אליהו בן־אלישר**, על הנ"ל: „יש לי כלל ברזל: אינני חותם אף פעם על שום עצומה ולא מצטרף ללובי כלשהו."

● **ח"כ התחיה, רפאל („רפול") איתן**, על הנ"ל: „לא ראיתי את העצומה. מה זאת אומרת אם יפנו אלי לחתום עליה? אם לסבתא יהיו גלגלים תשאלי אותה על גזענות."

● **ח"כ חרות, מאיר כהן אבידוב** על הנ"ל: „מאיר כהנא מוכן לעזור לערבים לעזוב תמורת הרבה כסף. יהודי מעולם לא דיבר על השמדת העם הערבי."

● **ח"כ לע"ם, אהוד אולמרט** על הנ"ל: „כח"כ אני מקבל עצומות, לא מפנה אותן. ח"כים חותמים על עצומה, זו תופעה מצחיקה."

● **הרב אליעזר שך**: „מה הם עושים שם בלבנון? ואם הם כבר שם, אני רוצה שלפחות יניחו תפילין. יגידו כמה פירקי תהילים."

● **ח"כ העבודה, אבא אבן** על המצב: „כבר רואים את המינהרה בקצה האור."

● **המשורר יב"ש**: „ערבי טוב זה ערבי חיי."

● **הרב מנחם הבהן**: „האצ"ל חוזר לתקופת הפורשים ולפיצוץ קינג דיוויד, מפא"י חוזרת לימים של הפתק."

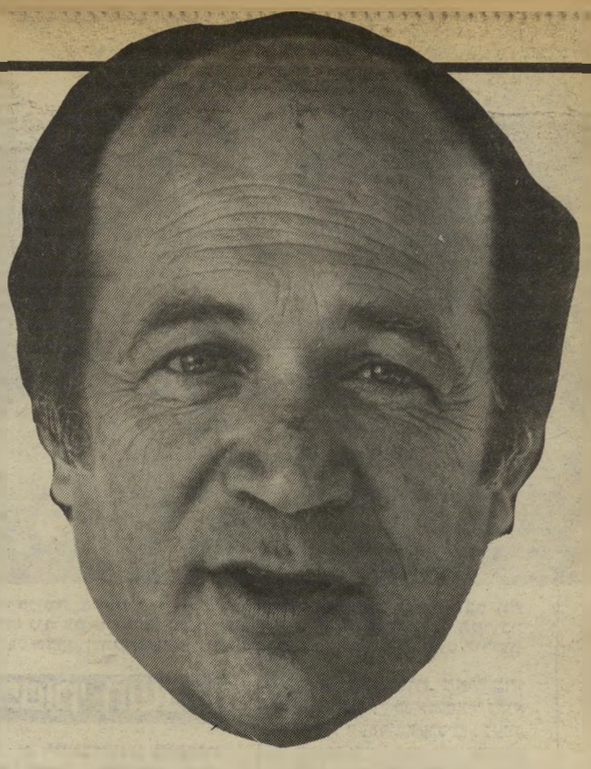
● **יהושע סובול ויעקב לזר**, על טדי קולק: „מי שאכל בתישעה באב — יאכל אותה כל השנה."



שמואל רודנסקי

מתחבק עם המלחין הוותיק שמואל פרשקו (במרכז). שחיבר בעבר שירים לתיאטרון המטאטא וללהקת הצ'יזבטרון. **רודנסקי שר אז במטאטא שיר של פרשקו**, קורפורל וקורפורלית. **ומאז לא התראה איתו. בשבוע שעבר נערכה מסיבה נוספת בשרשרת המסיבות של שלושת השמוליקים, לרגל הצגתם** הגלגל מסתובב. **במיסעדה בטיילת של תל־אביב. אחד השמוליקים, שמואל סגל (משמאל) זיהה בבית־קפה סמוך את פרשקו והשלושה התחבקו.**

יהושע מצא התחיל את דרכו בלח״, המ
לחם בשילומים והגיע לאגף הקיצוני ביות





על דלת הכניסה נמצאת עדיין מידבקת־כחירות: „צעירים זה ליכוד״. למטה, על הפנס, בדיוק מעל מיספר הבית, כתוב: בית־מצא. ואכן זה בית. מדרגות תלולות מובילות למעלה, משני הצדדים גינה פורחת במידרון. הרבה צמחי נענע, השאר פרחים. משמאל, מתחת לסוכת גפנים שפירותיה מתחילים להבשיל, אני מוצאת את רחל ויהושע מצא, מנסים להשתלט על עיתוני השבת.

הבית, בית אבן ירושלמית גסה, שוכן בגיבעת המיבתר („ברחוב הכי שקט״), שכונה הנמצאת בצפון־מיזרח ירושלים ואשר נבנתה זמן קצר אחרי מילחמת ששת־הימים, שבה נכבש השטח. עיריית ירושלים חילקה את השטח לחלקות והאנשים זכו בהן לפי הגרלה, תמורת סכום שהיה אז נמוך יחסית. מצא הגיע למקום בגל השני.

כולם מכירים אותו בירושלים כ„מצא מהעיריה״, עכשיו הוא גם חבר־כנסת, בפעם הראשונה. „אני עצמי לא מתרגש,״ הוא אומר בשקט ובמיבטא מיזרחי עדין, „אני מתרגש רק בשביל אמא שלי בת ה־90, שזוכה לראות את בנה חבר־כנסת.״

בשבילו כל העניין הוא המשך טיבעי לחייו עד כה, בעיקר בעיריית־ירושלים ובסניף תנועת חירות בבירה. מצא הוא ירושלמי ותיק („כבר 13 דורות״), גאה ונאמן.

מצד אימו הוא ממישפחת פרנס, מישפחה ספרדית ידועה בירושלים, שהיתה ממונה על חיי הקהילה „אז זה כלל פעילות סביב בתי־הכנסת ובתי־הקברות״.

מצד אביו, שאבי אבותיו עלה לארץ מיונינה שביוון, גם כן קיבל חינוך של עסקנות. סבו הקים בזמנו את בית־הכנסת הראשון בעיר־העתיקה, שהיה מחוץ לרובע היהודי. היום זה אתר־תיירות מפורסם.

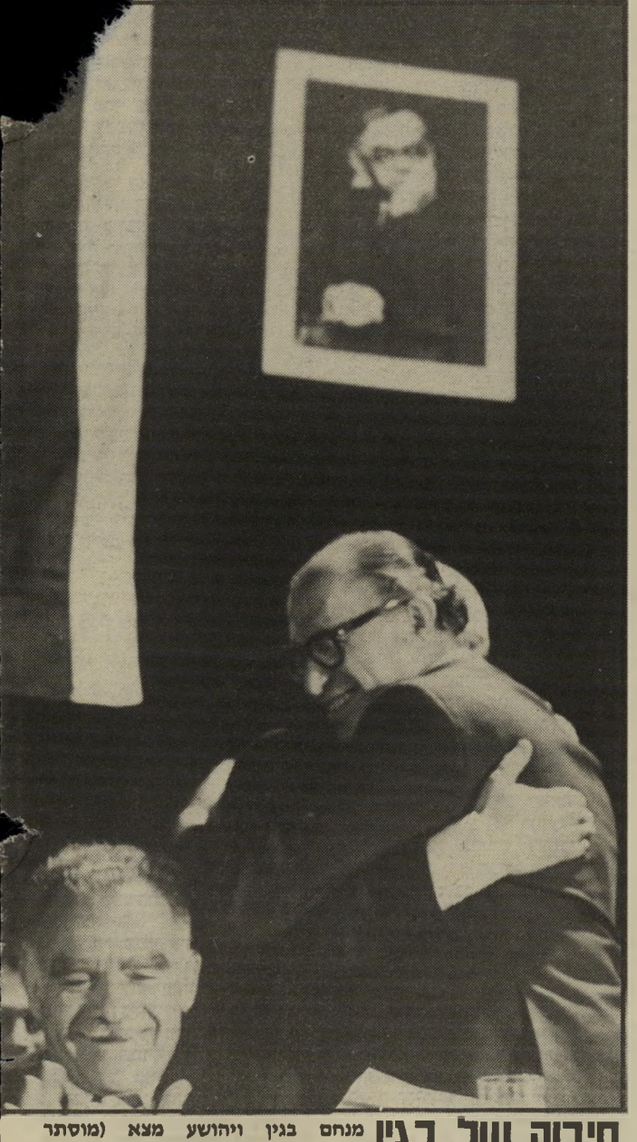
מישפחה שנמצאת דורות רבים בירושלים „דורות של עסקנות ציבורית יהודית טהורה ביישוב ארץ־ישראל,״ אומר יהושע. „העסקנות אצלי מושרשת בדם, זו לא מלה שלילית. עסקנות לשמה היא טהורה, נקיה, וצריך לעסוק בה. אם אין עסקנים, אי־אפשר לעשות למען המדינה.״

מצא, האחרון מארבעה בנים, נולד בימין־משה בירושלים, אחרי שהמישפחה עזבה את העיר־העתיקה. הבית היה מסורתי, לא חרדי. „אבא היה הולך לבית־הכנסת, הוא חבש כיפה ובבית שמרו על כשרות. אנחנו,״ אומר מצא, „כיבדנו את זה כמובן.״

כילד קטן נשלח לחדר. „למדתי יחד עם כולם סביב החכם, כולם מספר תורה אחד וכולם קוראים מסביב. לכן, עד היום, אני מסוגל לקרוא מכל צד. החכם היה מחזיק את השוט — ואני לא אומר זאת לצורך המליצה — ואנחנו היינו חוטפים ממנו מכות יבשות וכואבות בשוט המיובש.״

אחר־כך עבר יהושע לבית־הספר אליאנס, ושם, לקראת סוף לימודיו בבית־הספר, גוייס ללח״י: „יום אחד, לקראת סוף שנת הלימודים, באה בחורה לבית־הספר, לקחה אותי הצידה בהפסקה, הסבירה לי מה העניין וכך הצטרפתי ללח״י.״ הוא אז היה בן 13 וכבר פעיל ומזוהה פוליטית.

בתיכון למד בבית־ספר סוציאליסטי



חיבוק של בגין מנחם בגין וייהושע מצא (מוסתר מאחוריו) מתחבקים, כשבגין היה ראש־הממשלה. מלפנים יצחק שמיר ולמעלה תמונתו של זאב ז׳בוטינסקי.



הורים בחתונה יהושע מצא עם הוריו שמו ויונה מצא, ביום חתונתו ב־1963. המישפחה של יהושע חיה בארץ כבר 13 דורות וכל הזמן הזה בירושלים. אביו של יהושע נפטר.

והיה שונה מכל חבריו, הוא היה בלח"י. כשקרא בן־גוריון לסלק את אנשי המחתרות, סולק גם יהושע מבית־הספר, אך המשיך להיות חבר לח"י. אחר־כך חזר ללימודים. בפעם השניה הופסקו לימודיו בזמן מילחמת העצמאות, כשיצא למחנות של הלח"י ועזר לאירגון בתפקידים שונים, כנער מתבגר. אחרי המילחמה סיים את לימודיו והתגייס לצה"ל.

קשה לדבר עם יהושע מצא על חייו הפרטיים, מכיוון שהפוליטיקה שולטת בהם מתחילת הדרך. כל נקודות־הציון בחייו הן נקודות־ציון פוליטיות ציבוריות. מגיל צעיר ביותר, ותמיד בצד הימני של המפה.

בתחילת שנות ה־50, כשהתחוללה בארץ סערה סביב הסכם השילומים עם גרמניה, הצטרף יהושע לתנועת החרות. איך? „פיתאום, יום אחד, מצאתי את עצמי בהפגנה ואחר־כך באופן טיבעי ביותר הלכתי לחרות." מאז הוא שם.

„עד היום אני לא מסוגל להכניס הביתה אפילו סיכה מגרמניה. למרות שאני בן למישפחה ספרדית שנמצאת בארץ כבר דורות רבים, ואני רחוק באופן אישי מקורבנות הנאצים, אני לא מסוגל לדרוך באדמת גרמניה. באחת השנים הראשונות לנישואיי יצאתי עם אשתי לטיול באירופה. היינו בג'נווה בשווייץ, בחלק הגרמני. זה היה בלילה, בתחנת־הרכבת, שמעתי את הצליל הגרמני באוזניים ולא יכולתי לסבול אותו, למרות שזו גרמנית שווייצית (אז לא ידעתי), שמעתי שצועקים ברמקול 'האלט! האלט!' זה הזכיר לי את מישפחת מצא. יהושע עסוק בעסקנות יום ולילה ורחל מנהלת את הבית ומגדלת את הילדים, ארבעה במיספר — שלוש בנות ובן. כשאני שואלת אותה אם היא עובדת, היא מגחכת ואומרת: „בבית זה לא מספיק?"

מצא מדבר על הפוליטיקה ועל הפעילויות שלו כמו תלמיד ששינן היטב את שיעורו. „תמיד הפוליטיקה נראתה לי העסק הטוב ביותר שצריך לעסוק בו למען עם ישראל," הוא אומר ואפשר לראות שהוא מתכוון לזה.

ב־1965 נבחר לראשונה למועצת עיריית ירושלים ומאז הוא שם. „אני וטדי התחלנו לכהן ביחד," הוא נזכר בחיוך, „באותן תקופות לא היו צעירים, כולם היו זקנים או מבוגרים מאוד. אני הייתי אז בן 34 והצעיר שבחבורה."

ארבע שנים אחר־כך נבחר כסגן ראש־העיריה וכממלא מקומו. עשר שנים אחרי־כן חשב שהוא חוק מספיק כדי להתמודד מול טדי קולק על ראשות עיריית ירושלים, אבל נכשל.

הפעם החליט לרוץ לבחירות בתוך מיפלגתו וללכת לכנסת. למה רק עכשיו? „האמת היא, שכאשר הייתי סגן ראש־עיריה וממלא מקום לא רציתי. כשהמיפלגה שלנו היתה באופוזיציה, אני הייתי בשילטון. אני לא רגיל לחיי אופוזיציה. אני איש שילטון ועשיה. הייתי ממלא מקום ראש־עיריה והייתי עסוק בעשיה ובשיפור פני העיר. 10 שנים עסקתי בתיכנון ובניה של השכונות מסביב לירושלים.

„לא היה לי עניין ללכת לכנסת. אילו רציתי, אני לא חושב שהייתה בעיה, אז היו ועדות מינויים בתנועת החרות, ואני הייתי חבר ועדה כזאת. כך שיכולתי להיכנס בקלות."

הוא ניסה להתמודד על מקום בכנסת לפני שלוש שנים, אך לא הצליח. עכשיו הצליח מאוד. „בכשתי בסערה את המקום ה־15 בפאנל ומקום בשביעיה השלישית." בכנסת הוא נמצא במקום טוב באמצע — 32.

ההחלטה לרוץ לכנסת גמלה בו אחרי שסיים את דרכו במועצת העיר כסגן ראש־עירייה והיה ליושב־ראש מועצת־המנהלים של חברת שיכון ופיתוח.

„האמת היא," הוא אומר, „שמבחינת תנאים היו לי בשיכון ופיתוח תנאים מצויינים הרבה יותר ממה שאני יכול לקבל בתור חבר־כנסת, וזה כלל אוטו ונהג ומשכורת טובה."

הכל סביב הפוליטיקה. גם החברים, מטבע הדברים, כך הוא אומר, הם מתוך המיפלגה וכשלא, הוא משתדל שלא לדבר איתם על פוליטיקה, כשהם מדברים הוא שותק, כך הוא נח מחיי היום־יום.

ושוב חוזרים לפוליטיקה, כי זה מה שהוא אוהב וזה מה שהוא יודע ואלה הם חייו. „אני מאוד אוהב את הפוליטיקה, אני חושב שטובים צריכים לעסוק בנושא הזה. אני חושב שהמדינה שלנו היא עדיין מדינה שבררך, היא עדיין לא התייצבה וצריך פוליטיקאים טובים.

„אני שייך למחנה ארץ־ישראל: גם ירושלמי, גם בית של אנשי מחתרת, גם העיר העתיקה. אנחנו שורשיים בארץ הזאת. אצלנו זה טבוע בתוך הדם."

הלאומיות עניין שברגש

אני מנסה לחדור קצת יותר, לקלף את הקליפה של העסקן הפוליטי — ואין. אפילו רחל, אשתו, מקבלת את הדברים כמות שהם. „כן,"

היא אומרת. „אנחנו מתייעצים על הדברים, אבל זה הולך כך: פיתאום הוא בא הביתה ומביא עוגה יפה ואומר לי 'בואי לשתות קפה.' נו, אז אני אומרת לעצמי — מי יודע מה הוא רוצה עכשיו. אבל בסך־הכל זה בסדר. אם זה מה שמספק אותו והוא מרוצה — אז אני גם מרוצה. ועכשיו שנבחר להיות חבר־כנסת? הוא ימשיך לא להיות בבית כמו קודם."

גם הבנות הולכות אחרי אבא (אסתר בת ה־19, חיילת בצבא, סיגלית בת 16, אילה בת ה־12) ואומרות: „כל מה שאבא יעשה, שיהיה בהצלחה." אחת מהן אף היתה פעילה בסניף השכונתי של הליכוד במערכת הבחירות האחרונה. הן מתמצאות בפוליטיקה ולא מחמיצות מהדורת חדשות.

„חס וחלילה," אומר יהושע ואינו צוחק, „שלא תיפול אחת מהן למחנה השמאל. רק זה חסר לי — התבר־לות."

וחוץ מפוליטיקה? אני מנסה שוב, נואשות. „קשה לומר שחוץ מזה יש משהו. כמעט כלום. בתקופות שבין לבין," הוא מנסה בכל זאת לשלוף משהו לא פוליטי, „כשפרשתי מסגנות ראש־העיר ב־'79 ועד '81 הקמתי חברה לייבוא דברי אמנות מן המיזרח הרחוק. אני לא רגיל לשבת בחיבוק־ידיים."

וכך היה נוסע לבנו לארצות האכזוטיות, ורחל נשארה לטפל בילדים בבית. שרידים מן התקופה הזו מפארים את חדר־המגורים של מישפחת מצא: פסלים, כלים מעץ מגולף, משנהב וממתכת, הכל עבודת־יד.

והשלב הבא? שוב אורו עיניו, אפשר לחזור לדבר על פוליטיקה. „השלב הבא," הוא עונה במרץ, „להצליח בכנסת למען עם ישראל." בפיו לא נשמעים הדברים כמו מליצה, הוא באמת מאמין בהם. „אני רוצה למצוא את עצמי בתפקידי ביצוע. מה הלאה? — קשה לדעת."

„אני רואה במה שאני עושה שליחות. אני מקריב למען המדינה. זה

(המשך בעמוד 40)



לא עוזר בבית

מצא עם בן זקוניו אמיר (3). בגלל תפ־קידיו הציבוריים הרבים אין לו פנאי לעזור בבית. אבל בכל בוקר הוא קם בשש וחצי ומכין לבנו הקטן כוס תה עם חלב. כל שאר עבודות הבית והטיפול בילדים נופלות על כתפיה של אשתו, רחל מצא.



טדי והאשה

טדי קולק (משמאל) עם יהושע מצא ורחל אשתו ושתי בנותיהם אסתר וסיגלית, כשנבחר מצא לתפקיד סגן ראש עיריית ירושלים וממלא מקום ראש־העיריה ב־1969. טדי קולק ויהושע מצא התחילו את תפקידם בעיריה ביחד ועבדו זה בצד זה.



תרבושים והינומה

תמונה מחתונה מישפחתית (הכלה במרכז), כשהגברים בתרבושים. יהושע על ברכי אימו (קיצונית שמאלית). התמונה צולמה לפני 50 שנה.



יהודית דרורי:
„בכל פעם מתוספות לי שערות שיבה!"

כמעט כל מהדורת חדשות נפתחת, בזמן האחרון, ב„פיגוע בלבנון נפצעו שני חיילי צה"ל," או ב„חייל צה"ל נהרג היום בלבנון," או ב„שלושה פיגועים נמנעו היום." אני מאמינה שלכולם נצבט הלב בכל פעם כזאת, אבל מה קורה בלבבות של אמהות לחיילים המשרתים בלבנון, שעליהם מדובר במהדורות החדשות!

יהודית דרורי היא אם כזאת, ואותה שאלתי איך חיים עם זה.

בכל מהדורת חדשות מתוספות לי כמה שערות־שיבה בראש. לפעמים אני חושבת לעצמי שמהדורת חדשות אחת אני לא אשמע, אבל זה לא הולך. היד מדליקה את הרדיו או הטלוויזיה באופן אינסטינקטיבי. כנראה שאנחנו בסך־הכל מזוכיסטיות.

● **האם לא מתרגלים לעובדה שהבן בלבנון ולא מפתחים מנגנוני־הגנה, בנוסח „לו זה לא יקרה"?**

הבעיה היא, באמת, שאין שום מנגנוני־הגנה, ופשוט חיים בפחד מתמיד יום ולילה, במשך חודשים ושנים. פה ושם כדור הרגעה מסדר את הראש, כשהדאגות הן בלתי־נסבלות.

● **ואיך ממשיכים לתפקד באופן רגיל במצב כזה?**

החיים שלנו בבית השתנו מאז שבני משרת בלבנון בקו הראשון. אנחנו כמעט שלא יוצאים בערבים, כי אולי הוא יטלפן, לא עושים שום תוכניות לסופ־השבוע, כי תמיד יש תיקווה שהוא יבוא לחופש. לפי דעתי, האישיות שלי השתנתה מאז שהוא בלבנון. סדר־העדיפויות שלי השתנה. שום דבר, בעצם, לא נראה לי חשוב, רק שהבן יחזור בריא ושלם וחי. ובינתיים מחכים לטלפון.

● **והוא מטלפן הרבה?**

פעם בשבועיים בערך. לפני זמן מה היתה תמונה במעריב שבה הראו חיילים מטלפנים הביתה. בתמונה הופיע בני המחזיק שפופרת־טלפון. כשחזר הביתה שאלתי אותו למי הוא טילפן, כי זה לא הגיע אלינו, והוא סיפר שבזמן הצילום הטלפון בכלל לא היה מחובר.

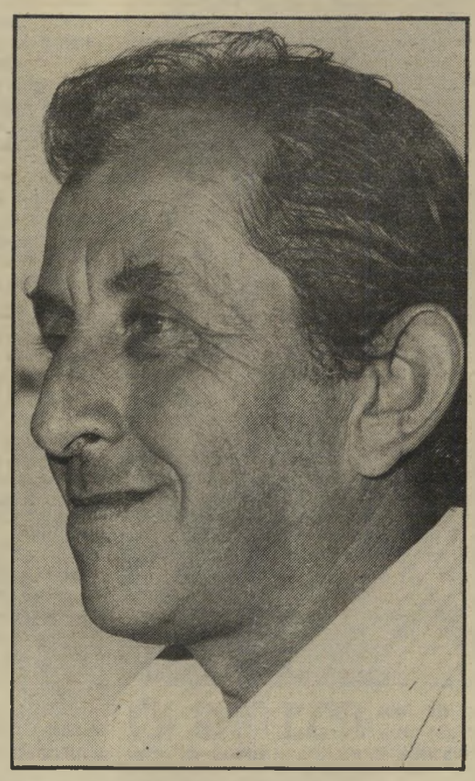
● **בעלך, שהוא קצין במיל', שירת גם הוא במילחמות והיה הרבה פעמים במילואים. לא למדת להסתדר עם הפחד והדאגה?**

דאגתי גם לבעלי במשך שנים. אבל אי־אפשר להשוות שום דבר בעולם לדאגה לילד שלך, כשאת יודעת שבמשך 24 שעות ביום הוא חשוף לכדורים, לרימונים ולזוועות האחרות. זו דאגה הרבה יותר חודרת לעצמות וכואבת.

● **מה קורה כשהבן בא הביתה לחופשה?**

בימים האלה אני חוזרת להיות האשה שהייתי בעבר. אני שמחה, צוחקת, מחייכת, אני מתחילה להחשיב דברים טרוויאליים, כל קליפות החרדה נושרות ממני.

כל זה עד שהוא חוזר לשם שוב.



מוקי מלצר:
„הישראלי הפראייר משלם כל סכום שנדרש!"

הייתי באילת בשבוע שעבר, ושלא כמו בפעמים הקודמות, כמעט שלא שמעתי שפות זרות. מייד טילפנתי אל סגן ראש עיריית אילת לענייני תיירות, מוקי מלצר, ושאלתי אותו: מה קורה? למה התיירים לא באים?

האמת היא שבאוגוסט תמיד רוב התיירים באילת הם ישראלים. תיירות־החוץ מתחילה בספטמבר. אבל כבר עכשיו ברור שתהיה ירידה גדולה בתיירות החוץ, למרות כל הפירסומים המכחישים זאת.

● **מה הסיבה לכך?**

הסיבה העיקרית היא שערי־המטבע. רוב התיירות לאילת היא מאירופה, ולתייר האירופי הארץ הזאת יקרה מאוד. הבירה הכי־יקרה בגרמניה עולה 2:2 מארק, והבירה הכי־זולה באילת עולה 3 מארק. בשנז־אליזה, בפאריס, עולה פחית קולה 4.5 פראנק ובאילת 9 פראנק. אנחנו מדינה לא נורמאלית.

● **שערי המטבע זו לא בעיה חדשה.**

נכון מאוד. זו בעיה בת שלוש, ושלוש שנים כבר מתעלמים ממנה.

● **אולי זו לא הסיבה היחידה. מה עם רמת השירות בארץ, מה עם ההגבלה על טיסות־השכר, למשל?**

בעניין טיסות־השכר הבעיה שלנו היא הכי־קטנה, כי רוב התיירות שמגיעה ישירות לאילת בטיסות־שכר היא לא תיירות מערבת. בעניין השירות, הדיבורים הם מוגזמים. לפי דעתי, השירות הוא לא רע, וגם צריך לזכור שהתייר האירופי מגיע הנה בעיקר בשביל השמש, החום והים, ומאלה יש בשפע.

לפי דעתי, עניין השירות הוא בפירוש לא בעיה מרכזית. כשהתייר חוזר הביתה הוא מספר שישראל היא ארץ יקרה. אסור לנו להתעלם מהבעיה של המחירים. הכל יקר. המיסעדות, התנועות, הקיוסקים, בתי־הקפה. אומנם הישראלי הפראייר משלם כל סכום שאומרים לו בלי לשאול שאלות, אבל התייר האירופי איננו כזה. הוא יודע בדיוק כמה כל דבר עולה בארצו, והוא כל הזמן עושה חישובים של מה כדאי לקנות.

● **יש לך פיתרונות להצלת התיירות באילת, ואולי בארץ בכלל?**

יש לי המון פיתרונות, אבל אין כאן הנהגה שיכולה להגיר — זו הדרך וכמה צריך לעשות.

צריך לשכנע את מוכרי־השירותים לתיירים, שבמחירים הגבוהים הם כורתים את הענף שעליו הם יושבים. צריך להסביר להם שאם הם מוכרים 100 בירות בערב או 20 בירות, ההוצאות שלהם הן אותן הוצאות. ואם הם לא מבינים את זה, או פשוט צריך להכריח אותם להוריד מחירים.

אני מציע למי שנוסע השנה לחו"ל לנסוע לפלמה ולראות איך זה עובד שם. שמונה מיליון תיירים בשנה לא באים בחינם. בפלמה בעלי־העסקים הבינו, או שהכריחו אותם להבין, שכמות התיירות עושה את הכסף — ולא המחירים הגבוהים.

● **מה התפוסה של בתי־המלון היום באילת?**

קרוב ל־50%, וכל התוכניות לבניה חדשה הוקפאו.



לאורה טולדו:
„הרבה אנשים לא מכירים את השם זלמן שניאור!"

אורחת מאוד מיוחדת בארץ היא הרקדנית לאורה טולדו, בתו של המשורר זלמן שניאור, שחיה בספרד ומנהלת בית־ספר למחול. שאלתי את הגברת טולדו כיצד התגלגלה לספרד.

אני נולדתי בצרפת וחייתי שם עד גיל 11. אחר־כך ברחנו לארצות־הברית דרך ספרד.

● **ולא גרת בכלל בארץ?**

לא. זה שלא באתי הנה זה בגלל אמי, שלא ארבר עליה, כי היא כבר מתה. אבל העובדה היא, שהגעתי ארצה בפעם הראשונה בשנת 1960, כאשר הובאו הנה עצמות אבי לקבורה. בפעם ההיא נישארתי כאן שנה והופעתי באיזה 40 קיבוצים בתוכנית שלי.

אבל כאשר הצעתי את עצמי כמורה לריקוד, הסתבר שאף אחד לא צריך כזאת. חזרתי, אם כן, לניו־יורק, ומייד התקבלתי למטרופוליטן אופרה.

● **איך הגעת לריקוד ספרדי דווקא?**

התחלתי בבלט קלאסי, אבל קרצתי לפלמנקו ולריקוד ספרדי. אחרי שכבר הייתי רקדנית בלט מאוד ידועה, התחלתי ללמוד אצל ויסנטה אסקורדו, מחשובי המורים לריקוד ספרדי. אחרי שגמרתי ללמוד אצלו נסעתי לפאריס ושם הוצגתי לפני אנטוניו, שהוא גם היום הרקדן הספרדי הכי־ידוע בעולם.

הצטרפתי ללהקה שלו ורקדנו כמעט בכל בירות העולם. אחר־כך חזרתי לניו־יורק ועסקתי גם בכוריאוגרפיה. עשיתי את הכוריאוגרפיה לאיש למנשה המקורי.

● **אבל לא את חתומה על זה.**

נכון. זה בגלל העובדה שבאותה תקופה לא היו לי חמשת אלפים דולר כדי ללכת לעורך־דין שיתבע את עלבוני.

● **איפה את חיה היום?**

כבר 25 שנה שאני חיה בספרד, ומשם אני נוסעת בעולם. יש לי בית־ספר למחול במאדריד.

● **אינך מדברת עברית. מכאן אני מסיקה שלא קראת את יצירות אביך.**

לדאבוני, את הרוב לא קראתי. רק המעט־מעט שתורגם לאנגלית ולצרפתית. זה כאב שאני מרגישה תמיד.

● **וזאת לא סיבה מספקת ללמוד את השפה?**

אי־אפשר להספיק הכל בחיים. כבר מאוחר מדי בשבילי ללמוד שפה חדשה.

● **יש לך מישפחה בארץ?**

אין לי מישפחה בכלל. יש לי אח שיושב בקליפורניה ואפילו לא בא לאוכרות של הוריי. מזמן לא ראיתי אותו, והוא חדל להיות מישפחה.

● **מה את עושה עכשיו בארץ?**

באתי לאזכרה ה־25 של אבא, וכאן פגשתי רקדנית נפלאה בשם סיליביה דוראן, וכנראה שנעשה דברים ביחד.

● **את יודעת שאביך נחשב משורר מאוד חשוב כאן?**

חשבתי ככה. אבל אני פוגשת הרבה אנשים צעירים שלא מכירים אפילו את שמו.

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם



ארדון רובינשטיין:
„עודף אלכוהול פוגע בכל חלקה טובה!"

אפילו ריצ'רד ברטון הגדול מת מאלכוהול, או בעזרתו. האלכוהול הפך למכה קשה בארצות רבות בעולם. אצלנו הבעיה היא עדיין בחיתוליה, אבל בכל זאת היא בעליה מתמדת, ולכן כדאי לדעת קצת פרטים.

שאלתי את הרופא ד"ר ארדון רובינשטיין איזו כמות של אלכוהול מתחילה לגרום נזק לגוף.

קשה מאוד לענות על השאלה הזאת באופן מדוייק. הרבה פעמים זה תלוי במיבנה גופו של האדם ובמצב בריאותו. יש אנשים שמפתחים נזקים אחרי כוסית אחת ליום, ויש אחרים שכמות גדולה מזאת לא תשפיע עליהם במיוחד, לפחות באופן מיידי.

● **אם פאציינט שלך ישאל אותך כמה מותר לו לשתות בלי שהדבר יזיק לבריאותו — מה תגיד לו?**

אגיד לו שלאדם ממוצע שתי כוסיות ביום לא יגרמו נזק, אבל כמות גדולה מזאת כבר תתחיל להביא נזקים.

● **מה בדיוק עושה האלכוהול לגוף?**

הוא פוגע בכל חלקה טובה: בכבד, בלב, בכליות, בלבלב, במערכת העיכול, בפוריות, וכמובן — אין ספור פגיעות במערכת העצבים.

● **עד כדי מוות?**

בפירוש כן. אפשר למות מדימום במערכת־העיכול, שנגרם מעודף אלכוהול, מהצטמקות הכבד, מדלקת הלבלב ומפגיעה בשריר־הלב.

● **האם האלכוהול הסך כבר לבעיה בישראל?**

בהשוואה לארצות־הברית ולמדינות מסויימות באירופה אנחנו קטנים מאוד. 20% מהפונים לחדר מיון אמריקאי באים עם בעיות של עודף אלכוהול. אצלנו יש מיקרים בודדים ממש.

● **אבל דובר לא פעם על עליה מתמדת בכמות צריכת האלכוהול בארץ.**

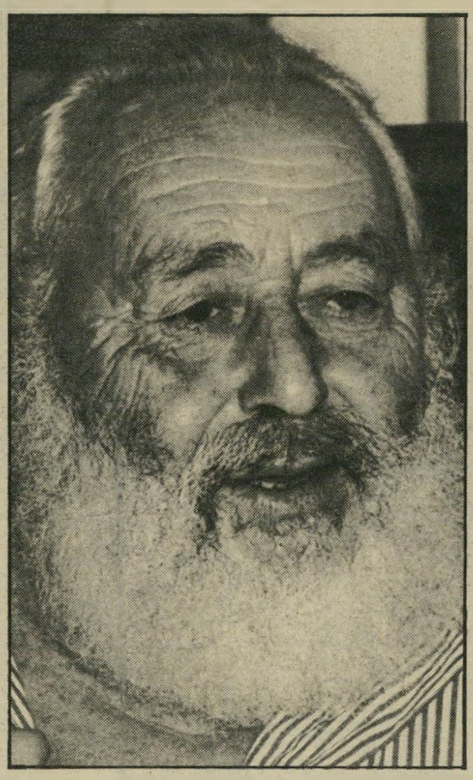
יש אומנם עליה של שתיה בקרב הצעירים, אבל זה לא מתקרב בכלל לדרגה של מכה. עדיין לא צריך לדאוג.

● **האם אדם ששתה 15 שנה והפסיק — תחזור אליו בריאותו?**

מה שניזוק בגוף — ניזוק. אבל הוא יחזור לתפקד כאדם נורמאלי מבחינה מנטאלית.

● **האם יש מיספרים מדוייקים של אלכוהוליסטים בארץ?**

אחת הבעיות הקשות באוכלוסיה יהודית היא לקבל אינפורמציה מהימנה על כמות האלכוהול שהחולה שותה. יש נטיה ברורה להפחית. כנראה מסיבות סוציאליות, ולכן אני מסופק אם יש מיספרים מדוייקים ואמיתיים.



רויד רודי:
„אנשים צודקים הם בדרך־כלל אנטי־פאטיים!"

מיספר תאונות הדרכים, מיספרי ההרוגים והפצועים, עולים בכל שבוע בצורה מטורפת. כבר ברור לגמרי שלא רק באינפלציה אנחנו הראשונים בעולם. כבישים כמו שלנו, ואפילו יותר גרועים, ראיתי בכמה וכמה ארצות, ומכאן שהאשמה העיקרית היא בנהג הישראלי.

מה לא בסדר אצלו – שאלתי את הפסיכולוג ד"ר דויד רודי.

אני מניח, שאם מאוד משתדלים אפשר למצוא כל מיני סיבות וצידוקים, אבל לדעתי, הסיבה העיקרית היא שהנהג הישראלי, כמו האזרח הישראלי, הוא חסר נימוס. דבר ראשון שהוא רוצה זה להיות צודק, ואנשים צודקים הם בדרך כלל אנטי־פאטיים. על הכביש צריך להיות נימוסי, ולא צודק.

● **אולי תסביר, מדוע לדעתך הוא לא נימוסי?**

התרבות בישראל היא תרבות מאוד צעירה. הישראלי כבר הפסיק להיות אירופי או אסיאתי או אפריקאי, והוא עדיין לא הפך להיות איש תרבות ישראלי.

● **כולם כאן לא מתורבתים?**

תתפלאי לשמוע, שבתוך מכונית על הכביש גם הרוקטורים שלנו ועורכי־הדין שלנו הופכים להיות בריונים. יש בנו תוקפנות סמויה גבוהה מאוד.

● **אבל זה בוודאי נגרם ממשהו, אולי מהמצב הביטחוני והכלכלי, אולי ממזג־האוויר הקשה בחודשי הקיץ.**

צדקנות זו התכונה הכי גרועה בעולם. מי שרוצה, תמיד ימצא לעצמו צידוקים. אני כבר אמרתי לך את דעתי, שהבעיה הכי־גדולה היא חוסר־התרבות וחוסר־הנימוס. מלבר זאת, צריך לזכור שמכונית נותנת תחושת כוח עצומה לאדם. כמה שהאדם יותר חלש — הכוח הזה משכר אותו יותר.

● **מה אפשר לעשות, אם כן, כדי להסיך את הנהג הישראלי לאדם תרבותי, ואולי בכך להציל את חייו?**

צריך להתלבש על הנושא הזה ברצינות. צריך לעשות הרבה תוכניות רדיו וטלוויזיה בנושא. צריך לכתוב על זה בעיתון. צריך להעסיק הרבה פסיכולוגים, כדי שיעשו תוכנית איך להקנות לאדם הישראלי חוקי תרבות והתנהגות נאותים ומתחשבים. צריך לטפטף לו כל הזמן שלהיות ותרן זה לא בהכרח להיות פראייר.

יש עכשיו קורסים כאלה שנותנים לנהגים לא זהירים. הם לא שווים כלום. מלמדים שם מה שכבר כולם יודעים. גם שם צריך לשנות את תוכנית הלימודים ולשים דגש על איך לא לרצות לנצח על הכביש, בכל השיטות שאפשר לגייס לעניין זה.



אסף שמי:
„כבר גמרתי לעשות את כל הכיופים של החופש!"

אנחנו כל־כך עסוקים בבעיות שלנו, שאיננו שמים לב לבעיות של אחרים. ציבור גדול של אזרחים קטנים וכמעט שווי־זכויות התחיל להתלונן בימים אלה. אחד מהם הוא בני בן ה־9, אסף. שקם עכשיו כל בוקר וצועק „נמאס לי מהחופש הגדול!"

● **למה נמאס לך?**

החופש הגדול הוא כיף, כי עושים בו המון דברים מהנים שלא עושים כל השנה. קמים מאוחר, הולכים להמון סרטים והצגות ומופעי־בידור, מבקרים חברים שגרים במקומות אחרים, רואים טלוויזיה עד מאוחר ועוד הרבה דברים טובים.

● **אז מה רע בזה?**

העניין הוא שכבר גמרתי לעשות את כל הכיופים של החופש. ראיתי את כל הסרטים שרציתי, ביקרתי את כל החברים, ובשבועיים האחרונים זה נהיה סתם ניג'ס. כבר אין לי מה לעשות ואני משתעמם, ואתם מתעצבנים וצועקים וכל העסק נהיה גועלי. אם כבר יוצאים לאיזה מקום, זה סתם בשביל לצאת מהבית ולהשתעמם בחוץ.

● **שנת הלימודים מתקרבת. מה דעתך לחזור על חומר הלימודים?**

השתגעת? מישרד־החינוך קבע חופש של חודשיים כדי שחודשיים בול לא נלמד כלום.

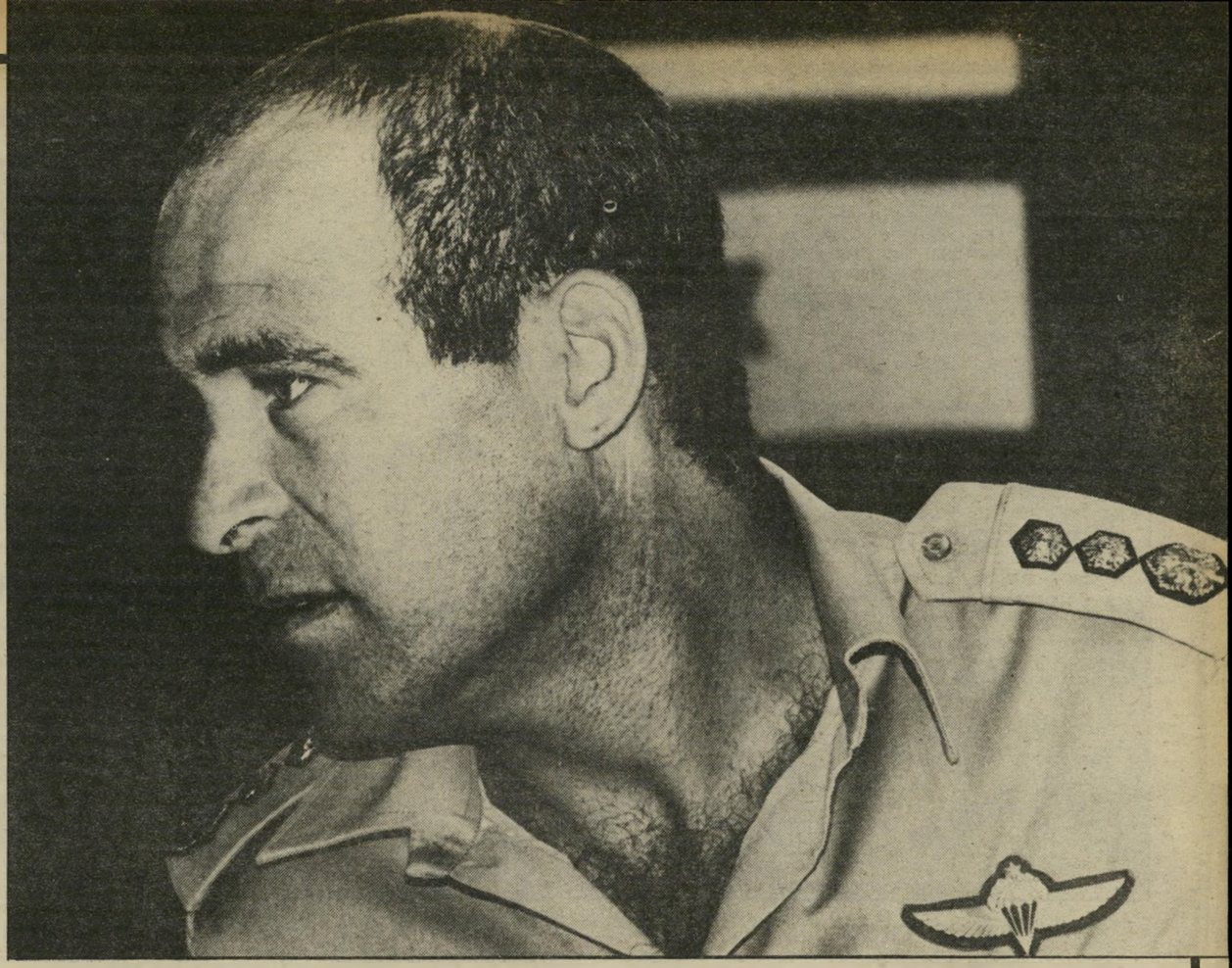
● **אם נמאס לך מהחופש, זאת אומרת שאתה שמח לחזור ללימודים?**

לא בדיוק. אני שמח לחזור לסדר־יום קבוע. במשך השנה אין כל־כך הרבה ציפיות לבילויים. אם לוקחים אותי לסרט בשבוע זה ממש פרס, בעוד שבחופש, פחות משלושה סרטים בשבוע אני מרגיש דפוק. את מבינה? בזמן הלימודים אין לי זמן להשתעמם.

● **אז הכל בסדר. ביום הלימודים הראשון תפתר הבעיה שלך לגמרי.**

בטח. בשעתיים הראשונות של יום הלימודים הראשון אני אהיה נורא שמח. בשעתיים האחרונות כבר אתחיל לספור כמה ימים נשארו לי עד החופש הגדול. אני מכיר את עצמי. בעיקר אני אוהב שינויים.

דניאלה שמי



מישפט חפץ (מימין) הוא כמילחמת הלבנון: זה התחיל ב־40 ק"מ, נמשך בלי סוף ובסוף לא יהיה מנצח, אלא רק מנוצחים

חפץ חשוד

מדוע נפסלו כל־כך הרבה שופטים במישפטו של אסף חפץ? מדוע נמשך המישפט הפשוט והשיגרתי הזה יותר מחצי שנה ורק השבוע הסתיימו ראיות התביעה? רבים תמהו מה מטרת הדחיות הרבות שביקשו הנאשם חפץ וסניגורו רן כהן. הסיבה כפי שאפשר לשער היתה הציפיה לבחירות לכנסת.

חפץ יודע כי כל זמן שאיבצן ובורג עומדים בראש הפירמידה, אין לו סיכוי. הוא קיווה כי הבחירות יהפכו את השילטון במדינה, בורג יוחלף בתפקיד כשר הפנים והמישטרה, במקומו יתמנה שר חדש, אולי פרופסור רויך ליבאי, מהמערך. ואז תשתנה כל הקונסטלציה.

שר נאור כמו ליבאי היה בוודאי עושה סדר במנגנון המישטרה, ממנה מפ"כל חדש, ומסיים בכבוד את פרשת חפץ. אולם בינתיים נראה כי כל החיפושים הללו לא התאמתו. בורג נותר עוד יותר צמוד לכיסאו ואיבצן גם הוא איננו מוחלף.

כאשר אמר יהודה וילק, התובע במישפטו של סגן־ניצב חפץ, ביום ששי את המילים „אלו עדיי" נראה היה כי מה שהתחיל כהשעייתו של קצין עקשן, הפך למילחמת לבנון של המישטרה. מאז חודש מרס, עברה השעייתו של חפץ מזמן את 40 הקילומטר שהוקצו לה מלכתחילה. הפרשה הפכה לכדור־שלג אדיר המאיים לסחוף בעיקבותיו קציני מישטרה בכירים וגם את המפכ"ל.

מבחינה מישפטית, נראה היה מראש, כי לחפץ אין כל סיכוי. הוא נאשם במסירת מידע מישטרתי לעיתונאים. השיחות הללו הוקלטו בסתר, והוגשו לבית־הדין המישמעתי תורגמן. בישיבה השתתפו קצינים נבחרים בודדים, וחפץ התלונן על כך שבירושלים לא טיפלו בחומר כנופיית ליפתא. כל אחד מהאנשים שהיו בישיבה, כולל מפקד־המחוז עצמו, יכלו להעביר את הידיעה לעיתונאי.

כאשר התקשר איבצן, מלא זעם, לתורגמן ושאל אותו מי הדליף את הידיעה לעיתונאי, לא היתה לתורגמן תשובה. בכעסו, החליט המפכ"ל לעשות צעד חריג. הוא כתב במו ידיו כראיות. אם אומנם אמר חפץ בשיחות אלה לעיתונאים ראובן שפירא מדבר ויוסי בר מידיעות־אחרונות. את מה שמיוחס לו, הרי שבית־הדין חייב להרשיעו באשמה.

אולם, למרות פשטות העניין, הצליח הסניגור, דן כהן, הידוע ברוח הלחימה שלו ובהמצאותיו המישפטיות, לסבך את הפרשה ולהשאירה במשך חודשים אחדים בראש מיצעד החדשות. כל העניין החל בחודש מרס השנה, כאשר המישטרה רכבה על גל של הצלחות. היא גילתה את כנופיית ליפתא ועצרה את מי שנאשם ברציחתו של אמיל גרינצווייג. המפכ"ל היה מסוחרר מההצלחות. כאשר פורסמה ידיעה במעריב כי כנופיית ליפתא נעצרה רק שנה אחרי שכל החומר אודותיה היה בידי המישטרה, וכי לא היתה כאן הצלחה מסחררת אלא סתם פאשלה, התרגז המפכ"ל עד איבוד העשתונות.

אבי רז, שפירסם את הידיעה במעריב, הסתמך בבירור על מקור בכיר במישטרת תל־אביב. אותו מקור מסר כי היחידה המרכזית בתל־אביב העבירה את כל החומר על כנופיית ליפתא למישטרת ירושלים שנה לפני מעצרה של הכנופיה, ובמשך כל הזמן הזה לא טופל העניין כלל.

באותו יום שבו פורסמה הידיעה, נערכה בבוקר ישיבה בלישכתו של מפקד מחוז תל־אביב דאז, ניצב אברהם



שלושת הנעלבים אברהם תורג'מן, לשעבר מפקד מחוז תל־אביב, יוסף בורג, שר־המישטרה, ואריה איבצן, המפכ"ל, מצאו עצמם נעלבים מהכינויים ששילח בהם אסף חפץ בשיחות פרטיות עם עיתונאים. בית־הדין החליט לקבל את ההקלטות.



מצוחצח ומצוטט ראובן שפירא מדבר לא היה שבע־רצון מהחלטת בית־המישפט להשמיע את השיחה. מאחר שלא ידע כי הוא מצותת, דיבר מבלי לנסח את דבריו.

צו להאזנת־סתר נגד ארבעה קצינים שהשתתפו בישיבה.

על פי חוק האזנות־סתר יכול המפכ"ל במקרים דחופים להוציא צו כזה ל־48 שעות בלבד, כאשר יש חשד לעבירת פשע. צו זה חייב להיות מאושר אחר־כך על־ידי נשיא בית־משפט מחוזי, אחרת איננו תקף. מטרת הצווים היתה לגלות את מדליף הידיעה לעיתונות.

48 שעות אחרי שהוציא המפכ"ל את צו־הציתות, שלח את סנ"צ זכריה בנאי לנשיא בית־המישפט המחוזי בירושלים, כדי לקבל צו ציתות כדין. בנאי היה מצוייד בשלושה מיסמכים, המידע המודיעיני על כנופית ליפתא, שהיה בידי המישטרה, גליון של עיתון מעריב. שבו התפרסמה כתבתו של רז, וצו הציתות הזמני של המפכ"ל. נשיא בית־המישפט המחוזי שמע את ההס־ברים, קרא את המיסמכים והחליט לאשר האזנת־סתר למשך שבוע ימים בלבד, ולא למשך חודש כפי שביקשה המישטרה.

השיחות שהוקלטו הועברו למפ־כ"ל. בשיחותיו של חפץ עם העי־תונאים לא נמצא אישור כי הוא זה שהעביר את המידע הראשוני לאבי רז. אולם הוא שוחח עם העיתונאים בחופשיות ואישר להם. כי כל מה שנכתב בכתבה נכון.

מכיוון שלא עלה על רעתו כי מישהו מצותת לקצין מישטרה בכיר כמוהו, השתמש חפץ בשלל ביטויים עסיסיים שבהם כינה את מפקדיו בשמות גנאי שונים. גם שר־המישטרה, יוסף בורג, כונה בשיחות אלה בכמה כינויים נסים. הפגיעה האישית במפ־כ"ל ובשר, היתה בוודאי חלק מהשי־קולים הבלתי־רציונאליים להשעות את חפץ מן המישטרה.

מילחמה פרטית

אם ציפה מישהו כי חפץ יקבל את ההשעיה בכניעה, ויצא לשנת החופשה שתיכנן לעצמו כדי לעבור בפיליפינים בחברה המספקת שירותי־ייעוץ והגנה לנשיא הפיליפינים, פרדיננד מרכוס. איננו מכיר את חפץ. הגבר שהוא יוצא יחידה קרבית מובחרת, ומי שהקים את היחידה למילחמה בטרור, פתח במילחמה פרטית נגד משעיו. הוא העביר מייד לצידו את העיתונות והטלוויזיה ושכר את עורך־הדין דן כהן, העשוי ללא חת.

אחרי שהיועץ־המישפטי החליט כי אין מקום להעמיד את חפץ לדין בפני בית־מישפט רגיל, אלא להעמידו לדין בפני בית־הדין המישמעתי של המישטרה עבירת משמעת בלבד, החל המאבק המישפטי.

הרכב השופטים הראשון, שבראשו עמד ניצב דויד קראוס, פסל את עצמו מייד אחרי שהועלתה הטענה כי קראוס מזוהה כתומך בנאשם. המישטרה לא ביזבזה זמן, וניצב בנימין ברלאי, ראש אכ"א במישטרה, מינה הרכב חדש.

אז ביקש הסניגור לפסול את הקצין אלכס אישי־שלום מתוך ההרכב. מכיוון שברצונו להזמינו כעד הגנה במישפט. אישי־שלום נפסל. במקומו מינה ראש אכ"א את נתן שי והמישפט החל שוב. אולם הסניגור העלה טענת פסילה, וביקש משי להתפטר מתפקידו כשו־פט. מכיוון שבשיחות פרטיות הביע כבר דעה על אשמתו של חפץ. שי בחר להתפטר מתפקידו.

בית־הדין המישמעתי מורכב כיום מתת־ניצב לוי שאול, נשיא ההרכב, והשופטים ניצבי־משנה משה שדה־אור ומשה ברודו.

מלבד פסילות השופטים נתבקשו על־ידי הסניגור דחיות רבות מכיוון שהוא פנה לבג"ץ, וביקש להכריז כי השעייתו של חפץ מן המישטרה איננה חוקית. אולם אחרי דיונים החליט הבג"ץ, כי ההשעייה חוקית.

המישפט נמשך והסניגור חקר את כל עדי־התביעה חקירה צולבת. הוא הציג לניצב תורגמן את השאלה אם מעולם לא שוחח עם עיתונאים בניגוד לתקנון המישטרה, וקיבל ממנו את התשובה כי מפקד המחוז אכן עשה זאת כמה פעמים.

תגובתו של המפכ"ל על שיחות אלה היתה נזיפה חמורה, אך לא השעייה. הסניגור הצהיר בחקירתו כי המפכ"ל מצותת גם לניצבים, וכי צותת גם לתורגמן עצמו. הסניגור גם רמז כי למפכ"ל יש תיקים אישיים סודיים על קציני־מישטרה ובהם חומר נגדם שאיננו נמצא בתיקים הרישמיים של המישטרה.

כאשר הסתיימה חקירת עדי־התביעה, ביקש התובע להכניס כראיה את סלילי ההקלטות ותמליליהן. הסני־גור התנגד. הוא טען כי צו־הציתות שהוציא המפכ"ל לא היה חוקי, ולכן אין להשתמש בהקלטות שנעשו על פיו. כמו כן טען הסניגור כי גם צו הציתות שהוציא נשיא בית־המישפט המחוזי פגום, מכיוון שאיש־המישטרה אשר ביקש אותו היטעה את השופט.

תיקים סודיים

דישיבה של יום שישי, שבה אמורים היו השופטים לתת את החלטתם בעניין קבילות הסלילים היתה ישיבה חשובה מאוד. הנאשם ידע היטב כי אם תדחינה טענות הסניגור והסלילים יתקבלו כראיה, יסתום הדבר את הגולל על ההגנה. מה שנאמר בסלילים יגרום כנראה להרשעתו של חפץ בעבירה שבה נאשם.

אולם מכיוון שהישיבה של יום שישי היתה הישיבה האחרונה שבה הביא התובע את ראיותיו, היתה ישיבה זו חשובה מאוד גם לתובע ולמפכ"ל. וילק, ביקש מבית־המישפט לתקן את פרוטוקול הדיונים ולהוציא מתוכו הצהרות שונות שנתן הסניגור.

לכל מי שישב באולם היה ברור אלו הצהרות הרגיזו את צמרת המישטרה, ומי עומד מאחרי בקשתו המוזרה של התובע. הצהרותיו של דן כהן, כי המפכ"ל מצותת לניצבים ואוסף תיקים סודיים נגד קצינים בכירים הרגיזה ופגעה בצמרת המישטרה. ולכן היה כנראה מי שדאג שהתובע, יבקש למחוק הצהרות אלה מהפרוטוקול.

בעוד התובע מבקש מבית־הדין לתקן את הפרוטוקול, הציץ הסניגור לעבר שורות הקהל וראה שם חוץ משלל עיתונאים, רק קצין מישטרה אחד, ניצב בנימין ברלאי, ראש אכ"א במישטרה. מאחר שראש אכ"א לא גילה קודם לכן כל עניין במישפט ולא כיבד את בית־הדין בביקוריו, עורר הדבר סקרנות אצל הסניגור שקם ושאל את בית־המישפט „מה עושה כאן הקצין ברלאי? למיטב ידיעתי לא הוזמן לכאן כעד?"

אולם עוד בטרם הצליח הסניגור לפתח את הנושא, קם ברלאי ויצא את האולם. עיתונאית זריזה שרצה בעיקבותיו הצליחה רק לראות את מכוניתו העוזבת במהירות את המקום.

בריחתו המבוהלת של ראש אכ"א עוררה מחאה קשה מצד הסניגור. כהן הצהיר כי הוא רואה בין רעה את נוכחותו של נציג המפכ"ל בישיבת בית־הדין שבה ניסה התובע לשנות את הפרוטוקול. „ראש אכ"א הוא הממנה את השופטים ואת התובע. הוא החותם על כתב־האישום והוא גם זה האחראי לקידומם של הקצינים. לכן אפשר לראות בנוכחותו בבית־הדין לחץ מכוון על התובע ועל השופטים. ומכיוון שהצדק צריך גם להראות, אמר הסניגור כי הוא שוקל אם לבקש את פסילת ההרכב, בגלל נוכחותו של ברלאי באולם.

למרות שהשופטים קבעו כי יש לקבל את סלילי ההקלטה כראיה, נתנו לידיו של חפץ ניצחון קטן. בהחלטה המשתרעת על שמונה עמודים, והמלאה תיקונים ומחיקות, קיבלו השופטים את טענתו של הסניגור כי צו־הציתות של המפכ"ל איננו תקין. „כבר הכרענו וקבענו כי היתר המפכ"ל לבצוע האזנת־סתר לא עמד בדרישות החוק," קבעו השופטים. ולא פרטו מדוע.

האם טעה המפכ"ל, כאשר הוציא צו־ציתות למשך חודש ימים, כאשר בסמכותו לעשות זאת למשך 48 שעות בלבד? או שמא טעה כאשר הוציא צו ציתות לעבירה שהיא עוון בלבד, ולא פשע, כפי שמפרט החוק.

השופטים שאזרו אומץ להצהיר כי צו המפכ"ל איננו עומד בדרישות החוק לא מצאו כוח לפרט את טעויות המפכ"ל. הם גם הפכו את החלטתם זו לחסרת תוצאה ממשית: מאחר שקבעו כי הצו שנתן נשיא בית־המישפט המחוזי תקף וחוקי, ועל פיו אפשר לקבל את הסלילים והתמלילים.

השבוע, ביום ראשון, שמע בית־הדין את הסלילים ואת כל מה שאמר בהם חפץ לעיתונאים. המילים „גמד מרושע" „ננס" ו„השמוק עם הכיפה" שנאמרו על הגבוהים בדרגה מחפץ אומנם אינם חלק מהאישום נגדו, אך בוודאי ישפיעו על השופטים שהם אנשי מישטרה הרוגלים במישמעת וסדר. אולם חפץ לא היה היחידי באולם שדבריו אוורו בפני בית־המישפט.

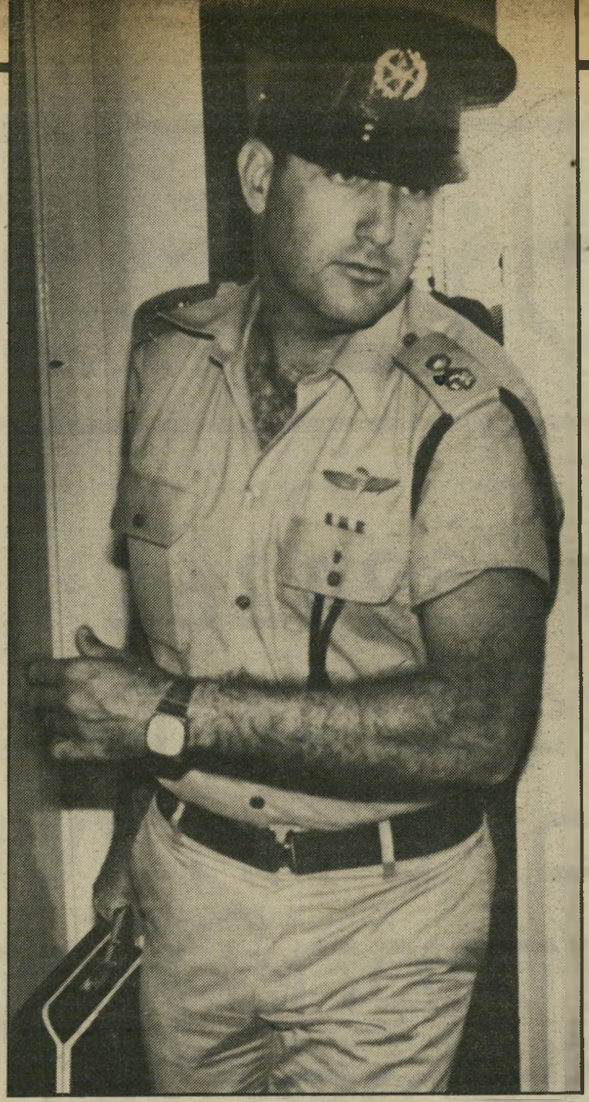


מבקח ראש אכ"א, ניצב בני־מין ברלאי, שבא לפ־קח על המישפט ונאלץ להסתלק.

גם העיתונאים יוסי בר מידיעות אחרונות וראובן שפירא מדבר, ישבו באולם והקשיבו בחרדה לכל מילה שהשמיע הרשם־קול. כאשר דיברו עם קצין המישטרה בחודש מרס לא שיערו כי הם מוקלטים והשיחה הפרטית שניהלו עם חפץ תמצא את דרכה להרבה אוזניים אחרות. מאחר שגם הם אמרו בשיחות כמה וכמה דברים שלא היו אומרים בריש גלי, שקלו העי־תונאים פניה לבג"ץ כדי לאסור את השמעת דבריהם בפני בית־המישפט.

אם כי רק חלקו הראשון של המישפט הסתיים, וכעת יגיע מועד עדי־ההגנה, נראה שכאשר תסתיים פרשת חפץ ייצאו כולם מותשים, ואיש לא ינצח.

אילנה אלון■

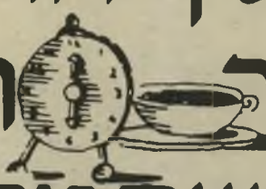


החובע הקצין יהודה וילק מונה לתפקיד התובע במישפט על־ידי ראש אכ"א במישטרה, ניצב בנימין ברלאי. הוא ביקש מבית־המישפט לתקן את הפרוטוקול ולמחוק הצהרות של הסניגור.



שוב עם עיתונאים אסף חפץ וס־ניגורו, דן כהן, ליד העיתונאים שהצטופפו לידם במישפט. רוכן ב־אמצע ירון דקל מגלי־צה"ל ולידו עומד יוסי בר מידי־עות אחרונות. בחולצה לבנה, כשגבו למצלמה, ראובן שפירא מדבר. שגם הוא הוקלט בשיחה עם חפץ.

מתנה כל בוקר..

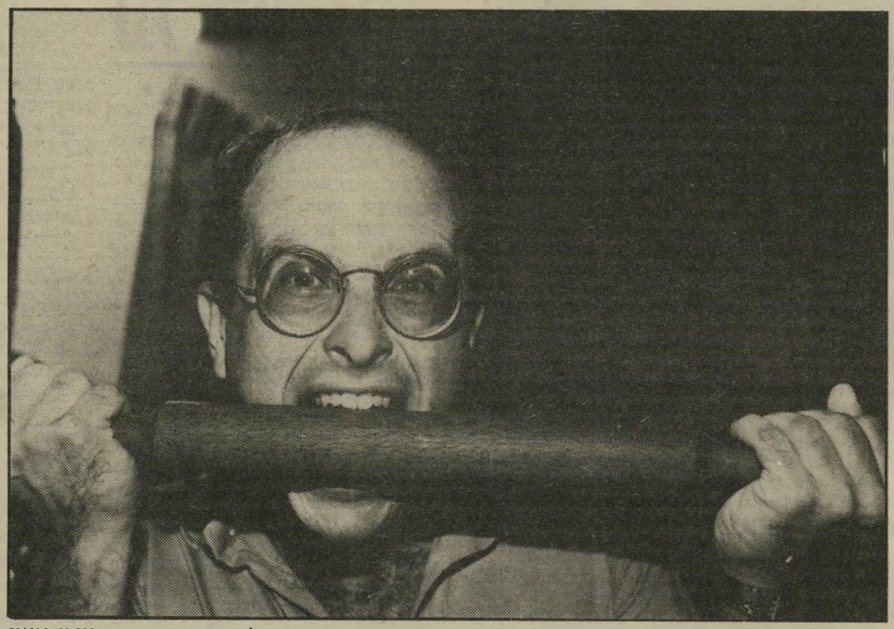
רק צלצל  824261 שלוחה
540 ואנו  נדאג לספק את
העיתון  משך חודשיים 
בשעות הבוקר  המוקדמות
לכתובת  שתמסור לנו, 
תמורת 5,175 שקל  בלבד
(מחיר מוזל למתנה 
במקום  10,350 שקל) עם
העיתון הראשון ישלח כרטיס
ברכה  עם פרטי שולח השי.

• הארץ • הארץ • הארץ •

וגם זה...וגם זה...וגם זה...

תלמידי הסטודיו של ניסן נתיב חגגו את סיום הלימודים ואת ההצגה המצליחה שלהם, המוצגת בבית לסין

כולם היו תלמידיו של נתיב



דורון צפריס התגלית החדשה של התיאטרון, מופיע על הבימה בתפקיד הראשי בהצגת כולם היו בני חוץ מנעמי, בדמות איש שרוצה להיות ראש־ממשלה. ההצגה היא סאטירה שנכתבה על־ידי שני צעירים בוגרי אוניברסיטת תל־אביב, יוני פלהב ודניאל לפין, ועוסקת בנושאי דת, צבא, מימסד ואהבה. כל הכרטיסים להצגה כבר נמכרו מראש, למי שמעוניין לדעת.



זרה וארטריאן שחקן ארמני בן 25, שגר ברמלה. בהצגה הוא משחק בתפקיד עצור, שנמצא במחסן משנת 1948. לידו הזמרת סנדרה ג'ונסון, שהיא מורה בסטודיו של ניסן נתיב. השחקנים הצעירים חוזים (בתמונה למטה) בסרט וידיאו של ההצגה.





נעם אבירם משחק בהצגה את הגנרל לפידות, המזכיר בקווי דמותו את הגנראל המוכר לישראלים, הלוא הוא רפאל (רפול) איתן. מימין: אטה גירסרו, מגלמת בהצגה מחזאית שרוצה לדחוף קדימה את הקאריירה שלה. משמאל: השחקנית בילהה דורון.



מוטי שר עורך יחד, עיתון
שמגיע בימי שי
השתפרו נורא באוכל," הוא אומר ו
כיבד בו את יושביו הקבועים של

שטרן

הסופרים והמשוררים שמ
את קפה שטרן, באו להיפרד
קראו ידיעה קצרה באחד הצה
בית־הקפה נסגר. אחרים, ש
לפגוש חברים ונתקלו בדלת ס
שהמקום להשכרה. הם באו
הרגיל של יום שישי ולהעביר
שהתפרסמו במוספי השבוע.
לסופרים ומשוררים קבע הס
הוא שהחליט שהסופרים ישב



רוני סומק המשורר והעית
תמיד, ב־1 וחצ
היה המום שכשראה שבית־הקפה
מצלצל ומחפשים אותי כאן, ויש ל





עמי יוסק. הסתפק בארטיק מהקנף בידו והסביר שהמקום מיועד לשכנים. כשעבר במקום מיועד לשכנים. אחר־כך נפרד והלך.





גבי בן היא לא שייכת לקבוצת הסופרים והמשוררים, היא בסך־הכל חיילת שקיבלה חופשה ליום שישי וקבעה שם פגישה עם חברה.

ק"ם (התנועה הקיבוצית המאוחדת), לתל־אביב, היישר לקפה שטרן. "הם מבקבוק שהשחקן, יענקלה בן־סירא ־הקפה שנאלצו לשבת על המידרכה.

שעל המדרכה

אים ביום שישי ית־הקפה. חלקם ים שבה נאמר כי ידעו זאת, באו רה ושלט המודיע תות את הוויסקי קורות על השירים ת מקום המיפגש ר גבריאל מוקד. קפה שטרן. מוקד

לא בא ביום שישי מסיבות מישפחתיות ואלה שנתקלו בדלת הסגורה הלכו אליו הביתה, כדי שיקבע מקום מיפגש חדש. שטרן הוקם בסוף שנות ה־50. בבקרים ישבו בו בעיקר אנשים מבוגרים, והייקים שבהם לא ויתרו על השטרודל ועל הקפה של אחרי־הצהריים. ביום שישי בשבוע שעבר צילצל הטלפון בשטרן, אך לא היה מי שירשום את ההודעות עבור הסופרים והמשוררים. הם ישבו על המידרכה, והמתינו לאלה שקבעו איתם פגישה.

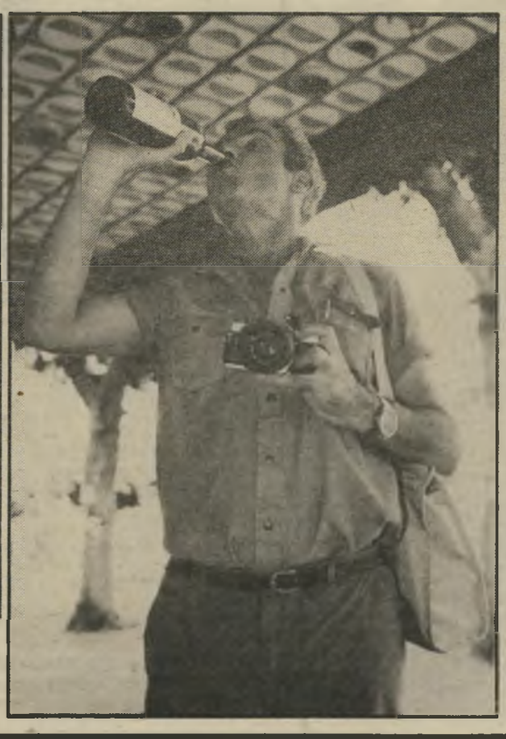


יענקלה בן־סירא השחקן, חזר מחוץ־לים כשבתיקו שני בקבוקי־יין לשבת. הוא עצר ליד החבורה העצובה, של כותבי השירים ושל קוראיהם ומבקריהם, אשר נפגשים שם בקביעות מדי יום שישי, ונידב בקבוק יין אחד. "קחו ילדים, סגרו לכם את הגן, תשתו לזכר שטרן." בן־סירא ביקש להצטלם על רקע בית־הקפה הסגור, ואמר לנוכחים גם מילות פרידה אחרונות.



שהמלצרית קיבלה בשבילי." רוני קנה בירה, התיישב וחיכה. "כולם באו לפגוש אותי, הם יודעים איפה למצוא אותי," אמר. משמאל: המשוררת ציפי שחרור. הגיעה ל־קפה הסגור עם עיתון שבו התפרסם שיר שכתבה.





יגאל מוסינזון הסופר, נוהג לעבור כל יום שישי בשעה 3 ליד בית־הקפה. אחר־כך הוא הולך לשחק שח־מת עם טומי לפיד. מימין: הסופר זיגי פרנקל.

מנחם זילברמן בא על הקטנוע לחפש את רוני סומק, אחרי שצילצל לבית־הקפה. אך איש לא ענה לטלפון. מנחם הוא תושב אילת, שמרבה לבלות בתל־אביב. הוא בא לשכנע את התל־אביבים לשנות כיוון ולרדת לדרום, לעיר מגוריו.

ציפי מנשה

רומא

בסתיו 1984

ל ש בנות־מזל המגיעות בזמן הנכון למקום הנכון. כזו היא ציפי חן, מעצבת־האופנה התל־אביבית, שביקרה לאחרונה בתצוגות האופנה העילית, שהתקיימו ברומא. תצוגות אלה נקראות אלטה מודה.

פתיחת התצוגות התקיימה במלון המהודר והמפואר אקסלסיור, הנמצא במרכזה של רומא. השתתפו בתצוגה 20 אופנאי־עילית איטלקיים, שהראו את מיטב יצירותיהם בערב זה. במסיבת הקוקטייל שנערכה לפני התצוגה נכחו אנשי־אופנה מכל העולם, איטלקים מבתי־אצולה, שחקנים וכוכבות קולנוע, עיתונאים ואנשי טלוויזיה.

זה היה האירוע הראשון והנוצץ בסידרה תצוגות האופנה ברומא. למחרת נערכה בווילה בורגזה תצוגה מרהיבה של האופנאית האיטלקית מיילה שיין. המופע המרהיב ארך שעה וחצי. הופיעו בו מיטב הדוגמניות האיטלקיות, האירופיות והאמריקאיות, שהדגימו ביגדי בוקר עילית, לנשים שזמנן בידן להסתובב בבקרים בלוביס מפוארים של בתי־מלון, כשהן עוטות על גופן חליפות־בוקר, חצאיות צרות וארוכות מלינן, עם ז'אקטים גדולים וארוכים, כשמתחתם מבצבצת חולצת משי רכה.

אותה הגברת, בשינוי אדרת, תיראה בערב בשימלת פאייטים או בשימלה ארוכה משיפון בצבע כחול מחשמל, ירוק בוהק, שחור או לבן, כשאבנים טובות גדולות וצביעוניות מפארות את הבד עצמו.

גיזרה של אנטנה. הפרוות גם הן לא נשכחו. הדוגמניות בעלות הרגליים הבלתי־נגמרות לבשו ביגדי־גוף שחורים צמודים, ועליהן פרוות מכל הסוגים, המינים, האורכים, כשגון החום הוא השולט. גם כמה שימלות־מעיל עשויות פרווה הוצגו לקהל האורחים, ללמדכן שמי שמאסה באריג תוכל להתהדר בחורף זה

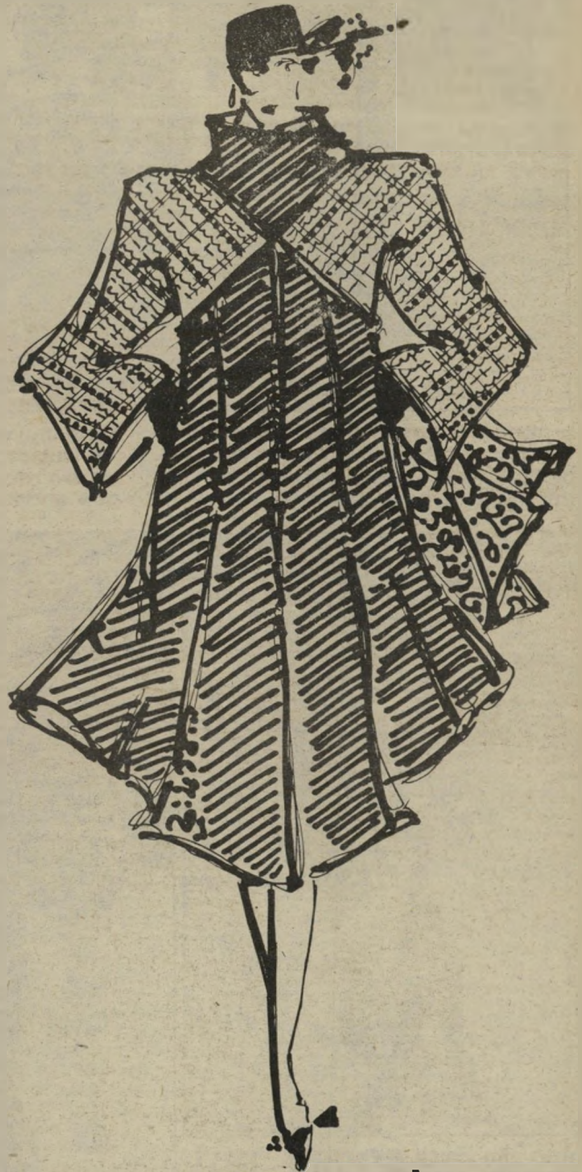


צמר משובץ במישבצות־ענק, בצבעים על רקע כחול ופסים אדו־מים ולבנים. החליפה המשובצת, בסיגנון האיטלקי, עשויה שני חלקים, חולצה ששרוליה עטלפיים, צוו־ארונה גבוה וכתפיות בצידיה. החצאית צרה־צרה וא־רוכה־ארוכה. המחיר יקר־יקר והדוגמנית יפה־יפה.





שימלת גולף צווארון גבוה מבד צמר נקי, כיסים גדולים וגזו־רים באלכסון. מימין: חליפת פפיטה בשחור־לבן.



אופנה עילית אלטה מודה האיטלקית: שימלת ערב עשויה מבדים בוהקים ונוצצים, בעיצוב אופנתי חדשני, המיועדת לאותן שהממון מצוי בידן. כל דגם מיוצר לפי הזמנה.

בשימלת־פרווה.

גם המדרגות הספרדיות של פיאצה דה־ספאניה במרכז רומא לבשו חג מזה שלושה ימים. האיטלקים טרחו וכנו מאות מושבים מסביב לכיכר, והאיזור נסגר לכלי־רכב. הדוגמניות שהציגו את יצירות החורף הקרב היו חלקן מולאטיות בצבע השוקולדה, בלונדיות

אורנה גלזר חלוץ ראווה

סקנדינביות, יפאניות ואירופיות. המשותף לכולן היתה גיזרה של אנטנה — גובהן נע בין 185 ל־190 סמ', והן היו דקות ורזות. כולן עד אחת קצוצות־שיער עד העורף, השיער משוך אחורה, כשהג'לי המרוח בשערן מעניק להן ברק. איפורן לבן, בסיגנון המסכה, המשווה לפניהן מראה תיאטרלי ונוכחות בימתית.

גילן של הדוגמניות היה בין 18 ל־20 — צעירות ומצליחות.



במדרגות הכבר הספר־דית ברומא, ב־תצוגה המרהיבה, נכחה ציפי חן.

„הבגדים," אומרת ציפי חן, מעצבת האופנה הישראלית, „מקבלים פרופור־ציות אחרות על דוגמניות גבוהות כאלה."

נהג בכפפות לבנות! התצוגה בכיכר הספרדית נערכה על המדרגות עצמן, וכך הילכו הדוגמניות על עקבים גבוהים וירדו במדרגות בזהירות רבה, בקומה זקופה כשהראש מורם. המוסיקה היתה קיצבית ופאנקית, וחלקה קלאסית רועמת.

הצללית של סתיו חורף 84־85 היא ארוכה, וכוללת הרבה חצאיות באורך הקרסול, עם שסעים מכל הצדדים. לערב יש חולצות משי וגורגט, עשירות בכר, והשרוול עטלפי. השמלות בסיגנון מעיל בעל כפתורים גדולים.

הצבעים השולטים הם שחור, לבן, שילוב של שניהם, חום־חמרה משולב בסגול, כחול חשמל, שחור עם הרבה ורוד, פוקסיה עם ירוק דשא, אדום וצהוב משולבים בשחור.

המוזמנים היו לבושים במיטב מחלצות האופנה, ביגדי־ערב ארוכים ונוצצים ופאייטים רבים. בקהל נראו גם שייח'ים ערביים לבושים בכופיות ובגלביות, עם נשותיהן רעולות־הפנים, שרקות ספורות קודם לכן הגיעו למקום במרצדסים מהודרים מלווים בנהג בעל כפפות לבנות.



שימלה לערב שופעת בד סאטן מבריק בצבע שחור, והרבה עיטורים וסילסולים מתחרה. הכתפיים נראות כמו כנפי־ציפור. כפפות ארוכות מסאטן ישלימו את ההופעה.

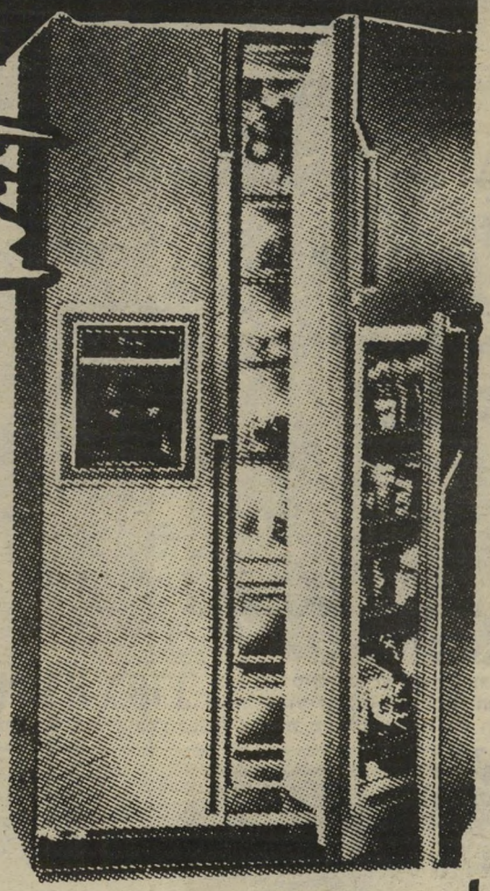




מראה מושלם שימלה צרה באורך של מתחת הירכיים ומתח־תיה מיכנסיים, חגורת עור רחבה, כפפות שאל, כובע ועגילים – כך נראות לא רק הדוגמניות, אלא גם המיטיבות להתלבש. משמאל: האופנה האיטלקית ברוב הדרה – כובע פרווה לעשירות שקר להן.

קריסטל ווירפול

המקרר היחידי במבחר של 9 דגמים

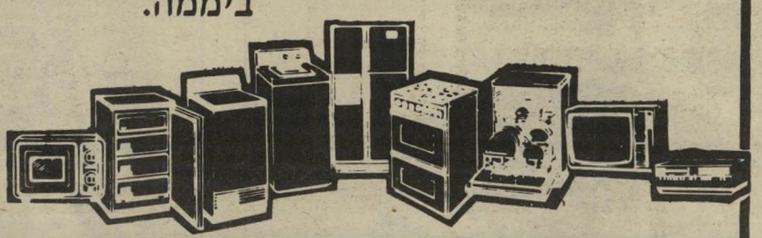


אספקה מיידית
עד גמר המלאי

חברת קריסטל מציעה
9 דגמים של מקררי ווירפול
האמריקאים החל מ-16 קוב
עד 26 קוב (449 ליטר — 726 ליטר).
2 דלתות, SIDE BY SIDE,
3 דלתות (דלת שרות)
תא הקפאה עליון או תחתון.
מגוון צבעים ושיכלולים
חדישים ביותר.

לראשונה בישראל
שרות קריסטל 24 שעות
ביממה.

Whirlpool

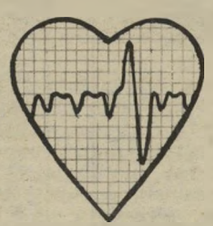


VISA
להשיג ב-10 תשלומים
דולריים שווים
באמצעות ויזה.

הבית שלי כולו קריסטל

להשיג ב: קריסטל - רח' החלזון 12 רמת-גן, באולם התצוגה של קריסטל ברח' גאולה 40 תל-אביב, טל. 03-657262/3
וכן בחנויות המובחרות ובמרכזי השיווק.

הלב שלך שווה בדיקה!



בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל-אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294

ארלנות יועצים לפרסום

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל-אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

יעקב גיל, מס' 45 ברשימת המערך לכנסת, שלא הצליח להיכנס, מדבר על אכזבתו הקשה ממנהיגי מיפלגתו, מספר על ילדותו כחניך השומר הצעיר בנחלת־אחים, על יחסים עם רוני גילה, נאשם המחתרת וקרוב־משפחתו, ומבטיח לחזור לכנסת

„שמתי את הביצים שלי בסל של שימעון פרס. אבל פרס חשב שיפצה את חבריו בבוא העת, וטעה"

„יצחק נבון היה צריך לדאוג לעוזי ברעם ולא דאג. נבון לא דאג, לפי דעתי, לאף אחד. רק לעצמו"

„חשבתי שאנחנו לוקחים בקלות את הבחירות. ריכזתי את נושא השכונות והייתי בטוח שיצביעו אמת"

„אם פרס לא יוכל להרכיב ממשלה, כל ההנהגה צריכה להתחלף. היא לא יכולה להמשיך"



ראיינה שרית ישי

„אני, העושה את הכל כדי להדחיק את הנוער מציפורני הימין הקיצוני, הפסדתי את המנדאט בגלל אותו הנוער"

„אנשים באו לקלפי, והיד מיאנה ללכת לאמת. הם הזיעו, התרגשו, אבל לא יכלו להצביע מערך"

„החניכים שלי הצביעו נגדי!"

במדורו „יומן אישי" כתב אורי אבנרי לפני שבוע על תחושתו של חבר־כנסת שגמר קדנציה ולא נבחר שנית. כשפגשתי השבוע את יעקב גיל, מס' 45 ברשימת המערך לכנסת ה־11, ניתנה לי ההזדמנות להבין על מה דיבר אבנרי.

דומה שתחושת־הכאב על העוול שנעשה לו אינה מרפה מגיל אף לרגע. האיש שלפני שלוש שנים נכנס בפעם הראשונה בחייו לבית־הנבחרים, במקום ה־36 המכובד, נדחק הפעם בתרגיל מלוכלך למדי של מנהיגי המערך למקום ה־45 ברשימה. כמס' 2 אחרי עוזי ברעם במחוז ירושלים של מיפלגת העבודה, היה בטוח כי המקום ה־40 מובטח לו. כך לפחות סוכם בין שימעון פרס ועוזי ברעם. הוא נסע בשקט למארוקו, במיסגרת מישלחת הח"כים המפורסמת. כשחזר, נדהם לגלות כי הוצב במקום ה־45. הוא קורא למה שאירע לו באותו יום „חלום בלהות". למרות הכל, עדיין היה משוכנע כי יזכה להיכנס לכנסת. אך הבוחרים רצו אחרת. גיל, האיש שכל חייו הקדיש לעבודה עם נוער, הוכשל דווקא על־ידי הצעירים. היו אלה חיילי צה"ל שלקחו מהמערך את המנדאט ה־45 של גיל והעניקו אותו לגרשון שפט מהתחיה.

כעת מנסה גיל להיאחז בעור שיניו ובציפורניו בחוק הנורווגי. הוא מוכן אפילו לפטר את כל הנהגת המיפלגה, ובלבד שהוא יהיה בכנסת. הוא נשבע, שאם לא יחוקק החוק הנורווגי – ימרוד במלכות וימריד את חבריו, ויחדיו יעזבו את המיפלגה.

למען האמת, לא הגיע לגיל להישאר בחוץ. גיל, בן למישפחת גילה הירושלמית הוותיקה, היה חבר־כנסת שהתבלט בפעולתו בוועדת־החינוך של הכנסת. הוא גם עשה רבות למען מיפלגתו, הצליח להחדיר אותה לתוך קיני־הליכוד בשכונות הקטמונים בירושלים. הביא למיפלגה פנתרים שחורים לשעבר וחברי תנועת האוהלים, כמו ימין סוויסה, יעקב יונה וסעדיה מרציאנו. הביא לנצחון המערך בהסתדרות המורים. הוא היה בטוח שמישהו במיפלגה רושם כל זאת, ובבוא היום ציפה לגבות את החוב.

אך הפוליטיקה אכזרית היא, ויעקב גיל הוא אחד מקורבנותיה. גיל, יליד שכונת נחלת־אחים, הוא בהשקפותיו יונה צחורה. הוא היה בין חברי־הכנסת שגורשו בגז מדמיע מפתח ביתו של מנחם בגין אחרי פרשת צברה ושאתילא; הוא תומך נלהב של שלום־עכשיו, ומצהיר לא אחת כי הוא בעד החזרת שטחים תמורת שלום.

הוא צמח בקן נחשולים של השומר הצעיר, שאיגד בתוכו חברים משכונת נח־לת־אחים, שהיתה מעוז בית"ר, אצ"ל ולח"י.

(המשך מעמוד 35)

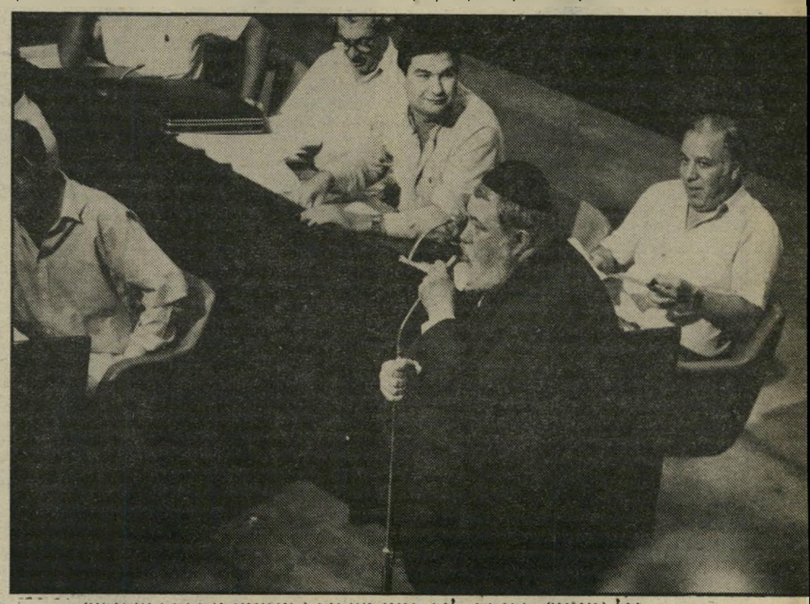
היה זה נסיון נועז ובלתי־שיגרתי של השומר הצעיר, שנשא פרי, להגיע לבני השכונות. הוא היה חבר קיבוץ מגידו, ועזב בגלל אפליה לטובה של חברה מהקבוצה הפולנית שהקימה את המשק. איש של עקרונות.

הוא נשא לאשה אשכנזיה, וילד שלושה בנים.

משפחתו ידועה מאוד בירושלים: אחיו, אלי גיל, הוא לוחם ותיק ואחד מגיבורי הבוהמה של העיר. בנו של דודו, רוני גילה, הוא אחד משני הקצינים המעורבים בפרשת המחתרת. יעקב גיל חזר בשיחתנו יותר מפעם אחת והדגיש, כי גילה הוא חריג במישפחתו.

כעת, אחרי שלא נבחר לכנסת, הציעה לו מיפלגתו לרכז את נושא הנוער במיפלגה. הוא מאמין גדול בנושא. האיש שהיה מנהל אגף הנוער והספורט בעיריית ירושלים מקורב לנושא, והוא מאמין כי חינוך יקרב את בני עדות המיזרח למיפלגת העבודה.

כעת הוא מפשיל שרווליים ועומד להיכנס עמוק לתוך העבודה הקשה המצפה לו. יחד עם זאת הוא מאמין, שבתוך פרק־זמן קצר



גיל (מימין) בכנסת, ליד רמון ושריד (באמצע אברהם שפירא)
"אם לא יבצעו את החוק הנורווגי, אעזוב את המיפלגה!"

ביותר יתוסף בחזרה התואר ח"כ לפני שמו. הוא מתגעגע לכנסת באמת ובתמים, וכואב הלב לראות מה עשתה לו העובדה שהוא נשאר בחוץ.

■ ■ ■

● אתה בא ממישפחה מושרשת עמוק בירושלים.

האבא שלי עלה לירושלים מסוריה, בשנת 1900. הוא היה בן 13. פה פגש את אמא שלי, שהיא דור רביעי בארץ. המישפחה שלה היא ממוצא אורפלי, כלומר אי־שם בין תורכיה וסוריה — אור־כשדים, כפי שקראו לה בתורה.

אבא בנה את ביתו בנחלת־אחים. למעשה, הבית שלנו היה הבית הראשון שנבנה בשכונה. בעיקבותיו עלו ארצה שיבעת אחיו ואחיותיו, והתרכזו בשכונה סביב בית אבי.

אבי אהב מישפחה גדולה. לו עצמו היו שלושה בנים ושבע בנות, והיפה מכל היה שההורים ידעו לנתב לכל אחד מעשרת ילדיהם את נתיבותיו באין מפריע, ויחד עם זאת לבנות את הדבק היוצר את הסולידאריות המישפחתית, המושרשת אצלנו עמוק.

● באמת כל אחד מבני־מישפחתך סנה לביון שונה. אחרת אי־אפשר להסביר שבמישפחתך צמח ונדל רוני גילה, אחד משני הקצינים המעורבים בפרשת המחתרת היהודית.

רוני הוא בנו של בן־דודי. אם אגיד לך, שכאשר נודע לבן־דודי כי בנו היה מעורב בפרשה, אכזבתו היתה עמוקה, אנקוט בלשון המעטה. בן־דודי הוא איש מאז קום המדינה.

אם יש בזה נחמה פורתא, אני יכול להגיד שבחברה פתוחה כשלנו גם בתוך מישפחה יש הבדלים בזיקה. בנו של בן־דודי הוא בהחלט יוצא דופן במישפחתנו. רבים מבני־המישפחה הם תומכים של שלום־עכשיו, חברים בתנועות השמאל ובני קיבוצים.

● אם כך, רוני גילה הוא חריג?

הוא יוצא־דופן. לא פגשתי את רוני כדי לשמוע ממנו מקור ראשון מה בדיוק קרה. אני יכול להגיד לך, שכל הפרשה הזו היתה אכזבה קשה ועוררה תרדמה בקרב המישפחה. המישפחה שלנו לא חונכה על קיצוניות. להיפך, היא חונכה כמה שיותר לפייס, לוותר. זה הדבר המרכזי בחינוכנו. גודלנו כולנו, אנחנו ובנינו, על הבנה, סובלנות ואהבת־האדם, על התייחסות לזולת. החינוך הזה הונחל לנו מאבות אבותינו, לפעמים עד כדי תפיסה של נ־ציביות.

● את רוני גילה, בנו של בן־דודך, היכרת מקרוב?

מקרוב לא. פעמיים־שלוש נתקלתי בו בשיחה. השיחה האחרונה שלנו התקיימה דווקא באירוע מישפחתי עצוב, על קיברה של אחת מבנות המישפחה. היה לי ויכוח איתו. הוא דיבר בצורה קיצונית כלפי האוכלוסיה הערבית, ותהיתי איך אדם כזה, הנושא תפקיד כזה, נוקט בסיגנון ובמחשבה כאלה. אך מעולם לא יכולתי לנחש כי האיש ינקוט יוזמה מעבר לביטוי שבעל־פה.

אחי, שהיה יותר קרוב לרוני, התאכזב קשות. עם זאת, אני לא יכול להגיד מה בדיוק קרה לו. דבר אחד אני יודע: צריך להחזיר אותו למוטב. יהודי, גם אם חטא — יהודי הוא. דבר אחד צריך להיות ברור: רוני מבודד בתוך המישפחה בהשקפותיו.

■ ■ ■

● נולדת בנחלת־אחים, שהיא מעוז הימין מאז ומעולם. איך קרה שאתה יונה בהשקפותיך, איך קרה שבשכונה שבה צמחו לפני 1948 קינים של אצ"ל ולח"י, צמח גם גרעין של השומר־הצעיר?

בסך הכל, שתי מישפחות בנחלת־אחים — מישפחת יפת ומישפחת גילה — היו באמת קרובות בנטיותיהן להגנה ולא לאצ"ל וללח"י. אני הרחקתי לכת עוד יותר והלכתי להשומר הצעיר.

● איך הגיע השומר הצעיר לשכונה?

להשומר הצעיר היה אז ראש פתוח. הוא שלח שליח, יוסף מיוחס, שהצליח לשכנע שלושים צעירים וצעירות מהשכונה והקים איתם ביחד את קן־נחשולים.

„אליעזר ליבנה בנה ברחוב שמריהו לוין וילה, ונדרש כתוצאה מכך לעזוב את מפא"י. היום, מי שאין לו וילה נדרש לעזוב"

להשומר הצעיר היתה אז תוכנית־עשור, והיא היתה טובה מבחינה חינוכית. למרות שהתנועה היתה אז בלתי־גמישה, ומדריך לא היה בן־חורין להעביר פעולה, אלא לפי הדוקטרינה, דווקא במיקרה שלנו הצליח השומר הצעיר להנביט זרע. הוא לא חיכה שאנחנו נבוא אל הקן, אלא שלח אלינו, לשכונה, מדריך שמצא אותנו והבין, כי תפיסת השומר הצעיר של מרד הבן לא תעבוד אצלנו, לכן הוא הגיע אלינו ביחד עם ההורים.

„כשהגענו כגרעין השומר הצעיר לקיבוץ בית־אלפא, נדהמנו מהחדרים שהיתה לנו, בני עדות־המיזרח, בעיני הקיבוצניקים"

המדריך שלנו, יוסף מיוחס, הקדיש לעניין ימים ולילות, וכך הקימונו את קן־נחשולים, שהיה בנפרד מקן־מרכז, ששכן מול קולנוע תל־אור. ושלא כמו בקן־מרכז, לא נפגשנו לפעילות של יומיים בשבוע, אלא נפגשנו מדי יום, מתוך מגמה של פעילות אינטנסיבית לקרבנו להשומר הצעיר.

● איך הסתדרת בחניך השומר הצעיר, המקורב להגנה, עם יתר צעירי השכונה?

היו לנו ויכוחים קשים, עד לגבול המותר. ב־1948 המצב הקצין, כאשר אצ"ל ולח"י היו הפורשים מצד אחד, ואנחנו המימסד מצד שני. כאן זה הגיע למצבים של עימות.

אני זוכר שיום אחד נהרג אחד מאנשי לח"י ליד שייח' באדר. הם חשדו משום־מה בבני מישפחתי. באו לבית אבינו, לקחו את אברהם, יצחק ויעקב — שלושת האחים — למחנה שלהם, וחקרו אותנו שתי וערב, בשיטות המחתרת.

● מה זה שיטות המחתרת?

עיניים קשורות במיטפחת וידיים קשורות לאחור וואפטות. כי, למען האמת, לא נגעו, כי סיפקתי להם אליבי והם האמינו לי. אבל אחד מאחיי היה בפלמ"ח, והוא ספג את רוב המכות.

אחי הגדול, שהיה איש־החבלה של ההגנה, היה מוכר להם מקודם. הם כבר נתקלו בו, וגם הוא חטף מכות.

טוב, היוצרות התהפכו כעבור זמן קצר, כאשר ריכזו את אנשי־המחתרות, ומנחקרים הפכו אחיי לחוקרים מטעם ההגנה והפלמ"ח.

● מהשכונה נשלחתם כגרעין לקיבוץ בית־אלפא. כיצד קיבל הקיבוץ האשכנזי את הגרעין הספרדי מירושלים?

זה היה נורא. זו היתה חוויה אכזרית וטראומטית. בני הקיבוץ הישוו אותנו, בני עדות־המיזרח, לערבים. נחשבנו בעיניהם פרימיטיביים. לא ויתרנו, הלכנו איתם מכות. הביטויים שלהם היו ממש גזעניים.

האמת היא כי נערך בירור בקיבוץ, ובני הנוער ננזפו. המבוגרים התייחסו אלינו אחרת לגמרי, מאשר הצעירים.

● האם לפני 1948 היתה לעדות־המיזרח בארץ תחושה עמוקה של קיפוח, כמו שיש להם כיום?

התחושה לא היתה עמוקה. היתה תחושה מובנת שהם טובים יותר, כי הם משכילים. טיבעי היה שהם היו יותר מתקדמים. התחושה הזו היתה פאטאלית.

● האם היתה תחושה של רגש־נחיתות כלפי האשכנזים?

לא נחיתות, אבל התבטלות. גרנו לא הרחק מרחביה, שם התגוררה האריסטוקרטיה בכבודה ובעצמה. המרחק בין נחלת־אחים ורחביה היה, למרות הקירבה הפיסית, כמו בין שמים וארץ. אבל זה לא הביא לשינאה ולאיבה.

לעומת זאת בשנות החמישים, כאשר פונו תושבי נחלת־אחים לשיכונים בקריית־היובל, החלה תחושת הקיפוח. כאשר העשירים בנו וילות ברחוב שמריהו לוין, ממש מתחת לאף של שיכוני המפונים. אני זוכר שאליעזר ליבנה, אז ח"כ של מפא"י, בנה וילה ברחוב שמריהו לוין, שנחשבה אז מפוארת. ונדרש כתוצאה מכך לעזוב את מפא"י. היום, מי שאין לו וילה נדרש לעזוב.

היה אז פרופסור פרנקנשטיין, שחקר את העוני, המופרעות והפרימיטיביות. הוא חש את הדברים על בשרו באופן מוחשי, מפני שמפוני נחלאות התנבלו בצורה אלימה לווילות. ופה בעצם התחילה האנארכיה שבאה לבטא את זעם בני־השכונות על אי־השיוויון בחברה.

● איך אתה מסביר את זה שלפני 1948 במעט שלא היו מחאות חברתיות, שאנשים הסתפקו במה שיש?

לפני 1948 המישטר הבריטי היה נוקשה. מי שסטה טיפה מהנורמה — נתפס, הועמד למישפט והיה לו קצין מיבחן. דבר נוסף: עד 1948 רמתם של השכנים האשכנזים לא בלטה במיוחד באיכות חייה. היא בלטה באיכותה האינטלקטואלית, לכן התחושה היתה של התבטלות לפני האינטליגנציה — אני לא מלומד, אז אני לא ראוי ליותר ממה שהישגתי.

● בהגנה, שרוב חבריה היו אשכנזים, היתה אפליה לרעת בני עדות־המיזרח?

לא, אבל אל תשכחי שהיו מעט מאוד בני עדות־מיזרח, כי הרוב הגדול הלך לאצ"ל וללח"י. למען האמת, גם בקיבוץ לא הרגשנו אפליה מצד המבוגרים, אלא מצד הנוער. אני, למשל, קיבלתי תפקיד של מרכז ענף־הדיר, למרות שלא הייתי בן־משק. בסך־הכל, בית־אלפא היתה חממה.

אבל היתה בכל זאת אפליה בינינו ובין ילדי המוסד. אנחנו רוב הזמן עברנו, ולמדנו מעט. ילדי המוסד רוב הזמן למדו, ועברו מעט. אני לא זוכר שזה הפריע לנו. אולי מפני שנושא הלימודים היה כבד על רוב חברי הגרעין, אחרת אני לא מבין למה התקוממנו.

בסך־הכל היינו אסירי־תודה על כל מה שעשו לנו.

אל תשכחי שהגרוי שקיבלנו בבית־אלפא היה שונה מזה שקיבלנו בשכונה. נוספו לנו סולמות נוספים של יחסי אדם ועבודה. מקומה של ההשכלה כערך — גירויים חשובים שלא הניחו לנו עד שלא הגענו לסיפוק מבחינה אינטלק־טואלית. והנה, ראי: מחברי הגרעין אחד הוא אס־איי בעבודה סוציאלית, אחרת מנהלת בית־ספר בבאר־שבע, עוד אחד מפקח על המוסיקה בעיריית ירושלים, אחר מפקח על פעולות־תרבות. בסך הכל, כל זה קרה בגלל החממה הקיבוצית שאליה נקלענו מהשכונה.

■ ■ ■

● היית בקיבוץ בתקופת מותו של יוסף סטאלין. אבל כבר נסל על הקיבוצים של השומר הצעיר. אתה בכל זאת באת מרקע אחר. איך הרגשת אז?

לא קיבלתי את כל הסמלים של השומר הצעיר באופן פשטני, בוודאי שלא את מותו של סטאלין.

יותר מכך — עזבתי את קיבוץ מגידו מפני שלא הסכמתי עם איפה ואיפה שעשו שם. הייתי חבר מזכירות הקיבוץ וקיבלנו החלטה שמי שייפר הוראה של סדרן עבודה — יועף מהקיבוץ. לימים, חברה מהגרעין של נחלת־אחים — שהיתה במיקרה חברתי האישית — מרדה בהחלטת סדרן־העבודה, ובהצבעה הרמתי יד להוצאתה מהקיבוץ. עברה חצי שנה, וחברה מהכשרה הפולנית שהקימה את הקיבוץ מרדה — ואז פיתאום התחילו בקיבוץ להגיד אה, כה, מה. אמרתי: מה קורה פה? לפני חצי שנה סילקנו חברה שלנו, למה אתם עושים איפה ואיפה? עוד באותו היום קמתי ועזבתי את הקיבוץ ונסעתי לירושלים.

● כיצד התגלגלת לעבודה עם נוער?

הגעתי מהקיבוץ לבית הוריי וקיבלתי החלטה, שלא אקבל אף עבודה זולת עבודה עם נוער בשכונות. קיבלתי רבע מישרה בעירייה. באותה תקופה התקיים מישפט־קסטנר, והיתה לי הזדמנות לעקוב אחר המישפט.

● מה היה יחסם לשואה של בני־הארץ בני עדות המיזרח, שקרוביהם לא נפגעו בשואה?

אני התוודעתי לנושא השואה הודות לתהליך החינוכי בבית־אלפא.

● וקודם לא?

לא.

● השואה לא נתפסה על־ידכם באסון לאומי?

זה לא נתפס כאסון לאומי, זה נתפס כאילו מין גורל כזה, גורל עמנו.

● לא חשתם שותפות גורל?

אני חושב שבזמן שהדברים התרחשו לא היינו מודעים להם. חיינו פה את חיינו כרגיל. העלימו מאיתנו מה קורה באירופה, הישוב לא היה מעורה. רק אחרי המילחמה, כשכלי־התיקשורת חשפו את מה שקרה, כשהתחילו להגיע הניצולים הראשונים לקיבוצים — רק אז תפסנו מה בעצם קרה.

השומר הצעיר החשיב מאוד את השואה, ונערכו על הנושא סימפוזיונים. אני זוכר שערכנו מישפט על חירבת חיזעה של ס. יזהר, ואני הייתי הקטיגור, והבאתי את מראות השואה בנאום הקטיגוריה שלי, ואמרתי: אל לנו לשנוא ולעשות לאחרים את אשר עשר לנו.

עוד אז, כשהייתי עול בימים, אמרתי לחברים: גם אם הערבי הוא אוייב, אנחנו לא יכולים לפתח כלפיו שינאה. הערכים של אהבת האדם באשר



מרואיין גיל

"קשה לתאר את גודל האכזבה במישפחה מרוני גילה..."

הוא, היו נר לרגליי מאז ועד היום. אני לא יכול לסכול כשאדם אחד מדבר אל חברו מתוך עליונות, ולא חשוב אם הוא כורדי או ערבי.

■ ■ ■

● נחזור לפעילותך עם הנוער.

"אם אריק נחמקין אמר שכהנא צודק, אבל אי־אפשר ליישם את הדברים שהוא אומר, צריך להביא את זה לפני מוסדות המיפלגה"

התחלתי לנהל מועדון באחד האיזורים הכי־עזובים בעיר, בשייח־בארר. היום שוכן במקום מלון הילטון. אז זו היתה שכונה שלא היו בה כביש או מים זורמים — כלום.

ניהלתי את המועדון על־פי שיטת מורי ורבי, יוסף מיוחס. הלכתי אל בני־הנוער, דיברתי אל ליבם. לימים, כשהתמניתי מנהל אגף הנוער בעיריה, הפך מיוחס לאחד מעובדיי. בו־זמנית עשיתי בגרות אקסטרנית ולמדתי בבית־הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית.

ב־1964 התחתנתי עם בחורה אשכנזיה, אבל נחמדה. אחר כך נקראתי לפקח על מועדוני הנוער של העיריה. מרדכי איש שלום הציע לי להקים לישכת־נוער, וכאן פיתחתי דפוסי־עבודה חדשים בקרב הנוער.

קיבלתי יחידה של 21 עובדים. היום יש ביחידה הזאת 900 עובדים. הקמתי מועצת נוער עירונית, שלקחה על עצמה שני אתגרים: לארגן את פסטיבל הנוער ואת בירת הנוער. במועצה הזו, שהעיקרון שלה היה שהנוער יפעיל את עצמו, ישבו בני־נוער ערבים ויהודים, דתיים וחילוניים. הקימונו 60 בתי־תלמיד, 30 בתי־נוער ו־54 מועדוני זקנים. אירגנתי את מישרות מדריכי חבורות־רחוב — 50 מישרות כאלה — והקימונו אפילו יחידה לאמנות פלאסטית.

הרגשתי שאני עושה נפלאות בקרב הנוער.

● וטדי קולק תמך בך לאורך כל הדרך?

הגדולה שלו היא בכך שלא רק שלא הפריע, הוא נתן גיבוי מלא.

לפני שבוע פגשתי אותו לשיחה. הוא מאוכזב מהנוער לא פחות ממני, הוא מוטרד מאוד מהנטיה של הנוער ימינה, מחוסר הסובלנות ומההקצנה. הוא אמר לי: "תראה, יעקב, פיתחנו מערכות־תרבות למענם, אבל איפה הם ואיפה הערכים?" ובאמת, כל אותם ערכים שהנחלתי להם בעבודה כל־כך קשה — לאן הם נעלמו?

● אולי הם נעלמו בשעזבת את כל מה שעשית למענם והלכת לכנסת?

גם בכנסת לא זנחתי את הנוער. עסקתי בעיניני בנושאי חינוך הקרובים לליבי, ובו־זמנית עסקתי באיגוד המיקצועי על דרך האידיאולוגיה. נתתי יד להטיית הבחירות בעיריית ירושלים מאישיות למיפלגתיות. התמניתי כראש האגף לאיגוד מקצועי וטיפחתי הקמה של גופים מיפלגתיים במקומות עבודה. עשיתי מהפכה בקרב המורים, גייסתי מורים למיפלגה, הקימונו תאים של המיפלגה בהסתדרות המורים והכפלנו את מיספר המורים התומכים בנו.

● ובמיפלגה שלך לא יודעים שעשית את כל זה?

הייתי קורבן לרצון המנהיגים להפיג את המתח בינם לבין עצמם, ואני האמנתי שפעילותי הפרלמנטרית המקפת ופעולתי המיפלגתית יעמדו לי.

● ובתמורה קיבלת את המקום ה־45, כלומר נדחפת מהמקום ה־36 ברשימה לכנסת הקודמת...

לפני הבחירות איש לא האמין שהמקום ה־45 הוא לא ריאלי. נפגעתי אומנם מהעובדה שמוקמתי במקום כזה ונדחפתי אחורה, אך ההנחה היתה שאכנס לכנסת, ואז מקומי ברשימה כבר לא יהיה חשוב, חשוב שאני בכנסת.

● אומרים שהשגיאה שלך היתה ששמת את כל הביצים בסל של נבון.

לא, תופתעי, אבל שמתי את כל הביצים בסל של שימעון פרס. האמנתי כי אי־אפשר לגרום לזעזוע על־ידי עימות בינו לבין נבון. אמרתי: אם פרס יפנה מקומו מרצונו — בסדר. אבל עימות — זה לא!

● כל אחד מאנשי ההנהגה דאג לאנשיו. איך זה שפרס לא דאג לך?

הוא חשב שיפצה את חבריו בבוא העת, כשיהיה ראש־ממשלה. לכן היה גמיש עם האחרים, וזו היתה טעות טראגית.

● נאמר לי כאילו עוזי ברעם, שאמור היה לדאוג לך אצל ההנהגה, נאלץ לנסוע לחו"ל, כדי לטפל בבנו החולה. לפני שנסע, אמר לנבון שידאג לך. נבון אמר "היה סדר" ולא דאג.

נבון צריך היה לדאוג לעוזי — ולא דאג. אליהו שפייזר רחק את רגלי עוזי, ושפייזר הוא איש של פרס. נבון, אם את שואלת אותי, לא דאג לאף אחד. לפי דעתי, הוא דאג רק לעצמו.

● עוזי נסע לאמריקה, אתה נסעת למארוקו. האמנת שהעניינים יסתדרו בלי שתהיה קרוב לצלחת?

אני על מארוקו לא הייתי מוותר. היו כאלה שביטלו את הנסיעה, שמא יבולע להם. בדיעבד, הם צדקו. אני לא חששתי שיבולע לי. הנסיעה לארץ ערבית היה חשובה בעיניי גם במחיר הסיכון שלי עצמי. אני יודע שרחוק מהעין רחוק מהלב, ואני יודע שצריך לארגן קבוצות־לחץ. אבל אני בחרתי בדרך האחרת — החלטתי להשאיר את ענייני למצפון התנועתי. עוזי ואני התמודדנו נגד שמונה איש בבחירות חשאיות. 378 מתוך 400 חברים באו להכריע מי יהיו שלושת המועמדים הראשונים לכנסת כנבחרי המחוז. עוזי נבחר ראשון, אני שני. לא האמנתי בחלום־הבלהות שלי שירחיקו אותי ממקומי. ההיסטוריה לא מראה דבר כזה, שחבר־כנסת יוזז כל־כך הרבה מקומות אחורה.

● יתכן שנבון נקם בך על שלא תמכת בו.

לא יודע. אני יודע שעוזי הבין שיש לי עמדה עקרונית שאסור להתמודד, כי הנזק של 1981 היה טראומתי. עוזי סמך על נבון ופרס. כי היה לו סיכום עם פרס שלא יזיזו אותי ממקום 40 בגלל לין ופרץ. אך בשום אופן לא יותר למטה. אחרי הסיכום הזה הוא נסע לאמריקה והטיל על מזכיר המחוז, עמנואל זיסמן, לדאוג לי. אבל על הוועדה המסדרת אי־אפשר היה להשפיע. הם היו באילוצים, ומה שהכריעו הכריעו, והם הכריעו רע.

● מה היתה תגובתך כשנודע לך מקומך?

תגובה קשה. למען האמת, אמרתי בליבי — כל מה שאעשה יזיק לעניין, וממילא גם לי.

● ניסית לדבר עם פרס?

היו שלושה שבועות שלא דיברתי איתו. רק ערב הבחירות יצא לנו לדבר, והוא אמר לי שהוא טעה, אבל מה זה חשוב? העיקר שאני אהיה בפנים. זה נכון, הוא האמין ואני האמנתי בהרבה מעבר ל־45 מנדאטים.

האינדיקציות שלי בששה נתנו לי להאמין שהפעם אנחנו עושים את זה בקלות. אני היכרתי את העסק מקרוב, אני עבדתי בשכונות, בקטמונים. ואנחנו בבחירות האלה עשינו מה שלא עשינו מעולם. הצלחנו לפרוץ אל מעוזי הליכוד בקטמונים עם עצרת גדולה שאירגנתי.

"השיחה האחרונה שלי עם רוני גילה היתה באירוע מישפחתי עצוב. היה לי ויכוח איתו. תהיתי איך אדם כזה, הנושא תפקיד כזה, מדבר כך על האוכלוסיה הערבית"

הצלחנו להרכיב שילטי אמת במירפסות. את יודעת איזה מהפך זה היה? ועובדה, בקטמונים לא ירדנו.

● גם לא עליתם.

המערך ירד בכל הארץ, בקטמונים לא. זו פריצה, אות לבאות.

● אתה מאמין באמת שזה אות לבאות?

ועוד איך! זו לא אמונה עיוורת. תשאלי את יעקב יונה וימין סוויסה, הם היו מראשוני המארגנים של העצרת לחקיקת חוק נגד גזענות, הם בני קטמון, וזה תהליך. תאמיני לי, שזה עוד יגיע. קטמון עוד תשנה פניה. אני מכיר את השכונות מקרוב, אני מכיר את הנוער של הקטמונים, איש לא מכיר אותם טוב ממני.

● עשית כל־כך הרבה למען הנוער הזה. האין זה אבסורד שדווקא הנוער הוא שלקח מנדאט מהמערך, העניק אותו לתחיה, ואתה נשארת בחוץ?

כשנודע לי שאני בחוץ, החלטתי שאני הולך לנוער, למרות הכל. נכון, פעלתי רבות למען הנוער וקיבלתי ממנו סטירת־לחי אישית, ולכן אני רואה כעת חובה קדושה להרחיק את הנוער מציפורני הימין הקיצוני. פה צריך לעשות המון כדי שהדברים ייבלמו.

הציבו אותי כעת בראש אגף הנוער של מרכז המיפלגה, אני עומד להקים צוות־חשיבה שינסח מסר ברור, פשוט וסוחף. אני הולך לשכונות, אני הולך לאתר מנהיגים ולהכשיר אותם, אני עומד להופכם לנושאי־הדגל, לשותפים. לא חודש לפני הבחירות, אלא ארבע שנים לפני הבחירות. אני רואה בזה שליחות עליונה.

■ ■ ■

● אין לך תוכניות לחזור לכנסת?

בוודאי שיש. יבוצע החוק הנורווגי, מצפון המנהיגות יעיק עליה. הם יחפשו דרך להכניס אותי לכנסת.

● שימעון פרס לא הצליח שלוש פעמים להביא את המיפלגה להצלחה מכרעת בבחירות. אינך סבור כי עליו לפרוש?

אם פרס ירכיב ממשלה, הוא יהיה ראש־הממשלה הטוב ביותר אחרי המטיאורים — ואני לא כולל את בגין ביניהם, כי הוא נכשל כישלון חמור כראש־ממשלה, והצליח להכניס פירוד בעם. אם יש שינאה בין העדות, אז על אחת כמה וכמה הוא נתן לגיטימציה לשינאת ערבים.

אנחנו קוצרים כעת את זרע הפורענות של סיגנון שילטון־בגין, שנתן ליצרים להתגבר, שנתן לעם הזה את כל הסמלים המשיחיים והמיסטיים, שתפסו כל חלקה טובה על חשבון ההיגיון הצרוף והבריא.

לא, בגין הוא לא מטיאור.

● למה, לדעתך, פרס יהיה הטוב שבראשי־הממשלה?

ראיתי איך הצליח להקים את המיפלגה מחדש, אחרי הנפילה של 1977. איך ממיפלגה מתפוררת הפך אותה לגדולה שבמיפלגות הכנסת. הוא יכול היה לעשות עוד יותר, אילמלא כירסמו בדמותו. אני יכול לכעוס עליו אישית על מה שעשה לי, אבל ראיתיו כמי שיכול לאחות זרמים. אחר במקומו היה מנפץ את התנועה לרסיסים.

● ואם לא יצליח להרכיב ממשלה?

המציאות תחייב לא רק אותו, אלא את כל ההנהגה, להסיק מסקנות. הוא לבד יבין שלא יוכל לעצור את הכוח של הדינמיקה של המיפלגה לשנות את פניה באופן דראסטי. אני מאמין שלא רק פרס — כולם, כל ההנהגה לא תוכל להמשיך כאילו לא קרה כלום.

● נניח שההנהגה תסנה את מקומה. מי יכול להחליף אותה?

מנהיגים צומחים.

● תן שמות!

לא רוצה, רוצה לתת צ'אנס לפרס, לא רוצה לתקוע מקל בגלגליו.

● אתה נחשב ליונה צחורה. אילו היית עושה יחסי־ציבור לעצמך, היו בוודאי מגלים שאתה יונה יותר מיוסי שריד. איך אתה יכול לשבת במיפלגה אחת עם אריק נחמקין, שאמר לקבוצת עיתונאים בליל הבחירות כי יש דברים שמאיר כהנא צודק בהם?

שילמנו מחיר בתנועת־המושבים, מפני שלא נלחמנו די בדעות האלה, ולא הכרענו שתנועת־העבודה לא יכולה בשום פנים ואופן לגלות אפס קצהו מרעיונותיו של כהנא. אני מזועזע מהאמירה של נחמקין, אם אומנם אמר כך, ולפי דעתי צריך להביא את זה למוסדות המיפלגה.

נחמקין, כמו משה דיין, מאמין שתנועת־העבודה יכולה להיות פה ושם ועוד לצפות שיתמכו בנו.

כילאיים אסורים מהתורה, ואני אומר את זה למרות שאני בא מתורת השומר הצעיר. אנחנו חייבים להיות נוקבים ובהירים בהתבטאותנו, צריכים להרגיש שוב ושוב כי תנועת־העבודה הציונית סוציאליסטית פתחה שעריה לפני ערבים, זה צריך להיות מעל ומעבר לכל ספק — אחרת זה נוגד את התנועה.

אני אומר שצריך להתחיל מלמטה, אצל הנוער. אם לא נעשה ארבע שנים בקרב הנוער של עדות־המיזרח, נאבד אותו לנצח. אני מכיר את הנוער הזה, הוא בנוי על אמוציות ולא על

(המשך בעמוד 38)



יפה, רחלי, יעקב ואסף גיל

"בשכונה הלכו כולם לאצ'ל וללח"י. אנחנו הלכנו להגנה..."

החניכים שלי הצביעו נגדי!

(המשך מעמוד 37)

היגיון, וככל שהמחנה הימני יתחזק ואנחנו לא נהיה בשילטון, הבעיה תחריף.

אנחנו חייבים לחדור אל לב הנוער של עדות־המיזרח ולהטות אותו אלינו. השקפת־עולמנו קרובה אליו יותר מ־השקפת הימין, ובוודאי שיותר מהש־קפת־עולמם של הליברלים שבליכוד. אני מאמין בחינוך פוליטי לנוער, ש־יסודו אהבת־האדם.

● אתה מכיר היטב את בני עדות־המיזרח. מה מושך אותם ימינה?

סמלים חיצוניים, ארץ־ישראל של־מה. זה הצד האמוציונלי. בפועל הם הסובלים העיקריים משילטון הימין. 12% לא מבינים את הנקרא, וכולם עדות־המיזרח. סגרו להם את השירות הפסיכולוגי ואת שירות־ההזנה, והם מצביעים ליכוד.

● למה הם לא מרגישים שעשו להם את זה?

האמוציות מדברות אליהם. הם רואים בזה גזירה מהשמיים. זו גישה פאטליסטית.

● בכל זאת הם מתמרדים.

האינטליגנטים שצמחו בתקופת המערך מתמרדים. מאיר שיטרית המדוכא מיבנה — מתי הוא קיבל תואר באוניברסיטה, בתקופת הליכוד או המערך?

● בכל זאת המערך זרק אותו.

נפשית הוא קרוב אלינו יותר מאשר לליכוד. אני לא מבין איך דויד לוי מעז להגיד להם שהליכוד גרם להם להרגיש שווים, כשבבית־שאן יש 500 מובטלים.

● 500 מובטלים בבית־שאן, ובכל זאת הצביעו ליכוד. למה?

אני אגיד לך למה. קחי את המיפלגה שלי, הלכה והוציאה מהכנסת שישה חברי־כנסת. מי נזרק? יעקב גיל, רפי סוויסה, רענן נעים, מיכאל בר־זוהר ואורי סבאג.

● זה במיקרה.

הכל במיקרה. אבל זה מלמד על חוסר התבונה של הוועדה המסדרת. כעת זורקים לי את זה בפנים.

● איך אתה מסביר את שינאתם העיוורת כמעט של בני־עדות המיזרח לערבים?

איפה שיש קרובים יש יריבות. גם בפוליטיקה השמאל נלחם אחד בשני. ככה זה. המסר של הארונים מוצא חן בעיני עדות־המיזרח מאז שהערבים התחילו להחליף אותם בעבודות הבזויות. הם מרגישים אדונים עליהם, והם עושים להם, לערבים, את מה שעשו להם קודם, את מה שעשו לנו נעשה להם — זה המסר.

כל זה מקבל חיזוק מסיסמות הימין בכלל, ואלה של בגין בפרט: ארץ־ישראל השלמה, אהבת־הארץ. סמלים, רק סמלים. איך דיבר בגין? „בעזרת השם". ו„ברוך השם". הוא פנה אל הסף הנמוך והוא קלע למטרה. הוא ידע מה שהוא עושה. וגם רפול יודע מה שהוא עושה כשהוא מדבר על ג'וק מסומם. הוא נותן לגיטימציה לתחושות, לא־מוציות. כי הם מתרגמים את הדברים כפשוטם, והתוצאה היא ההתנהגות הזו כלפי האוכלוסיה הערבית.

● איך אפשר ללחום בזה?

כמו שאני נלחם. אמרתי להם: תדעו לכם שמה שאתם עושים פה לערבים יעשו לקרובי משפחתכם במארוקו. כך תנהגו וכך ינהגו כלפיכם. אתם תשרפו את הר־הבית והם ישחטו את קרוביכם בארצות־ערב!

ובנוסף צריך לשים את הדגש על החינוך. להקים בתי־ספר ברוח ערכי תנועת־העבודה. וכבר הקימונו שניים בירושלים וליכודניקים רושמים לשם את ילדיהם.

משיחות אתם אני מרגיש שהרוח נושבת לכיוון שלנו. שיש על מה לדבר, שיש סיכוי. רק צריך להגיע לליבותיהם, וכבר עשינו חלק מהדרך.

● מה, אם כך, קרה בקלפי?

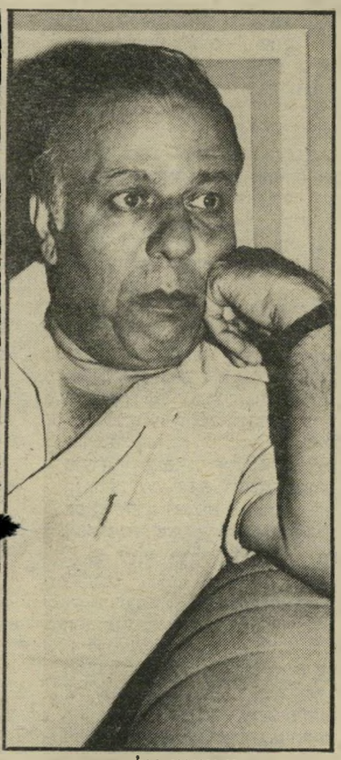
בחודש האחרון הליכוד הזרים מיליארדים לכיסים. פיתאום אנשים תפסו שהם יכולים לנסוע לחו"ל, להמיר דולארים בעזרת כרטיסים פיקטיביים למצריים ולהרוויח שלושת אלפים דולר נטו ביום. מה זה היה רע? היה גם הביטחון שהמערך יזכה ברוב גדול, שהפחיד את האנשים. הם אמרו: לא צריך לתת להם יותר מדי קולות, מגיע להם לנצח אבל לא בגדול.

והיה הגורם האמוציונאלי. אנשים באו לקלפי, נכנסו מול הפרגוד והיד שלהם מיאנה ללכת לאמת. הם הזיעו, התרגשו ובזו לעצמם — אבל לא יכלו להצביע.

■ ■ ■

● האם בני עדות־המיזרח מחשיבים פחות את החינוך מאחרים?

בשביל חלקם בית־ספר הוא מקום להיות בו. מה את מצפה מהורים שבקושי גמרו בית־ספר? ועל זה לא דיברו במערכת־הבחירות. כל חייל



מרואיין גיל
„כך תנהגו וכך ינהגו כלפיכם!"

חמישי הוא חסר השכלת־יסוד, ולהם לא איכפת. כל זמן שיש להם אוכל ווידאו לא מעניין אותם שבית־הספר חסר, שאין בית־תלמיד. שחסר חינוך מוסיקלי.

פגשתי אותם. אמרתי להם: 10,000 שקל בחודש עולה לי שיעורי פסנתר לבת שלי. אבל אתם אף פעם לא תחשבו שהבת שלכם צריכה חינוך מוסיקלי!

זה עצוב להגיד אבל 70% מבני עדות־המיזרח הם תומכי ליכוד. וזה כוחו. הוא ניזון מהבורות והנבערות.

● ואם תהיה בכנסת, תפעל לביעור הנבערות והבערות?

אל תישמעי לי ספקנית. את לא מכירה אותי. אני יכול להיות מהפכן. קיבלתי את החלטת החוק הנורווגי כפשוטה, אם לא יבצעו את ההחלטה, אני אהיה הראשון שימרוד במלכות ואמריד את כל החברים. אני אחזור לכנסת ואני רוצה שכל החברים שהוזזו אחורה יחזרו יחד איתי: אורי סבאג, בייגה וגדי יציב.

לדעתי, עם כל הכבוד, שישה שרים צריכים להתפטר. ואני אומר לך — חוק נורווגי או לא חוק נורווגי — שרים צריכים להתפטר, אפילו במחיר שקדנציה אחת הכנסת תתנהל בלעדיהם.

● אתה רואה את הכנסת בלי יצחק רבין?

היו דברים מעולם. מה יש? שישב שנה וחצי ויכתוב ספרים שלא יזיקו!

שייט סוכות נהדר

באנית הפאר הגדולה ACHILLE LAURO
(24,000 טון)



9 ימים מרתקים גדושי חוויות וענין!

תקופת השייט: אוקטובר 10-18. מחיר השייט מ־$685
(הנחה של 50%-75% לילדים עד גיל 12).

טיסות מיוחדות לגנואה וחזרה באל-על במחיר $325

הפלגה מגנואה ועגינה בנמל:
★ קאן ★ ברצלונה ★ פלמה דה מיורקה ★ ולטה (מלטה)
★ קטניה (סיציליה) ★ נפולי ★ גנואה

סיורים מודרכים באוטובוסים ל:
★ ריביירה הצרפתית, ניצה ומונטה קרלו ★ ברצלונה ומונסרט
★ מערת הנטיפים DRACH בפורטו קריסטו
★ טאורמינה והר הגעש אטנה ★ חורבות פומפיה ★ הר הגעש וזוב
★ אמלפי וסורנטו ★ שייט לאי קפרי

לרשותך באניה:
★ בריכות שחיה ★ סיפוני שיזוף עם כסאות נח ★ משחקי סיפון ★ בינגו
תזמורות לריקודים★ זמרים וזמרות ★ קוסם ★ דיסקוטק ★ חנות פטורה
ממכס ★ קולנוע ★ חדר למשחקי קלפים ★ אולמות בידור ★ סאונה

שפע של מזון משובח ומגוון (6 ארוחות ביום).

עלון עם פרטים מלאים והרשמה בכל משרדי הנסיעות

קול המפרסם

הארגון, התכנון והביצוע ע"י:
אירופה טורס בע"מ
רח' בן יהודה 100, ת"א
טל. 03-240147,240148

אירופה טורס בע"מ EUROPA TOURS LTD

צל"ש

משעשע

● **לניסים מישעל**, עורך מוקד, על תוכנית משעשעת על הספורט הישראלי והאולימפיאדה. מישעל השכיל להביא לאולפן שישה אנשים, שכל אחד מהם ייצג צד אחר של הוויכוח הסוער סביב המישלחת הישראלית לאולימפיאדת



עורך הלפרין
איך לא לחדש כלום

לוס־אנג'לס, וסביב הספורט הישראלי והישגיו בכלל. צורת הוויכוח באולפן חשפה את מצב הספורט בארץ.

צל"ג

משעמם

● **לעימנואל הלפרין**, עורך השבוע – יומן אירועים, שהצליח להציג לפני הצופים מהדורה משעממת. הלפרין הביא אוסף של כתבות, שלא חידשו כלום, לגבי המגעים הקואליציוניים חסרי־המוצא.

מאחרי הקלעים

אי־אמון

ארבעת נציגי הליכוד בוועד־המנהל של רשות־השידור זועמים על הפירסומים בעיתונות, המציגים אותם כגוש הנאבק במנכ"ל הרשות, **אורי פורת**:

„בישיבה הסגורה, שהתקיימה בתל־אביב (שעליה דיווח העולם הזה) היה זה דווקא **עמירם ניר**, נציג המערך, שהביע עמדות קיצוניות ביותר," דווח להעולם הזה, הישר מהפורום הסגור. ניר, הסתבר, הציע להביע אי־אמון באורי פורת כמנכ"ל הרשות, על רקע השתלשלות העניינים בפרשת זה הזמן. „הוועד המנהל לא צריך להיות חותמת גומי של המנכ"ל," התבטא ניר, שהקפיד, אגב, להחזיק יחסי קירבה עם פורת ומישפחתו עד לאחרונה.

המר מתערב או לא?

שמועות פרועות ידעו לספר, השבוע, כי זבולון המר, החליט עם שובו לארץ, להתערב בסיכסוך המתמשך בין **דוד אדמון** ו**נתן ברנע**, חברי הוועד־המנהל, ובין **אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור.

הסיכסוך, שהתנהל הן בישיבות הוועד־המנהל, הן במיסדרונות רשות־השידור, ובעיקר מעל דפי־העיתונים, הצריך, כך טענו ברשות, התערבות של מישהו מלמעלה. מישהו כזה יכול להיות, כמובן, שר־החינוך, המופקד על רשות־השידור.

ביום השישי שעבר התקיימה פגישה משולשת בלישכתו של המר, בבניין הטלוויזיה הלימודית ברמת־אביב. בפגישה השתתפו, מלבד המר, גם **מיכה ינון**, יו"ר הוועד המנהל ואורי פורת, מנכ"ל רשות־השידור.

מפיצי השמועות התעקשו כי זימון השניים לישכתו של השר מקורה בסיכסוך. אך האמת היא כי מטרת הפגישה היתה שונה לגמרי.

ביום השבת, לפני שבוע, שודרה ברדיו ידיעה של **חיים הבט**, כתב קול ישראל בצפון, שלפיה קיימת בצה"ל תוכנית לנסיגה מלבנון בתוך חודשיים. הידיעה, שהסתמכה, לדברי הכט, על מקורות צבאיים מהימנים, עוררה סערה בארץ, ובעיקר בדרגים המדיניים.

בישיבת הממשלה ביום הראשון לפני שבוע הטילו חבריה על שר־החינוך לברוק את הנושא. לשם כך זימן ללישכתו את פורת וינון, כדי לברר אם הידיעה, שהגיעה וששודרה, עברה את כל הבריקות הנדרשות במיקרה זה.

פורת נתן גיבוי מוחלט לכתב־הרדיו ולמחלקת־החדשות בקול ישראל, וטען כי הללו פעלו ללא דופי.

הסיכסוך עדיין בעינו. נודע כי עובדים בכירים ברשות־השידור מתארגנים להביע תמיכה פומבית באורי פורת, במאבקו נגד חברי־הוועד ברנע ואדמון. העובדים טוענים כי לא ייתכן ששני אנשים אלה, מתוך שיקולים אופורטוניסטיים, יפגעו בעבודה השוטפת של המנכ"ל. לדברי אותם העובדים, מי שצריך לנהל את הרשות הוא המנכ"ל, והם לא יסבלו מעורבות אישית של חברי־הוועד בעבודתם השוטפת.

הוועד המתייעץ

לאור הדיווחים הישירים בהעולם הזה מהישיבות הסגורות של הוועד־המנהל, החל מסע־לחישות (ומריבות) בין חברי־הוועד: מיהם המדליפים?

הוחלט להפסיק את הפורומים הקרויים: „ישיבות סגורות". כעת עברו שיבעת חברי הוועד ל„התייעצויות". ביום הרביעי לא היתה ישיבה סגורה אחת, אלא שלוש (!) התייעצויות:

● **ההתייעצות מס' 1** היתה במכוניות בדרך לירושלים. העליה לבירה היתה בקומבינציות שונות: **שאול עמור** ו**נתן ברנע** (וליכוד) חברו יחדיו. **עמירם ניר** הגיע לחוד. כל השישה (מלבד **ישראל סלג** — מערך — הנמצא בשירות מילואים) התנקזו ביוקרתיות־רבתי למלון הילטון וכך באווירה של חמישה כוכבים, התנהלה —

ההתייעצות מס' 2: זו היתה. כנראה, התייעצות רבת־חשיבות, שכן ארכה שעה תמימה, כתוצאה איחרו משתתפיה לבניין כלל. שם אמורות היו להתנהל ישיבות הוועד־המנהל המקוריות, בטרם עברו גילגולים מגילגולים שונים. מהותן של שתי ההתייעצויות הראשונות: חילוקי־דיעות בין השישיה הפותחת: חלק מחברי־הוועד רצו להגביר עוד יותר את הטונים הצורמים בבניין כלל ולנזוף במנכ"ל הסורר.

„אמנם אין לכך השלכה מעשית. אך יש לכך אפקט ציבורי־פירסומי" הסביר להעולם הזה אחד המשתתפים. ברצינות גמורה. השאר משכו לכיוון הפוך — הורדת הטונים ומיתון האווירה. פתק בעניין המחלוקת אף הועבר **לאורי פורת**, במהלך הישיבה (הרשמית). המסר בפתק הבהול: „איך הצלחתי אותך משאר חברי הוועד" על התחום היה המציל בה"א הידיעה, חבר הוועד־המנהל. פורת לא התרגש, נ„הגיב בשחצנות אופיינית," דווח להעולם הזה.

הישיבה התנהלה על מי מנוחות (או לא — מיספר הגירסות כמיספר המשתתפים), ואז הגיעה **ההתייעצות מס' 3**: בסמוך לסיום הישיבה. קם אלוף־התארים ברשות, **דויד אדמון**, והציע ש„הוועד המנהל ייצא להתייעצות..." וכך קמה כל הכבודה — שישה במיספר — ועברה לחדר אחר לצורך „התייעצות חירום".

זו נמשכה 10 דקות, שבתומן חזרו המתייעצים להדר־הישיבות. פורת הוזעם. שנותר עם הנהלת רשות־השידור בחדר הישיבות הפתוחות, הודיע שבעתיד, באם ירצו חברי הוועד־המנהל הנכבדים להתייעץ — יקח הוא את חברי ההנהלה להתייעצות נגדית. „מכיוון שיש לנו נושאים רבים להתייעץ בהם, יימשכו התייעצויותנו זמן רב, בטרם נחזור לישיבה..." הבטיח לפורום הסגור והפתוח כאחד.

סטטוס קוו בין קרפין לחלבי

אחרי שיחה ממושכת, שקיימו בארבע עיניים עורך מבט, **מיכאל קרפין**, וסגנו, **רפיק חלבי**, החליטו השניים להפסיק את הריב ביניהם (העולם הזה 15.8.84). קיום השיחה בין השניים התאפשר רק בתיווכם של שני חברים ב־מחלקת־החדשות, **מוטי קירשנבאום** ו**ניסים מישעל**. קרפין וחלבי אומנם לא השלימו, או — כפי שהתבטא אחד מאנשי מחלקת־החדשות: „השניים לא יחזרו לאותה חברות שהיתה ביניהם." אך הם החליטו להפסיק בינתיים את הריב, מכיוון שפגע בעבודה השוטפת.

חלבי, מצידו, הודיע למקורביו כי הוא מתכוון לעזוב את תפקיד עורך־המישנה של מבט לחדשות, ורוצה להכין כתבות להשבוע – יומן אירועים ולתוכנית מבט שני, העומדת לחזור בקרוב אל המירקע, אחרי חופשה־מאונס בשל חוק הבחירות.

הריב בין מיכאל קרפין לרפיק חלבי לא היה היחידי בזמן האחרון. בתקופה הקצרה שבה מחליף מיכאל קרפין את **יאיר שטרן** כמנהל מחלקת־החדשות (שטרן נסע לתקופה של חודש לארצות־הברית), הצליח קרפין לריב ולהסתכסך עם **שימעון טסלר** (באותו הריב עם רפיק חלבי), עם **אהוד יערי** ועם **חנן עזרן**. הוא הודיע לעזרן כי עליו לחזור ולהיות כתב־שטח, ולא להסתפק רק בעריכת החדשות הקצרות בלילה.

במחלקת־החדשות שואלים מדוע מצליח קרפין ליצור מתיחויות בינו ובין אנשי מחלקת־החדשות.

אחד מאנשי־המחלקה הציע שתקציב רשות־השידור צריך לבוא ממישרד־הבריאות, ולא ממישרד־החינוך, מכיוון שבמחלקה כולם מטורפים.

מה שבטוח...

אחת מתופעות־הלוואי של מאבק־היוקרה בין הוועד המנהל של רשות־השידור ובין מנכ"לה, הוא צירופה של **רוחמה**, מזכירתו של **אורי פורת**, לישיבות הוועד המנהל.

ביום הרביעי, לפני שבועיים, הפתיע פורת את חברי הוועד, כשהופיע בלווייתה והתעקש על נוכחותה בישיבה. העילה הרישמית לשיתופה: „כדי שתרשום את פרוטוקול הישיבה."

הסיבה האמיתית, מסבירים מקורביו של פורת. „שאורי ישמור על שרידי שפיותו בבית־המשוגעים הזה: שתהיה לפחות עדה אחת למה שמתחולל שם. ברוחמה," הם מוסיפים, „אין



חברי־יועד ניר
לא חותמת־גומי

לחשוד שאינה אובייקטיבית, מכיוון שהיתה מזכירתו הנאמנה של המנכ"ל הקודם, **יוסף לפיד**."

נוסעים, נוסעים

נסיעה טובה! למי? לחבר הוועד־המנהל, **נתן ברנע**, הנוסע לארצות־הברית לצורך „השתלמות".

השתלמות פירושה ביקורים בתחנות־טלוויזיה שונות. כרטיסי־הטיסה ובתי־המלון ימומנו אומנם על־ידי ברנע עצמו, אך עמיתיו לוועד מדווחים שברנע דורש לעצמו מימון הוצאות־אש"ל.



עורך קרפין
היתה חברות –



עורך־מישנה חלבי
– ואיננה עוד!

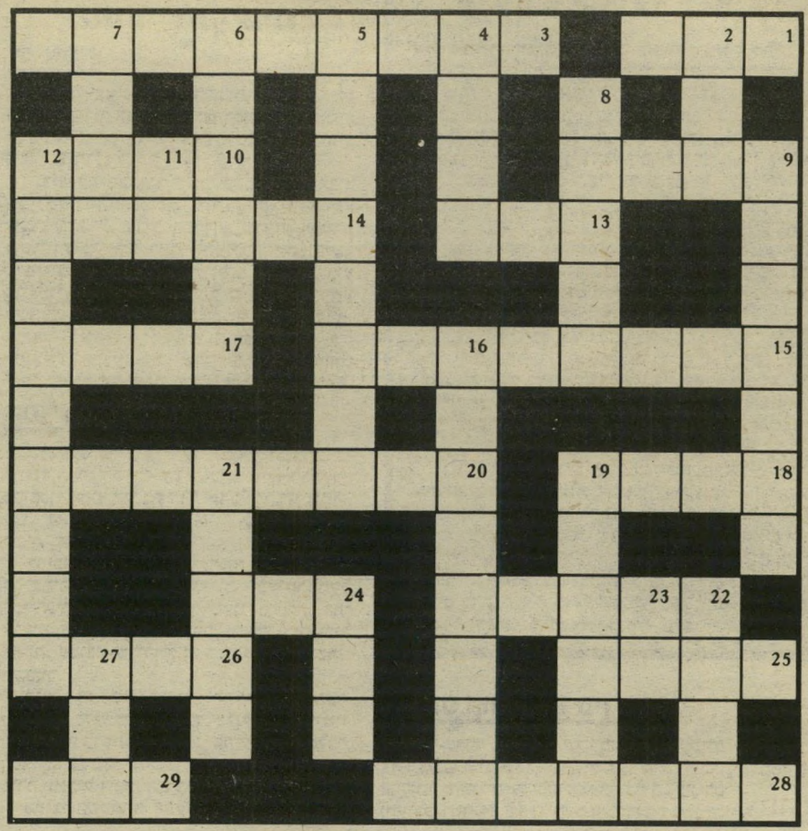
„מוקד" בהמשכים

הוויכוח הסוער באולפן מוקד, שהתחיל בשידור התוכנית על הספורט (ראה לעיל), נמשך עוד שעה ארוכה אחריו. יעקב וישניה, מאמן־ההתעמלות של נבחרת־ישראל, המשיך להטיח דברים קשים בעיתונאי הארץ יהושע שגיא. הלה, מצידו, לא נשאר חייב וענה לו. רק אחרי מאמצים בלתי־נלאים של **שלמה גבעוני**, ב־מאי מוקד, הופסק הוויכוח זמנית.

גבעון הצליח לשכנע את הצדדים הנ־צים לעזוב את האולפן, ולהמשיך את הוויכוח במונית בדרך לתל־אביב.

תשבצופן

2451



פתרון תשבצופן 2449



מאת
אביגיל ינאי

מאוזן:

1) חתיך של חתן (3)
3) "הצעקה האחרונה" של הבוחר הישראלי (4,2,3)
9) בכל מקום באיטליה טוב לחפוף את הראש (4)
10) דרכה של התנועה הישנה, אורים ותומים היא לממשיכיה (4)
13) קוף ופר בסירה אחת (3)
14) "...והייתם כאלוהים יודעי... ..." (3,3)
15) ראו מה גנב המלט מ"שתום העין" — מלים, מלים, מלים (4,4)
17) זה מה שהמשורר גילה בתל־אביב (4)
18) השפורים שחלו במראיה מחד, הוליכוה שולל מאידך (4)
20) למרות קינתו של האב המסור נגמר הכל בהצלחה (3,2,3)
22) בגבור עליו תאוותו, הוא ממהר אל ביתי (5)
24) נהגו להתפשט מן העטיפה (3)
25) הביאו מקנה ובית אל המקום הנטוש (4)
26) גם הוא במשחק כאחד החבר'ה של דן (4)
28) מדוע התעקשו רוקא על רז ופרמינגר? (7)
29) מרפא ל־27 מאונך (3).

מאונך:

2) ילדים רבים סטו אל אהלו (3) מ.
4) הדפיס אלף! (4)
5) כדי להיות חביב הבוחרים, צריך ללקק לפעוטות עד כדי געל נפש (8)
6) סנדלים למידות קטנות? (6)
7) המתגושש זכה בפנינה (4)
8) המוקשים (המסוכנים?) הפזורים למאות על חוף הים (5)
9) אחרי מאמצים קשים יצאו ה־"בניקים לחופש עם 21 מאונך (7)
11) זה אות שאין אתה עתיד (2)
12) שני בני אצולה מוצאים את השעה מתאימה לתענוגות (4,5)
16) היו לה 150 טעמים ויותר למצוא עבודה רוקא במאורת אריות (8)
19) הכתובת על התחנה האחרונה מוכיחה שאין לו כבר מה לומר (4,2)
21) יש שם תערובת של חנקן, חמצן, מימן, ארי מים ועוד.. (5)
22) הוא זורח כשהוא רץ אחרי אשה (4)
23) "לעולם אין לדעת" מיהו באמת מחזאי חשוב (2)
24) את כל המעמסה לקח על עצמו (3)
27) חפש לו מרפא ב־29 מאונן (3).

יהושע מצא

(המשך מעמוד 23)

לא קורבן אישי. זו הקרבה בחיים הפוליטיים. אנשים לא יודעים שחיים פוליטיים הם קשים מאוד. הכל למען המיפלגה. למען המדינה. אין חיים פרטיים. אני מקריב כי זה מה שאני רוצה.

"כל הרצון שלי היה לאומי, עוד מתחילת דרכי כילד קטן. כל השאר מתבטל לעומת עיקר העיקרים."

יהושע מדבר בשקט, אך בהחלטיות, ובעיניו הכחולות אור. אני שואלת אם לפעמים הוא מתרגז וצועק. כאן בא חיוך גדול של רחל, ויהושע ענה: "מאוד: צועק ומעבר לצועק. אני כועס ורב ומרים את הקול. אני קל מאוד להתרגזות. אבל יש לי תכונה טובה — זה חולף לי בשניות ומייד אני שוכח על מה רבתי."

אני מנסה להבין ממנו, כבן למישפחה ספרדית ותיקה, מפורסמת ומושרשת, איך זה שהמיזרחיים הם ימניים ברובם, ואיך זה שלא הגיעו לשילטון ממש.

"ההכרה הלאומית אצלם זה דבר שברגש," הוא אומר, ואפשר לראות את הדברים עליו עצמו. "אין מחשבות של כדאי ולא כדאי. יש בהם הקרבה. הם מייד נקראים לדגל, לקבוצה.

"ההנהגה הספרדית היתה תמיד יותר רוחנית. הספרדים היו החכמים, שלא הגיעו למנהיגות חיצונית והם עדיין כאלה. תנועות השיחרור באו מאירופה, לא מארצות ערב (טרומפלדור, ז'בוטינסקי). הספרדים,



ח"כ חדש מצא
"אכסידנט פוליטי"

לעומתם, באו מארצות שלא היו בהן מהפכות והם התרכזו בהנהגה רוחנית ובבניית מוסדות תורה. כך קורה שהמנהיגים הם אירופיים ומי שהצטרפו אליהם הם אלה שהחוש הלאומי טבוע בתוכם. שני עמים שהופכים לעם אחד."

ובלי לשאול את השאלה המעסיקה את כולנו בימים אלה הרי אי־אפשר, ומה עם כהנא? אני שואלת.

"זה אכסידנט פוליטי. היה אכסידנט, בבחירות הבאות הוא לא יקרה. יש ממנו הסתייגות טוטאלית. הביריונות הזו של כהנא צריכה להיעלם. עם ישראל לא אוהב בידיונים."

יהושע מדבר ובן־הזקונים שלו, אמיר, הופך בינתיים את הבית במרץ רב. "את הילד הזה," הוא אומר ומסתכל עליו בחיבה, "קיבלתי במתנה ליום ההולדת ה־50." היום אמיר בן 3, בן זקונים אמיתי.

מצא אינו מרבה לעזור בבית, אין לו זמן לכך. הדבר היחידי, והוא מספר עליו בגאווה: "כל בוקר ב־6 וחצי אמיר בא ואומר: 'אבא תהי' ואני קם ומכין לו תה עם חלב." את כל השאר עושה רחל, ויהושע עסוק בעסקנות פוליטית. חבר־כנסת חדש, עסקן ותיק ומשופשף.

ענת סרגוסטי ■

זקוק דחוף למודעה?
מודעון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רשיון מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי - הדברת מזיקים

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

חייג ופרסם מודעתך
בכל עיתוני ישראל
לבעלי כרטיסי אשראי:
ויזה, ישראכרט, דיינרס
טלפונים: 280666, (03)296662



המצרים טוענים שנאלצו להסיג את עמדותיהם בטאבה מפני שחיילים ראו את הישראליות הערומות והמוראל שלהם נפגע

ברווי, שבו מגיש שייח' איברהים קפה שחור עם הל.
צדק מי שאמר, שכדי להשתזף בעירום לא צריך לטוס עד סאן־טרופז. אפשר להסיר את החלק העליון בחופיה החוליים של אילת. בנות ישראל המגיעות בעיקר מאיזור השפלה, לא עושות חשבון לעצמן או לשכנים, הן מתערטלות בחופשיות מפתיעה ומפ־

בחזית בלי חזיות

ס נוב, באילת כבר היית? כך נהגו לשאול, בשנות ה־60 המאוחרות, כשעם ישראל גילה את קפריסין, איי יוון ואת הצ'רטרים הזולים לאירופה. או נרחקה אילת לקרן־זווית והועם זוהרה. היום השתנו היוצרות. הנסיעה לחוץ־לארץ הולכת ומתרחקת מהישג ידו של הישראלי. המיסים, ההיטלים ומחיר הדולר המרקיע שחקים, מחייבים למצוא אלטרנטיבה מקומית לנופש בחו"ל, ולערוך בדק־בית באתרי־הנופש הישראליים.
אילת עונה על כל כללי־הנופש

עמך נוסע לספרד ולאיי יוון — אך הסנובה האמיתית מתאספת בחוף טאבה



המקובלים. יש בה שמש, ים, מיסעדות ובתי־מלון אין ספור.
מאחר שאני דוגלת באיכות, לא בכמות, העדפתי לשהות שלושה ימים במלון־פאר בן חמישה כוכבים, ולהש־וות את עצמי שאני בריבירה האיטלקית או הצרפתית, שבמיקרה נקלעו אליה הרבה רוברי עברית.
הבחירה נפלה על סונסטה, שהוא הלהיט המקומי, השוכן כעשרה קילומטרים ממרכז העיר ונמצא באזור טאבה. זהו נווה־מידבר, שבו עצי דקל, צימחיה טרופית עשירה, בריכת־שחיה שמימיה צלולים, חוף־ים פרטי ומאהל

מול אי האלמוגים מבלה אריאלה הוד התל־אביבית. תמורת 25 דולר יכול להרגיש כל אחד כמיליונר, ביאכטה המפוארת, הכוללת שני סיפוני שיזוף, סאלון מהודר, חדר־שינה ורוד ומערכות מוסיקה ווידיאו לבדר את הנופשים. לאחר ששבעו מהארוחות הדשנות. היום „המשוגע" מתחיל בשעה עשר בבוקר ונגמר בארבע אחרי־הצהריים. בעלי המזל חוזרים עם שלל דגים.





חופשת הזמר

אריק סיני וידידתו הקבועה שירדו לאילת כדי להיגפש ולזמר במלון סונסטה. שלובי זרוע העדיפו הזמר וחברתו את החוף הפרטי והאקסקלוסיבי של המלון, שתו קפה במאהל הבדווי והירבו לדבר ולהתבדח.

דירה באילת

עמליה שטן מבלה את חופשת הקיץ באילת. למישפחת שטן דירת־פאר בעיר הדרומית, שם לנה עמליה בלילות, וביום משתזפת. עמליה באה לאילת בחברת שני ילדיה, ובעלה מצטרף אליה בסופי השבוע.

קירות את חמוקיהן לשמש המשזפת. פולחן יום־יומי של מה בכך.

למבקרים בחוף שרתון בתל־אביב, אצל דבוש בהרצליה ואצל רפי נלסון באילת יש משהו משותף — כולם רוצים לפגוש את היפים והיפות, ומחפשים הזדמנות לראות ולהראות.

כך הם מבלים את זמנם בבטן־גב בחוף הכמעט־ציבורי של רפי נלסון, ובחוף הפרטי של סונסטה.

היו שם הזמרים אריק סיני ויגאל בשן. עמליה שטן נראתה בביקיני מיוערי, כשחגורת משי יקרה כרוכה על מותניה. עמית הבלונדית התבשלה בשמש, שלי בר־ניר חשפה את שדיה, מעצב־האופנה של בגד עור. אילן לוי, הנראה כמו דוגמן בעצמו, הציג לראווה את גופו בבגד־הים בסגנון הסליפ, כשבלונדית צעירה, סטודנטית במיכ־ללת שנקר צמודה אליו. גם אריאלה הוד הצעירה והשופעת הפגינה גוף חטוב ומושלם בבגד־ים מינימלי מנומר. ד"ר מייק שילון, הגינקולוג הגרוש המבוקש והמזוקן, הפגין נוכחות שזופה ופנויה.

לאלה שמאסו בצליית עורן בחוף, ציפתה חוויה פרטית ביאכטה פרטית א־לה אונאסיס, מין ספינת אהבה הנושאת אותך הרחק מן ההמון הסוער, וכל זאת תמורת 25 דולר, ההופכים אותך בירדרגע למיליונר בהרגשה. היאכטה השייכת לעמי בן־צבי נקראת סו אלן.

מייד בכניסה ליאכטה נוסך הצבע הלבן הרגשת עושר ואושר. בסאלון





שתי המדינות רבות על חתיכת אדמה — ואילו החתיכות נופשות שם כאילו היה זה קטע של הריביירה הצרפתית, נשרפות, ניצלות, זוללות ומפלרטטות



בת המפיק

היא ברניס היפהפיה, בת ה־20. גובהה 180 ס"מ. עיניה כחו־לות. שיערה שחור והיא מזכירה את ברוק שילדס.

אביה של ברניס הוא בימאי הסרטים המתגורר בקליפורניה, רפי נוסבאום, שביים את מיצרי טיראן וחולות לוהטים. מימין למטה: מלון סונסטה.

המפואר ספות קטיפה בצבע בז', שטיח מקיר לקיר בצבע בורדו, ומערכת סטריאופונית, טלוויזיה ווידיאו לשם הבידור. בר־המשקאות מציע מיבחר של משקאות ועל שני סיפוני השיזוף מיזרונים רחבים. בקבינה הענקית קירות ורודים ומיטה זוגית עם כיסוי תואם, לכל מי שהתעייף מהחום ורוצה לפוש קמעה. הכל ממש כמו בסרטים.

כמו במארוקו

תענוג ההפלגה מתחיל בשעה 10 בבוקר. העליה ליאכטה נעשית במארינה השוכנת במרכז העיר. מפליגים לפיורד ולאי־האלמוגים. יורדים לחוף, מצטיידים בשנורקלים ובמסכות ומקבלים הדרכה היכן לצלול. חובבי הרייג מקבלים ציוד ומצפים לייבול לטוב.

בצוהרי היום מוגשת על היאכטה ארוחת־צוהריים עשירת קלוריות, הכוללת מיבחר בשרים, סלאטים ושאר מעדנים, ולסיום אבטיח קר ומתוק וקפה מעורר. אחר־הצוהריים חוזרים שוזפים, עגלגלים ומאושרים.

למכורים לגלשני־הרוח אילת היא אחד המקומות האידיאלים לספורט זה, מפני שרוח תמידית נושבת במיפרץ ומאפשרת גלישה במשך כל שעות היום. אין צורך להביא את הציוד מהצפון, אפשר לשכור אותו בכמה מועדונים המצויים לאורך החוף.

גם מי שאינו יודע לגלוש ורוצה לנסות — זה הזמן והמקום.

מורים ומורות צעירים וחתיכים מלמדים את הטירונים לתפוס גלים בכוחות עצמם, מבלי ליפול.

הכישרוניים שבכם יוכלו לעשות זאת תוך כמה ימים.

מי שחשקה נפשו לצנוח ולא היה בחיל־הצנחנים יוכל לעשות זאת באילת, בתנאי שהוא יודע לעשות סקי־מים. סירות המירוץ גוררות את הגולש על סקי־המים כשלכתפיו מחובר מיצנח. ככל שגוברת מהירות הסירה, מתמלא המיצנח אוויר ובסופו של דבר מתרומם הגולש מעל המים לגובה של 10 מטר. הרגשת הריחוף היא עילאית, בפרט לאלה שאין להם פחד גבהים.

כשהסירה מאטה את מהירותה צונח הגולש לאיטו על המים.

לזוגות הרוצים לכייף ביחד או להורה עם ילדו, נועדו הקיאקים. אלו סירות־משוטים קטנות עשויות פיבר־גלס ובהן שני מושבים, אחד מאחורי השני, המאפשרים לשני חותרים ליהנות מחתירה תוך התמודדות עם גלי־הים. אומנם לא במתכונת החתירה „במעלה הנהר", כפי שהפגינו ברט ריינולדס וג'ון וויין בסרט גברים במלכודת, אבל יש אתגר.

גם סירות פראלים ניתן לשכור. אלה סירות קטנות, המיועדות לשניים וכדאי לדעת מראש שעבודת הרגליים היא העיקרית בסירות אלה. הפעלת הסירה דומה לרכיבה באופניים — מפעילים את הפראלים וכך מתקדמת הסירה. שייט בסירה כזאת הוא תענוג אמיתי כשהמיפרץ שקט וגלי־הים רגועים.

כל הפעולות הספורטיביות הללו מבטיחות לכם שלא תחזרו הביתה עם עודף מישקל גם אחרי אכילה מוגזמת ומופרזת, שהיא הספורט העיקרי בחופשות.

אורנה גלזן ■

ומה בערבים? העיר אילת משופעת כידוע במיטעדות־סניות, איטלקיות, מיזרחיות וצרפתיות — לאורחי מלון סונסטה לא נותנים סיבה מספקת לצאת מהמלון ולשחר למזון, שם מציעים ארוחות־ערב עשירות וטעימות בסגנון הברי־קיו ליד הבריכה, או אוכל מרוקאי במיסעדה מרהיבה. שתפריטה אותנטי ומוגש עם כל גינוני הטקס, כולל התזת מי־ורדים וטעימת „ברוך הבא", הכוללת שתיית חלב־שקדים וטעימת תמרים טריים. הפאר וההדר, ההגשה והשירות מזכירים את המיסעדות המרוקאיות האמיתיות הקיימות רק בצפון־אפריקה.

בשעות הערב מרנין הדיסק־ג'וקי את אורחי המלון במוסיקת דיסקו קיצבית עד אור הבוקר, כשבכל ערב מופיע בחצות אמן אחר. כשחוזרים הביתה אחרי שלושה ימים כאלה, מסתכלים בראי ומגלים שהתוכנית הקרובה היא דיאטת רצח. כשהמטרה היא להוריד את הקילוגרמים המיו־תרים, מזכרת מימי הכייף.



כלת האלוף היא אריאלה הוד בת ה־22, סטודנטית בשנה שלישית בחוג לביולוגיה. היא רוצה לעסוק במחקר. אריאלה החליפה כל יום ביקיני אחר, פעם מנומר ופעם ורוד. בימי חופשתה היה פולחו השיזוף עבורה ערך עליון. „צבע מוקה זה השיגעון שלי!" (צילמה: מיכל רותם).



גוף חינוכי יש לעינת ארד בת ה־25 מרמת־השרון. עינת מתעתדת ללמוד חינוך גופני בסמינר הקיבוצים. הביקיני השחור מדגיש את צבע עורה השזוף ואת גופה החטוב.



מבט מאחור כך נראה חוף־הים הפרטי בטאבה, אזור הגבול הנתון במחלוקת בין ישראל ומצרים, אצל רפי נלסון ובמלון סונסטה. המון צעירות שזופות, דקיקות וחטובות. הלבושות כולן בבגדי־ים זעירים מסוג ביקיני. מי שיחפש וימצא אחת בבגדי־ים שלם, יקבל פרס.

מדינה

די! זה נמאס!

„די, נמאס לי מהשיחות האלה," התבטא השבוע אחד מנציגי המערך לפגישות הצוותים הכלכליים מערך־ליכוד. „המטרה היא להרוויח זמן. הליכוד לא רוצה לאפשר לנו לגמור משהו לפני תום 21 הימים שניתנו **לשימעון פרס**," הוסיף חברו לצוות.

אולם מכיוון שאף אחד מהצדדים לא יכול להרשות לעצמו להיות אשם בטירפוד המאמץ הלאומי להפגין אחדות — הדברת נמשכת, אלא שעברה מבת־מלון של חמישה כוכבים (מינימום!) לכנסת (יום רביעי) ולבית־אסיה (יום שישי).

המעבר הדראסטי נעשה ביוזמתו של ראש הצוות הכלכלי של המערך, **גד יעקובי**, שטען ש„זו שחיתות מיותרת".

שר־האוצר, **יגאל הכהן־אורגד**, הסכים עימו, והציע את מישרדו כבימה להופעות, אך יעקובי התעקש על בימה ניטרלית, וכך היה. יעקובי תבע גם את אי־שיתופם של קצרניות, דוברים, עוזרים ושאר מתכחכים, כדי שהשיחות יוכלו להתנהל ענייניות, ללא פזילה לתקשורת.

עניינית הן אכן היו. גם פזילה לעברה של התקשורת לא היתה, כי אם מבט ישיר. כי מהי הצגה ללא קהל?

ביום הרביעי היה **דויד לוי** הכוכב הפרובלמטי התורן: „הוא היקשה מאוד" התלוננו הן במערך, הן בליכוד. המיסמך שהכין יעקובי בשעות הקטנות של הבוקר היווה את סלע־המחלוקת. משתתפי הליכוד תבעו פירוט־יתר של דרכי־הביצוע, בעוד שנציגי המערך התעקשו על פירוט קווי־יסוד בילבד. אחד משלישיית הצמרת של המערך אמר לי השבוע: „בפשלות הכלכליות הם (הליכוד) רוצים שניקח חלק, אבל בתחום המדיני — הם מתנחלים בלי הסכמתנו..."

המסך ירד ועלה בחזרה ביום השישי, ב־10.15, בבית־אסיה. הפעם דרך כוכבו של **יצחק מודעי**. הוא היקשה קושיות רבות בקשר ל„מיסמך יעקובי", שהתחלק לשני חלקים: קווי־יסוד ומדיניות. הנה לקט מהשאלות: „איך אתם מתכוונים לעסוק בצמיחת המשק?" או, „למה אתם מתכוונים, כשאתם אומרים קרקעות הלאום?"

כוכב המערכה הקודמת, דויד לוי, הפגין מצב־רוח סלחני, ונתן הצהרה בומבסטית בסיגנון האהוב על בוחריו. בדבר הצורך בהקמת ממשלת־אחדות־לאומית, הצהרה שלא תאמה בדיוק את רוח ההצהרותיו הקודמות. בכלל, התיאום בין נציגי המימשל היה רחוק מלהרשים: בעוד מודעי תבע פירוט דרכי־ביצוע בכל תוקף, הסתפק כהן־אורגד בתביעה להתוויית קווי־יסוד.

גד יעקובי ביקר את המתרחש (והמתמשך) באמרו לנוכחים: „המשבר מעמיק, המשק בוער; ואנחנו עוסקים בסימפוזיונים שלא יובילו לשום מקום... בואו נתחיל לעסוק בעיקר."

סיכום המערכה: הוחלט לקיים מערכה נוספת. „נפגשים ביום שני, ב־1630, בכנסת — ליד מיזנון החכ"ים," הודיעו ממישרדו של אורגד למישרדו של יעקובי.

לשעבר!

„מדכי, תחליף את החולצה," מבקשת **רבקה בן־פורת** מבעלה, השר וחבר־הכנסת („17 שנה!" הוא מונה) לשעבר, שהפך בימים אלו אדם פרטי. הבקשה היא לצורך הצילומים.



בן־פורת
להחליף את החולצה

בפציעו: „מצביעי הליכוד ותומכיו הענישו אותי (על שעזב את הממשלה), ואילו תומכי המערך לא גמלו לי... אז איך אני מסביר זאת? הם לא מתרגשים יותר מדי מערכים:"

ערכים = מרדכי בן־פורת. גם שלו־מהווה ניגוד חריף לסביבה.

הוא מנסה לעכל את השינוי בחייו: „מסתבר שלא היו יותר מ־6000 איש שהיו מוכנים ללכת איתי," הוא מסביר (5876, למען הדיוק), וממשיך לחטט מיאליות: הוא מנסה להמחיש את ערכיו על ידי שיחזורה של „הפעם היחידה שהדלפתי:" כמובן שרווקא בפעם יחידה זו הסתבר מיהו המדליף. „ביקשתי מהכתב שלא לפרסם את הידיעה עד לישיבת הממשלה ב־1200, ומה אני שומע ברדיו ב־1100?" נכון, ניחשתם: הכתב לא שמע בקולו של מרדכי.

„נאלצתי להודות לפני הממשלה — אני הדלפתי!" הוא מזדעזע מהסיפור של עצמו, ושואל בהבעה תמימה להחריד: „ומה עם המדינה? להיכן נעלמו הערכים?"

הפיכתו ל„שעבר" באה לו בהפתעה גמורה: „האולמות שלנו היו מלאים. בבונטון ברמת־גן, יש 500 מקומות־ישיבה — היו 700 איש שעמדו!"

התנועה להתחדשות ציפתה לשני מגדטים „היו לנו סקרים..."

השעה 2200 של מוצאי יום־הבחירות העמידה את מנהיג התנועה, בן־פורת, לפני מציאות אחרת: שליש מגדט בקושי! „רק בבוקר זה חדר אלי — שאני כבר לא חבר־כנסת."

מישפחתו הגיבה ביתר מהירות וזעם. אשתו, בעלת החזות המושב־ניקית, מכנה את תוצאות־הבחירות „כפיות טובה", ומוסיפה לקצוף: „אינני חושבת שמרדכי הפסיד — אלא הכנסת הפסידה! אדם כמוהו, שהגיע להתיישב באיזור מצוקה. **לובה אליאב** ישב לו בקיריית־שמונה, ואני זוכרת איפה, אבל תמיד חזר לתל־אביב. אנחנו גרים פה כבר א...30 (כאן מתפתח ויכוח בין השניים) שנה."

ביטויי הזעם והתיסכול מחפשים אפיק. סמוך לדלת־היציאה מסננת בתם של בני־הזוג לעברי ולעבר הצלם: „אני לא מצטלמת לעיתונות המלוכלכת הזאת!"

וזהו — יש! העיתונות אשמה!

שרירים נשיים

ביום הראשון, בשעה 1400, התתמלא מלון רמדה רנסנס בירושלים בפרצופים נבחרים: **השרה שרה דורון** זימנה את עמיתיה־לסיעה, שעשו זאת — הצליחו להתברג לכנסת ה־11 — לקפה וסימפטיה.

אמורים היו להגיע כל נבחרי הליברלים — 13 במיספר. הגיעו עשרה בלבד. נבחר מס' 13, **אלי קראוס**, העדיף להיות בחו"ל מאשר ברמדה רנסנס. ואילו השרים **גידעון סת ואברהם שריר** נעדרו ככה סתם.

האם מטרת הכינוס היתה להוות קונטרה לכינוס נבחרי־חרות בליישכת ראש־הממשלה, ביום השישי שקדם לכך? הגירסה הרישמית היא „לא" רבתי: „היה יום־השנה לאבא של אלי (קולאס), ולכן הכינוס נערך אחרי הכינוס של חרות, ולא לפניו, כמתוכנן," מסביר לי אחד המשתתפים.

„אבל נכון שהרעיון היה רומה..." מחייך משתתף אחר.

עשרת הליברלים בחרו את נציגיהם לוועדת הכספים (**אריאל ויינשטיין, דן תיכון ויצחק זייגר**) וחוץ־וביטחון (**פינחס גולדשטיין**). שלו־שת הנעדרים מהמסיבה — נעדרים גם מהוועדות שנבחרו באותו פורום.

האווירה היתה, מדווחים לי, של שביעות־רצון עצמית: המארחת סיפרה לאורחיה על המשך מגמת השותפה, חרות, לצמצם את נציגות הליברלים. הפעם נפל הפור על ועדת־הכספים. יצחק („זיגי") זייגר הוזעק בדחיפות לישיבת חטיבת־הליכוד, שם התבקש בערינות („רמזו לי," היה המינוח המדוייק של השרה) לוותר על מקומו בוועדה. כאן הפגינה נציגת המין החלש שרירים והצהירה: „השלושה האלו — ויינשטיין, תיכון וזייגר — הם שהחזיקו את ועדת־הכספים;" לכן, סיימה דורון, הם ממשיכים להחזיקה עד עצם היום הזה.

תגלית השבוע: חיים קאופמן

תגלית השבוע — יש לנו סגן־שר־אוצר! בחיי שיש! גיליתי אותו במו עיניי — והוקסמתי.

המונח „סגן שר" הוא פרובלמטי דיו, גם מבלי להתייחס ספציפית לנפשות הפועלות. **חיים קאופמן** נחשב בעבר כאחד ה„מאכרים" החזקים של חרות, שפעל רבות למכירתו המוצלחת של **יורם אריזור** לראש־הממשלה לשעבר. **מנחם בגין**, כשר־האוצר, בגין קנה את אריזור בעיסקת־חבילה עם כהונה נוספת בראשות הממשלה, ואילו קאופמן מונה לתואר הבעייתי — סגן־שר־האוצר. קושרי ושלה מאלמוניות את **יגאל כהן־אורגד**.

ראש־הממשלה הטרי, **יצחק שמיר**, קרא אליו בדחיפות את קאופמן, אישי־שלומו של **דויד לוי** — יריבו, והפציר בו לחזור בו משיקולי־פרישה. שמיר אף הבטיח לקאופמן סמכויות שיהפכו את תואר ה„סגן" — לתפקיד. אורגד, אגב, הסביר בהודמ־נויות שונות את השיקולים, שהכריעו בעד השארתו של קאופמן בתפקידו. כ„הומאניים" —קאופמן חלה במחלה קשה ביותר והבריא ממנה: צעד מאוד הומני מצידו של אורגד. ללא ספק.

בינתיים מצא את עצמו קאופמן (שהתמודד כמה שבועות קודם לכן עם אורגד רדיפונית, כשהוא נואם בעד דויד לוי, ואילו אורגד מדבר בעד יצחק שמיר בהתמודדות על ראשות־הממש־לה) במצב קשה.

מאז ירד קאופמן למחתרת, ונעלם כליל מאמצעי־התיקשורת. קיומו לא בא לידי ביטוי ביחסי־הציבור הצולעים של האוצר.

הניסיונות לנטרלו מפעילות מפתי־עים במקוריותם. „המישחק הוא כדל־קמן", מסבירים לי באוצר. „כביכול, יומן הפגישות של יגאל פתוח לפני חיים, והוא יכול להיכנס לכל ישיבה שיחפוץ. אך במציאות — עסקות רבות בין ראשי־האגפים לשר נסגרות ללא ידיעתו, כך שאינו יכול להתעדכן כהלכה. נוסף על זה, את יודעת איך זה עם יגאל: ישיבות מתבטלות ונקבעות באותו בוקר, מתחילות באיחור של שעתיים. לא נגמרות — הדברת נמשכת לתוך השעות הקטנות של הלילה בחוסר־תכליתיות מובהק..." כלומר: לסגן־השר יש אפשרות להשתלב בחגיגה, או לנסות לתפקר בשפיות.

במקביל נאלץ קאופמן אף להתמודד עם מחלתו.

השבוע, אחרי שחזר מחופשה פרטית בחו"ל, החליט לנקוט יוזמה לשיפור המצב הבלתי־נסבל. ביום הרביעי, בשעה 21.00, ניצל את מדיניות הדלת הפרוצה של אורגד ונכנס לחדרו. קאופמן, שגם כך נטל פרטיזנית („מאין ברירה" מדגישים חבריו הרבים) משימות וסמכויות, דרש נושאים שיהיו בסמכותו. לבסוף נמצא פיתרון־פלאים: החברות הממשלתיות, חוץ מזה הוחלט שקאופמן ייצג את מישרד־האוצר בכנסת. מטרה סמויה נוספת בשיחה היתה „ניקוי שולחן" — משימה בלתי־הגיונית במיקרה של אורגד. והאמינו לי, זוהי עדות מיד ראשונה.

הסיפור, אומנם. מסתיים באווירה אופטימית, אך אני לא צופה לו הפי־אנד — „לנושא שהוזכרת קודם לכן — חיים קאופמן — אני לא רוצה להתייחס" הודיע לי שר־האוצר, ובזה הוא בעצם אמר את הכל.



קאופמן
מחלה קשה מאוד

כתרים לתואר זה לא חסרים, כגון: חבר־הכנסת **עדי אמוראי** (מערך), בן־כיתתו של אריזור („גם בין הורינו שררו יחסי קירבה:") שדיבר „עם יורם **ואביבה (אריזור)** בנושא".

על כל פנים, המינוי נכנס לתוקפו, והעניינים זרמו כרגיל עד לאוקטובר האחרון, שאילץ במשבריו (מניות הבנקים, דליפת הדולריזציה לעיתו־נות) את אריזור להתפטר מתפקידו,

תחי האחיקה!

ביום השישי עיינתי בידיעות אחרונות (מה רואות עיניי? הפלא ופלא: המיסמך (מיסמכם של **אהרון אבו חצירא ויגאל בהן־אורגד**) שפירסמתי במדור זה בשבוע שעבר — התפרסם בסקוס בילעדי של ידיעות אחרונות. איזכור העולם הזה? זוק.

במערכת העולם הזה מתוייקים שלושה פתקים. מהם מורכב המיסמך. עורך העולם הזה בחר לפרסם דווקא את החלק הראשון, שיקולי. הסתבר השבוע, מעצבים גם את עמודי ידיעות אחרונות. גם בעיתון זה פורסם באופן מיקרי לחלוטין — אבל מה זה מיקרי? — אותו החלק של המיסמך, שלושה ימים אחרי הפירסום בהעולם הזה. ממש מחמם את הלב.

במדינה

משטרה שליטא נגד ברודו

הח"כ שזוכה מכל חשד הבריז מסע־צלב נגד צמרת המישטרה ומי שעמדו נגדו

מישפטו של אסף חפץ, בבית־הדין המישמעתי של המישטרה, ייזכר בגלל כל מיני סיבות. אחת מהן היא דרישתו התקיפה של הפרקליט של חפץ, השופט המחוזי לשעבר, דן כהן, משופטים שונים במישפט שיפסלו את עצמם (ראה עמודים 27־26).

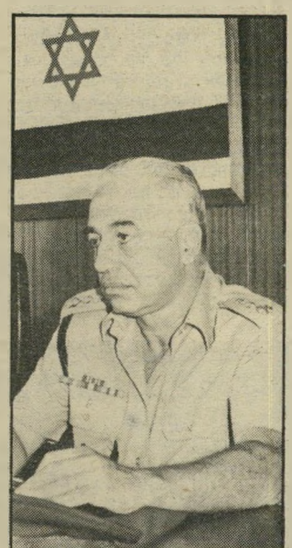
הפעם בא לעזרתו, באופן לא בלתי־צפוי, ח"כ הליברלים בני שליטא. הלה הטיל את כל כובד מישקלו כדי להדיח מכס־השיפוט, במישפט החשוב כל־כך, את ניצב־מישנה משה ברודו מהמטה־הארצי.

לשליטא יש חשבון ארוך עם ברודו, שאותו הוא מפרט במיכתבים ובתז־כירים רבים שהוא שלח באחרונה לצמרת המישטרה ולמישרד־הפנים.

שליטא עצמו היה מעורב בהתכת־בות בעניין ברודו כבר בשלהי שנת 1979.

מעצר בהול. זמן קצר לפני כן נעצרו ל־48 שעות במישטרת חולון דויד שימעוני ושוקי טל, בעלי עסק לפנסי־תאורה מרחוב נחמני בתל־אביב. הם נעצרו בהשפעתו הישירה של ברודו. על סמך מה הם נעצרו? לא ייאמן, אך עילת המעצר ניתנה רק כמה שעות אחרי המעצר.

שימעוני וטל נעצרו ב־14 בנובמבר בשעה 12.45 ומהחלטת הכליאה עלה שהיא מבוססת על תלונתו של אחד, שלום שלתיאל, שהיה חייב לשניים כסף עבור עבודה שביצעו בביתו ובמשך זמן רב התחמק מתשלום החוב. אבל התלונה נגבתה ממנו רק בשעה 17.55 באותו היום. השופט המחוזי דויד בר־אופיר שדן בתיק, וזיכה את שימעוני הביע פליאה מכך. בר־אופיר



ניצב־מישנה ברודו
תשבון ארוך

גרס ששלתיאל ניצל את מעמדו באגף המישטרה שבמישרד־הפנים, הגיש תלונה טלפונית למפקד־המרחב, ברודו, וכך נולד המעצר התמוה. השופט קבע: „אינני סבור שהעניין הצדיק מעצר כה בהול ודחוף כפי שנעשה כאן ובטרם נגבתה תלונה כדין. ראוי להביא עניין זה לידיעת מפקד המחוז על מנת שייתן דעתו על אירועים אלה."

הודעה פומבית. שליטא, חברו של שימעוני, שאחר־כך נחקר אודות טיב קשריו עם הח"כ ממנחמיה, דרש ממפקד המחוז, ניצב אברהם תורגמן, שיסיק את המסקנות כנגד ברודו. גם תשובות לתזכיריו הוא לא קיבל. אחר־כך הועלה ברודו בדרגה והועבר למטה־הארצי.

שלוש שנים אחרי המיקרה זכה שליטא לתשובה מהמישטרה.

תת־ניצב מיכאל בוכנר, הממונה על הביקורת ותלונות הציבור במישטרה, כתב לשליטא ששלתיאל התלונן נגד שימעוני וטל עוד לפני מעצרם. אבל הפלא ופלא, לא עלה בידיו של בוכנר לאתר תלונה זו שלא הובאה בפני השופט בר־אופיר. אבל בוכנר טוען שישנם אנשי־מישטרה בתחנת חולון שזוכרים היטב ששלתיאל הגיש את תלונתו עוד לפני מעצרם של השניים!

בוכנר העיר לברודו את מה שהעיר, אבל שליטא לא נרגע.

עתה משתברר שברודו, שהוא אחד השופטים במישפט חפץ — הוא מנאמני המפכ"ל אריה אינבן, ומפקד המחוז הדרומי, אברהם („תורגי") תורגמן — הגיע שליטא למסקנה, שחפץ לא ייצא טוב מתחת ידו של ברודו. מכיוון ששליטא כבר הודיע פומבית שהוא יפעל להדחת המפכ"ל ולמינויו של ניצב צבי בר במקומו, הוא החליט גם לעשות כדי שהעניין ייצא לפועל. תיק ברודו, ששליטא מפיץ עתה בין העיתונים הוא רק תחילת הדרך.

שליטא מלא מרץ בימים אלה, אחרי שהיועץ המשפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, החליט לסגור את כל תיקי החשדות שהועלו נגדו לפני שנתיים וחצי. הוא התחייב ל„שגע" את המישטרה מעל דוכן הכנסת. עוד לפני שהוא נכנס לוועדת הפנים של הכנסת ה־11, הוא כבר מרעיש שמיים וארץ.

עסקים

תחת קורת גג אחת

להתלבש מכף רגל ועד ראש — ובחצי המחיר

המשבר הכלכלי מעיב על יצרני ומעצבי האופנה. הסתיו בפתח, ואין איש יודע מה הוא צופן בחובו מבחינת המכירות: האם ילכו ויפחתו? האם תצמצמנה הנשים בקניית „המותרות" הנקראים בגדים?

הקולקציות כבר גמורות, ובתי־האופנה רק מצפים לקונות.

גם להרוויח. שלושה אנשי עסקים, אורי צור, אברהם דיין ויצחק תמיר, חשבו ומצאו פיתרון שממנו יהנו כל הצדדים: המעצבים והלקוחות. המוכרים והקונים: הפיתרון הוא קיום יריד אופנה, ראשון מסוגו בארץ, שיערך בתחילת חודש אוקטובר הקרוב.

בחול־המועד סוכות, במלון קאנ־טרי קלאב בתל־אביב, יתרכזו 80 יצרני אופנה לנשים ולגברים, יצרני אופנה ספורטיבית, אופנת עילית, ביגדי ילדים, הנעלה ואביזרים משלימים, הכל תחת קורת גג אחת. הם יפגישו שם את הקהל הרחב, את קניני רישתות השווק ואת בעלי החנויות והבוטיקים מכל רחבי הארץ עם תוצרתם. המארגנים צופים לאלפי מבקרים.

ביריד ישולבו אירועים רבים ומגוונים: יערך נשף פתיחה, יהיו תצוגות־אופנה של החברות המציגות, הדגמת דגמים על־ידי דוגמניות ודיילות מכירה.

לקראת היריד יופק קטלוג־אופנה, שיכלול את רשימת המציגים, תלושי הנחה של כל מציג ותלושי השתתפות בהגרלות.

אבל אלה רק המתנות הקטנות שינתנו לקהל.

הכניסה לשטח היריד תהיה ללא תשלום. העיקר הוא, שיהיו הנחות כבר בתחילת העונה על דגמי הסתיו והחורף החדשים, הנחות בשיעור של בין 20 ל־50 אחוז.

איך אפשר לעשות זאת בתחילת העונה? „פשוט מאוד," מסביר יצחק תמיר, „אין פער תיווך. התשלום במזומן, ולכן הנחה אפשרית."

למשבר הכלכלי, מסתבר, יש גם צדדים חיוביים. כשמצב השוק אינו כל־כך ורוד, מסתבר לפתע שאפשר לחתוך בצורה דראסטית את פער־התיווך, להוריד מחירים באופן רציני וגם להרוויח. מי העלה ברעתו אפשרות כזאת לפני כמה חודשים?

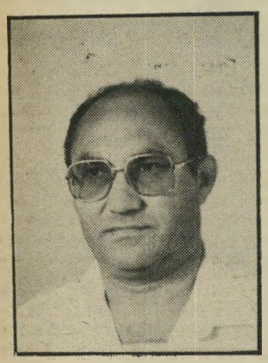


דגמי־סתיו ל„יריד האופנה"
שלושה אנשי עסקים

גורודיש לחברת אברהם גינדי

לתפקיד המנכ"ל בחברת אברהם גינדי מונה בימים אלה תא"ל (מיל.) יואל גורודיש.

החברה בונה בהקף גדול מאות יחידות דיור, שטחים מסחריים ואתרי נופש במרכז הארץ. הצטרפותה של חברת אברהם גינדי בע"מ כחברה בבורסה ושינוי מעמדה לחברה ציבורית נותן בידה מנוף אדיר להתרחבות והתפתחות נוספת.



יואל גורודיש, בן 46, יליד ירושלים, תלמיד ישיבת „עץ חיים", בוגר קורס קציני שריון בצבא ארה"ב, סיים את המכללה לבטחון לאומי ולמד הסטוריה כללית באוניברסיטת ת"א. השתתף עם חט' 7 במבצע סיני, היה ק. אג"ם של חט' 7 במלחמת ששת הימים, מפקד גדוד טנקים בגיזרת המיתלה במלחמת ההתשה, מפקד חט' שריון במלחמת יום הכיפורים (טנקים רוסיים). לאחר מלחמת יום הכיפורים מונה לתפקיד מפקד אוגדת שריון בגיזרה הדרומית. צויין לשבח במלחמת ששת הימים וקיבל עיטור אות המופת.

משוחרר מצה"ל ב־5 שנים ועוסק בענף הבניה. שלוש שנים מנהל חברת מניה פרטית בצפון הארץ. בשנתיים האחרונות ניהל את חברת הבניה הדר טבריה, אשר עוסקת בבניה פרטית, ציבורית, בתי מלון, בתי נופש, פרוייקטים תיירותיים ומסחריים. חבר ההנהלה והמועצה בעיריית נצרת עילית ופועל במסגרת יהוד הגליל להקמת ישובים בפועל.

האולפן ללימוד מקצועות הטלויזיה

ה י ו ם נפתחת ההרשמה למועד ג'
לקורס הכנה במקצועות הטלוויזיה בתחומים כדלהלן:

הפקה ★ בימוי ★ כתיבה ★ צילום ★ תסריטאות ★ איפור ★ הגשה טלוויזיונית

מתקבלים תלמידים בעלי השכלה תיכונית לפחות. במסגרת הקורס יערכו התלמידים הפקות לטלוויזיה במערכת במעגל סגור.

משך הלימודים:
6 חודשים, פעמיים בשבוע בשעות: **18.00–21.00.**
ההרשמה במשרדי האולפן ללימודי הטלוויזיה, רח' בלוך 26 תל־אביב, (קומת קרקע), בשעות 10.00–13.00; 16.00–19.00.
טלפונים: **03־221633, 03־240660**

● מספר המקומות מוגבל ●

תן טרמפ לחייל

לימור פרידמן גרמה לזעזוע כאשר מעדה הראשון. היא מספרת לראשונה על חוויותיה

"הרגליים רעדו לי!"



לימור פרידמן, ג'ינג'ית ירוקת־עיניים בת 16, היא נערה ככל הנערות בגילה. מישפחה ממוצעת. אמא פרידמן גננת, האב עובד בחברת־מחשבים.

שניהם מחזקים את ידי הבת, גאים כי לימור אינה ככל הנערות בגילה, היא קורצה מחומר של מתמודדים: יש לה אמביציה, כושר־התמדה, חריצות שלא יודעת לאות, וכן הקרבה למען הדבר האחד שהיא משוגעת לו.

חיי מישפחת פרידמן מתרכזים סביב הקאריירה הספורטיבית של בתם. הם מדברים בהתלהבות ובגלוי רב.

לימור פרידמן יכלה להיות כל ילדה, גם הילדה של השכן וגם האחות של מישהו מאיתנו, אלא שבגיל שלוש כבר הפכה מיזרנים בבית, התגלגלה באוויר, קפצה קפיצות־סוס מעל שולחן האוכל. אי־אפשר היה להתעלם מכך שהיא איננה ככל התינוקות בגילה.

שלחו אותה למכון רובי השכונתי, ושם כבר הבינו שהיא צריכה להתפתח במיסגרת גדולה ותחרותית יותר. משם הגיע להפועל, וכעבור כמה שנים לווינגייט.

אילו נולדה ברומניה, או בברית־המועצות, בוודאי היתה עושה את ילדותה בפנימיות מיוחדות, המכשירות אלופים בלבד.

אבל בארץ התנאים אחרים. לימור הולכת לבית־ספר רגיל ככל הילדים, ואת שעות אחר־הצהריים היא עושה באימונים במכון וינגייט. כאשר היא חוזרת מאימוניה, היא צריכה להכין שיעורים.

ההורים עומדים לצידה, קצת מצרים על כך שללימור שלהם אין חיי־חברה, שהיא מעולם אינה הולכת למסיבות, לים או לסרט.

לימור צוברת נקודות כדי להיות אלופה, והמחיר שהיא ומישפחתה משלמים הוא כבד. חייהם מתנהלים על פי סדר־היום הספורטיבי של בתם.

"צריך עצבים של ברזל!" אומרת אביבה אמה. "בימים שלפני תחרויות אי־אפשר בכלל לדבר איתה. היא מאוד עצבנית ומופנמת. אנחנו עוזבים אותה לנפשה. היא מעדיפה להתמודד עם המתח הנוראי לבד."

בדקה התישעים

גם אחותה בת הארבע־עשרה של לימור עוסקת בספורט. את השאיפה להיות אלופה היא רכשה מאחותה. היא שחיינית טובה, אבל התחרות בענף הזה היא קשה יותר.

אבא פרידמן מקפיד לשמור על קיטעי העיתונות שבהם הופיע שמה של לימור. הוא מתעקש להראות קטע אחד כזה. במשך שעה ארוכה הוא הופך את הבית על פיו. לבסוף נמצא גזר־העיתון בארנקו.

הוא שומר על העדויות העיתונאיות בלהט רב, אבל הוא גם זוכר במרירות את האיזכורים שאינם מחמיאים במיוחד: "כתבי־הספורט בישראל אינם מבינים דבר וחצי דבר בהתעמלות־נשים, והם עושים עוול ללימור ולחברותיה. הנה," הוא קורא נרגז, "כתבו עליה שהיא נפלה מהמיזרן, וזה פשוט שקר! ובמקום אחר כתבו שהיא נפלה מהטבעות. כאשר אין בכלל תרגיל כזה."

לימור מחייכת במבוכה. "אני בכלל מתעלמת מהעיתונות. הם כותבים פנטזיות," היא אומרת. כשחזרנו לארץ, אני וכל הספורטאים, לא ציפינו לקבלת־פנים כזו. העיתונאים ממש התנפלו עלינו. אבל אני לא מצטערת שנסעתי. למדתי הרבה, ואני מקווה להשתפר."

בארון שבחדרה היא שומרת על תצלומים, קיטעי העיתונות והמדליות הרבות שזכתה בהם במהלך הקאריירה שלה.

החדר מסודר ונקי, דומה לחדרים של ילדים רבים אחרים בני־גילה, אלא שבארון של לימור יש עשרות מדליות ואותות־הצטיינות מכל הסוגים, ועל השידות מוצבות תמונות ממוסגרות של לימור על הקורה.

בארץ אין מתחרים ללימור, וזה דווקא מקשה על התפתחותה ה־ספורטיבית. היא נוסעת מדי שלושה־ארבעה חודשים לארצות אירופה, שם היא מתאמנת ומתחרה עם אלופות ברמה שלה.

הוריה מגחכים. "בתוכנית מוקד לפני כמה ימים, אמר אחד העיתונאים שהספורטאים לא צריכים לנסוע כל־כך הרבה לחו"ל, שישארו בארץ כמה שנים. אבל איך הם רוצים שיגיעו לרמה אולימפית? עם מי יתחרו? ממי ילמדו?"

לימור נוסעת פעמים רבות, כאשר היתה בת 12 שהתה שיבעה חודשים בגרמניה, עם מאמנים גרמנים. אפילו שבזמן הזה לא למדה לימודים סדירים, היא השלימה את לימודיה ולא פיגרה. לימור תלמידה טובה גם בבית־הספר.

למעשה, לא היתה צריכה להגיע לאולימפיאדה בלוס־אנג'לס, מכיון שבתחרויות המוקדמות שנעשו בהונ־גריה, דורגה ישראל במקום ה־20. לפי דירוג זה היתה זכאית לשלוח רק מתעמלת אחת לאולימפיאדה, והזכות הזו נפלה בחלקה של נגסי גולד־שמידט. היא ייצגה את ישראל, על אף העובדה שאיננה חיה בארץ, אף כי יש לה אזרחות ישראלית.

נגסי חיה באמריקה ומתאמנת אצל מאמן שטיפח כבר כמה אלופות־עולם, למשל את ג'וליאנה מק־נמרה.

"נגסי מתעמלת טובה," מספרת לימור, היא הגיעה להישגים טובים, היא עלתה לגמר ואף זכתה במקום ה־31 בדירוג הכללי, אבל גם אותה השמיצו בארץ.



הרבה חיקווה נילי דרורי (מימין) ולימור פרידמן בלוס־אנג'לס. דרורי היא סייפת. חברי־המישלחת הישראלית היו מלאי תיקווה כאשר נסעו לתחרויות, אך איכזבו.





עם אבא ואמא לימור עם אביה מרדכי, איש־מחשבים, ועם אמה אביבה, גננת. ההורים ראו בגיל מוקדם שהילדה מוכשרת לספורט ושלחו אותה להתאמן. כיום, כשהיא כבר ספורטאית מן השורה, ההורים עוזרים לה ומעודדים אותה לכל אורך הדרך. באימוניה הקשים והיומיומיים. לימור מבלה את רוב זמנה באימונים, ורק אחרי־כן מתפנה ללימודיה, שגם בהם היא מצטיינת.

מן הקורה פעמיים בחרגיל בלוס־אנג'לס ובדרך לשם



אלופת הארץ לימור פרידמן בתרגיל על הקורה. לימור היא אלופת הארץ בהתעמלות לנשים, ולטענתה אין לה מתחרות ברמה שלה. היא נוסעת הרבה לתחרויות בינלאומיות ומנסה להגיע להישגים. היא מספרת שחוץ מהספורט – נהנו הישראלים מהאולימפיאדה.

לימור הגיעה לאולימפיאדה במזל. מכיוון שהרוסים והמיזרח־אירופיים לא השתתפו, עלה מיספר המישתתפים שיכלה ישראל לשלוח, וכך התאפשר לה להגיע בדקה ה־90 ללוס־אנג'לס.

אין ממי ללמוד

מה קרה על הקורה? לימור מסמיקה במבוכה. את החימום לקראת התרגיל עשתה מצויין, אבל לפני קהל של 15 אלף איש איבדה את העשתונות, איבדה את כושר הריכוז.

נפל בגורלה לבצע את תרגיל־החובה הראשון על הקורה. תרגילי־הקורה הם תרגילים המצריכים ריכוז וביטחון רב.

„הבטן שלי פירפרה, הרגליים רעדו," והיא מעדה כמה פעמים.

כאן מתעוררים הוריה לתחייה. יש בפיהם טענות. לא מכינים את המתעמלים נפשית מספיק טוב בארץ. צריך ללמד להתרכז ולהירגע. את תרגילי־הקורה הרי ביצעה עשרות פעמים באימוניה. אלה הם תרגילים קלים יחסית.

המתעמלים האמריקאיים שואבים עידוד האחד מהשני, עוברים עליהם בשיטות פסיכולוגיות כדי שלא יאבדו את כושר הריכוז ברגעים הקריטיים.

שנוטים לחשוב בארץ. למשל לונה אגצ'י, שהיתה מועמדת למדליית־זהב, מעדה ארבע פעמים מן הקורה.

במכון ויינגייט למדו מן הנסיון המר של לוס־אנג'לס והחליטו לפתוח מחלקת־מחקר מיוחדת. לסיאול הם מתכוננים להגיע מוכנים יותר, גם נפשית.

לימור והוריה, המעורבים בחיי־הספורט בארץ, טוענים שישראל מפגרת אחרי ארצות אחרות מכיוון שאין בה מסורת של אלופים, אין ממי ללמוד. המאמנים אינם שיאנים אלא מתעמלים מצטיינים, העושים ככל שידם מגעת, אך אין את מי לחקות, אין מיתוסים ואלופים אגדתיים.

בארצות אחרות מדליית־הזהב היא אתגר לאומי. משקיעים בה אינסוף משאבים. הדברים מגיעים לידי כך, שבארצות מיזרח־אירופה מלעיטים את המתעמלים בסמי־הרגעה, כיורי־מרץ ואפילו הורמונים. המתעמלות, למשל, צריכות להיות בעלות גוף קטן ונמוך. נותנים להן הורמונים כדי לעכב את צמיחתן הטבעית.

„באמריקה הם קוראים לזה ויטמינים." מחייך אבא פרידמן. לא, הם לא רוצים שלבתם יתנו הורמונים, אפילו שעכשיו לימור גבוהה מדי בשביל לעמוד בקריטריונים האולימ־פיים.

לימור נחושה בדעתה להגיע לאולימפיאדה, היא אכן עשתה זאת, ומתוך 72 מתעמלות דורגה במרום הלפני האחרון.

יש מי שצריך לתפוס את המקומות האחרונים בכל אולימפיאדה. ספורטאי ישראל, בינתיים, ממלאים את המקומות האלו בנאמנות.

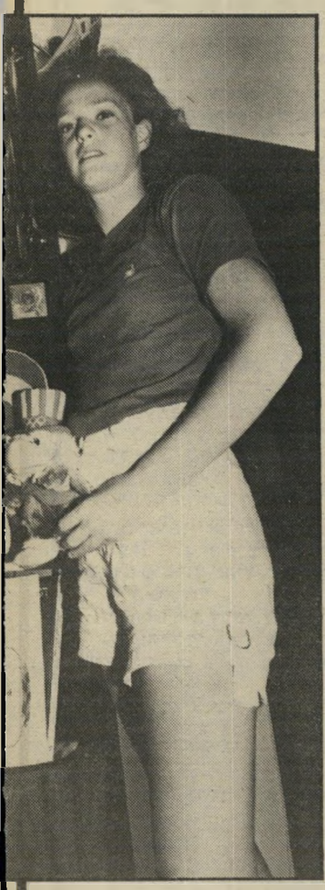
לימור אף מוסיפה שישנם קודים מחזקים, המשמשים את המתעמלים. למשל, בזמן ביצוע התרגיל לא משות עיני המאמן מן המתעמל, והמאמן כאילו מהפנט אותו. די במבט אחד של המאמן כדי להחזיר את שיווי־המישקל הנפשי.

נפילות מן הקורה אינן נדירות, כפי לסיאול בעוד ארבע שנים. בכל אולימפיאדה משתנים תרגילי־החובה. כבר עכשיו החלה לעבוד על תרגילי־החובה החדשים. בספטמבר אמור להגיע מאמן מרומניה. לימור מקווה שתיעזר בו. „אומרים שיגיע." אבל עד שיגיע, היא לא מפתחת תיקוות מוגזמות.

כאשר יוצאת לימור מהחדר, מנמיכה אמה את קולה. בתוך הגחת שיש לה מהילדה שלה, מהול גם קו של עצב. „זה נורא קשה," היא אומרת. „אחרי הכישלון בהונגריה (בתחרויות המוקדמות, שם נכשלה לימור מכיוון שהיתה פצועה), אמרתי לה: תעזבי את זה, תהיי ככל הילדים! ראיתי איך הילדה נעשית מדוכאת ומוטרדת.

„אבל היא התעקשה, היא התעקשה שהיא רוצה להגיע לאולימפיאדה. והנה, היא הגיעה!"

לישראל אין עדיין אלופים אולימ־פיים. אולי יהיו לה בעוד דור, ואז הם ילמדו גם מהטעויות של לימור. בינתיים, ללימור אין ממי ללמוד.



סיאול לימור, ליד ארון המ־דליות שלה, רוצה לנסוע לסיאול, לאולימפיאדה.



מיצעד אל הבידזין חברי המישלחת הישראלית, ספור־טאים בהרכב מלא, כפי שהופיעו עם דגל־ישראל במיצעד בטקס פתיחת האולימפיאדה בלוס־אנג'לס. לימור היא שלישית מההתחלה, בשורה הימנית. חברי המישלחת הישראלית היו מלאי תיקווה להצלחות והישגים, אך חזרו מן האולימפיאדה מלאי כישלונות ומאוכזבים, כשהם מאשימים את הכל, בעיקר את העיתונות.

הייתי בהאיטי או נתן נתן

למי שמסתובב בעיר הגועשת רועשת ומעשנת שלנו, חסרה דמות קבועה בנוף. היו שהבחינו ש**אייבי נתן** נעלם, והיתה אחת שהבחינה שאייבי חזר.

„לאן נעלמת אייבי"? אני שואלת.

„נסעתי לוושינגטון, לנסות לעזור בעניין **אידה נודל** באמצעות סנטורים אמריקאיים, ומשם לביקור קצר אצל אשתי־לשעבר, בתי ונכדי בהאיטי. פשוט, נשברתי. פעם הבטחתי לעצמי שלעולם לא אסע אליהם."

„איך היה הביקור"?

„קצר. הייתי שם בסך הכל 24 שעות."

„התרגשת?"

„מאוד. בנמל־התעופה קפצו הנכדים על כתפיי, וקיבלו אותי בנשיקות ובאהבה."

„מתי ראית אותם לאחרונה?"



שרונה נתן ומנו אל־סייה
בן משותף

„לפני יותר מארבע שנים!" הוא מגלה.

„מה שלומם?"

„**שרונה**, בתי, חיה שם כמו רוזנת, עם בית מלא משרתים. היא מפטפטת בהמון שפות. תענוג לשמוע."

„וזהו?" אני סקפטית.

„ונולדה לי עוד נכדה," הוא מוסיף. „לשרונה יש חבר מולאטי. **מנו** שמו, בחור יפה וסימפטי מאוד. הוא יותר בהיר ממני."

„הרי שרונה נשואה ל**איציק אלבלך** מהטלוויזיה," אני בודק.

„נכון." הוא משיב. „אך גם לו ולחברתו בארץ נולד בן."

„אז יש לך שלושה נכדים שם?"



עמליה ותום
נכדה מס' 2 ונכד מס' 3

„**דניאל**, הבן, נמצא ברדך כלל בארץ אצל אביו, ורק בחופשות הוא מגיע להאיטי."

„איך קיבלו אותך?" אני מחטטת.

„כבר אמרתי לך: היתה שימחה גדולה. בערב הכינו ארוחת־דגים, שכמוה עוד לא אכלתי."

„איך קוראים לנכדה החדשה?"

„באמת שכחתי, הייתי כל כך מבולבל, ראיתי אותה בסך הכל במשך כמה דקות. כי היא היתה חולה קצת, אך שיחקתי עם דניאל (9 וחצי) ועמליה (6 וחצי), וכמובן שמחתי להיות עם **רוזי** ושרונה."

„בוודאי תחזור לשם?"

„אני חושב על נסיעה נוספת. אל תשכחי שאני היום בן 57, ואלה הם בני־מישפחתי היחידים."

„נסיעה טובה" אני מאחלת. „וכשתקנה מתנות לנסיעה הבאה, קנה משהו בכחול לנכד האחרון שלך, אייבי, ולא בוורוד, כי מרוב בילבול והתרגשות לא בדקת מתחת לחיתולים. נולד לך נכד, אייבי, לא נכדה. וקוראים לו **תום**, אייבי, ולא תומה."

טוב אח טוב משמן טוב

דליה מילצין־הירש חזרה השבוע ארצה, מביקור בלונדון. שמעתי שמועות שונות. ולמעננכם הרי לא אחשה:

„אהלן, דליה, היית בלונדון?"

„כן, חודש."

„מה השמחה?"

„זה סיפור. לפני שנה הכרתי בקוליסאום



דליה מילצין וסמי הירש
האח אישר

קיבוצניק שהתחיל לעבוד שם, **עוזי** שמו, התפתח בינינו רומן."

„שיגעון! בן כמה הוא?"

„צעיר ממני בשש שנים. הוא בן 25."

„ומה הנסיעה?"

„הוא נסע ללונדון. נסעתי כדי להיות איתו. השארתי את הבת עם מטפלת, כשבעלי לשעבר, **סמי הירש**, עזר."

„הכרת את החבר במועדון של סמי?"

„כן."

„ומה אומר האח הגדול **ארנון** (שש שנים גדול יותר) על הרומן?"

„הוא פגש אותנו בלונדון. אין לו הרבה זמן. הוא גמר עכשיו סרט עם **רוברט דה־נירו**, בראזיל, והוא באמצע הפקה של עוד חמישה סרטים. אבל אחרי שהכיר אותו אמר שהוא שמח בשימחתי, ומה שטוב לי גם טוב לו."

„חזרת והתחלת לעבוד?"

„עוד לא. אחרי שנעדרתי חודש מארץ, אני רוצה להיות קצת עם הילדה ולפצות אותה."

„איך את מסתדרת?"

„טוני עומד לחזור. אין לי מאהב עשיר, אך יש לי אח מאוד עשיר, וגם סמי ישנו. לא חסר לי כלום. אין בעיות."

„יופי, דליה, ולהשתמע."

„את מיקי שטראוס, אבקש"

„הוא עסוק, בישיבת הנהלה."

„חבל, אמרי לו בבקשה שהמרחלת על הקו."

„רק רגע."

„האלו, שלום המרחלת."

„אינני רוצה להפריע לך בישיבה. אה."

„עם המרחלת אני לא מתעסק. מה העניין"?

„רציתי להשלים פרטים על החתונה של הבת הבכורה **עופרה**, שתיערך בסוף החודש."

„איזה פרטים?"

„כמה אורחים, למשל, הוזמנו?"

„לחופה רק כ־30 קרובים מאוד, ואחר־כך 900 מוזמנים. פשוט אין לי מקום יותר בגינה של הבית בנהריה."

„רובם מתל־אביב?"

„כארבעים אחוז מכאן, מנהריה והצפון, והיתר מתל־אביב והדרום. וגם מטיסות מחו"ל."

„מי עורך את החתונה?"

„במשותף, **זיווה להט** ו**ציון**, וגם אני כמובן."

„ומה יגישו?"

„מאכלי חלב, גבינות ודגים."

„המיפעלים שלך יעברו חזק להכין את הכל."

„כן, יהיה בסדר. אני מקווה להכין גם כמה הפתעות נוספות לאורחים, קצת קשה לי. אני



ציון עם דן־חתן, וכלה עופרה
חתונה במשותף

מכין את הכל לבדי. אשתי (לשעבר) מתגוררת בירושלים, אמי נסעה לאירופה, אבל אני מקווה שהכול יסתדר בזמן."

„ומה עם הזוג? הם יגורו בווילה יפה?"

„לא, שכרנו להם דירה רגילה בתל־אביב."

„וירח דבש?"

„הם יסעו לאירופה לירח דבש."

„מיקי, ומה עם הבת השניה, והבן?"

„השניה נמצאת באמצע רומן לוהט עם הבן של אחד מבעלי סופר־פארם. נדמה לי שקוראים לו **ליאון**. והבן בן ה־17, אותו אני שומר לידי בינתיים. אני מבלה איתו ומטייל, כייף לאנורמלי."

„או־קיי, מספיק לעכשיו. חזור לישיבה, או שיזרקו עלי אבנים בצפון, כשאגיע."

„להתראות."

רחל מרחלת על כל העולם

שירי אהבה

כימעט שכחתם את **דרורה חבקין**. כמוני. כבר שנים שנעלמה מהשטח, ואילו המתינה עוד שנה־שנתיים, הייתם שואלים כמוני: דרורה מי?

כשכולם ידעו לאיזה דרורה הכוונה, ושיריה הושמעו יום־יום מעל גלי האתר, התפרסמה בעיקר בגלל עסיסותם של שיריה, שאותם כינו שיר־רחוב. היא ליקטה אותם ממדרכות הערים בארץ, ובשבילי הכפרים והקיבוצים.

אז עוד היתה נשואה לקצין צה"ל, **דב נשרי**, וגידלה שני ילדים קטנים. אחר־כך התחיל רומן סוער עם **דני ליטני**, וכשזה קם והתחתן עם אחרת, קמה דרורה וארזה את ילדיה ואת עצמה ונעלמה אל מעבר להרי־החושך.

הרי־החושך, במיקרה זה, היו דווקא בארצות־השפלה. דרורה התיישבה בהולנד, עבדה קשה והצטיינה כגננת לילדים.

הבנזין ששורף המנוע של דרורה נקרא רוֹ־מנטיקה, ומאז שהיו חתיכות רומנטיות בארץ, מעטות היו רומנטיות כמוה, וגם כדי להחזירה ארצה היה צורך במאיץ רומנטי.

מאיץ כזה אומנם נמצא. כפי שמספרים לי, דווקא בראש־פינה הרחוקה, כך שהשנסוניירית של פעם שוב מזמרת, אך הפעם מעבר להרי־הגליל.

ילדיה כבר משרתים בצה"ל, וזו סיבה נוספת לנטוש את ארצות־השפלה, ולבנות שוב קן חם ונעים בארץ.

סיפור על צדפות

היה היה צייר בישראל ובצרפת, שעשה חיל בצפת ובפאריס. כשהתחיל להתפרסם, הקל על קהל־המבקרים, ותחת שם יהודי מסובך וקשה — פרנקל — השמיט את ה־"ק" והחל נקרא **יצחק פרנל**. המוטיבים העיקריים של ציוריו הם נושאים יהודיים. חסידים ורבנים בתנועת ריקוד של דבקות, או נשותיהם הצנועות ומלאות־ההבעה. הקו"ף שהשמיט לא הפך אותו לצרפתי יותר. פרנקל היה, ופרנקל נשאר.

לפני שנים נפטר בשיבה טובה, והותיר אחריו אלמנה צעירה. צעירה מאוד. כשנשא אותה לאשה בערוב ימיו, היה מבוגר בהרבה מאביה.

אירנה מהאך היתה בעלת גלריה קטנה בצפת. כשהכירה את הצייר הגדול, עוד כשהיתה צעירה בלטה בגופה הדשן והמחוטב להפליא. ואמנם, עם מותו של פרנקל, אחרי תקופה קצרה מאוד של אבלות, נישאה אילנה (39) לבחור ישראלי בשם **סולי**, שהוא צעיר ממנה ב־10 שנים. לשתי בנותיה מפרנקל נוספת בת שלישית. הם עברו להתגורר בשאטו מפואר, 40 קילומטר מפאריס.

לפני חודשיים הלכו בני־הזוג לאכול ארוחה טובה של צדפות. אחת הצדפות היתה מקולקלת, וגרמה לסולי הרעלת קיבה חריפה מאוד. הוא אושפז, וחייו אף היו בסכנה. אילנה סערה אותו ליד מיטתו, ובעזרת טיפול זה התאושש וחזר לאיתנו.

כשחזר לאיתנו, ביקש לנסוע לארץ, כדי לבקר את אמו. הוא נסע ולא חזר. משהו בצדפות כנראה.

בשיחה עם אילנה הוא הסביר לה שהוא גם אינו חושב לחזור.

בימים אלה הגיעה אילנה ארצה, ומנהלת מאבק נגד השפעת הצדפות. היא מנצלת את ביקורה בארץ למכירה של קצת מהציורים הרבים שירשה עם מותו של פרנקל, אחרי מאבק הירושה עם ילדיו הבוגרים. מנישואיו הקודמים. אילנה היא סוחרת ממולחת, ויודעת להפיק את המכסימום מכל סיטואציה. נחכה ונראה כיצד תתגבר על בעיית הצדפות.



אילנה ויצחק פרנל־פרנקל
לא רוצה לחזור

„איך נודע לך? אפשר להשתגע!"

כולם שמים אמבוש ל**דויד מושביץ**. כל בעלי טורי־הרכילות בארץ. כל אחת מהקצ'קס היתה רוצה לפרסם סיפור בילעדי על הבחור. או איזה סנסציה מרעישה ומפוצצת־כותרות.

אך דויד עסוק בלנהל יחד עם **אבי סילוסוף** את מיפעלי עלית. אין לו זמן לשים קצוץ על רכילאים ורכילאיות. וחוץ מזה: תדרדו ממנו. כי הוא באמת אדם רציני. בעבר אמנם יצא עם מיטב חתיכות המדינה, אך את מי זה מעניין?

לאחרונה נקשר שמו בשמה של **פירחי שטמיץ** (29), שאותה הכיר כשרכש חלק מבית־האופנה גיליו. פירחי, גרושה ואם ל**רועי** (9 וחצי) התחילה לעבוד לפני כמה שנים בבית־האופנה. עד מהרה התפתח רומן בינה ובין המנהל של גיליו. שניהם נפרדו מבני־הזוג שלהם. הרומן נמשך שבע שנים. כשהכל היו בטוחים שאוטו־טו הולכים לרבנות.

אך אז נכנס דויד מושביץ לתמונה, ואת מקומו של המנהל בחייה תפס הוא.

הרמתי טלפון ביום השישי.

דרינג דרינג...

„האלו?"

„את דויד מושביץ."

„רגע."

„שלום, דויד, זו המרחלת."

„אה..."

„שמעתי שאתה ופירחי מתחתנים ב־7 בספטמבר בגינת הווילה של אמך בהרצליה־פיתוח. בחתונה צנועה, רק 30 איש."

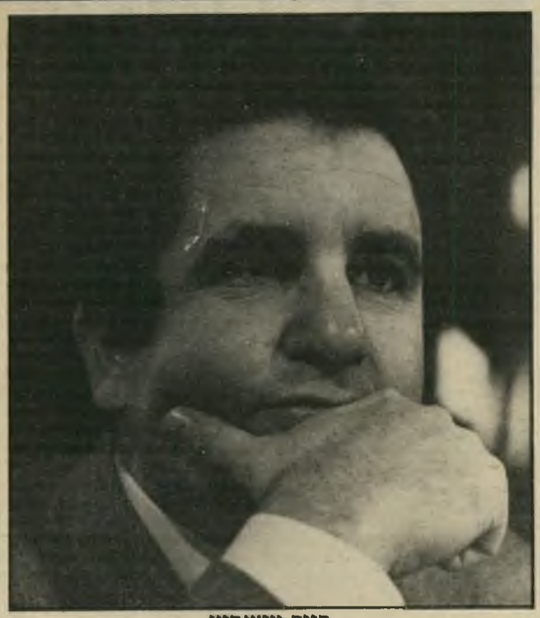
„איך נודע לך? אפשר להשתגע: אף אחד לא יודע!"

„אם כך זה נכון."

„כן, אך טעית ביום. זה לא ב־7 בספטמבר. זה סמוך מאוד לתאריך הזה."

„באיזה יום, אם כן?"

„לא חשוב. אני מוכן לגלות לך באופן פרטי. הרי הזמנתי רק אנשים מעטים, ואינני רוצה שאחרים ייעלבו. תעזבי את היום המדוייק."



דויד מושביץ
בבית אמא

„אין בעיות. דויד ומה עם ירח־הדבש?"

„לא עכשיו. החתונה נופלת בדיוק בעונה הבוערת שלפני החגים, ולא אוכל לעזוב."

איזה כיבוד יגישו?"

„לא זוכר. אמא מכינה. אך שוקולד לא יחסר:"

„בהצלחה, ולהשתמע."

„תודה."

שאלתם מה קורה עם תמי?

תודה רבה, אין בעיות. בקרוב אצלכם.

לפני זמן קצר חזרה **תמי בן־עמי** מביקור באוסטרליה. מה, ביקור? זה לא ביקור, זה כיבוש. תאמינו או לא — לא חשוב. העובדות מדברות בעד עצמן.

תוך ביקורה רואיינה חמש פעמים בטלוויזיה שם, ופעמיים הגישו בחדשות שם קטעים העוסקים ברוגמנית האכזוטית שנחתה עליהם ממרומים.

לא רק הטלוויזיה מתה על תמי, העיתונות שם היתה גדושה בכתבות ובצילומים מכל הזוויות. סוכנות־הרוגמניות הראשית באוסטרליה, ויוויאן מיהרה להציע ביקור חוזר שם בינואר הקרוב, ולמשך ארבעה חודשים. עבור כל יום של הופעות יזוכה חשבונה בבנק ב־3000 דולר נטו.

אגב, הדוגמנית מס' 1 של ישראל לבגדי־ים אינה יודעת לשחות. זהו אחד הסודות השמורים והכמוסים ביותר בעולם האופנה. פעם, כשביקרה בלוס־אנג'לס לפני ארבע שנים, שמעה שהעיריה מקיימת קורסים לשחיה. תמי נרשמה. למודה חודשיים בחשאי, מבלי שאיש ידע על כך. שום דבר לא עזר.

וכאן גם יתרוני העצום על תמי בן־עמי. מה יש לה שאין לי? יש לי בדיוק כל מה שיש לה, ואפילו קצת יותר מכל דבר. וגם לשחות אני שוחה כמו דג. אז מה?

וולסי? אולסי מעל העננים של ניו־יורק. כבר ארבעה חודשים לא ראתה אותו, וחוץ מזה הרומן הסתיים, סופית. רומן חדש עוד לא התחיל. מה יש למהר? תנו לתפוס נשימה.



תמי בן־עמי באוסטרליה
תשלום יומי

חופשה ליד הים עם חשבון "אגד תיור"



קח את המשפחה לחופשה משגעת במחיר נמוך נמוך בעיר היפה ביותר בארץ.

סוף סוף, אתה יכול לראות את ירושלים כמו שצריך. עכשיו מציע "אגד תיור" חבילת נופש המאפשרת לך, הישראלי, להנות כמו תייר בעיר הבירה שלך — בהרבה פחות כסף.

במסגרת חבילת הנופש תקבל:

מלונות מצוינים בכ-40% הנחה.

מגוון מלונות ב-2,3,4,5 כוכבים ובתי הארחה בקבוצים מציעים לך "לינה + ארוחת בוקר" בכ-60% מהמחיר הרגיל.

כרטיס נסיעה חופשי בכל קווי אגד.

בתקופת החופשה, כל נסיעה שלך בקווי אגד, היא על חשבון "אגד תיור". מהבית לירושלים, בירושלים, בסביבותיה ובחזרה הביתה — הכל חופשי. במסגרת חבילת הנופש תוכל לנסוע גם בקו 99 (הקו העגול המקיף את ירושלים) ולספוג את מראותיה של העיר — בנסיעה.

אתרים, מועדונים ומסעדות ב-20%-50% הנחה.

בתקופת הנופש תוכל לבקר במוזיאון, בגן החיות התנ"כי המפורסם, בעיר העתיקה על חומותיה ואתריה ההיסטוריים, בסינמטק ובמספר מסעדות ירושלמיות טובות — בהנחה גדולה.

פרטי המבצע של "אגד תיור".

במסגרת המבצע תוכל לבלות בירושלים יומיים (החל מ-$31 בלבד לשני לילות) שלושה ימים או יותר (בתאום עם משרדי "אגד תיור"). המחיר לא כולל מע"מ.

במסגרת חבילת הנופש מאפשר לך "אגד תיור" לשלב את מלונות ים המלח — בחופשתך.
— זכור! הנסיעות אינן עולות לך ובתי המלון ניתנים לך בכ-60% ממחירים הרגיל.

לברור פרטים והרשמה פנה לסניף "אגד תיור" הקרוב לביתך או לאחד משלושת מרכזי ההזמנות:
תל אביב: 03-242271,
ירושלים: 02-531286, חיפה: 04-643131.

השנה אנחנו תיירים בישראל

ירושלים

המבצע בחסות מחלקת התירות של עיריית ירושלים.



אגד תיור
EGGED TOURS

דרך יפה לגלות ארץ יפה.

וואי-טו

הרכבם הכימי של כמה גרגרים מיוחדים במינם וכתם־זרע על המעיל הם כמעט הראיות היחידות נגד שלמה חליווה

גרגרים על המעיל



חליווה ושוטרים
כושר שיכלי בלתי־רגיל

הרכבם הכימי של הגרגרים על המעיל שלבש שלמה חליווה בחופשתו האחרונה מהכלא, וכתם־זרע על אותו המעיל הם כמעט הראיות היחידות שיש לתביעה נגדו באשמת רצח החיילת אורלי רובי.

„זה הכל פיברוק: בגלל העבר שלי רוצים להלביש עלי תיק ומשתמשים בעיתונות כדי לחרוץ עליי מישפט!" צעק חליווה מעל ספסל־הנאשמים.

„רוצים להלביש עליי רצח של בחורה שאף־פעם לא ראיתי!" המשיך לצעוק כאשר השוטרים הורידו אותו מאולם בית־המישפט לחדר־המעצר, אחרי שהשופט אריה סגלסון החליט לעצור אותו עד תום ההליכים, באשמת הרצח.

לכאורה, המאבק על מעצרו של חליווה הוא עניין טכני בלבד. אין כל סיכוי שחליווה יצא לחופשי עד סוף שנות התישעים, גם אם לא ייעצר באשמת רצח אורלי רובי. הוא יושב בבית־הסוהר כבר שנים אחדות, וימשיך לרצות את עונשו על עבירות אונס רבות, עליהן נידון ל־20 שנות מאסר.

אולם עבור חליווה אין זה עניין טכני כלל. הוא נרגש ומגיב כמו אדם שנעצר לראשונה בחייו. סניגורו, ישעיהו לויט, הסביר לבית־המישפט כי אם יעצר עד תום ההליכים, יפסיד חליווה את כל ההטבות וההקלות שזכה בהן במשך שנות מאסרו, ויאלץ לחזור לבית־המעצר ולהתחיל את הכל מחדש.

באיזה יום, באיזו שעה?

חליווה הוא גבר מרשים: גבה קומה וחסון, פניו מכוסים זקן ושפם שחורים ומבריקים, עיניו רושפות. כאשר קם ממקומו, נשמע קול צליל הכבלים שעל רגליו, והוא הכריז כי בגלל המעצר הוא נמצא בכידוד וכבול בכבלים.

במשך הדיון המישפטי הרכין הנאשם את ראשו וקרא בעיון את חומר הראיות הנמצא בידיו. הוא עקב בדריכות אחרי דבריה של התובעת, נורית שניט, והגיב בחריפות על כל מילה שלה. ידיו העדינות והלבנות ליטפו מידי פעם את זקנו והחליקו על שפמו.

כל המישפט מתבסס על העובדה כי בערב שבו נעלמה אורלי רובי, ה־15 בנובמבר 1983, אחרי שחזרה באוטו־בוס הנוסע לאילת מחיפה, היה גם חליווה בחופשה. אורלי ירדה מהאוטו־בוס קצת אחרי נתניה, מאחר שהנהג שכח לעצור לה בתחנה. אחריה ירד גבר, שלפי תיאורו של הנהג, לא התאים גובהו לזה של חליווה.

למחרת, 16 בנובמבר, בשעות הצהריים המוקדמות, חזר חליווה לבית־הסוהר מחופשתו. למרבה הפ־ליאה, הוא חזר באיחור — דבר שלא אירע לו קודם לכן מעולם. אולם באותו הזמן עדיין לא נודע על העלמה של החיילת, ואיש לא חשד בו במאומה.

מכיוון שהיה זה יום חורף, שאל חליווה מעיל מאסיר אחר בכלא.



נרצחת דובי
מחיפה לאילת

במעיל זה הלך להצטלם בחופשתו לצורך פספורט, כדי להוציא תעודת־זהות. כאשר חזר, החזיר חליווה את המעיל לידידו.

גופתה של החיילת התגלתה רק שבועיים אחרי העלמה, על ערימת אשפה, במיזבלה שליד נתניה. הגופה כבר היתה במצב גרוע, ולא היתה אפשרות לקבוע במדוייק את זמן המוות. אולם נקבע כי היה נסיון לאונסה וכי היא נרצחה בחניקה.

בכיסה של החיילת המתה נתגלה כרטיס האוטובוס, שממנו אפשר היה לברר בדיוק מי היה הנהג ובאיזו שעה ירדה אורלי מהאוטובוס ליד נתניה.

המישטרה עדיין לא התמקדה אז על חליווה והמשיכה את חקירתה בכיוונים שונים. אחד הדברים שהסיטו את המישטרה לכיוונים אלה היתה העובדה כי ידידה של אורלי, צעירה בשם יעל פלג מנתניה, טענה בתוקף כי פגשה את אורלי בתחנה־המרכזית בתל־אביב, שלושה ימים אחרי העלמה בחיפה. היתה עדות נוספת של אדם המכיר אותה, כי גם הוא ראה את אורלי בתל־אביב אחרי יום העלמה.

„אתה שופט עליון?"

ב עוד המישטרה חוקרת, נערך טיול של אסירים לצפון הארץ. חליווה, שהשתתף בטיול, ניצל את ההזדמנות וברח. הוא נעלם לשלושה ימים ונמצא לבסוף בישיבה בירושלים, אחרי שהחליף את כל בגדיו. אז החלה המישטרה חוקרת לכיוונו ברצינות.

אחרי מאמצים רבים הצליחה המישטרה לאתר את המעיל שאותו לבש ביום חופשתו, ומסרה אותו לבדיקה מעברתית. מה שנתגלה שם הפך לאבן־היסוד של כתב־האישום.

על המעיל נתגלו גרגרים וכתם־זרע. כתם־הזרע נמצא מתאים לסוג הדם של חליווה, אך לא מתאים לסוג הדם של בעל המעיל, שהשאילו לנאשם.

אולם בעור שזרע זה יכול להתאים למיספר גדול של גברים במדינה, הרי הגרגרים שנמצאו על המעיל קשרו אותו בקשר ישיר למיזבלה של נתניה. מסתבר, כי ליד המיזבלה הזו קיים מיפעל המייצר חימוש עבור מערכת הביטחון של צה"ל. ממערכת הייצור של המיפעל נפלטים גרגרים שהרכבם הכימי מיוחד במינו, ואי־אפשר למצוא כמותם בשום מקום אחר בארץ.

מאחר שאין כל הסבר אחר כיצד הגיעו הגרגרים המיוחדים מהמקום שבו נמצאה גופתה של החיילת אל ביטנת המעיל, הרי יש בכך קשר משמעותי ביותר בין חליווה לרצח.

הבעיה העיקרית שנותרה לתביעה היא הוכחה חד־משמעית של יום הרצח. אם ישאר ספק בלב בית־המישפט מתי נרצחה החיילת, ולא יוכח כי נרצחה ביום שבו חזרה מחיפה, אי־אפשר יהיה להרשיע את חליווה. שכן לאחר יום זה הוא המשיך לשבת בכלא. „ואין אליבי טוב מזה," כפי שציין הסניגור.

על התובעת יהיה להוכיח כי יעל פלג טועה בשבוע ימים כאשר היא מספרת על פגישתה עם אורלי בתחנה־המרכזית בתל־אביב. יעל נחקרה על־ידי המישטרה רק חודש אחרי ההיעלמות, ולכן יש אפשרות כי היא טועה — כך טוענת התביעה. וזוהי הראיה העיקרית היכולה להפוך את הקערה על פיה ולזכות את הנאשם על הסף.

חליווה, שכל מכריו טוענים כי הוא בעל כושר שיכלי בלתי־רגיל, מנצל כל הזדמנות כדי לזעוק כי הוא חף־מפשע, וכי המישטרה משתמשת בעב־רו כדי להלביש עליו את התיק החדש.

כאשר רשם השופט סגלסון את החלטתו בעניין המעצר, לא הפסיק חליווה להצביע ולדבר. הוא מילמל לעצמו כמה מילים בתחילה, ואחר כך הרים את קולו; אך השופט התעלם ממנו לחלוטין.

כאשר הקריא השופט את החלטתו לעצור את חליווה עד תום־ההליכים, החל הנאשם צועק בקולי־קולות.

„מה אני צריך לעשות כדי להוכיח שאני צודק?" שאל את השופט. „יש לך סניגור, תן לו לעשות מה שצריך," ענה לו השופט.־

אז התפרץ חליווה והחל להטיח בשופט: „מה אתה חושב, שאתה שופט עליון? אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה? אנחנו מערערים ישר לעליון! מה אתה משחק איתי בצורה כזאת?"

חליווה המשיך בצעקותיו גם אחרי שהשוטרים הצליחו להוציאו בשיק־שוק־כבלים מחוץ לאולם בית־המיש־פט.

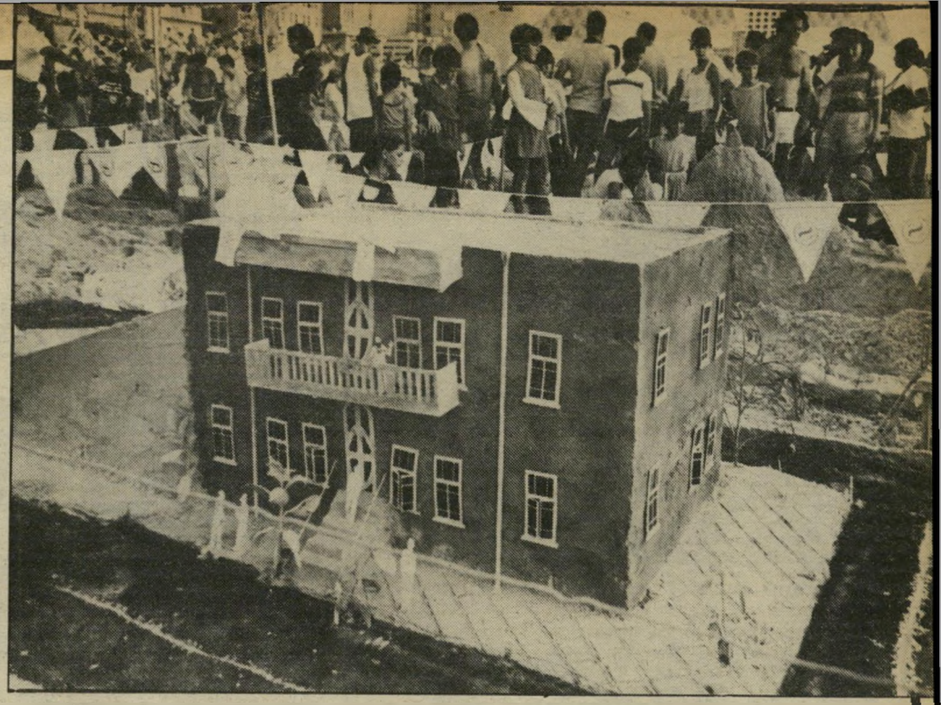
המישפט יחל אחרי הפגרה, לפני השופטים שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי. מישפט הבנוי אך ורק על ראיות נסיבתיות ובריקות של מעבדה, צפוי להיות מישפט מעניין וקשה במיוחד לתביעה.

אילנה אלון ■



חליווה הכבול מסתיר פנים בדרך לבית־המישפט
„מלבישים עליי האשמות, בגלל עברי..."

ארמונות בחול



הבית האדום בפרס ראשון בתחרות זכתה הקבוצה שבנתה את הבית האדום (למעלה). בית זה שימש את ההסתדרות, בימי המנדאט, ובו שכן המטכ"ל הראשון של צה"ל. הבית האדום (למטה) עמד במקום שבו עומד היום מלון שרתון, שאירגן את התחרות.



לרגלי הבית האדום שאיננו, התקבצו ילדים וזקנים והתחרו על תואר אדריכל החול

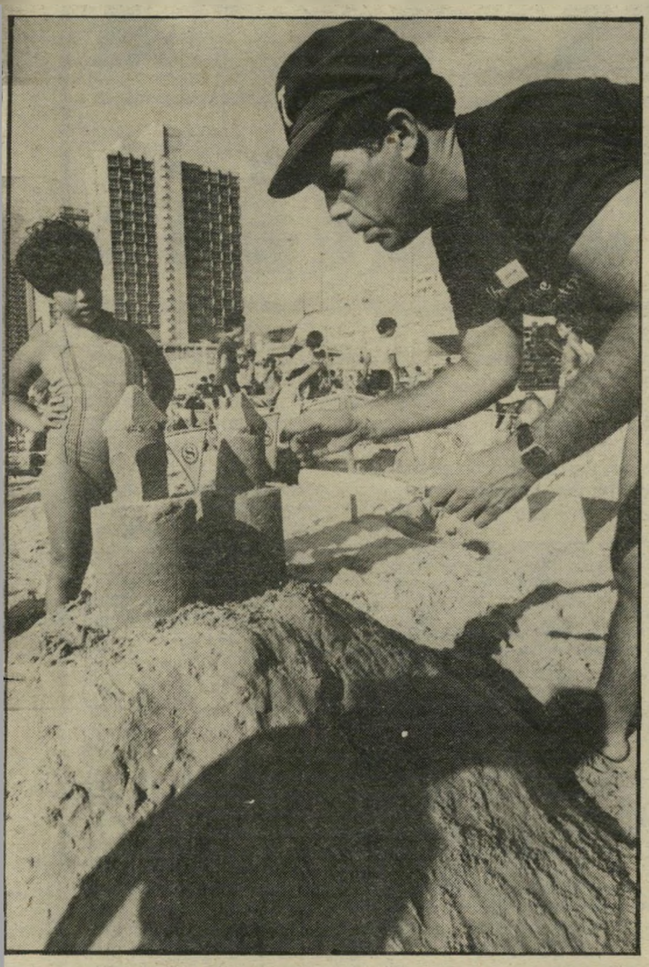
דחופש הגדול כמעט נמאס. אנשים מחפשים עיסוקים בכל מחיר. כולם כבר היו בכינרת, כולם היו באילת, כולם נסעו לחו"ל. מה נותר? לבנות ארמונות בחול.

השבוע התקבצו ילדים, בוגרים, זקנים וסתם משועממים ליד מלון שרתון בתל־אביב, על חוף־הים לתחרות מיוחדת במינה – תחרות בניית ארמונות בחול. 25 קבוצות התחרו על תואר "אדריכל החול". ההגבלה היחידה של התחרות היתה הזמן. נושא התחרות: בתים מפורסמים בתל־אביב, כאלה העומדים על תילם וכאלה שאינם עוד.

האווירה בחוף היתה עליזה. האירוע קיבץ אליו את כל אמצעי־התיקשורת, מהארץ ומן העולם. ה־קואליציה, מסתבר, כבר נמאסה ולא נותר אלא לשחק בחול. זה הרבה יותר סימפטי.

בתחרות זכה צמד ששיחזר את הבית־האדום. בית זה עמד בדיוק במקום שבו עומד היום מלון שרתון. הבית־האדום שימש כבית־ההסתדרות, ותקופה מסויימת שכן בו המטכ"ל הראשון של צה"ל. בפרס זכו אנשי שרתון עצמם.

בפרס השני זכו בוני "העיר תל־אביב על הירח". ובפרס השלישי זכה דגם בחול של אוניברסיטת תל־אביב.



מיבצר ביזנטי גבר בגיל העמידה, שהשתתף גם הוא בתחרות, בנה לפי דמיונו ארמון ביזנטי בעל שני צריחים עגולים כמיגדלי שמירה. המתרחצים בחוף באו לצפות.





גימנסיה הרצליה משמאל בנויה בחול, למעלה הבניין הישן של הגימנסיה, שעמד במקום שבו ניצב היום מיגדל־שלום. הדוגמה לא דומה כל־כך למקור ולא זכתה.





מלון „גינוסר" המיבנה, כפי שנראה לפני שנים רבות (למעלה מימין). המיבנה עדיין קיים בפינת הרחובות אלנבי ושדרות־רוטשילד בתל־אביב, אך לא בולט לעין כמו בימים ההם. מכיוון שלידו מתנוססים מיבנים רבים אחרים, המסתירים אותו. כיום שוכנת במיבנה היפהפה חברת־הביטוח „ציון". בתמונה משמאל מנסים אב ובנו לשחזר את המיבנה. הם הביאו איתם ספר של מיבנים בתל־אביב, וניסו לבנות את הבניין לפי התמונה מן הספר. המשתתפים נהנו מאוד מן הבנייה.



בית אסיה שני ילדים עסקו במרץ בבניית „בית אסיה" (למבלה) לפי הזיכרון. הבניין האמיתי (למטה) בנוי אומנם רצועות רצועות, כמו בחול, אך הרצועות הן מדורגות.



מיבנה חלומי מבט כללי של התחרות כולה. המשתתפים הצעירים והבוגרים היו עסוקים איש־איש בארמונו שלו, כשמסביבם קהל גדול של צופים, רובם לבושים בביגדי־ים. במרכז התמונה נראה אחד המיבנים בתחרות, מיבנה לא מזוהה, פרי דמיונו של בונהו.





שלוש חברות שתי צעירות החליטו ליצור לעצמן חברה שלישית בחול. השתיים עיצבו לחברתן החדשה גוף תמיר, בעל זוג רגליים חטובות וארוכות, ואפילו כיסו בבגד־ים את החלקים שבדרך־כלל נהוג לכסות ונעלו לרגליה נעליים. שתי הצעירות היו משועשעות מאוד מן התוצאה.

הבורסה תזוז לחו"ל

(המשך מעמוד 15)

היו שניסו לטעון בשבוע שעבר שברשימה הופיעו שמותיהם של אותם שהמישטרה פתחה את הכספות שלהם. לפחות לגבי חלק ממי שכספותיו נפרצו היה מגוחך לטעון שהם נזקקו למתן שירותים מיוחדים תמורת טובות־הנאה מדרוויש. למרות הקשיים, הם כל־כך חזקים שגם בנק דיסקונט לא יכול להם.

אבל שגיא לא הירפה. ייתכן שזו חכונה טובה של חוקר. על אחת כמה וכמה שיחידתו של זיגל מתפרקת ומאבדת מכוחה האגדתי.

אך עתה בא דבר־מה בלתי־צפוי, שלא היה לו תקדים במישטרה.

בתחילת חודש מאי האחרון נמסר תצהיר בניו־יורק, שעליו חתום שגיא. התצהיר ניתן על אחריותו הפרטית והבלעדית של שגיא, ולא נתמך על־ידי המישטרה.

בתצהיר שמסר שגיא לבת־מישפט בניו־יורק, הוא סיפר שהוא חוקר את יחסי היהלומנים והבנקים עם בנק־ישראל. הוא הגיע למסקנה, שהבנקים ידעו שמצבם הפינאנסי של היהלומנים קשה, אך הם המשיכו לתת להם אשראי, כנגד פיקדונות פיקטיביים. בדרך זו הגדילו הבנקים את ריווחיהם, שיפרו מאזנים ומנעו התמוטטות.

התצהיר ניתן במישפט וייס את וולף, שנתבעו על־ידי דיסקונט ואיגוד להחזיר את כספי הנאמנויות שלהם. תצהירו של שגיא, התומך בחברות־הביטוח וביהלומנים פושטי־הרגל, היטה את תוצאות המישפט.

האם באמת הונו הבנקים והיה־לומנים את בנק־ישראל? מי התיר לשגיא למסור גירסה שהוכרה בניו־יורק כרישמית בעניין זה?

שגיא לא פעל על דעת המישטרה. והנה, עד היום הוא לא נקרא לסדר ובוודאי שלא הושעה מתפקידו. הוא ממשיך לנהל את החקירה.

אבל זו אינה התמיהה היחידה בנושא. כאשר פנתה חוקרת היחידה פנינה בן יוסף, עוזרתו של שגיא, לבית־המישפט, כדי לבקש היתר לפתיחת הכספות, נטען בבית־המישפט שבנק־ישראל התלונן כנגד היהלומנים והבנקים בעניין רמיית הנאמנויות. לבית־המישפט לא הוגש כל מיסמך המעיד שתלונה כזו אכן הוגשה.

אם אכן חושד בנק־ישראל, מדוע הוא לא התערב כבר לפני שנתיים, כאשר זיגמן, היהלומן הנמלט, הביא חומר מדוייק ביותר בעניין?

ומדוע חוקרת המישטרה רק בדיס־קונט, ולא בבנקים אחרים, שגם סביבם רווחות שמועות?

עתה ממתינים הכל בבניין הבורסה לבואם של ראשי הענף מחו"ל. סוכם, שעד שובם של לגזיאל ומשה שניצר לא ייפתחו חבילות היהלומים שהוצאו מהכספות. רק בתחילת ספטמבר תעריך המישטרה, ביחד עם ראשי הענף, את היהלומים שנתפסו.

אבל בבורסה כבר הגיעו למסקנה, שהרס הענף קרוב ביותר. שם צופים שכל היהלומנים הזרים, הנמצאים במגע עם הבורסה הישראלית, ינתקו כל מגע ויוציאו את כל מה שיש להם בכספות בארץ. קניינים מארצות שונות, המעדיפים לעבוד הרחק מאור־הזרקורים, יעדיפו שלא לקנות ולמכור במקום שחוקרי המישטרה מטיילים בו בחופשיות גדולה.

השוכנים בבניין הבורסה מציתים את קינאתם של ישראלים רבים, האוהבים לטייל במחוזות הדימיון. הידיעה שחלקם החלו את צעדיהם הראשונים בענף ללא פרוטה גורמת לאחרים לחשוב, שכל אחד יכול להצליח אם יתברג לאחת הקומות בבניין. סכומי־העתק שגילגלו היהלומנים שם, שהם תערובת מוזרה של יהודים חרדיים ותיקים ורוך צעיר של מתעשרים חדשים, מהלכים קסמים על רבים. לכן יש הממתינים בקוצר־רוח לפינוי חדרים בבניין, כדי לתפוס את מקומם של המאיימים לרדת.

אבל עובדה היא שענף מוזר ורב־תחבולות זה הביא דולארים רבים לישראל. על כך אין ויכוח. עתה גם דולארים אלה אינם מגיעים לכאן.

בן־ציון ציטרין ■



התעלומה של איריס

איריס דווידסקו נעלמה. היא גם לא נמצאת בבית־החולים גהה וגם לא באברבנאל. היא לא נעצרה על־ידי המישטרה, אך גם אינה מתגוררת עוד בדירה ששכר למענה אביה בכיכר־המדינה בתל־אביב.

עזבה את הארץ? גם זה לא, למרות שאביה רצה מאוד שתעשה כך.

איש אינו יודע היכן היא. מלבד, אולי, האב וספק־הסמים שלה, שהם היחידים שעימם היא מקיימת קשר.

האם מתקשר דבר העלמה עם העובדה שאורי גלר עומד להגיע ארצה לביקור קצר בלווית בני מישפחתו, אחרי העדרות של שנים רבות?

על הצלחותיו וכשלונותיו נכתב כבר ללא סוף, אך הכישלון הגדול ביותר של אורי, היה הכישלון במער־כת־היחסים שטיפח לפני צאתו מהארץ עם איריס דווידסקו, שהיתה אז אחת הנערות היפות ביותר בארץ.

קשה לדעת כיצד הגיבה איריס למיקרא הידיעות על בואו של אורי. רבים מחבריה וידידיה עדיין סבורים שהיא מאושפזת באחד מבתי־החולים הפסיכיאטריים בטיפול גמילה, כפי שהייתה מאושפזת כבר בעבר.

„איריס במצב קשה מאוד," הסכים לגלות רופא שטיפל בה בעבר. „היא בוודאי מתגלגלת באיזה מקום, או שהיא במעצר."

הרופא רק אישר את מה שנכתב כבר פעמים רבות על מצבה הנוכחי, ועל הידרדרותה הנוראה, מנערת־זוהר למסוממת חסרת־צלם־אנוש.

כבר לפני שלוש שנים איבדה איריס את כל שיניה, ומישקלה פחת עד כדי 44 ק"ג. איריס הבינה שאין לה ברירה, אלא לעבור טיפול גמילה.

היא הסכימה אז להתאשפז בבית־חולים אברבנאל בבת־ים, ולעבור שם טיפול גמילה. התהליך לא היה קל, וכשאמה ביקרה אצלה, השליכה איריס לעברה כסא. לא רק יסורי־הגמילה גרמו לכך. מאז ומתמיד תיעבה איריס את אמה. היא היתה עדה לרומנים שניהלה האם וצידדה באביה, האדם היחידי שנשאר נאמן לה, אוהב ומסור לאורך כל הדרך.

שנתיים של אשליה

על חלקו של אורי גלר במיפנה שחל בחייה, סיפרה איריס: „הייתי בת 16, ואהוב חיי, אורי גלר, עזב אותי ואת הארץ שהפכה לפתע קטנה עליו. אורי ואני גדלנו יחד מגיל 12, היינו צמד לא נפרד. היינו כמו רומיאו ויוליה. כשהכרתי אותו, היה כלומניק ונוכל בעל זריזות ידיים מדהימה. אני, שהייתי מבוקשת אצל צלמים, הכנסתי לכל צילום שלי גם את אורי, זה היה התנאי שלי לצילומים. עשינו הכל ביחד. הפכנו לאגדת אורי גלר ואיריס רוויסקו.

„כשאורי החליט לעזוב את הארץ, הייתי כמעט בת 16, ולא קבלתי את הסכמת הוריי לעזוב איתו. אורי נאלץ לעזוב אותי, והבטיח שתוך שנתיים יקח אותי אליו, ככה נפרדנו. אורי לא קיים את הבטחתו, ואילץ אותי לחכות שנתיים תמימות תוך מתח ואשליה.

„תמיד צחקנו על כל העולם, אך לפתע נאלצתי לחיות לבד. נפגעתי. לא היתה לי מוטיבציה לחיי, והכל נראה לי שחור. התחלתי להסתובב בכל מיני מסיבות עם חברים, שם עישנו תמיד חשיש. כך התחלתי."

לצורך תצלומים שנעשו לפני שלוש שנים התקין לה אביה שיניים תותבות, שבלעדיהן לא היתה מוכנה להצטלם. מאז נראתה לפעמים מסתובבת ליד כסית. לדוב רעדו ידיה.

מגלה אוצרות טבע

גם בשקיעה הנוראית נמצא באיריס הכוח לאהוב. אהבה זו צמחה במסדרונותיו של בית־חולים פסיכיאטרי, שם פגשה את בעלה של אחת הדוגמניות המפורסמות בארץ, שהיה מאושפז גם הוא, פעם אחרי מילחמת ששת־הימים, ועתה שנית, אחרי מות אחותו.

הרומן התלהט עד כדי אפשרות של נשואין, אך כאן התערבה מישפחתו של הגבר, שאליה הוא קשור מאוד, ובלחצם הוא עזב את איריס.

נראה שאורי גלר שכח מזמן את הנערה, שכל־כך חיכתה לו בארץ. מספר דודו דותן: „פגשתי את אורי לפני ארבעה חודשים. כדי לפגוש אותו נסעתי מרחק של שעתיים מניו־יורק. הוא גר בסטמפורד במדינת קונטיקט.





אורי גלר היה ידיד הנעורים של איריס. היא טוענת שהפכה נרקומנית מפני שנטש אותה. עכשיו חוזר גלר עם אשתו (משמאל) וילדיו — ואילו איריס נעלמה מן האופק

הבית בן שלוש הקומות נמצא על שטח של 200 דונם של יער פרטי. מלא בסנאים, עופרים, ובעלי־חיים אחרים, שחיים בתוך היער הפראי שבתוכו משתכשך מפל של מים זורמים.

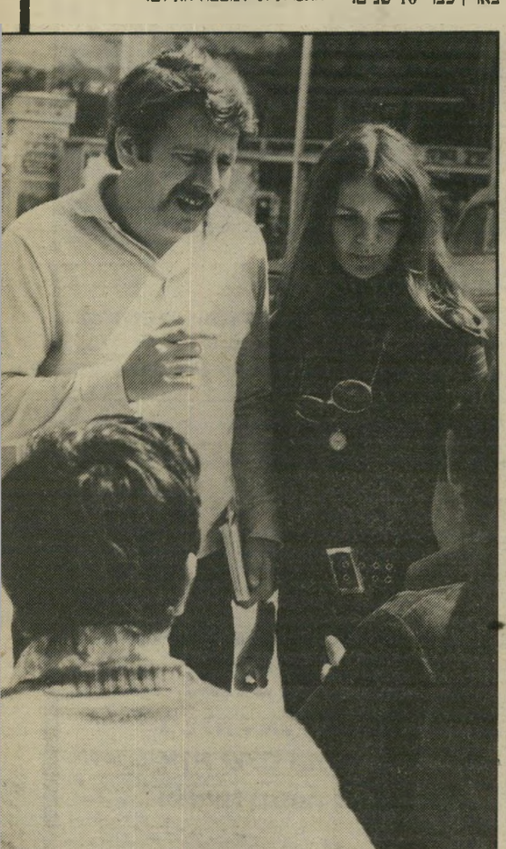
„הבית מלא באוצרות אמנות. הוא מורכב מפינות שונות המעוצבות בסגנונות שונים. פינה סינית, יפאנית וישראלית. יש לו אוסף של יצירות אמנות, ביניהן ציורים של סלוואדור דאלי, שמוקדשים לאורי. בין חפצי האמנות ישנם גם פריטים מאוספו של המלך פארוק, שאותם רכש אורי במכירה פומבית. הוא נשוי לנערה כחולת עיניים, ישראלית לשעבר, ויש להם שני ילדים מקסימים.

„לדברי אורי, הבית שווה 15 מיליון דולר. הוא סיפר לי שהבית הוא רק חלק מהרכוש שהוא צבר. אורי העמיד את 'הכוחות המיוחדים שלו לרשותן של חברות שמחפשות אוצרות־טבע, זהב ונפט. הוא נוהג לחוג במטוס מעל השטח, כשהוא מצביע על המקומות שלפי רעתו יש בהם אוצרות־טבע והוא נוהג לקבל אחוז מסויים מהרווחים הנצברים בעיקבות גילוייו. הוא גם כותב בשמות בדויים ספרי מדע בדיוני.

„אחרי שהוריו של אורי התגרשו, נשא אביו אשה שניה. לפני שנתיים נפטר אביו. אורי טען שהוא ביקר אז בארץ בצורה אנונימית. אחרי מות אביו, הוא דאג להביא אליו לארצות־הברית את אמו ואת אלמנת אביו."

אורי לא ביקר בארץ כבר 10 שנים. נראה שהוא עשה חיל.

האם הוא אשם במה שקרה לאיריס? או שהטרגדיה האמיתית שלה החלה עוד בבית־הוריה ההרוס, שבו היא ראתה את אמא. לפי דבריה, מחליפה גברים בשרשרת, ולפי דבריה היתה האם אומרת לה „תהיי נחמדה לגבר הזה", איריס, אולי הוא יקנה לנו ארוחה." אולי הפסיכולוגים יודעים את הסיבה האמיתית למצבה האיום.







נעורים נעוריה של איריס היו אומללים. אחרי שהוריה התגרשו, היא גדלה אצל אביה, שרשיון עריכת־הדין שלו נשלל מנונו, מפני שמעל בכספים.

מלכה איריס נבחרה למלכת־המים של ישראל כשמלאו לה 16 שנים. והיתה אז אחת הנערות היפות ביותר בארץ. היא היתה דוגמנית מבוקשת ביותר על־ידי צלמי האופנה.

שחקנית מייד אחרי שזכתה בתחרות מלכת־המים הפכה איריס דווידסקו ל־דוגמנית מצליחה. היא אף הופיע כשחקנית בסרטים.

(המשך מעמוד 9)

יתר על כן, הצבעתם של צעירים מיזרחיים די רבים בעד כהנא מראה כי אין זה רק עניין של הזדהות והרגשת־בית, אלא גם הכרעה אידיאולוגית בסיסית.

ועוד: התזוזה ימינה במחנה הדתי קשורה גם היא בתופעה זו. הציבור הדתי־המיזרחי, שעבר מאגודת־ישראל ומתמ"י לש"ס, הלך לעבר הלאומנות הקיצונית. כך עשה גם הציבור הדתי־האשכנזי, שעבר מן המפד"ל אל מורשה.

המסקנה הבלתי־נמנעת, הנ־כונה לשעה זו: הציבורים הנמצאים בסימן של ריבוי ועליה הולכים ימינה.

המחנה ההומאניסטי, לעומת זאת, מתבסס בציבור היהודי על שכבות הנמצאות בסימן של הצטמקות. הדבר משוקלל רק על־ידי חשיבותו המיס־פרית הגוברת של הרחוב הערבי, שהוא בן־ברית טיבעי לכוחות המתקדמים היהודיים.

הצבעת היהודים המיזרחיים בעד הימין היא המקור האמיתי, וטומנת בחובה את זרע הסורעות.

■ ■ ■

ד ציבור המיזרחי מנוכר במדינה. הוא חי באווירה של השפלה (ולא חשוב אם הסיבות לכך מוצדקות לגמרי, או מוצדקות רק בחלקן). זהו ציבור שירד מנכסיו הרו־חניים, ושעלייתו ארצה היתה כרוכה לא פעם גם בירידה מעמדית. המורה מעיראק, שניתנה לו כאן טוריה ביד ושנאמר לו לבצע „עבודות יזומות", וכמוהו הסוחר ממארוקו, שנאמר לו כאן שהוא פרימיטיב הזקוק לתרבות האשכנזית, חשים בעלבון העובר, בתוספת ריבית, לבניהם ולבני־בניהם.

במצוקתם הנפשית, העולה אף על מצוקתם הכלכלית, סנו אנשי הציבור הזה אל האידי־אולוגיה הלאומנית, המעניקה להם סיפוי רוחני, ואל הליכוד, המעניק להם בית פוליטי.

אין כל טעם בוויכוח על טיבה של עובדה זו. עובדה היא עובדה.

אם לא יצליח המחנה ההומאניסטי למצוא את הדרך אל ליבו של הציבור היהודי המיזרחי, נגזר על המדינה להידרדר אל הפאשיזם

העמוק יותר, של רוח־הנבאים. ומבחינה זו, היא מוצדקת.

■ ■ ■

מי שרוצה לחלק ציונים, יכול לטעון שזה „מגיע" למערך, שהוא „נענש" על מחדליו ההיסטוריים. כמי שהזהיר את תנועת־העבודה עוד בשנות ה־50 שיחסה האריש והמחפיר לעולי המיזרח יתנקם בה בבוא היום, מותר לי בהחלט לשמוח לאידה.

אך אוי לאיד הזה, ואוי לשימחה הזאת. כי לא רק המערך נענש, אלא המדינה כולה.

יתר על כן: אי־אפשר להאשים את המערך בלבד, ואין טעם להפוך אותו לשעיר־לעזאזל. כל המחנה ההומא־ניסטי אשם, ואיש מאיתנו אינו יכול להתחמק מן האחריות, גם אם הזהיר והתריע בעוד מועד.

במחנה ההומאניסטי, על כל גווניו, שררה מאז ומתמיד אווירה של התנשאות כלפי הציבור המיזרחי, הרגשה ש־בעצם הציבור הזה „אינו חשוב". קשה לקרוא לזה הומאניזם.

די היה להסתכל בהפגנות ההמו־ניות של שלום עכשיו, שהיו על טהרת הציבור האשכנזי — ללא יהודים־מיזרחיים וללא עהבים — כדי לתפוס מה אירע.

לא חסרו, כמובן, אנשים שהבחינו בכך, שהתריעו על כך, שהתאוננו על כך. פה ושם נעשו נסיונות מלאכותיים „ללכת לשכונת־התיקווה", לרכוש „פעילי שכונות". לובה אליאב, שהוא אופייני מאוד למחנה זה כולו, אף הרחיק לכת והלך בעצמו אל עיירות־הפיתוח, ושפך שם את דם ליבו.

לובה התפלא על כי לא זכה עכשיו בקולות המיזרחיים בעיירות שחי בהן. המערך נדהם על כי השקעתו הגדולה (תרתי משמע) בעסקנים עדתיים לא הניבה פרי.

אך עצם המחשבה שניתן לפתור את הבעיה באמצעים מלאכותיים כאלה יש בה מידה רבה של התנשאות אשכנזית.

אשמתם ההיסטורית של המערך. תנועת־השלום והמחנה ההומאניסטי כולו טמונה בכך שהם לא עשו שום נסיון להבין את התופעה ולהתמודד עימה ברצינות.

להתמודד פירושו — להבין ול־העריך את עולמם הרוחני והריגשי של המוני הציבור הזה, לשתף אותם בבניית מיבנה רעיוני ופוליטי שבו הם יכולים לחוש „בבית", להקשיב לרחשי ליבם, לתת יד לאינטליגנציה המיזרחית החדשה הצומחת מקירבם.

זהו כיום מוקד הבעיה ה־ישראלית כולה.

■ ■ ■

כדאי להסתכל במערך ובמיפ־לגות הנלוות לו, כדי להבין את רוח־הנכאים.

האם מערך זה בכלל מסוגל לעשות זאת? האם מנהיגים אלה יצלחו לכך? האם הם יוכלו להתחרות עם פופוליסטים כמו דויד לוי, לאומנים שלוחי־רסן כמו אריאל שרון, גזענים כמו מאיר כהנא, שמלאכתם קלה יותר לאין־שיעור?

היכן המנהיגים, היכן הכוחות, שמסוגלים לקבל על עצמם משימה כבירה זו? היכן הרקולס הישראלי, יורשו של שימשון הגיבור, שיתמודד עם התפקיד? היכן אנשי־הרוח, המשו־ררים, הסופרים, העיתונאים, שיניחו תשתית רוחנית וריגשית חדשה?

דווקא דנקנר, שעורר את זעם הציבור המיזרחי במאמריו על הבעייה העדתית, מוכיח את הקשר בין הדברים. והמערך, אשר ירק בפני הציבור המיזרחי כולו כאשר סירב להעניק את המקום הראשון ליצחק נבון, שהיה אהוב־הקהל, לא השתנה.

חייב המערך לעבור מהפכה פנימית עמוקה, שתשנה את פניו עד ללא־הכר, כדי שיוכל לצאת למערכה זו.

ואם המערך אינו מסוגל לכך, כפי שנראה ברגע זה, חייבים כוחות אחרים לקום ולהתמודד.

גורל בולנו, גורל הדמוק־רטיה הישראלית, גורל המדינה עצמה תלויים בכך.

טיולים נהדרים במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $ 2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $ 3.599
★ דרום אמריקה – 31 יום $ 3,895
★ סביב העולם – 45 יום $ 4,299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!

הטיול הטוב ביותר זה

אירופה טורס EUROPA TOURS

במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

המזגן התקלקל?

מגן מגן-קור שרותי קירור ומיזוג

רחוב דב הוז 7 חולון טלפון 881601
קשר אלחוטי איתורית 738111 מנוי 8555

היא התשובה!

● שרות מהיר ומקצועי למזגני־אוויר מכל הסוגים
● יעוץ, מכירה והתקנה
● מזגני־חלון ומזגנים מפוצלים

אפשרות בתשלומים

מנוי נכבד,
נשלחה אליך הודעת חידוש – אנא שלם בזמן.
הודעה נוספת לא תישלח.
מחלקת המנויים

שולה
ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
תל־אביב, המלך ג'ורג' 89
טל. 284919, 295318

מאת מאיר תדמור

הרבה אשליות, הרבה שקלים, מעט דולארים, וחבל

כל מי שנוסע לחו"ל מכיר את התופעה: פיתאום, כבת אחת, במקום לספור מאות ואלפים המיספרים נעשים קטנים: אחד, שניים, חמישה ולפעמים עשרה. פיתאום, זוג מיכנסיים, או טוסטר־אובן שעולים בישראל אלפים ועשרות אלפים, עולים בחו"ל כמה עשרות בלבד.

מי שמתרגם את הדולארים לשקלים, נבהל תחילה, כאשר הוא משלם עבור נסיעה קצרה ב"סאב־וויי" בניו־יורק, 300 שקל. הוא נרגע כשהוא קונה ג'ינס מטיב ירוד בשמונה דולר (2800 שקלים) או כל מיני מציאות של ממש, במחירים של דולר או שניים.

אבל חוק המיספרים הגדולים, שהנחילה לנו האינפלציה, ממשיך לעבוד גם בחו"ל ואחרי יומיים־שלושה מאבדים את הצפון, ודולר אחד או שניים, הם כמעט כלום.

האשליה שמיספרים קטנים והם למציאות, רודפת את הישראלי המצוי, עד שמתברר לו, לעיתים מאוחר מדי, שאת שלוש המשכורות האחרונות, שהוציא על רכישת 2000 הדולר, גמר בתוך שבועיים־שלושה והוא „בכלל לא הרגיש".

כמו שהאמריקאים לא מסוגלים להבין איך אפשר לחיות באינפלציה של 400 אחוזים, וכל ההסברים על הצמדה ומדד שמצמיד הכל לאינפלציה לא יעזרו, כך גם התופעה של הדולר הישראלי, שהישראלי מתייחס אליו בזילזול, למרות ששילם עבורו במיטב כספו.

האמצעי היחיד להתגבר על תחושת בוז הקניה העצום כביכול של הדולארים שברשותך, והמלאי הבלתי נדלה של מטבע זה, היוצא מכיסך בסכומים קטנים אך בקצב מהיר, הוא תיכנון. לפני צאתכם, תכננו על מה וכמה תוציאו. זה יותר פשוט וגם יותר בטוח.

ולמי שרוש טיפול בהלם, ישתמש בכרטיס האשראי, וכשיגיע ארצה, ימצא עצמו חייב מאות אלפי שקלים שהתרבו בהיערדו בקצב האינפלציה, פלוס 15% וריבית, המרקיעה לסכומים אסטרונומיים. כרטיסי הפלסטיק נולדו באמריקה לאמריקאים, לא לישראלים המבקרים שם.

המציאה הגדולה מכולן

חיפשתי ארוכות ומצאתי. מצאתי את המציאה במחיר של מציאה אמיתית, 99 דולר, ואם במקרה אתם מסתובבים בארצות־הברית, הרי מיספר הטלפון שלהם ועל חשבונם. דרכו אפשר להזמין את המציאה התורנית: טלוויזיה, רדיו, שעון — בקיצור, מה שהאמריקאים מכנים מיקרואנ־טרטיינר, או בלשוננו מרכז־הנאה זעיר, בתרגום ענייני. ובכן, אני חוזר: במאה דולר, עם עודף של דולר, אתם מקבלים מערכת הכוללת טלוויזיה שחור־לבן 4.5 אינטש, רדיו אי־אם ואם־אם. שעון דיגיטלי וסוללה של תשעה וולט, או גם מתאם לשקע של המכונית (12 וולט) בתשלום נוסף כמובן.

כן, מיספר הטלפון להזמנות בתוך ארצות־הברית הוא: 800־325־0800־1. זהו מיספר מה שמכונה שם „טול פרי" או בקיצור על חשבון בעל־הבית, במיקרה זה היצרן.

היצרנים: אתה נהנה, ואשתך לא חסרה. ואם לא עלינו נפלה עליך שינה ושבחת לסגור את המקלט, אל דאגה, המקלט יסגור את עצמו תוך שעה. ולא רק זה. בשעת בוקר תוכל להקיץ לצלילי הרדיו, לקול הטלוויזיה ולתרועת האזעקה, לא יחד, כל אחד לחוד, הבחירה בידכם.

גודלה של כל המערכת המשגעת הזו אינו עולה על 24 סנטימטר ברוחב, בציבעי שחור וכסף. מתאימה גם למישרד, אם ובאשר רעייתך החוקית תטען לעיסוקיך במיטתה בשעות הלילה, או אולי כאשר אתה תבוא בטענות, גם זה אפשרי.

ולסיום נגיע את דברי הסיום של החברה המשווקת את המערכת: היא קטנה דייה כדי שתפאר את שולחן עבודתך, אבל היא גם גדולה די הצורך כדי להביא אליך את העולם. עכשיו יהיה העולם תחת אצבעותיך, במישרד שבו אתה עובד, או בביתך, שבו אתה נח. זהו רבותיי.

ואולי רק הערה נוספת. יצרן המערכת היא חברת אמרסון, ומידע נוסף: הטלוויזיה עובדת בתחום התדר הגבוה מאוד, בין 13־2 ובין 83־14. אם זה מתאים לארץ, אני לא יודע. אבל אפשר אולי לקלוט את לבנון, אולי.



מכשיר טלוויזיה־רדיו־שעון
ממאה דולר, מקבלים עודף דולר אחד

ועוד כמה מעלות למערכת. נניח שאתה כבר שובע במיטה. רעייתך, במיקרה זה כבר ישנה. אתה עוד לא, ובא לך לראות סרט טלוויזיה. בא לך, מה אפשר לעשות. אפשר. מכבים את האור, מדליקים את הטלוויזיה, סוגרים את הווליום, ותוקעים אוזניה באוזן ימין, או אולי אוזן שמאל, תלוי באיזה צד אתה ישן, כאשר אתה ישן, והנה כדברי

מיני מנורה במקסי מחיר

לפני חודש, בגיליון 2446 של העולם הזה, סיפרתי על המינימנורה של הכולבו האמאבר שלוימר ותיארתי את מעלותיה. עכשיו באה הקוראת מרים ניר מברוקלין אשר בניו־יורק ואומרת שהמנורה לא שווה כלום, והיא כמעט צודקת. הייתי שם וראיתי.

אפשר להשיג אותה ברבע מחיר (10 דולר) ועצמתה באמת זעירה, כגודלה. ואני מסכים עם דברי הקוראה: „עוצמת המנורה בדיוק כמו של פנס כיס ורק מי שיש לו ראיה יוצאת מן הכל יכול לקרוא ספר ולקחת סיכון של קלקול העיניים."

ואולי עוד הערה. הכולבו מוכר את מוצריו בעיקר באמצעות הדיואר. אם יש כאלה המוכנים לשלם 40 דולר עבור מנורת־לילה מיניאטורית ברואר. במקום 10 דולר בכולבו שממול, זהו כספם. צריך לחיות. לראות ולהסס. אני בעוונותי צריך להסתייע בקטלוג ואחת לשנתיים, או שלוש, להזין עיניי במרכולתו של הכולבו בהטף.

ה„פוטרי" — הכל־בו הגדול ביותר בעולם

לקח לי כמה שנים טובות עד שעליתי על עיקבותיו של הכולבו הגדול ביותר בעולם. כולל אמריקה. קשה להגדיר את המקום. באזאר, חנות ענק, מחסן־סחורות, כולבו. הכל יהיה נכון, אך לא מספיק. תחילה נדבר על הממדים. השטח 440 דונאם. מהם 240 דונאם שטח עם גג והיתר שטח פתוח שבחלקו מיועד לחניה של רכבות, מכוניות ואוטובוסים. יש גם שטח בחניה מיוחד לעגלות הקניה (כמו בסופרמרקטים אצלנו), אבל מיספר העגלות הוא אלפים והשטח המוקצה להם עולה על השטח המיועד לחניה ליד היכל התרבות.

עכשיו נדבר על המקום. באיזור הצפוני של מדינת וירג'יניה, כשעתיים ויותר של נסיעה מוושינגטון דרומה, בכביש 95 ופניה בריץ'מונד מערב לכביש 60. במרחק כשמונה קילומטרים מוויליאמסבורג, העיר המשוחזרת של לפני 300 שנה.

עכשיו נתחיל במיספרים. מחסני ענק, רובם ללא מיזוג־אוויר, אבל עם מאוררים בגודל של שני מטרים, ועם מדפי־עץ לאורך מאות קילומטרים, עמוסים מיליונים של מוצרים שונים, בכמויות מרהימות. מיספר הלקוחות עולה על ארבעה מיליון בשנה, והם באים מכל רחבי ארצות־הברית ובקבוצות מאורגנות של תיירים מכל העולם. מיספר המחסנים הוא 30.

אין קטלוגים, ואין עוד דבר: פירסום. „אנחנו לא מפרסמים. בעיקרון, מי שבא בא. מי ששמע בא, ומי שעדיין לא שמע ישמע," אומר מיסדו של עסק מיש־פחתי ענק זה, ג'יימס מלוני, שהשקיע לפני 40 שנה 1000 דולר, בתנור לייצור מוצרי קרמיקה ולאחר מכן משתלה, והיום חולש על הכולבו הגדול בעולם, המתמחה במכירת מליוני פריטים במחירי מציאה שהוא קונה בעודפי־יצור מכל מקום בעולם. זה בזחו. קניית כמויות אדירות של סחורות במחירים שגם היצרן מתפעל מהם (מהמחירים).

ההצלחה העצומה, הניעה יצרנים שונים, לחכור שטחים במקום ולהקים מחסני מכירה משל עצמם. התנאי הוא: מחירים זולים.

כל מה שאפשר להעלות על הדעת נמצא שם. וגם הרבה מאוד ממה שלא יעלה על הדעת. קשה לתאר את הכמויות. מעייף לעבור לכל אורך המדפים, הכסף לא יספיק לקנות את כל הדברים שצריכים באמת. בלי סוף. אתה מתחיל במחסן כלי הבית, וקונה משהו וכשהגעת למחסני הבגדים, אתה מצטער על מה שקנית קודם, וכשהגעת למוצרי העור אתה מצטער שוב שכבר הוצאת כל־כך הרבה, ובכל זאת כראי לקנות. תיק מנהלים מעור אמיתי בעשרים דולר, כאשר מחירו בכל מקום אחר 180 דולר לפחות. וכשאתה משתומם איך, מתברר לך שגם תיקים יפים אלה הם עודפים של יצרנים וחנויות, שאחד ממנעולי הפטנט הממוספרים סגורים, משום שמישהו סגר את התיק ושכח בפנים את הצופן המיספרי.

ויש שם עוד משהו. פריטים שנחו על המדף תקופה מסויימת ולא כולם נמכרו, נמכרים בשיטת המחיר האדום, הנחה נוספת של 50% בקיצור, שם גם הסנט שווה משהו.



מייסד מלוני
1000 דולר, להתחלה

אנטנה שעובדת עליך בעיניים

ההמצאה האחרונה בשטח האנטנות לטלוויזיות מיוחדת לישראלים הקונים הכל בירידים. מה יותר מסקרן מאשר אנטנה לוגריתמית, כך שמה, היכולה לדברי המפיצים אותה, לקלוט במחיר של מציאה, החל מ־30 דולר, את כל התחנות, וכל גודלה אינו עולה על משולש שאורך צלעו כ־70 סנטימטר.

הפלא החדש — עליו נאמר שהוא דגם רשום, לא פטנט רשום — אכן קולט את כל התחנות בבת אחת, וזה לא בדיוק מה ששוחר הטלוויזיה המצוי מצפה.

מהנדס אלקטרוניקה מסביר לי מדוע זה קורה. האנטנה הלוגריתמית חסרה את ההגברה האלקטרומגנטית, שהיא מידת היכולת להגביר את האות הנקלט מן האויר. כושרה של האנטנה הלוגריתמית נמוך מאוד, לעומת זו הקרויה האנטנה הכיוונית, הרגילה, ועוד הסבר טכני: ה„הלוגריתמית" קוולטת מקדימה ומאחור, אין לה מה שקוראים אנשי המיקצוע, כיווניות.

תכונה זו חשובה במיוחד באזור המיזרח התיכון, שבהו קיימת תופעה מיוחדת, בעיקר בקיץ, של קליטת אותות טלוויזיה ממרחקים גדולים.

כך קורה, מסביר המומחה, שעל ערוץ אחד משדרות שתיים או שלוש תחנות ומחוסר כיווניות, האנטנה הלוגריתמית אינה מסריחה בין התחנות לבין התחנה הרצויה. בסך הכל קליטה גרועה. זה מה שאמרו לי.

זה גם מה שאמר לי אחד מבאי היריידים, שבין הסירים והמחבתות וקוצץ השום והבצל, ללא ריח ודמעות, קנה גם אנטנה לוגריתמית לטלוויזיה שבחדר־השינה.

בהקשר זה, יורשה לי להביא את התרשמותי מפוטנציאל ההתחמקות ממכס של הטלוויזיות החדשות של סוני, שכל גודלן כעשרה סנטימטר באורך וברוחב ועוביין כשני סנטימטר. אלה הן הטלוויזיות הזעירות החדשות, שהמרקע שלהן עשוי מגביש נוזלי, התמונות חדות, וביניתיים בשחור־לבן בלבד. המחיר נע בסביבות ה־250. חכו עוד שנה. המחיר יהיה 100 דולר, ואולי אפילו פחות.



מרים בנימיני

מזל החודש:

אריה

הרב מאיר כהנא – מה אומרים הכוכבים על אופיו ועתידו של החי"ב הגזען?

נולד ב־1 באוגוסט 1932. השעה אינה ידועה, לכן ניתוח זה נעשה לפי מפת־שמש. מפה זו היא מפה מורכבת ומסובכת מאין כמוה מצד אחד – ומהצד השני פשוטה וברורה וכמעט מסבירה את עצמה.

מצפים מילידי מזל אריה שיבלוט בשטח. איש לא חושב שטיפוס האריה יהיה נחבא אל הכלים. ההיפך, הוא ינסה להזכיר את עצמו בכל הזדמנות, וידאג שאי־אפשר יהיה להתעלם ממנו. אין ספק שמבחינה זו האריה שבו מדובר מוכיח את עצמו. הוא נמצא תמיד בכותרות.

תאריך לידתו מראה על אדם קיצוני וחסר־פשרות. מצד אחד הוא מאמין באמונה שלמה בצידקת דרכו. מצד שני הוא שחקן כריזמטי בעל קסם רב והשפעה חזקה על סביבתו.

הוא בעל כושר שיכנוע, כל כישרונותיו הדרמאתיים מתעוררים כשיש לו קהל. הוא זקוק לחיובים, מחמאות והרבה עידוד – אך בכך לא יסכים להודות אפילו לפני עצמו.

הופעתו דרמאתית, כיאה לבן מזל אריה. האלימות וכוחות ההרס המוקרנים מאישיותו מושכים ומרתקים אליו את האנשים.

הוא תמיד מעניק את ההרגשה שמשהו צריך לקרות. לא יתכן שהוא יופיע, ידבר או סתם יעבור מבלי שיתרחש איזשהו אירוע רב־משמעות ומסעיר. לא פעם הוא גורם לידידיו הקרובים אכזבה וזאת מהסיבה שמפרשים אותו שונה מכפי שהוא באמת.

חשוב לו לשמור על הישן, העתיק והמסורתי, מבלי לשנות כהוא זה.

יש לו מעט ידידי־אמת. הוא חשדן ולא ממהר לתת אמון באחרים. הוא בעל כוח־רצון, חזק, החלטי וקיצוני. באישיותו קיים צד המזכיר את הבלש, המרגל, העושה את מעשיו בסתר. יש לו צורך לפעול בסודיות ובמחתרת ומצד שני הוא ממש חש צורך להופיע, להציג ולתת מופעי ראווה.

מפת הלידה מצביעה על אדם עצבני, חסר־סבלנות ואפילו תנועתיו לא תמיד רצוניות, ולא פעם אינו שולט בהן. הוא אינו מסוגל לקבל הוראות מאיש. אם מישהו יתווה את הדרך ויאמר לו מה לעשות, יהיה זה הוא עצמו ולא אחר.

היציבות זרה לו – הוא אינו סובל שהחיים יתנהלו בשיגרה. גם אם יש לו בית, משפחה וילדים, הוא עצמו טיפוס הרפתקן, הנודד ממקום למקום מבלי למצוא מנוח.

הוא מרדן מטיבעו, משהו מציק לו תמיד, והוא נתון בכל פעם מחדש בתקריות־פתע בלתי־נעימות. המתיחות והעצבנות בהן הוא חי עלולות לחבל בבריאותו. הוויכוח, המיקוח, הריב והמדון אהובים עליו, בעיקר אם הם קשורים לדרך שבה בחר. לא חשוב מה הרעיון שאליו יצמד, הוא ימצא את עצמו בכל עת קונה לעצמו אויבים רבים.

אם יקלקל ברגע מה שבנה במשך שנים, לא יתחרט על כך. הסבלנות והסובלנות הן לא ממידותיו. יחסו קשות, בלתי־נמשׁ וחסר־רחמים.

במפת־הלידה שלו נמצא הירח במזל סרטן, מה שמקנה לו אהבה לכל מה שעתיק, ישן ומסורתי. הירח צמוד לכוכב פלוטו ומביא אותו לתחושה שעליו לטהר את סביבתו. כל דבר המפריע לו ועומד בדרכו – יחוסל יסולק ויטוהר. כוכב פלוטו, שהביא את הרוסים לעסוק בטיהורים המפורסמים, מופיע חזק גם במפה זו, כך שהרעיון לטהר את הארץ מכל גורם המפריע לו נובע ישירות ממצב הכוכבים במפה. האלימות, הסכנה וההסתכנות מלווים אותו כל חייו.

או שהוא עצמו קורבן לאלימות או שהוא האחראי לה. הרעיונות שבהם הוא מאמין כאילו נכפים עליו, והוא אינו מסוגל להשתחרר מהם. זהו כעין „דיבוק".

חשיבתו היא חשיבת־בזק, נחפזת ועצבנית. הוא שרוי במתח עצום, כשיחסיו עם סביבתו הקרובה אף הם אינם פשוטים. חוסר טאקט, חוסר חוש דיפלומטי והתבטאויות בוטות מרגיזות את הסובבים אותו. הוא ילחם למען המטרות החשובות לו וכל מטרה מקדשת את האמצעים. הוא לא

האלימות וכוחות ההרס המוקרנים מאישיותו הם שמושכים את סביבתו

מסוגל להיות שקול ומתון, וממש סובל מאיטיותם של האחרים.

למרות שהוא מושמץ בפי רבים, וכאילו אינו מתייחס לכך כלל, הוא מנסה לשמור על תדמית וחושש ליוקרתו.

במפת־הלידה קיים סימן הנקרא „אצבע אלוקים". זהו מצב כוכבים השומר עליו ומוציא אותו מהסכנות שאליהן הוא מכניס את עצמו.

דבר נוסף הבולט הוא כוכב יופיטר, הנמצא במזל אריה בנקודה שתמיד תזכה אותו בפירסום. כשרוב העם נגדו, הכוכבים מובילים אותו לקראת פירסום והצלחה, ובכל זאת נראה שהוא יימצא בקשיים רבים השנה. אויבים רבים אורבים לו מעבר לפינה, וכבר בסוף חודש זה ובחודש הבא, הוא עלול למצוא את עצמו בסכנה. אולם למרות הקשיים שיעבור, נראה שאיכשהו תמיד יצליח להיחלץ מהם. התקדמותו מסכנת לא רק את העם כולו אלא גם אותו עצמו.



השבוע יושם דגש על כל מה שקשור בענייני־עבודה. במקום שבו אתם עובדים עומדים להערך שינויים, שישפיעו על עתידכם. בקרוב יוצע לכם תפקיד חדש או אפשרות להחליף את המקום שבו אתם עובדים. כדאי להיות זהירים ביותר בהערכת תיכם. מאחר שקיימת נטיה לומר יותר ממה שכדאי וראוי, ה־24 וה־25 יהיו ימים שבהם תהיה. לאותם מבניכם שמחפשים זאת, הצלחה בשטח הרומנטי.

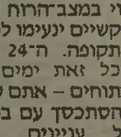
* * *

אחרי החודש הקשה שעברתם, תתחילו להרגיש בהקלה מסויימת. עדיין המצב אינו כמו שהייתם רוצים שיהיה, אך שיפור שׂמוי במצב־הרוח והקלה בקשיים יגיעו לכם את התקופה. ה־24 וה־25 בכל זאת ימים מאוד מתוחים – אתם עלולים להסתכסך עם בני־הזוג על ענייניים שאינם חשובים לכם, לכן היו זהירים ואל תקצינו את הוויכוחים. בשטח הרומנטי צפויה הצלחה ב־26 וב־27 בחודש אבל הקשר יסתיים מהר.

* * *

השבוע לא תוכלו להתאים את עצמכם לתוכניות שתיכננתם. כל תוכנית תשתנה. תקלות שונות יכניסו אתכם ללא מעט מתי־חיות. אי־הבנות עם עמיתים לעבודה יביאו אתכם להעיר יותר מדי, וזה עלול לגרום לכם לחרטה ולהמון „אכילה עצמית". בשטח הבריאות אתם אינכם חזקים במיוחד השבוע, ויהיה עליכם להקפיד יותר על מנוחה. רצוי להמנע מלצאת לטיול או לנסיעה. מפתחות הדירה עלולים להעלם.







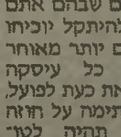
השבוע יתחיל במצב־רוח הרבה יותר טוב. מבחינה כספית מסתמן כבר פיתרון באופק. ובכל זאת הקשיים והעיכובים שבהם אתם עלולים להיתקל יוכיחו את עצמם יותר מאוחר כטובים. כל עיסקה שלא יוצאת כעת לפועל, או כל התימה על חוזה שנדחית, תהיה לטובתכם בסופו של עניין. נסיעות, חופשות וטיולים טוב לדחות לכמה שבועות, אך אם אין ברירה, גלו עירנות. היכרויות בשטח־הרומנטי מה־26 בחודש.

* * *

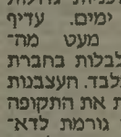
השבוע יהיה עליכם להיות זהירים מאוד, ביחוד בכל מה שקשור לעבודתכם ובריאותכם. תפקידים חדשים או התחלות חדשות עלולות לגרום לאי־הבנות ולבילבולים, התיקשורת בינכם לבין האחרים אינה טובה במיוחד. טוב שתהיו שקטים, העירו מה שפחות ותלמדו את המצב מבלי לחפגן את אישיותכם החזקה. ה־24 וה־25 בחודש אינם קלים, וטוב יהיה להחליף כוח ולתכנן את צעדיכם הבאים.

* * *

בתקופה זו אתם עדיין אינכם חזקים במיוחד, ונוטים להפגע ולחלות. ה־24 וה־25 בחודש יהיו מעיפים במיוחד – לא כדאי לתכנן תוכניות גדולות לאותם ימים. עדיף להתרחק מעט מחברים ולבלות בחברת עצמכם בלבד. תעצבנות שמאפיינת את התקופה האחרונה גורמת לדאגות מיותרות – כל דבר קטן נראה יותר חשוב וגדול מכפי שהוא. תוך שבועיים המצב ישתנה ותרגישו חרבה הרבה יותר רגועים.







השבוע לא יהיה קל עבורכם – מתיחות בבית עלולה לקלקל את מצב־הרוח, וכל חישג יתגמד בגלל בעיותיהם של אחרים, שבהן אתם נאלצים לעסוק. בשטח המיקצועי אתם עשויים ליהנות מהצלחה ומיחס חיובי ביותר, מי ש־מתחיל בתפקיד חדש יוכל ליהנות מפופולאריות והבנה. רצוי לשים את הדגש על מה שקורה בחוץ ולבלות מה שפחות בבית או בקרב המישפחה. שינה ומנוחה יעילו לכם.

* * *

אחרי הבדידות שחשתם בחודש האחרון, החודש הבא יאיר לכם פנים ותרגישו שיפור במצב. ידידים שעימם לא נפגשתם זמן־מה יזכירו את עצמם, וגם אם לא תחיו היזמים, אנשים שבסביבתכם ממש יכריחו אתכם לצאת עימם ולבלות בחברתם. תכירו אנשים חדשים, ואלה יגרמו לשינוי ממשי במצבכם החברתי. אולם שימו לב: בתוך שלושה שבועות דעתכם עליהם תשתנה. לכן – אל תגלו עניינים אישיים.

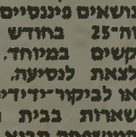
* * *

השבוע אתם מתחילים בתקופה חדשה ורבת־חשיבות. בשטח המיקצועי עומדים להתחולל שינויים. הכל יתרחש בצורה בלתי־צפויה ומפתיעה. עשויים להציע לכם תפקיד חדש או להודיע על סיום של תפקידים שבהם אתם עסוקים כעת. מה שברור, ש־התוצאות של התקופה המתקרבת ישפיעו עליכם עוד זמן רב לאחר שהתקופה תעבור. השבוע כדאי שלא תרבו להשמיע את דעתכם על אחרים.











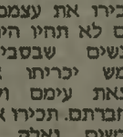
נסיעות שתוכננו לתקופה זו עלולות להידחות. הדברים אינם מתרחשים לפי המתוכנן. גם אם ברגע זה יש עיכובים, יותר מאוחר תוכלו ליהנות מנסיעות מוצלחות ונעימות. היכרויות חדשות עם אנשים שאינם גרים בקירבתכם צפויות ב־תקופה זו. אתם יותר מקובלים כעת, ובני המין השני יחפשו את חברתכם. ה־28 וה־29 בחודש טובים לשיחות על עניינים מיקצועיים, אך נסו להיות תמאזיניים לשיחה.

* * *

שבוע לא קל מצפה לכם. בשטח הכספי תרגישו את עצמכם כבולים ומודאגים. קרובי־מישפחה עלולים להסתכסך איתכם על נושאים פינאנסיים. ה־24 וה־25 בחודש יהיו קשים במיוחד. רצוי לצאת לנסיעה, לטיול או לביקור־ידידים. היו שארות בבית ובקרב המישפחה תביא לסיכ־סוך חדש. וכאלה יש לכם יותר מדי לאחרון נה. אביזרים בבית עלולים להתקלקל, לכן היו זהירים בטיפול במכשירים חשמליים.

* * *

חשבוע תתחילו לחרגיש שיפור במצב־הרוח ובכלל, בכל דבר. הכל יתחיל להתנהל בצורה יותר נעימה. אנשים יהיו נחמדים אליכם ויהיו מעוניינים בחברתכם. השטח הרומנטי יעסיק אתכם רבות בתקופה הקרובה. היכרויות חדשות עומדות להיות חשובות ביותר. אלא שבכל המתוק הזה קיימים כמובן גם כמה חסרונות: דווקא כעת, אתם נוטים להתעלם מחסרונותיהם של אנשים, וזה עלול לפגוע בכם מאוחר יותר.





מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

אזהרה משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

פנטון תקשורת M-10

שנה 48 המחיר 450 שקלים (כולל מע"מ) מיספר 2451 כ"ד אב תשמ"ד, 22.8.1984

העולם הזה

אורי גלד בא לארץ עם אשתו — וחברתו לשעבר במצב נואש

איפה איריס?

איריס דוידסקו